

LETNO POROČILO 2024

KONTROLA
ZRAČNEGA
PROMETA
SLOVENIJE

KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA
SLOVENIJE, D. O. O.

| KAZALO

POSLOVNO POROČILO

VIZIJA, POSLANSTVO IN VREDNOTE DRUŽBE	8
KONKURENČNA USMERITEV	10
OSNOVNI PODATKI O DRUŽBI	11
DEJAVNOST IN ORGANIZIRANOST DRUŽBE	13
POROČILO DIREKTORJA	15
POROČILO NADZORNEGA SVETA	17
IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE ZA LETO 2024	21
1. KLJUČNI DOGODKI TER VPLIVI NA POSLOVANJE LETA 2024 IN PO KONCU POSLOVNEGA LETA	29
1.1 KLJUČNI DOGODKI IN VPLIVI NA POSLOVANJE LETA 2024	29
1.2 KLJUČNI DOGODKI PO DATUMU IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA	35
2. POMEBNI POSLOVNI PODATKI IN KAZALNIKI USPEŠNOSTI	37
2.1 KAZALNIKI USPEŠNOSTI	40
3. SLUŽBE ZRAČNEGA PROMETA V LETU 2024	43
3.1 ANALIZA ZRAČNEGA PROMETA	43
3.1.1 Promet v fazi preleta	47
3.1.2 IFR-promet pod kontrolo družbe	49
3.1.3 Promet v fazi terminala	54
3.1.4 Povzetek analize zračnega prometa	55
3.1.5 Analiza regulacij in zamud	56
3.1.6 Pomembne aktivnosti in izboljšave na področju služb zračnega prometa	56
3.2 PRILAGODLJIVA UPORABA ZRAČNEGA PROSTORA - FUA	58
4. VARNOST V ZRAČNEM PROMETU	59
5. POSVETOVANJE Z UPORABNIKI STORITEV	63
6. UPRAVLJANJE ČLOVEŠKIH VIROV	65
6.1 GIBANJE IN STRUKTURA ZAPOSLENIH	65
6.2 RAZVOJ ZAPOSLENIH	67
6.3 USPOSABLJANJE IN POOBLAŠČENOST OPERATIVNEGA OSEBJA	68
7. ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI IN KAKOVOSTI	70
8. VAROVANJE INFRASTRUKTURE SLUŽB	72
9. INFORMATIKA	74
10. INFORMACIJSKA IN KIBERNETSKA VARNOST	75
11. MEDNARODNO SODELOVANJE	76
11.1 PROJEKT FUNKCIONALNEGA BLOKA ZRAČNEGA PROSTORA SREDNJE EVROPE (FUNCTIONAL AIRSPACE BLOCK CENTRAL EUROPE - FAB CE)	76
11.2 DRUGO SODELOVANJE	78
12. INVESTICIJE IN PROJEKTI	79
12.1 USPEŠNO NADALJEVANJE PROJEKTA ADAAS2 / MEDUSA V SODELOVANJU Z MUAC	81
12.2 IMPLEMENTACIJA EVROPSKEGA OSREDNJEGA NAČRTA ZA UPRAVLJANJE ZRAČNEGA PROMETA (EUROPEAN ATM MASTER PLAN)	82

13. UPRAVLJANJE TVEGANJ	83
13.1 KLJUČNA TVEGANJA IN NJIHOV VPLIV NA POSLOVANJE DRUŽBE V LETU 2024	84
13.2 STRATEŠKA TVEGANJA	85
13.3. FINANČNA TVEGANJA	87
13.4 OPERATIVNA TVEGANJA	89
13.5 INFORMACIJSKA IN KIBERNETSKA TVEGANJA	92
14. TRAJNOSTNO POSLOVANJE DRUŽBE	93
14.1 UPRAVLJALSKI VIDIKI TRAJNOSTNEGA POSLOVANJA DRUŽBE	94
14.2 EKONOMSKI VIDIKI TRAJNOSTNEGA POSLOVANJA DRUŽBE	95
14.3 DRUŽBENI VIDIKI TRAJNOSTNEGA POSLOVANJA DRUŽBE	96
14.4 OKOLJSKI VIDIKI TRAJNOSTNEGA POSLOVANJA DRUŽBE	98
15. KLJUČNI NAČRTI ZA LETO 2025 IN PRIČAKOVANJA GLEDE RAZVOJA DRUŽBE	101

RAČUNOVODSKO POROČILO

1. POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA	105
2. RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE	109
2.1 IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA NA DAN 31. 12. 2024	109
2.2 IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA ZA OBDOBJE OD 1. 1. DO 31. 12. 2024	111
2.3 IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA ZA LETO 2024	112
2.4 IZKAZ UPORABE BILANČNEGA DOBIČKA ZA LETO 2024	112
2.5 IZKAZ DENARNIH TOKOV ZA LETO 2024	113
2.6 IZKAZ GIBANJA KAPITALA V LETU 2024	114
2.7 IZKAZ GIBANJA KAPITALA V LETU 2023 (popravljen)	115
3. PRILOGA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM	116
3.1 POVZETEK RAČUNOVODSKIH USMERITEV IN PREDPOSTAVK	116
3.2 POJASNILA K POSTAVKAM RAČUNOVODSKIH IZKAZOV	134
3.2.1 Neopredmetena sredstva	134
3.2.2 Opredmetena osnovna sredstva	136
3.2.3 Dolgoročne finančne naložbe	139
3.2.4 Odložene terjatve za davke	139
3.2.5 Zaloge	140
3.2.6 Kratkoročne poslovne terjatve	140
3.2.7 Denarna sredstva	141
3.2.8 Kapital	141
3.2.9 Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	142
3.2.10 Nekratkoročne finančne obveznosti	145
3.2.11 Kratkoročne finančne obveznosti	146
3.2.12 Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	146
3.2.13 Druge kratkoročne poslovne obveznosti	146
3.2.14 Prihodki od prodaje iz pogodb s kupci	147
3.2.15 Drugi poslovni prihodki	147
3.2.16 Stroški materiala in storitev	147

3.2.17 Stroški dela	148
3.2.18 Odpisi vrednosti in oslabitev ter odprava oslabitve finančnih sredstev (neto znesek)	149
3.2.19 Drugi poslovni odhodki	149
3.2.20 Finančni odhodki	150
3.2.21 Davčni obračun	150
3.2.22 Poštena vrednost	151
3.2.23 Uporaba MSRP za pripoznavanje presežnih prihodkov zaradi učinka usklajevalnega mekanizma na bodoče prihodke v skladu z uredbami Evropske unije	152
3.2.24 Finančni instrumenti in obvladovanje finančnih tveganj	153
3.2.25 Izvajanje drugih dejavnosti	155
3.2.26 Posli s povezanimi osebami	155
3.2.27 Dogodki po datumu izdelave izkaza finančnega položaja	156
3.2.28 Potencialne obveznosti in potencialna sredstva	156
3.2.29 Zneski, porabljeni za revizorja	156
3.2.30 Druga razkritja	156
3.2.31 Predlog delitve dobička	158
3.2.32 Izjava o odgovornosti posloводства	158

POMEN IZRAZOV IN KRATIC	159
--------------------------------------	------------

SEZNAM PRAVNIH IN DRUGIH PODLAG	164
--	------------

SEZNAM PRIKAZOV

Prikaz 1: Organizacijska shema	14
Prikaz 2: FIR Ljubljana	44
Prikaz 3: Sektor Dolsko	44
Prikaz 4: Sektor Mura	44
Prikaz 5: Terminalne cone v FIR Ljubljana	44
Prikaz 6: Razdelitev IFR-letov glede na fazo leta in glede na zračni prostor	45
Prikaz 7: IFR-leti v FIR Ljubljana	45
Prikaz 8: IFR-leti v sektorju Dolsko	46
Prikaz 9: IFR-leti v fazi preleta v FIR Ljubljana	47
Prikaz 10: Enote storitve v fazi preleta v FIR Ljubljana	47
Prikaz 11: IFR-leti v fazi preleta v sektorju Dolsko	48
Prikaz 12: IFR-leti v fazi preleta v sektorju Mura	48
Prikaz 13: Promet od leta 2016 do leta 2024	50
Prikaz 14: Promet po nivojih leta v sektorju Dolsko v letu 2024	51
Prikaz 15: Povprečno število IFR-letov v sektorju Dolsko po dnevih v tednu (poletna sezona in celoletno)	52
Prikaz 16: Promet po urah (UTC)	53
Prikaz 17: IFR-leti v fazi terminala	54
Prikaz 18: Enote storitve v fazi terminala	55
Prikaz 19: Število poročil za posamezni trend 2024	61
Prikaz 20: Gibanje števila zaposlenih od leta 2020 do 2024	65
Prikaz 21: Aktivnosti Letalske šole v letu 2024	69
Prikaz 22: Sistem upravljanja s tveganji	84
Prikaz 23: Poraba električne energije	100

SEZNAM TABEL

Tabela 1: Analiza finančnega položaja	39
Tabela 2: Število IFR-letov v Republiki Sloveniji v obdobju 2019 – 2024	46
Tabela 3: Število vseh IFR-letov v sektorju Dolsko v obdobju 2019 – 2024	46
Tabela 4: Število IFR-letov v fazi preleta v FIR Ljubljana v obdobju 2019 – 2024	47
Tabela 5: Število enot storitve v fazi preleta v obdobju 2019 – 2024	48
Tabela 6: Število IFR-letov v fazi preleta v sektorju Dolsko in v sektorju Mura v obdobju 2019 – 2024	49
Tabela 7: Mejniki v številu IFR-letov v sektorju Dolsko v obdobju 2019 – 2024	49
Tabela 8: Število sektorskih ur v obdobju 2019 – 2024	50
Tabela 9: Število VFR-letov v obdobju 2019 – 2024	50
Tabela 10: Število IFR-letov v fazi terminala v obdobju 2019 – 2024	54
Tabela 11: Podatki o prometu za posamezne letališke kontrole zračnega prometa (LKZP)	54
Tabela 12: Število enot storitve v fazi terminala v obdobju 2019 – 2024	55
Tabela 13: Število izpolnjenih poročil po organizacijskih enotah v letih 2020 – 2024	60
Tabela 14: Število poročil za posamezni trend v letu 2024	60
Tabela 15: Struktura zaposlenih po skupinah delovnih mest	66
Tabela 16: Struktura zaposlenih po spolu	66
Tabela 17: Starostna struktura zaposlenih	66
Tabela 18: Izobrazbena struktura zaposlenih	66
Tabela 19: Pregled ciljev v okviru CP1	82
Tabela 20: Pregled opredeljenih kazalnikov in njihovih ciljnih vrednosti za leto 2024	93

An aerial photograph of a landscape, possibly a coastal or agricultural area, with a prominent blue overlay. The overlay is a semi-transparent blue rectangle that covers the entire image. The text "POSLOVNO POROČILO" is written in white, uppercase letters, positioned in the bottom right corner of the image. The text is preceded by a vertical white line.

POSLOVNO POROČILO

Kontrola zračnega prometa je služba, ki z nevidno roko nadzira, vodi in koordinira zračni promet – vsak dan, ob vsakem vremenu in po vsem svetu.

VIZIJA, POSLANSTVO IN VREDNOTE DRUŽBE

Vizija

Za uporabnike zračnega prostora vsak dan zagotavljamo varno in zanesljivo izvajanje storitev upravljanja zračnega prometa in navigacijskih služb zračnega prometa.

Z visoko usposobljenimi in motiviranimi strokovnjaki v podjetniškem duhu in v korist svojih strank dosegamo odličnost pri zagotavljanju zmogljivostno prilagodljivih, cenovno ugodnih, stroškovno učinkovitih, sonaravnih in kakovostnih storitev navigacijskih služb zračnega prometa in upravljanja zračnega prometa v slovenskem in regionalnem zračnem prostoru.

Poslanstvo

Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o., je predana in osredotočena v zagotavljanje varnosti v procesih izvajanja storitev upravljanja zračnega prometa in navigacijskih služb zračnega prometa ter hkrati gibal napredka v letalstvu.

Smo proaktivni in produktivni, skupaj s poslovnimi in institucionalnimi partnerji z inovativnimi rešitvami neprestano izboljšujemo letalsko omrežje enotnega evropskega neba.

Poslanstvo bo uresničevalo visoko usposobljeno in motivirano osebje.

Vrednote in temeljna načela družbe

V družbi smo prepoznali in opredelili skupne vrednote in temeljna načela, ki vodijo vse zaposlene in so del organizacijske kulture družbe ter predstavljajo temelj poslanstva in vizije družbe.

VARNOST STORITEV

Doseganje, zagotavljanje in stalno izboljševanje varnostnih ravni in ciljev je osnovno vodilo družbe z namenom doseganja odličnosti pri izvajanju varnih, zmogljivostno prilagodljivih, cenovno sprejemljivih, stroškovno učinkovitih, sonaravnih in kakovostnih storitev. Varnosti storitev je dodeljena prednost v primerjavi z drugimi vrednotami družbe.

ZANESLJIVOST

Za svoje partnerje, stranke in interesne skupine želimo biti zanesljiv partner pri izvajanju dejavnosti.

ODGOVORNOST

Z odgovornim ravnanjem organov družbe in odnosom sodelavcev do izvajanja storitev navigacijskih služb zračnega prometa želimo zagotavljati varen, red in učinkovit zračni promet.

PROFESIONALIZEM

Dosežen s kompetentnostjo, natančnostjo, skrbnostjo, vestnostjo in z odgovornim izpolnjevanjem visokih standardov izvajanja delovnih procesov.

USLUŽNOST

V družbeno odgovornem in nediskriminatornem odzivanju potrebam deležnikov skladno s poslanstvom družbe.

SPOŠTLJIVOST

S poštenim, nepristranskim, odkritim, zaupljivim in prijaznim odnosom do sodelavcev, panožnih partnerjev in ostalih deležnikov družbe.

EKIPNOST

Dosežena z nediskriminatornim, soodvisnim in vzajemno dopolnjujočim se skupinskim delom s sodelavci, kolegi v panogi in ostalimi deležniki.

ZNANJE

Gradimo na znanju zaposlenih s stalnim vlaganjem v usposabljanje in izobraževanje vseh zaposlenih s ciljem zagotavljanja ustrezno usposobljenega osebja, zmožnega prilagajanja hitro spreminjajočim se zahtevam za izvajanje dejavnosti družbe.

SKLADNOST POSLOVANJA IN INTEGRITETA

Dosežena s transparentnim delovanjem in ničelno toleranco do koruptivnih dejanj in ravnanj, nezakonitega in neetičnega ravnanja zaposlenih, posloводства in članov organa nadzora.

TRAJNOSTNO POSLOVANJE

Doseženo z delovanjem družbe v skladu z načeli trajnostnega razvoja, ne da bi pri tem ogrožali zmožnosti prihodnjih rodov, da zadovoljujejo lastne potrebe, pri čemer skrbimo za ustrezno ravnovesje med poslovno uspešnostjo, varstvom okolja (racionalna raba energije, ločevanje odpadkov in preprečevanje negativnih posledic na okolje) in družbeno odgovornostjo. Družbena odgovornost in trajnostno poslovanje sta integrirana v celotno organizacijo družbe in se izvajata v vseh njenih odnosih ter vključujeta vse deležnike, ki so v kakršnikoli interakciji z družbo.

SPOŠTOVANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC

Doseženo s spoštovanjem človekovih pravic, ki jih predpisujeta ustava in veljavna zakonodaja ter z uveljavljanjem človekovih pravic v gospodarstvu, kot jih skupaj z ukrepi opredeljuje Nacionalni akcijski načrt.

KONKURENČNA USMERITEV

Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o. (v nadaljevanju: družba), je zavezana h krepitvi sodelovanja s sosednjimi državami in svoje vloge pri predvidenem preoblikovanju zračnega prostora v regiji. To je povezano z glavnim ciljem zagotavljanja varnega, nemotenega in učinkovitega pretoka zračnega prometa. Skladno s predpisanimi cilji Evropske unije o stroškovni učinkovitosti izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa na enotnem evropskem nebu se v sodelovanju z izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa iz sosednjih držav krepijo sinergijski učinki izvajanja služb za stroškovno učinkovitost v regiji. Razvoj in vzdrževanje funkcionalnih blokov zračnega prostora pomeni uresničevanje priporočil zakonodaje o enotnem evropskem nebu (Single European Sky – SES) kot mehanizma, ki predstavlja okvir, ki so ga države članice vzpostavile za okrepljeno sodelovanje in integracijo, kar vodi k bolj racionalni organizaciji zračnega prostora in zagotavljanju storitev, z namenom izpolnitve pričakovanj uporabnikov zračnega prostora. Družba aktivno prispeva k doseganju ciljev Evropske komisije v povezavi z oblikovanjem funkcionalnih blokov zračnega prostora v Evropi v okviru Funkcionalnega bloka zračnega prostora srednje Evrope (Functional Airspace Block Central Europe – FAB CE) ter v okviru tega k ohranjanju konkurenčnosti lastnega znanja in visokih tehnoloških zmogljivosti zagotavljanja storitev upravljanja zračnega prometa in navigacijskih služb zračnega prometa v slovenskem zračnem prostoru v prihodnje.

OSNOVNI PODATKI O DRUŽBI

Družba:

KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA SLOVENIJE, d. o. o.
SLOVENIA CONTROL, Slovenian Air Navigation Services, Limited

Skrajšani naziv družbe:

KZPS, d. o. o.
SLOVENIA CONTROL, Ltd.

Sedež družbe:

Zgornji Brnik

Poslovni naslov družbe:

Zgornji Brnik 130 n, 4210 Brnik – aerodrom

AFTN: LJLAYFAX

Matična številka: 1913301

Identifikacijska številka: SI18930492

Transakcijski računi:

Banka Intesa Sanpaolo d. d.: SI56 1010 0004 3347 840
UniCredit Banka Slovenija, d. d.: SI56 2900 0005 5404 414
Nova Ljubljanska banka, d. d.: SI56 0292 2025 4167 737
OTP banka d. d.: SI56 0400 0027 8849 915

Registrski organ: Okrožno sodišče v Kranju

Glavna dejavnost: 52.230 Spremljajoče storitvene dejavnosti v zračnem prometu

Lastništvo: 100-odstotno lastništvo Republike Slovenije

Znesek osnovnega kapitala: 5.525.705,66 EUR

Število zaposlenih na 31. 12. 2024: 257

Stiki:

Telefonska številka: 00 386 4 20 40 000
Številka telefaksa: 00 386 4 20 40 001
Elektronska pošta: info@sloveniacontrol.si
Spletna stran: www.sloveniacontrol.si

Organi upravljanja družbe: ustanovitelj, nadzorni svet in direktor

Ustanovitelj:

Ustanoviteljica in edina družbenica družbe je Republika Slovenija. Pravice ustanovitelja v imenu in za račun Republike Slovenije na podlagi Zakona o Slovenskem državnem holdingu izvaja Slovenski državni holding, d. d.

Direktor:

Rok Marolt

Nadzorni svet:

Predstavniki ustanovitelja:

Katja Potočar, predsednica

Marija Šeme, MBA, namestnica predsednika

dr. Marko Hočevar, član

Andrej Bošnjak, član

Predstavnik delavcev:

Žiga Ogrizek, član

Boštjan Mišmaš, član

Revizijska komisija nadzornega sveta:

Marija Šeme, MBA, predsednica

dr. Marko Hočevar, namestnik predsednice

Žiga Ogrizek, član

Urška Kiš, pooblaščenka revizorka, zunanja članica.

Podatki o družbah, v katerih ima Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o., poslovni delež:

Družba:

FABCE, letalske storitve, d. o. o.

Sedež: Zgornji Brnik

Poslovni naslov: Zgornji Brnik 130 n, 4210 Brnik – aerodrom

Osnovni kapital: 36.000 EUR

Knjigovodska vrednost naložbe: 16.000 EUR

Poslovni delež Kontrole zračnega prometa Slovenije, d. o. o.: 1/6 osnovnega kapitala družbe, ki znaša 36.000 EUR

Družba FABCE, letalske storitve, d. o. o., je bila ustanovljena 17. 10. 2014, v sodni register pri Okrožnem sodišču v Kranju pa je bila vpisana 17. 11. 2014.

DEJAVNOST IN ORGANIZIRANOST DRUŽBE

Družba izvaja storitve upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) oziroma navigacijskih služb zračnega prometa v Republiki Sloveniji, skladno s slovensko in evropsko zakonodajo, evropskimi standardi, standardi in priporočili Mednarodne organizacije civilnega letalstva (v nadaljevanju: ICAO) in organizacije Eurocontrol ter sklenjenimi operativnimi delovnimi sporazumi (Letter of Agreement – LoA) s sosednjimi izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa in z mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo.

Na podlagi dovoljenja (certifikata) izvajalca storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) oziroma navigacijskih služb zračnega prometa št. 37290-2/2021/23 – tretja izdaja z dne 21. 4. 2022, ki ga je izdala Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije, družba izvaja storitve služb zračnega prometa (ATS), upravljanja pretoka zračnega prometa (ATFM), upravljanja zračnega prostora (ASM), komunikacijskih, navigacijskih in nadzornih služb (CNS) ter letalskih informacijskih služb (AIS), potrebnih za uporabnike zračnega prostora, ter zagotavljanja, nadgrajevanja in vzdrževanja komunikacijskih, navigacijskih in nadzornih sistemov v okviru istoimenskih CNS služb ter oblikovanja postopkov letenja (FDP) za potrebe vodenja in kontrole zračnega prometa. Družba zagotavlja tehnično in operativno zmogljivost ter strokovno znanje za upravljanje zračnega prometa in izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa varno, neprekinjeno, zmogljivostno prilagodljivo, cenovno ugodno, stroškovno učinkovito ter sonaravno in kakovostno; to stalno prilagaja dejanski, trenutni ali kakršni koli prihodnji gostoti letalskih prometnih tokov v danem zračnem prostoru.

Družba je nosilka certifikata organizacije za usposabljanje kontrolorjev zračnega prometa št. 60404-38/2024/5 z dne 2. 8. 2024, ki ga je izdala Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije, v okviru družbe pa deluje Služba za usposabljanje operativnega osebja – Letalska šola, ki skrbi za usposabljanje in ohranjanje usposobljenosti vsega operativnega osebja izvajalca storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS).

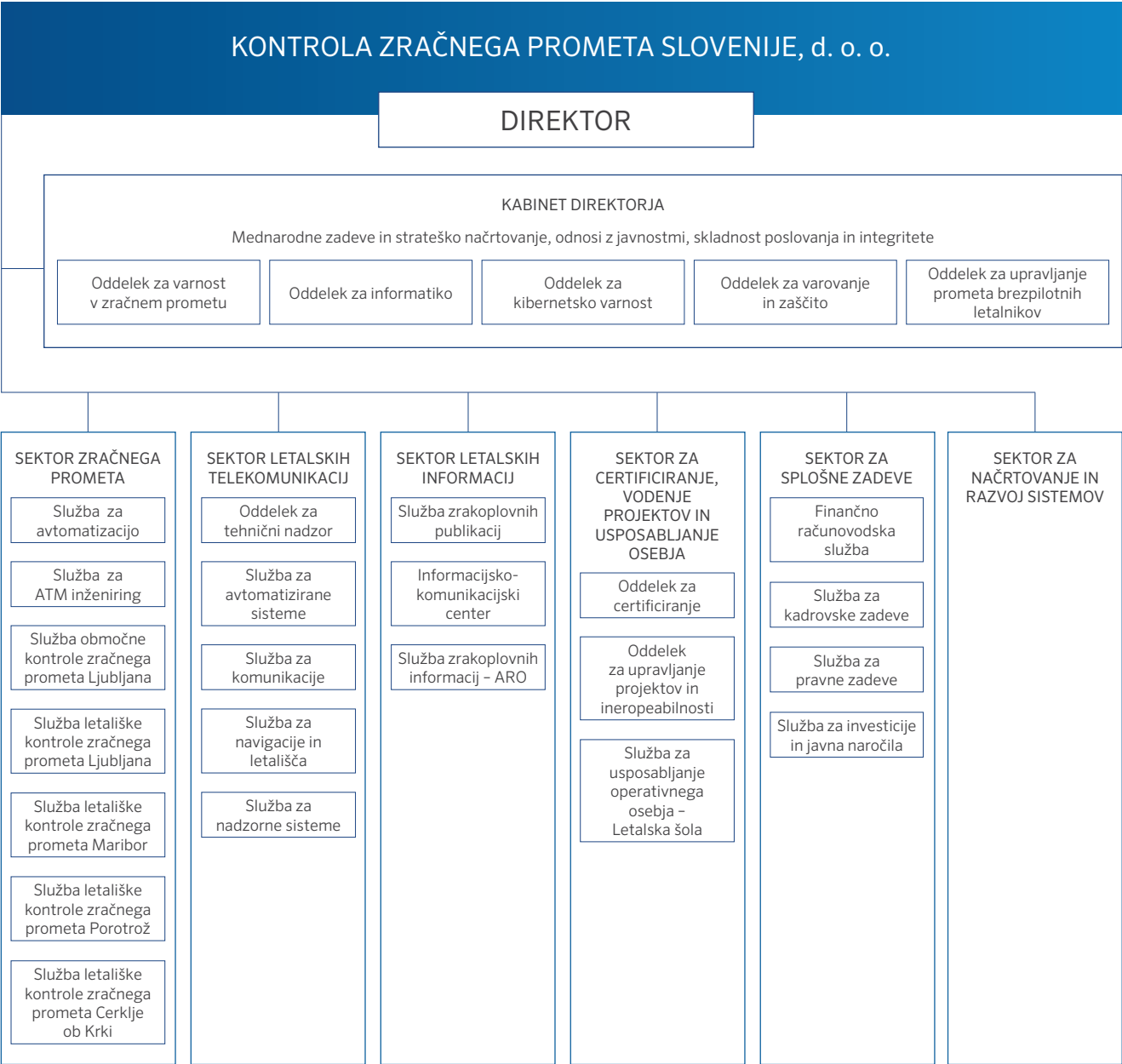
Organizacijska struktura družbe podpira varno, nepretrgano, učinkovito in trajnostno izvajanje ATM / ANS storitev oziroma navigacijskih služb zračnega prometa, ki jih zagotavlja družba, ter ustrezno prilagodljivost in odzivnost na spremembe v okolju, v katerem posluje. Družba je konec leta 2024 pripravila spremembe notranje organizacije, ki so bile sprejete in uveljavljene s 1. 2. 2025. Notranja organiziranost družbe je predstavljena v prikazu spodaj.

Notranja organizacija je predmet rednega preverjanja z namenom prilagajanja spremembam v predpisih, zahtevam poslovnega okolja in potrebam po razvoju dejavnosti. Glavna dejavnost družbe, storitve upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS), se izvaja v okviru treh operativnih sektorjev: Sektorja zračnega prometa, Sektorja letalskih telekomunikacij in Sektorja letalskih informacij. Organizacijsko enakovredno so na isti ravni organizirane tudi vse podporne službe, ki se izvajajo v Kabinetu direktorja, Sektorju za splošne zadeve, Sektorju za certificiranje, vodenje projektov in usposabljanje osebja ter Sektorju za načrtovanje in razvoj sistemov.

Delo se opravlja na sedežu družbe, v prostorih Centra za vodenje in kontrolo zračnega prometa – ATCC na naslovu Zgornji Brnik 130 n. Poleg tega se delo opravlja tudi na letališčih Jožeta Pučnika Ljubljana, Edvarda Rusjana Maribor, Portorož in Cerklje ob Krki.

Družba je v letu 2014 z izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa Avstrije, Češke, Hrvaške, Madžarske in Slovaške ustanovila skupni pravni subjekt – gospodarsko družbo v statusni obliki družbe z omejeno odgovornostjo, FABCE, letalske storitve, d. o. o. (v nadaljevanju: FABCE, d. o. o.) s sedežem v Republiki Sloveniji, in sicer z namenom izpolnjevanja zahtev zakonodaje o enotnem evropskem nebu in krepitev medsebojnega sodelovanja na področju izvajanja skupnih projektov, svetovanja, usposabljanja osebja ter javnih naročil. Družba FABCE, d. o. o., je bila ustanovljena 17. 10. 2014, ko so izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa Avstrije, Češke, Hrvaške, Madžarske, Slovaške in Slovenije podpisali družbeno pogodbo, v sodni register pri Okrožnem sodišču v Kranju pa je bila vpisana 17. 11. 2014. Glavna dejavnost FABCE, d. o. o., skladno s standardno klasifikacijo dejavnosti, je 70.220 – drugo podjetniško in poslovno svetovanje. Osnovni kapital FABCE, d. o. o., znaša 36.000 EUR, vplačan v denarju, vsi družbeniki pa imajo enak delež v osnovnem kapitalu. Organi FABCE, d. o. o., so: direktor, nadzorni svet in skupščina; zadnja dva sta sestavljena iz predstavnikov vseh šestih družbenikov.

Prikaz 1: Organizacijska shema

POROČILO DIREKTORJA

Z letom 2024 smo sklenili zadnje leto tretjega referenčnega obdobja spremljanja vseevropskih ciljev uspešnosti med letoma 2020 in 2024, obdobje, ki so ga zaznamovale številne spremembe, pandemija, naravne katastrofe in vojaški konflikti ter na splošno večja negotovost. Evropski letalski sektor se je ob rasti letalskega prometa tudi v preteklem letu soočal s pomanjkanjem osebja, stavkami in negativnimi vplivi vedno bolj izrazitih vremenskih pojavov, ki prav tako pomembno vplivajo na učinkovitost sistema zračnega prometa in njegove vplive na okolje, saj so pomemben dejavnik zamud in vplivajo na dolžino zračnih poti. Prispevek k večji pretočnosti zračnega prometa in krajšim zračnim potem v regiji predstavlja uspešno zaključen projekt združitve zračnih prostorov brez zračnih poti (Free Route Airspace – FRA) osmih držav regije (Avstrija, Hrvaška, BiH, Srbija, Črna gora, Severna Makedonija, Albanija in Slovenija; SECSI FRA) z vključitvijo zračnega prostora Italije (FRA IT). V marcu 2024 je bil tako vzpostavljen eden največjih zračnih prostorov brez zračnih poti v Evropi, ki pomembno prispeva h krajšanju letalskih poti na prometni evropski jugovzhodni osi in posledično zmanjševanju negativnih vplivov na okolje.

V zračnem prostoru Republike Slovenije (FIR Ljubljana) je bilo leta 2024 opravljenih 562.904 letov, od tega je bilo opravljenih 18.337 letov po pravilih vizualnega letenja (VFR-letov) in 544.567 letov po pravilih instrumentalnega letenja (IFR-letov). V primerjavi z letom 2023 je bil promet po številu IFR letov v slovenskem zračnem prostoru za 9,0 % večji, medtem ko je znašala rast na evropski ravni (EU-27) 5,4 %. Višjo stopnjo rasti na območju Slovenije gre tudi v letu 2024 pripisati spremenjenim tokovom zračnega prometa kot posledice vojaškega konflikta v Ukrajini. V osrednjem sektorju, t.i. sektorju Dolsko, ki je pod neposredno kontrolo Območne kontrole zračnega prometa Ljubljana (ACC Ljubljana), je bila v primerjavi z letom 2023 zabeležena 9,7-odstotna rast IFR operacij. Največ jih je bilo opravljenih v mesecu avgustu 2024 in sicer 50.082, kar je za 11,5 % več v primerjavi z julijem 2023, ko jih je bilo opravljenih 44.908. V fazi preleta slovenskega zračnega prostora se je število IFR-letov v letu 2024 v primerjavi z letom 2023 povečalo za 9,1 %, medtem ko je bil promet po številu IFR letov v fazi terminala ob 6,6-odstotni rasti še vedno za 21,2 % nižji kot leta 2019. Družba je v fazi preleta v letu 2024 zabeležila 5,7-odstotno rast prometa po številu enot storitve glede na leto 2023 in za 18,1 % več od načrtovanega. V primerjavi s pred-covidnim letom 2019 pa je znašala rast servisnih enot 14,1 %. Kljub 10,0-odstotni rasti števila enot storitve v primerjavi z letom 2023 je bil promet v fazi prileta in odleta na slovenska mednarodna letališča (v fazi terminala) 2,0 % pod načrtovanim in za slabih 20,2 % nižji kot leta 2019, kar je pripisati stečaju slovenskega letalskega prevoznika Adria Airways.

Družba je leto 2024 zaključila uspešno, s čistim dobičkom v višini dobrih 6,8 mio EUR, kar je za 7 % več od načrtovanega. Poslovni prihodki družbe so bili za 9 % višji kot leto prej in so znašali slabih 54,2 mio EUR, od katerih je bilo ustvarjenih 53,7 mio EUR prihodkov od prodaje in 0,5 mio EUR drugih poslovnih prihodkov. Poslovni odhodki so se povečali za 2 % glede na leto 2023 in so znašali slabih 46,5 mio EUR. V strukturi prihodkov od prodaje so največji delež predstavljali prihodki iz naslova pristojbin na zračnih poteh, ki so znašali dobrih 47,7 mio EUR, kar je za 8,4 % več kot v letu 2023. Prihodki iz naslova terminalnih pristojbin so znašali slaba 3,8 mio EUR, kar je za 21,5 % več kot v letu 2023. Delež prodaje na domačem trgu je znašal 3 %, medtem ko je na tujem trgu (pretežno EU) znašal 97 %, razmerje pa se glede na leto 2023 ni spremenilo.

Kot v preteklih letih je družba dosegala ciljne vrednosti kazalnika uspešnosti za varnost, »učinkovitost upravljanja varnosti«, in ponovno presegla ciljno vrednost kazalnika zamud, ki je bila za Republiko Slovenijo določena 0,09 minute na let, dejanska vrednost tega kazalnika pa je znašala 0,049 minute na let, medtem ko cilj na področju okolja ni bil dosežen. Ciljna vrednost kazalnika na področju okolja za Republiko Slovenijo je bila za leto 2024 definirana v vrednosti 1,55 %, medtem ko je dejanska vrednost znašala 1,77 %. Doseganje cilja je v precejšnji meri odvisno od odločitev uporabnikov storitev in dejavnikov, ki vplivajo na izbiro poti, med katerimi je bil tudi v preteklem letu pomemben dejavnik vreme.

V sodelovanju s sodelavci Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije in Agencije Republike Slovenije za okolje ter pristojnega Ministrstva za infrastrukturo Republike Slovenije je bil do jeseni 2024 pripravljen načrt izvedbe za naslednje petletno referenčno obdobje spremljanja vseevropskih ciljev uspešnosti, Načrt izvedbe (Performance Plan) 2025 – 2029 za Republiko Slovenijo, ki je bil spomladi letos ocenjen kot skladen z vseevropskimi cilji, ki jih je za novo referenčno obdobje sprejela Evropska komisija.

Družba je nadaljevala z aktivnim delovanjem v projektih in aktivnostih na različnih ravneh v mednarodnem prostoru, tako v okviru Funkcionalnega bloka zračnega prostora srednje Evrope – FAB Central Europe (FAB CE) in skupnega pravnega subjekta – gospodarske družbe FABCE, letalske storitve, d. o. o., katere družbenica je, kot tudi na ravni sodelovanja z mednarodnimi organizacijami in interesnimi skupinami (Eurocontrol, ICAO, CANSO). Večina aktivnosti, ki so se izvajale na ravni FAB CE v preteklem letu se nadaljuje tudi v letu 2025 s poudarkom na implementaciji programa CP1 (Common Project 1) in EAAS (European Airspace Architecture Study). Glavni cilji in usmeritve so zajeti v novi izdaji FAB CE strategije, najpomembnejši strateški projekti pa bodo usmerjeni v optimizacijo zračnega prostora (z bolj intenzivnim čezmejnim sodelovanjem), izboljšanje kapacitete zračnega prostora, v optimizacijo regijske infrastrukture in krepitev civilno-vojaškega sodelovanja.

Leto 2024 je bilo »živahno« tudi na regulatornem področju, kjer spremembe vse bolj postajajo stalnica. Med najpomembnejšimi velja izpostaviti začetek veljavnosti dolgo pričakovane reforme enotnega evropskega neba – uredbe SES2+, ki prinaša vrsto sistemskih novosti za izvajalce storitev. Uredba postavlja dodatna pravila in vzode za povečanje učinkovitosti izvajalcev, spodbuja uvajanje sodobnih tehnologij, pospešuje digitalizacijo in odpira prostor za inovacije ter razvoj novih storitev v sektorju. Ob tem pa vse izraziteje v ospredje postavlja tudi okoljske cilje, saj predvideva konkretne kazalnike okoljske uspešnosti ter spodbuja bolj trajnostne prakse. Pred nami je obdobje pomembnega prestrukturiranja, prilagajanja in hkrati priložnosti za strateško krepitev vloge družbe v prihodnji evropski arhitekturi zračnega prostora.

V tem hitro razvijajočem se okolju pa družba ne le sledi spremembam, temveč jih na določenih področjih tudi soustvarja. Družba že daljše obdobje uspešno razvija določene sisteme za vodenje zračnega prometa, kar postaja pomembna konkurenčna prednost. Ob koncu leta 2023 je Evropska komisija sprejela nov sklop pravil za izboljšanje interoperabilnosti opreme in sistemov ATM/ANS, s ciljem doseči enotno metodologijo za dokazovanje skladnosti ter podpreti uvajanje inovativnih tehnologij. Nova zakonodaja je terjala tudi določene prilagoditve na naši strani, še posebej ob dejstvu, da je razvoj ali načrtovanje tovrstne opreme v prihodnje mogoč le znotraj certificiranih organizacij. Zato smo konec leta oddali vlogo za pridobitev certifikata DPO (Design and Production Organisation), s čimer bomo v prihodnje lahko kot certificirana organizacija samostojno načrtovali, projektirali in razvijali napredne ATM sisteme in naprave. S tem krepimo svojo razvojno-raziskovalno vlogo in prispevamo k višji stopnji tehnološke suverenosti.

V skladu s sprejetimi načrti družba nadaljuje proaktivno sodelovanje z deležniki v letalstvu v okviru strokovne skupine Ministrstva za infrastrukturo pri celoviti reorganizaciji zračnega prostora v Republiki Sloveniji, z namenom ustrezne posodobitve spodnjega zračnega prostora. Slednje je pomembno tudi zaradi intenziviranja aktivnosti in letalskih operacij slovenskih obrambnih sil, ki v luči nestabilnih varnostnih razmer v Evropi in širše terjajo dodatne napore v okviru civilno-vojaškega sodelovanja.

V skladu s sprejetimi strateškimi usmeritvami in predvidenimi rastmi prometa si bom kot direktor družbe prizadeval za strokovni razvoj sodelavcev in zagotovitev ustrezno pooblaščenega osebja ter pravočasno kadrovske prestrukturiranje spriči večjega deleža osebja, ki je že ali pa bo v prihodnjem obdobju izpolnilo pogoje za upokojitve. Slednje je eden od pomembnih dejavnikov izpolnjevanja predpisanih zahtev za družbo kot izvajalca storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS), njenega nadaljnjega razvoja, predvsem pa pogoj za ohranjanje in izboljševanje visoke ravni varnosti njenih storitev.

Zgornji Brnik, 7. 7. 2025

Rok Marolt
direktor

POROČILO NADZORNEGA SVETA

Sestava in notranja organizacija nadzornega sveta

V skladu s 14. členom Akta o ustanovitvi javnega podjetja Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o. (v nadaljevanju tudi: KZPS ali družba) ima nadzorni svet družbe šest članov, od katerih štiri člane imenuje ustanovitelj, dva člana pa svet delavcev.

Nadzorni svet je deloval v naslednji sestavi, od katerih so bili člani, predstavniki ustanovitelja:

- Peter Grašek, predsednik nadzornega sveta;
- Srečko Janša, namestnik predsednika nadzornega sveta do dne 4. 4. 2024, od 5. 4. 2024 do 31. 7. 2024 mirovanje članstva zaradi opravljanja funkcije začasnega direktorja družbe, prenehanje članstva v nadzornem svetu dne 31. 7. 2024 zaradi imenovanja na funkcijo direktorja;
- dr. Marko Hočevár, član;
- Marija Šeme, MBA, članica, od dne 5. 4. 2024 namestnica predsednika, ponovno imenovanje za članico nadzornega sveta dne 25. 11. 2024, ponovno imenovanje na mesto namestnice predsednika nadzornega sveta dne 18. 12. 2024;
- Katja Potočar, članica od dne 25. 11. 2024;

ter naslednji člani, predstavniki delavcev:

- Žiga Ogrizek, član, ponovno imenovanje dne 1. 7. 2024;
- Boštjan Mišmaš, član, ponovno imenovanje dne 1. 7. 2024.

Podrobni podatki o članih nadzornega sveta in njihovih udeležbah na sejah so razvidni iz tabele, vključene v izjavi o upravljanju, ki je del letnega poročila.

Člani so pri svojem odločanju delovali neodvisno in izpolnili izjave o neodvisnosti, v katerih so se izrekli za neodvisne. Do nasprotja interesov pri njihovem delovanju v letu 2024 ni prišlo. Člani nadzornega sveta so delovali z najvišjo mero strokovnosti, pripravljenosti na razpravo o predmetu posameznih gradiv ter pripravljenosti na konstruktivno sodelovanje. O obravnavanih gradivih so člani nadzornega sveta po potrebi pridobili dodatne informacije in pojasnila. Ob spoštovanju visokih meril etičnosti ter spoštovanja poslovnih skrivnosti so sprejemali odločitve v skladu s svojimi pristojnostmi.

Delo nadzornega sveta so vsebinsko učinkovito podpirali predlogi revizijske komisije nadzornega sveta na področjih iz njene pristojnosti.

Drugih stalnih komisij nadzorni svet nima, prav tako v letu 2024 ni imenoval ad hoc komisij.

Seje nadzornega sveta v letu 2024

V letu 2024 je imel nadzorni svet trinajst sej, od tega devet rednih in štiri dopisne.

Spremljanje in nadzorovanje poslovanja družbe ter druge aktivnosti nadzornega sveta

V začetku leta 2024 je nadzorni svet sprejel letni načrt dela, letni načrt izobraževanja in proračun nadzornega sveta ter revizijske komisije za 2024, ki jih je tekom leta tudi izvajal.

Nadzorni svet je po prejemu odstopne izjave direktorja Roka Marolta dne 7. 3. 2024 Slovenskemu državnemu holdingu, d. d. v vlogi ustanovitelja predlagal imenovanje začasnega direktorja, in sicer člana nadzornega sveta Srečka Janšo. Ustanovitelj je sledil predlogu nadzornega sveta in za začasnega direktorja imenoval Srečka Janšo, ki je mandat začel z dnem 5. 4. 2024. Nadzorni svet je nato izvedel postopek izbora novega direktorja in Slovenskemu državnemu holdingu, d. d. v vlogi ustanovitelja predlagal, da za direktorja družbe imenuje Srečka Janšo. Srečko Janša je na podlagi sklepa ustanovitelja nastopil petletni mandat direktorja dne 1. 8. 2024.

Nadzorni svet je v letu 2024 velik del svojega dela namenil spremljanju in nadzoru poslovanja družbe. V okviru spremljanja finančnega stanja je bil s strani družbe redno seznanjen s periodičnimi poročili o poslovanju, finančni položaj pa je nadzorni svet preverjal tudi ob obravnavi drugih zadev, ki so imele finančne posledice. Nadzorni svet je tedensko v seznanih prejemal napovedi in poročila o realizaciji gibanja zračnega prometa, direktor pa je na osmih rednih sejah v ločeni točki dnevnega reda poročal o pomembnih dogodkih za poslovanje družbe.

Zadolževanje za zagotavljanje likvidnosti družbe je potekalo ob predhodni obravnavi in soglasju nadzornega sveta. Aktivno je nadzorni svet izvajal tudi nadzor nad investicijami in stroški družbe z obravnavanjem in podajanjem soglasja k poslom, katerih vrednost presega 250.000 EUR ter k spremembam pogodb pri takih poslih.

Preverjanje poslovanja in vodenja je poleg finančnega vidika zajemalo tudi vidik zakonitosti in skladnosti poslovanja, preverjanje doseganja poslovnih načrtov, spremljanje upravljanja tveganj ter realizacijo sklepov nadzornega sveta. Pri tem se je nadzorni svet seznanil s potekom delovnopравnega postopka zoper delavca s področja kibernetске varnosti, obravnavo odstopa prijave Komisiji za preprečevanje korupcije o domnevnih nepravilnostih razpisa delovnega mesta svetovalca direktorja s področja informacijskih sistemov in revizijo informacijske in kibernetске varnosti. Nadzorni svet se je strinjal tudi z ponovnim imenovanjem družbe BDO Revizija d. o. o. za revizorja poslovanja družbe za leta 2024, 2025 in 2026 in podal predlog za ponovno imenovanje ustanovitelju. Nadzorni svet ni zaznal kršitev zakonov, akta o ustanovitvi ali drugih aktov družbe oz. sklepov ustanovitelja. Vsi zapadli sklepi nadzornega sveta, sprejeti v letu 2024, so realizirani, razen sklepa o protidronske zaščiti.

Nadzorni svet je na podlagi predloga revizijske komisije nadzornega sveta sprejel Načrt izvedbe notranje revizije z zunanjimi izvajalci za obdobje 2024 – 2026, v katerem je odločil, da se v letu 2024 izvede notranja revizija področja obračuna plač z najemom zunanjega izvajalca notranje revizije. Podal je soglasje k pogodbi o izvedbi revizije, sama izvedba notranje revizijskega posla pa se je zaključila v letu 2025.

Nadzorni svet je podal soglasje k Spremembam in dopolnitvam Podjetniške kolektivne pogodbe in njenih dodatkov o višini osnovnih plač. Nadzorni svet je obravnaval tudi predlog Politike prejemkov družbe, z njim soglašal ter ga posredoval ustanovitelju v sprejem. Nadzorni svet je obravnaval in sprejel Akt o ocenjevanju spremenljivega prejemka direktorja in predlog družbe glede ciljnih vrednosti za leto 2024. Nadzorni svet je obravnaval tudi dopolnjeno Politiko upravljanja družbe ter dopolnjen Poslovnik o delu nadzornega sveta.

Nadzorni svet je po obravnavi s strani revizijske komisije preveril sestavljeno in revidirano letno poročilo družbe za leto 2023, h kateremu ni imel pripomb in ga je potrdil. S potrjenim letnim poročilom in poročilom nadzornega sveta za leto 2023 se je seznanil ustanovitelj. Nadzorni svet je po potrditvi letnega poročila in na podlagi ostalih relevantnih dokumentov odločal o spremenljivem prejemku direktorja dr. Franca Željka Županiča za obdobje od 1. 1. 2023 do 22. 3. 2023 in direktorja Roka Marolta za obdobje od 23. 3. 2023 do 31. 12. 2023.

Nadzorni svet je na podlagi napovedi letalskega prometa organizacije Eurocontrol in ocen družbe sprejel Letni poslovni načrt 2025. Nadzorni svet je sprejel tudi Poslovni načrt družbe za leto 2025 – 2029.

Vrednotenje učinkovitosti nadzornega sveta in revizijske komisije

V letu 2024 je bilo izvedeno vrednotenje učinkovitosti nadzornega sveta in revizijske komisije za preteklo leto, iz katerega izhaja, da je delovanje nadzornega sveta na dokaj visoki ravni. Tako nadzorni svet kakor tudi revizijska komisija sta sprejela akcijska plana za izboljšanje svojega delovanja.

Delo revizijske komisije nadzornega sveta

Revizijsko komisijo nadzornega sveta sestavljajo štirje člani, od katerih so trije člani hkrati člani nadzornega sveta in ena članica, ki je zunanja neodvisna strokovnjakinja. V letu 2024 so revizijsko komisijo sestavljali člani, kot je navedeno v tabeli, ki se nahaja v izjavi o upravljanju.

Revizijska komisija je v letu 2024 delovala v skladu z v začetku leta sprejetim Letnim načrtom dela in proračunom revizijske komisije za leto 2024. Presodila je ustreznost ureditve, da družba v letu 2024 posluje brez organizirane notranje revizije ter predlagala nadzornemu svetu sprejem načrta izvedbe notranje revizije z zunanjimi izvajalci za obdobje 2024 - 2026 ter izvedbo revizije na področju obračuna plač z zunanjim izvajalcem. Sodelovala je v postopku izbora izvajalca ter nadzornemu svetu predlagala sklenitev pogodbe o reviziji tega področja z družbo FOND SVETOVANJE, notranja revizija in druge finančne storitve, d. o. o., ki je revizijski pregled na podlagi sklenjene pogodbe zaključila februarja 2025. V januarju 2024 je z revizijsko družbo MAZARS IT, d. o. o. izvedla sestanek, na katerem so revizorji predstavili končno poročilo o izvedeni reviziji informacijske in kibernetske varnosti, ki je potekala v letu 2023 skladno s sprejetim Načrtom izvedbe notranje revizije 2023 - 2025, tekom leta 2024 pa je nato revizijska komisija redno spremljala izvajanje načrta ukrepov za uskladitev s priporočili iz revizijskega poročila.

Revizijska komisija je v letu 2024 obravnavala osnutek Letnega poročila za 2023 in podala predlog nadzornemu svetu, naj ustanovitelju predlaga sprejem sklepa o načinu uporabe bilančnega dobička. Obravnavala je tudi revidirano Letno poročilo družbe za leto 2023 ter nadzornemu svetu predlagala, naj ga sprejme. Preverila je revizorjevo poročilo in pismo poslovdstvu, o poteku revizije poslovnih rezultatov je opravila razgovor z revizorskim partnerjem zunanjega revizorja BDO Revizija d. o. o. ter ocenila revizorjevo delo.

Revizijska komisija je ocenila tudi dva posla s povezano stranko, družbo FABCE, d.o.o., in predlagala nadzornemu svetu, da k njima poda soglasje.

Revizijska komisija je obravnavala kvartalna poročila o poslovanju družbe, ki so se posredovala ustanovitelju in jih preverila zlasti z računovodskega in finančnega vidika ter vidika upravljanja s tveganji. Pri vsakokratni obravnavi kvartalnega poročila je dodatno pregledala okvirni načrt denarnih tokov za leto 2024 ter spremljala njegovo realizacijo. Seznanila se je tudi z razširjenimi poročili o stroških družbe tekom leta 2024 glede na primerljiva obdobja preteklega leta in poslovni načrt.

Revizijska komisija je pregledala izvajanje notranjih kontrol in upravljanja tveganj ter področje skladnosti poslovanja družbe, pri čemer je pregledala postopke notranjega opozarjanja na nepravilnosti in nezakonitosti v družbi. Dodatno se je seznanila tudi s poročilom o izvrševanju nalog v letu 2023 in z letnim načrtom dela za leto 2024 pooblaščenke za skladnost poslovanja in integriteto.

Revizijska komisija je zaradi izteka pogodbe o revidiranju računovodskih izkazov z revizijsko družbo BDO Revizija d. o. o. za leta 2021, 2022 in 2023, sklenjene na podlagi sklepa ustanovitelja, presojala obnove revizijskega posla, ustanovitelj pa je na podlagi predloga nadzornega sveta ponovno imenoval družbo BDO Revizija d. o. o. za revizorja računovodskih izkazov za leta 2024, 2025 in 2026. Revizijska komisija je predhodno obravnavala pogodbo z revizorjem in nadzornemu svetu predlagala njeno sklenitev. Revizijska komisija je tudi preverila neodvisnost zunanjega revizorja, ki v letu 2024 za družbo ni izvajal nereguliranih storitev, ter proučila načrt revizije s specifikacijo področij revidiranja in sestavo revizijske ekipe za revizijo računovodskih izkazov za leto 2024. Revizijski komisiji so predstavniki revizijske družbe BDO Revizija d. o. o. predstavili potek revizije, pomembna vprašanja, ki so se pojavila med revizijo in ugotovitve revizijskega dela.

Stroški delovanja nadzornega sveta in njegovih komisij

Stroški delovanja in izplačila posameznim članom nadzornega sveta in revizijske komisije so predstavljena v računovodskem poročilu družbe.

Preveritev Letnega poročila družbe za leto 2024

Nadzorni svet in revizijska komisija nadzornega sveta sta po zaključku poslovnega leta 2024 preverila sestavljeno in revidirano letno poročilo družbe za leto 2024, ki ga je družba predložila v revidiranje imenovani revizijski družbi BDO Revizija, d. o. o. Letno poročilo družbe je pripravljeno skladno z Zakonom o gospodarskih družbah in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP). Poročilo predstavlja pogoje in rezultate poslovanja družbe v letu 2024, sestavljeno pa je iz dveh delov, in sicer iz poslovnega poročila in računovodskega poročila, ter vključuje ustrezno izjavo o upravljanju družbe.

Poslovno poročilo predstavlja poslovanje družbe v letu 2024 in njen finančni položaj, vključno z opisom ključnih tveganj, ki jim je bila družba izpostavljena. Opredeljuje ključne dogodke in vplive na poslovanje v letu 2024 in po koncu poslovnega leta ter povzema pomembne poslovne podatke in kazalnike uspešnosti za leto 2024 vključno s podatki o poslovanju brez vpliva usklajevalnega mehanizma. Poročilo vključuje predstavitev razvoja in dosežkov na področju izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa v letu 2024 s poročilom o razvoju zaposlenih in zagotavljanju ustrezno usposobljenega operativnega osebja, kot pomembnega dejavnika za izvajanje dejavnosti družbe. Poleg omenjenega poslovnega poročila vsebuje še poročilo o upravljanju s tveganji, ki jim je družba izpostavljena, o najpomembnejših investicijah v letu 2024, opis trajnostnega poslovanja družbe, analizo zračnega prometa ter ključne načrte za leto 2025.

V zvezi s preveritvijo računovodskega poročila nadzorni svet ugotavlja, da je računovodsko poročilo sestavljeno jasno in pregledno, da računovodski izkazi izkazujejo resničen in pošten prikaz premoženja in obveznosti družbe, njenega finančnega položaja ter poslovnega izida. Podana je razčlenitev računovodskih izkazov kot tudi ustrezna pojasnila k posameznim postavkam računovodskih izkazov. Dodatno je družba v letnem poročilu razkrila tudi učinke usklajevalnega mehanizma in opisala pristop do oblikovanja terjatev za odloženi davek na podlagi prenesenih davčnih izgub.

Nadzorni svet je na 175. redni seji, dne 18. 8. 2025, obravnaval revidirano Letno poročilo družbe za leto 2024 in poročilo revizijske komisije nadzornega sveta o preveritvi nerevidiranega in revidiranega Letnega poročila družbe za leto 2024.

Nadzorni svet zavzema pozitivno stališče do revizorjevega poročila revizijske družbe BDO Revizija, d. o. o., v katerem je revizor izdal mnenje brez pridržkov. Nadzorni svet je pregledal izjavo o upravljanju družbe, ki je vključena v letno poročilo in se z njo strinja.

Nadzorni svet je ocenil poslovanje družbe v letu 2024 kot uspešno. Družba je presegla načrtovane rezultate poslovanja in poslovno leto zaključila s čistim dobičkom. Nadzorni svet predlaga ustanovitelju, da se bilančni dobiček družbe uporabi za oblikovanje drugih rezerv iz dobička.

Potrditev revidiranega Letnega poročila za leto 2024

Nadzorni svet na podlagi končne preveritve revidiranega letnega poročila družbe za poslovno leto 2024 s pripadajočim revizijskim poročilom izjavlja, da nanj nima pripomb, in ga na podlagi 282. člena Zakona o gospodarskih družbah in 30. člena Akta o ustanovitvi javnega podjetja Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o. potrjuje.

Katja Potočar
predsednica nadzornega sveta

IZJAVA O UPRAVLJANJU DRUŽBE ZA LETO 2024

Na podlagi šestega odstavka 70. člena Zakona o gospodarskih družbah, četrtega odstavka 26. člena Akta o ustanovitvi ter določil Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, družba podaja izjavo o upravljanju za leto 2024.

1. REFERENČNI KODEKS UPRAVLJANJA IN PRIPOROČILA

Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o., kot družba v sto odstotni lasti države, upošteva Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države kot referenčni kodeks. V letu 2024 je družba poslovala skladno z zadnjo veljavno različico Kodeksa korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države (v nadaljnjem besedilu: Kodeks), ki jo je decembra 2023 sprejel Slovenski državni holding, d. d. (v nadaljnjem besedilu tudi: SDH).

Družba upošteva tudi vsakokrat veljavna Priporočila in pričakovanja SDH. V letu 2024 je tako družba upoštevala tudi različico Priporočil in pričakovanj SDH, ki jo je SDH sprejel decembra 2023 in je veljala v pretežnem delu leta 2024 (najnovejša različica Priporočil in pričakovanj SDH je bila namreč sprejeta tik pred koncem leta 2024 in jo zato družba aplicira na leto 2025).

Oba zgoraj navedena dokumenta sta ključna dokumenta upravljanja SDH, njune različice pa so objavljene na spletni strani www.sdh.si.

Kodeks ter Priporočila in pričakovanja SDH si družba prizadeva upoštevati v največji možni meri ter smiselno glede na lastniško strukturo, velikost in svojo dejavnost. Posamezna odstopanja od zgoraj navedenih različic obeh dokumentov, ki jih je družba uporabljala v letu 2024, so razkrita v naslednji točki po načelu »spoštuj ali pojasni«. V kolikor posamezno priporočilo za družbo ni relevantno, odstopanje od takega priporočila ni navedeno.

Določeni segmenti upravljanja družbe so urejeni tudi v Politiki upravljanja KZPS, d. o. o., ki je javno dostopna na spletni strani www.sloveniacontrol.si.

2. ODSTOPANJA OD KODEKSA IN PRIPOROČIL

a) Odstopanja od Kodeksa

Razvojni načrti zaposlenih (točka 7.7 Kodeksa)

Družba opravlja specifično dejavnost, za katero potrebuje njeno operativno osebje ustrezna dovoljenja za delo, ki jih mora v procesu periodičnega preverjanja znanja tudi ohranяти. Skladno s tem ima družba vzpostavljen sistem kariernega razvoja upoštevajoč slovenske in EU predpise ter vzpostavljen sistem nagrajevanja zaposlenih, nima pa razvojnega načrta posameznega zaposlenega. V prihodnje bo družba nadgrajevala področje prepoznavanja in razvoja talentov ter karierni razvoj zaposlenih.

Strategija družbe in trajnostna strategija (točka 7.9 in 7.9.1 Kodeksa)

Družba glede na zahteve slovenske zakonodaje, evropskih predpisov o enotnem evropskem nebu in Akta o ustanovitvi ni pripravila strategije, temveč dolgoročni poslovni načrt za naslednje petletno obdobje, ki vsebinsko zajema tudi strateške usmeritve in cilje družbe, vključno s posebnim poglavjem o trajnostnem poslovanju z usmeritvami in cilji na tem področju (ki vključuje nekatere merljive cilje iz okoljskega in družbenega, ne pa tudi upravljaljskega vidika). V letu 2025 in 2026 namerava družba sistemsko in postopno pristopiti k pripravi strategije trajnostnega poslovanja, ki bo temeljila na predhodno oblikovani oceni dvojne pomembnosti in bo vključevala ciljne kazalnike vseh treh vidikov trajnostnosti (okoljskega, družbenega in upravljaljskega).

Notranja revizija (točka 9.3 Kodeksa)

Družba v letu 2024 ni imela vzpostavljenih notranje-revizijske službe, kot jo za velike družbe priporoča Kodeks. Revizijska komisija nadzornega sveta družbe je enako kot v preteklih letih tudi v letu 2024 ocenila, da ustanovitev notranje revizije v družbi (ne glede na to, da se je slednja z letom 2024 uvrstila med velike družbe) glede na specifične družbe, vzpostavljene notranje in

zunanje sisteme spremljanja ter nadzora poslovanja¹ ni potrebna ter nadzornemu svetu predlagala sprejem triletnega načrta področij za revizijski pregled s pomočjo zunanjih izvajalcev za obdobje 2024 – 2026, na podlagi katerega je bil izveden revizijski pregled področja, določenega za leto 2024. V letu 2025 bosta revizijska komisija in nadzorni svet ponovno izvedla presojo potrebnosti notranje-revizijske dejavnosti.

b) Odstopanja od Priporočil in pričakovanj SDH

Optimizacija stroškov dela – objava zavezujočih kolektivnih pogodb (Priporočilo št. 4)

Za družbo zavezujoče kolektivne pogodbe so objavljene na interni spletni strani družbe, tako da so z njihovo vsebino lahko seznanjeni vsi, na katere se kolektivne pogodbe nanašajo. Poleg tega je skladno z 28. členom Zakona o kolektivnih pogodbah Kolektivna pogodba za dejavnost vodenja in kontrole zračnega prometa objavljena tudi v Uradnem listu RS, št. 83/2023.

Skupščine družb – dostopnost gradiv (Priporočilo št. 6.4)

Družba na svoji spletni strani ne objavlja gradiva za skupščino in morebitnih pojasnil za ustanovitelja, ker je njen edini ustanovitelj in družbenik Republika Slovenija, za katero ustanoviteljske pravice izvaja SDH, ki mu družba ustrezno zagotovi dostopnost gradiva. Takšno ravnanje je tudi skladno z zadnjo veljavno različico Priporočil in pričakovanj SDH iz decembra 2024, saj slednja ne priporoča več, da naj družba na svoji spletni strani objavi celotno gradivo za skupščino.

Letno poročilo (Priporočilo 6.8)

Družba je v letu 2024 letno poročilo za preteklo leto zaradi javne objave predložila AJPES-u po preteku šestih mesecev po koncu poslovnega leta (kar je bil priporočen rok po Priporočilih in pričakovanjih SDH), vendar v zakonsko določenih rokih. Najnovejša različica Priporočil in pričakovanj SDH (iz dec. 2024) priporočila, da naj družba podatke o svojem poslovanju v posameznem letu javno objavi najkasneje v šestih mesecih po poteku poslovnega leta, več ne vsebuje, zato bo družba tudi v bodoče sledila zakonsko določenim rokom.

Trajnostno poslovanje (Priporočilo št. 7)

Družba ima sprejete strateške usmeritve in cilje na področju trajnostnega poslovanja v okviru dolgoročnih poslovnih planov ter o njih poroča v okviru letnega poročila. Družba si bo prizadevala k razvoju ovrednotenja vplivov svojega delovanja in upravljanja tveganj ter ureditve področja trajnostnega poslovanja kot takega. V letu 2025 in 2026 namerava družba sistemsko in postopno pristopiti k pripravi strategije trajnostnega poslovanja, ki bo temeljila na predhodno oblikovani oceni dvojne pomembnosti in bo vključevala ciljne kazalnike vseh treh vidikov trajnostnosti (okoljskega, družbenega in upravljalškega), kot tudi načrt razogljčenja, tveganja trajnostnega poslovanja pa bo družba tudi sistemsko vključila v sistem upravljanja tveganj.

Politika prejemkov organa nadzora (Priporočilo št. 10.3)

Plačilo za sejnine članov nadzornega sveta je s sklepom ustanovitelja družbe, ki je pristojen za odločanje o višini prejemkov članov nadzornega sveta, določeno v nižji višini od priporočene.

1. Poleg revidiranja določenih področij z zunanjimi izvajalci se namreč v družbi izvajajo redni letni notranji pregledi, in sicer preko internih presojevalcev skladnosti s področno EU regulativo, internih presojevalcev, zadolženih za presojo skladnosti po mednarodnem standardu ISO 9001:2015 ter smernicami standarda ISO 31000:2018 ter s pregledi pooblaščenca za skladnost poslovanja in integriteto. Dodatno je v družbi stalno spremljanje skladnosti poslovanja podprto s sistemom upravljanja varnosti (SMS), sistemom zagotavljanja stalne skladnosti s skupnimi zahtevami za izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa, določenih z Izvedbeno uredbo 2017/373/EU, s sistemom vodenja kakovosti po mednarodnem standardu ISO 9001:2015 ter smernicami standarda ISO 31000:2018 in sistemom varovanja.

3. SISTEM SKLADNOSTI POSLOVANJA IN KORPORATIVNE INTEGRITETE

Sistem skladnosti poslovanja in korporativne integritete v družbi temelji na doslednem spoštovanju za družbo merodajne in zavezujoče slovenske in evropske zakonodaje, strokovnih standardov in priporočil mednarodnih organizacij s področja dejavnosti družbe, Kodeksa, Priporočil in pričakovanj SDH, Akta o ustanovitvi družbe in sprejete Politike upravljanja družbe ter internih aktov družbe.

Skladnost poslovanja za družbo predstavljajo aktivnosti zagotavljanja, da družba in njeni zaposleni ravna v skladu z relevantnimi predpisi, zavezujočimi standardi in priporočili, upravljanja konfliktov interesov ter preprečevanja in ukrepanja v primeru nezakonitega in neetičnega ravnanja. Imenovani pooblaščenec za skladnost poslovanja in integriteto v družbi je v svojem delovanju samostojen in neodvisen ter smiselno sledi usmeritvam Kodeksa ter Priporočil in pričakovanj SDH glede na lastniško strukturo, velikost in dejavnost družbe. Pooblaščenec za skladnost poslovanja in integriteto svojo funkcijo opravlja v skladu s potrjenim letnim načrtom dela, o opravljenem delu pa vodstvu družbe predloži letno poročilo.

Na področju upravljanja konfliktov interesov ter preprečevanja in ukrepanja v primeru nezakonitega in neetičnega ravnanja v družbi velja Kodeks etike, ki skladno s Kodeksom ter Priporočili in pričakovanji SDH opredeljuje načela etike ter etična pravila vedenja in ravnanja vodstva družbe in vseh zaposlenih. Decembra 2024 je družba glede na izkazane pomanjkljivosti v praksi ter upošteva Priporočila in pričakovanja SDH sprejela prenovljen Kodeks etike. Zadnjo spremembo Kodeksa etike je družba sprejela marca 2025. Kodeks etike je javno objavljen na spletni strani družbe, zaposlenim v družbi pa je dostopen tudi na internih spletnih straneh. Družba je v letu 2024 posebno pozornost namenila tudi ozaveščanju zaposlenih glede vsebine Kodeksa etike, s poudarkom na komuniciranju. Na predlog nadzornega sveta družbe in pooblaščenca je družba za zaposlene izvedla več delavnic.

Pooblaščenec za skladnost poslovanja in integriteto vodi seznam vodenja daril družbe. Družba je dolžna seznam daril za uradne osebe, njihove družinske člane in protokolarnih daril posredovati Komisiji za preprečevanje korupcije do 31. marca za preteklo leto. Direktor družbe in člani nadzornega sveta družbe v letu 2024 niso prejeli nobenega darila, katerega vrednost presega 50 evrov. V prednovoletnem času je pooblaščenec za zaposlene in člane nadzornega sveta pripravil posebno obvestilo glede omejitev pri sprejemanju daril.

Nadalje Politika upravljanja družbe opredeljuje tudi zaveze o ugotavljanju nasprotja interesov in neodvisnosti direktorja ter članov nadzornega sveta, ukrepe v primeru nastopa okoliščin, ki pomenijo konflikt interesov, kot je izpolnjevanje izjave o neodvisnosti članov nadzornega sveta, obveščanje članov nadzornega sveta v primeru konflikta interesov in izločitev članov nadzornega sveta pri glasovanju.

Družba tudi skozi sistem vodenja kakovosti zagotavlja in stalno preverja skladnost procesov in dokumentacije z veljavnimi predpisi in standardi. Glede na notranje in zunanje zahteve se stalno usklajuje in posodablja interno dokumentacijo in nadgrajuje sodelovanje med procesi. Družba ima skladno z mednarodnim standardom ISO 9001:2015 vzpostavljen sistem obvladovanja tveganj, ki se preverja na periodičnih sestankih delovne skupine za upravljanje s tveganji, z notranjimi presojami sistema kakovosti, ki se izvajajo vsaj enkrat letno, ter z letnimi zunanjimi presojami akreditacijske hiše po navedenem ISO standardu.

S sistemom certificiranja družba zasleduje temeljni cilj, ohranjanje skladnosti izvajalca storitev upravljanja zračnega prometa in navigacijskih služb zračnega prometa s skupnimi zahtevami in s tem ohranjanje veljavnosti certifikata sposobnosti za izvajanje storitev upravljanja zračnega prometa in navigacijskih služb zračnega prometa. Gre za zagotavljanje skladnosti z Izvedbeno uredbo 2017/373/EU o skupnih zahtevah za izvajalce storitev ter njihov nadzor, ki določajo enotna pravila o certificiranju in nadzoru izvajalcev storitev ter definirajo zahteve glede skladnosti in sprejemljivih načinov zagotavljanja skladnosti izvajalcev. Na tej podlagi vzpostavljen sistem zagotavlja sistematično preverjanje, zagotavljanje in nadzor skladnosti izvajalca storitev z merodajnim slovenskim in evropskim pravnim okvirom enotnega evropskega neba ter mednarodnimi standardi.

V družbi je v veljavi Pravilnik o sistemu notranjega opozarjanja na nepravilnosti in nezakonnosti v družbi. Skladno z Zakonom o zaščiti prijaviteljev je imenovan zaupnik za obravnavo notranjih prijav. Vlogo zaupnika opravlja pooblaščenec. Skladno z zahtevo Komisije za preprečevanje korupcije (v nadaljevanju: KPK) in določbami Zakona o zaščiti prijaviteljev je pooblaščenec za skladnost poslovanja in integriteto o notranjih prijavah v letu 2024 poročal KPK.

Decembra 2023 je družba na priporočilo SDH in v skladu z določbami Zakona o integriteti in preprečevanju korupcije sprejela Načrt integritete družbe, ki opredeljuje skupine tveganj na področju naročanja blaga in storitev, delovanja v skladu z veljavno zakonodajo, nasprotja interesov, prejetanja daril, varovanja podatkov in notranjih informacij, kadrovanja, etike, prijave nepravilnosti in zaščite prijaviteljev, ukrepe (stalne in enkratne) za obvladovanje teh tveganj, nosilce in roke za njihovo izvedbo. Načrt integritete se redno pregleduje in po potrebi dopolnjuje. V letu 2024 je bil Načrt integritete spremenjen enkrat in sicer septembra 2024. Zadnja sprememba Načrta integritete je bila sprejeta januarja 2025 in je objavljena na spletni strani družbe. Na interni spletni strani družbe so objavljene aktualne teme in smernice s področja integritete.

4. OPIS GLAVNIH ZNAČILNOSTI SISTEMOV NOTRANJIH KONTROL IN UPRAVLJANJA TVEGANJ V DRUŽBI V POVEZAVI S POSTOPKOM RAČUNOVODSKEGA POROČANJA

Družba upravlja s tveganji in ima vzpostavljen sistem notranjih kontrol. Namen sistema notranjih kontrol je zagotoviti učinkovito in uspešno delovanje, zanesljivost računovodskega poročanja in skladnost z veljavnimi zakoni ter drugimi zunanjimi in notranjimi predpisi.

Računovodski izkazi so sestavljeni skladno z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija (MSRP), in Zakonom o gospodarskih družbah. Podatki v računovodskih izkazih temeljijo na knjigovodskih listinah in poslovnih knjigah, vodenih skladno z MSRP. Predstavljajo resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe in izidov poslovanja za leto 2024. Računovodski izkazi skupaj s pojasnili so izdelani na osnovi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družbe.

Pri pripravi so upoštewane temeljne računovodske predpostavke: upoštevanje nastanka poslovnih dogodkov, časovne neomejenosti delovanja in kakovostne značilnosti računovodskih izkazov – te so predvsem: razumljivost, ustreznost, zanesljivost in primerljivost. Pri računovodskih usmeritvah so upoštevana osnovna računovodska načela: previdnost, prednost vsebine pred obliko in pomembnost. Družba zagotavlja pravilnost, popolnost in resničnost računovodskega poročanja z več kontrolami, kot so: usklajevanje postavk s kupci in dobavitelji, kontrola popolnosti zajemanja podatkov, kontrola razmejitev dolžnosti in odgovornosti, kontrola omejitve dostopa do računovodskih evidenc in kontrola nadziranja. Proces računovodenja je informacijsko podprt, zato so vse navedene kontrole povezane tudi s sistemi kontrole, vgrajenimi v informacijsko tehnologijo. Tveganja, povezana z informacijsko tehnologijo, in preostala tveganja so podrobneje opisana v poglavju Upravljanje tveganj. Na področju upravljanja tveganj deluje interno organizirana delovna skupina za upravljanje s tveganji.

Družba zagotavlja pravilnost, popolnost in resničnost računovodskega poročanja tudi z izpolnjevanjem zahtev, ki jih predpisuje mednarodni standard ISO 9001:2015.

V letu 2024 je družba notranje-revizijske storitve po potrebi zagotavljala s pomočjo zunanjih izvajalcev. Dodaten nadzor nad upravljanjem s tveganji, sistemom notranjih kontrol in računovodskim poročanjem ter notranjo in zunanjo revizijo pa je vzpostavljen z revizijsko komisijo nadzornega sveta družbe. Družba posluje v strogo reguliranem okolju, skladno s slovensko in evropsko zakonodajo, evropskimi standardi, standardi in priporočili mednarodnih organizacij na področju civilnega letalstva ter mednarodnimi pogodbami, ki zavezujejo Republiko Slovenijo. Stalno skladnost z merodajnim pravnim okvirom zagotavlja z vzpostavljenim sistemom notranjega in zunanjega nadzora izpolnjevanja zahtev za izvajalca navigacijskih služb zračnega prometa. Sistem notranjih kontrol in upravljanje s tveganji pa je v družbi, poleg sistema zagotavljanja stalne skladnosti s skupnimi zahtevami za izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa, učinkovito podprt še s sistemom upravljanja varnosti, s sistemom vodenja kakovosti po mednarodnem standardu ISO 9001:2015, funkcijo pooblaščenca za skladnost poslovanja in integriteto ter sistemom varovanja.

5. PODATKI O DELOVANJU USTANOVITELJA DRUŽBE IN NJEGOVIH KLJUČNIH PRISTOJNOSTIH

Edini ustanovitelj in lastnik družbe je Republika Slovenija, ki skladno z Zakonom o Slovenskem državnem holdingu svoje pristojnosti uresničuje prek SDH.

Ključne pristojnosti ustanovitelja, ki so podrobneje navedene v Zakonu o gospodarskih družbah in Aktu o ustanovitvi družbe, ustanovitelj pa jih uresničuje s sprejemanjem sklepov, ki se vpisujejo v knjigo sklepov, so predvsem naslednje:

- odločanje o sprejemu, spremembah in dopolnitvah Akta o ustanovitvi,
- odločanje o spremembi osnovnega kapitala,
- odločanje o uporabi bilančnega dobička,
- odločanje o načinu pokrivanja izgube na predlog nadzornega sveta in posloводства,
- sprejem letnega poročila, če le-tega ne potrdi nadzorni svet družbe ali če direktor in nadzorni svet prepustita odločitev o sprejetju letnega poročila ustanovitelju,
- odločanje o delitvi in prenehanju poslovnih deležev,
- imenovanje in odpoklic direktorja družbe na predlog nadzornega sveta,
- imenovanje in odpoklic članov nadzornega sveta, ki zastopajo interese ustanovitelja,
- odločanje o ukrepih in nadzoru dela nadzornega sveta,
- uveljavljanje odškodninskih zahtevkov družbe proti članom nadzornega sveta v zvezi s povračilom škode, ki je posledica kršitve njihovih nalog,
- imenovanje revizorja na predlog nadzornega sveta,
- odločanje o višini prejemkov članov nadzornega sveta itd.

V letu 2024 je ustanovitelj sprejel sklepe, ki se nanašajo na:

- imenovanje direktorja družbe,
- sprejem politike prejemkov organa vodenja družbe,
- seznanitev z revidiranim letnim poročilom družbe za leto 2023, ki ga je sprejel nadzorni svet,
- seznanitev s poročilom o delu nadzornega sveta družbe za leto 2023,
- odločanje o uporabi bilančnega dobička,
- seznanitev s prejemki direktorja in nadzornega sveta družbe v letu 2023,
- imenovanje revizorja računovodskih izkazov za leta 2024, 2025 in 2026;
- imenovanje dveh članov nadzornega sveta, predstavnikov ustanovitelja.

6. PODATKI O SESTAVI IN DELOVANJU ORGANOV VODENJA IN NADZORA

Skladno z določbami Zakona o gospodarskih družbah in Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa je uveden dvotirni sistem upravljanja družbe z enim direktorjem in nadzornim svetom. Direktor skladno z Aktom o ustanovitvi vodi in organizira delo ter poslovanje družbe, nadzorni svet pa nadzoruje vodenje poslov.

Direktorja družbe na predlog nadzornega sveta imenuje ustanovitelj za mandatno dobo pet let. Mandat direktorja, Roka Marolta, je predčasno prenehal dne 4. 4. 2024 zaradi njegovega odstopa. Z dnem 5. 4. 2024 je vodenje družbe v vlogi začasnega direktorja, skladno z drugim odstavkom 273. člena Zakona o gospodarskih družbah, prevzel član nadzornega sveta, Srečko Janša. Z dnem 1. 8. 2024 je bil Srečko Janša imenovan na funkcijo direktorja družbe, potem ko mu je z 31. 7. 2024 prenehala funkcija člana nadzornega sveta in začasnega direktorja družbe.

Podatki o direktorjih družbe za leto 2024 so predstavljeni v spodnji tabeli.

Ime in priimek	Funkcija	Prvo imenovanje na funkcijo	Zaključek funkcije / mandata	Spol	Državljanstvo	Letnica rojstva	Izobrazba	Strokovni profil	Članstvo v organih nadzora z družbo nepovezanih družb
Rok Marolt	direktor	23. 3. 2023	4. 4. 2024	moški	slovensko	1966	diplomirani ekonomist, specialist menedžmenta	področje letalstva	/
Srečko Janša	začasni direktor po drugem odst. 273. čl. ZGD-1	5. 4. 2024	31. 7. 2024	moški	slovensko	1961	univ. dipl. inženir elektrotehnike	področje letalstva	/
	direktor	1. 8. 2024	1. 8. 2029						

Nadzorni svet družbe skladno z Aktom o ustanovitvi sestavlja šest članov, od katerih štiri člane imenuje ustanovitelj, dva člana pa svet delavcev za mandatno dobo štirih let. Nadzorni svet je ustanovil revizijsko komisijo nadzornega sveta, ki ima štiri člane, od katerih je zunanja članica neodvisna strokovnjakinja. Podrobneje je sestava nadzornega sveta ter revizijske komisije v letu 2024 predstavljena v tabeli v nadaljevanju, njuno delovanje v obdobju poročanja pa je opisano v Poročilu o delu nadzornega sveta za leto 2024.

Ime in priimek	Peter Grašek	Srečko Janša	Marija Šeme, MBA	dr. Marko Hočevnar	Katja Potočar	Žiga Ogrizek	Boštjan Mišmaš	Urška Kiš
Funkcija	predsednik NS	namestnik predsednika NS	članica NS, namestnica predsednika NS in predsednica RK	član NS in namestnik predsednice RK	članica NS	član NS in član RK	član NS	zunanja članica RK
Prvo imenovanje na funkcijo v NS	14. 10. 2022	14. 10. 2022	14. 10. 2022	14. 10. 2022	25. 11. 2024	1. 7. 2004	1. 7. 2020	/
Zaključek funkcije / mandata v NS	16. 5. 2025	31. 7. 2024	25. 11. 2028	14. 10. 2026	25. 11. 2028	30. 6. 2028	30. 6. 2028	/
Imenovanje na funkcijo v RK	/	/	17. 12. 2020 in nato ponovno imenovanje 18. 12. 2024	18. 10. 2022	/	19. 2. 2020 in nato ponovno imenovanje 20. 2. 2024	/	7. 12. 2022
Zaključek funkcije / mandata v RK*	/	/	18. 12. 2028	18. 10. 2026	/	20. 2. 2028	/	7. 12. 2026
Predstavnik kapitala / zaposlenih	predstavnik kapitala	predstavnik kapitala	predstavnica kapitala	predstavnik kapitala	predstavnica kapitala	predstavnik delavcev	predstavnik delavcev	zunanja neodvisna članica RK
Udeležba na sejah NS	13/13	3/13	13/13	13/13	1/13	13/13	13/13	/
Udeležba na sejah RK	/	/	10/10	10/10	/	8/10	/	10/10

Ime in priimek	Peter Grašek	Srečko Janša	Marija Šeme, MBA	dr. Marko Hočevar	Katja Potočar	Žiga Ogrizek	Boštjan Mišmaš	Urška Kiš
Spol	moški	moški	ženski	moški	ženski	moški	moški	ženski
Državljanstvo	slovensko	slovensko	slovensko	slovensko	slovensko	slovensko	slovensko	slovensko
Letnica rojstva	1952	1961	1978	1962	1975	1973	1978	1980
Izobrazba	univ. dipl. pravnik	univ. dipl. inženir elektrotehnike	univ. dipl. ekonomistka, MBA	doktor ekonomije	univ. dipl. pravnica	dipl. ekonomist	univ. dipl. politolog	univ. dipl. ekonomistka
Strokovni profil	področje letalstva, korporativno upravljanje	področje letalstva	korporativno upravljanje, finance	finance, računovodstvo	pravo, korporativno upravljanje	področje letalstva	področje letalstva	finance, revizija
Neodvisnost po 23. členu Kodeksa (DA / NE)	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA	DA
Obstoj nasprotja interesa v poslovnem letu (DA / NE)	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE	NE
Članstvo v organih nadzora drugih družb	/	/	Elektrooptika d. d. Elektro Mari-bor d. d.	Družba za upravljanje javnega potniškega prometa, d. o. o.	UNIOR, d. d.	FABCE, d. o. o.	/	/

* Mandatna doba člana RK je štiriletna, vendar največ do preklica oz. prenehanja mandata v NS.

7. OPIS POLITIKE RAZNOLIKOSTI

Politika raznolikosti organov vodenja in nadzora je opredeljena v aktu Politika raznolikosti in kompetenčni profil nadzornega sveta Kontrole zračnega prometa Slovenije, d. o. o., ki ga je nadzorni svet v posodobljeni različici sprejel maja 2024 in se uporablja zgolj glede zastopanosti v nadzornem svetu, saj ima družba enoosebni organ vodenja. Poleg tega se politika izvaja le kot usmeritev ustanovitelju in svetu delavcev družbe, saj imata slednja pristojnost za imenovanje članov nadzornega sveta. Akt je objavljen na javni spletni strani družbe.

Splošni cilj politike raznolikosti je doseči večjo heterogenost in komplementarnost znanj in izkušenj ter s tem večjo učinkovitost nadzornega sveta kot celote, kar prispeva k boljši kvaliteti izvajanja njegovih pristojnosti in k uspešnosti poslovanja družbe. S politiko se spodbuja raznolikost članstva v nadzornem svetu družbe z vidika strokovnih kompetenc, starosti, spola in kontinuitete. Cilji politike raznolikosti so bili v letu 2024 doseženi. Navedeno velja za cilj strokovnih kompetenc, ki je opredeljen kot komplementarnost znanj, veščin in izkušenj članov nadzornega sveta tako, da ima vsak član najmanj eno od kompetenc ter da imajo vsi člani skupaj vse kompetence, opredeljene s politiko, kar zajema področje letalstva, korporativnega upravljanja, ekonomsko finančno področje ter pravno področje. Dosežen je bil tudi cilj kontinuitete, ki je opredeljen kot način imenovanja članov nadzornega sveta na način, da se hkrati zamenja največ polovica članov, saj je v letu 2024 prišlo do zamenjave enega člana, ena članica pa je bila ponovno imenovana za nov polni mandat. Prav tako je bil v sestavi nadzornega sveta v letu 2024 dosežen cilj starostne raznolikosti, ki je določen kot ustrezen delež mlajših in starejših članov, tako da je najmanj ena tretjina članov mlajša od 50 let, ena tretjina pa starejša od 50 let. Z imenovanjema članice namesto člana, ki je odstopil zaradi imenovanja za direktorja družbe, je bil dosežen tudi cilj spolne raznolikosti, ki je opredeljen kot uravnoteženost obeh spolov na način, da je vsaj tretjina članov nadzornega sveta obeh spolov. V aktualni sestavi nadzornega sveta znaša namreč zastopanost ženskega spola 1/3 (od imenovanja članice Katje Potočar z dnem 25. 11. 2024), moškega spola pa 2/3.

Spoštovanje zakonodaje, Kodeksa in priporočil SDH, Politike upravljanja ter internih aktov družbe na področju korporativnega upravljanja so za družbo pomembna vodila za skrbno, gospodarno in odgovorno upravljanje. V družbi si prizadevamo za skladnost poslovanja in spoštovanje določil vsakokrat veljavnega kodeksa in priporočil ustanovitelja ter za prenos in uveljavljanje načel dobre poslovne prakse vodenja in upravljanja družbe.

Zgornji Brnik, 7. 7. 2025

Rok Marolt
direktor

1. KLJUČNI DOGODKI TER VPLIVI NA POSLOVANJE LETA 2024 IN PO KONCU POSLOVNEGA LETA

1.1 KLJUČNI DOGODKI IN VPLIVI NA POSLOVANJE LETA 2024

Januar

- 17. 1. 2024 so družbeniki družbe FABCE, letalske storitve, d. o. o., na 22. korespondenčni seji skupščine, ki ji je predsedoval direktor družbe, Rok Marolt, sprejeli sklep, s katerim so ponovno imenovali Hlinovský Luboša, Hanslik Alexandra, Bratinčević Tea, Ogrizek Žigo in Špavelko Tomáša kot člane nadzornega sveta FABCE, d. o. o.
- V družbi je 11. januarja 2024 potekala zunanja kontrolna presoja sistema vodenja po mednarodnem standardu ISO 9001:2015, ki jo je izvedla akreditacijska hiša Bureau Veritas, d. o. o., Ljubljana, na podlagi katere je družba ohranila veljavnost certifikata sistema vodenja kakovosti (SI009178, veljaven do 18. 1. 2025).
- Na AIRAC 25JAN2024 je bil na LJMB in LJCE implementiran prvi paket PBN procedur.

Februar

- Družba je v začetku meseca februarja 2024 podala soglasje k predlogu obratovalnega časa Letališča Jožeta Pučnika Ljubljana v poletnem prometnem obdobju 2024, to je od 31. marca 2024 do 26. oktobra 2024. Družba je predlagala, da se v omenjenem obdobju v času med 6:01 in 23:00 uro po lokalnem času izvajajo storitve letališke kontrole zračnega prometa Ljubljana (LKZP Ljubljana), medtem ko je za čas med 23:01 in 6:00 uro po lokalnem času, ko upravljalec letališča Fraport Slovenija, d. o. o., uvaja lokalne restrikcije letenja, predlagala nočno zaprtje LKZP Ljubljana. Družba je 29. februarja 2024 podala soglasje tudi k predlaganemu obratovalnemu času Letališča Portorož v poletnem prometnem obdobju 2024, od 8:30 do 20:00 ure po lokalnem času.
- Med 5. in 9. februarjem 2024 je na različnih lokacijah v zračnem prostoru Republike Slovenije potekala mednarodna vojaška vaja »Varuh neba 2024«.
- Vlada Republike Slovenije je 15. 2. 2024 sprejela nov Državni varnostni program civilnega letalstva, ki vsebuje tudi državno varnostno politiko na področju civilnega letalstva v Republiki Sloveniji.
- V februarju so potekali bilateralni sestanki z Austrocontrolom, Hrvaško kontrolo zračnega prometa, ENAV-om in Network Managerjem z namenom izboljšave prometnih tokov med izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa.

Marec

- 7. 3. 2024 so družbeniki družbe FABCE, letalske storitve, d. o. o., na 23. korespondenčni seji skupščine, ki ji je predsedoval direktor družbe, Rok Marolt, potrdili Poslovni načrt 2024 - 2025 družbe FABCE, d. o. o., pri čemer so se strinjali s poslovnim načrtom za leto 2024 in se seznanili s predvidevanji za leto 2025.
- Direktor družbe, Rok Marolt, je dne 7. 3. 2024 podal nadzornemu svetu odstopno izjavo, na podlagi katere je bil v skladu s sklepom nadzornega sveta družbe objavljen javni razpis za delovno mesto direktorja družbe.
- Predstavnik Sektorja zračnega prometa sta se 15. marca 2024 udeležila posveta zainteresiranih strani zaradi usklajevanja obratovalnega časa Letališča Edvarda Rusjana Maribor v poletnem prometnem obdobju 2024.
- Med 19. in 21. marcem 2024 je v Ženevi potekal pomemben dogodek na področju letalstva »Airspace World 2024«, katerega so se udeležili predstavniki družbe. Dogodek povezuje vse deležnike v industriji, tako predstavnike izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa, kot letalskih prevoznikov, dobavitelje in strokovnjake na področju novih tehnologij ter ATM strokovnjake.
- 21. 3. 2024 je bil uspešno implementiran projekt čezmejnega zračnega prostora brez zračnih poti med območji SECSI FRA in italijanskega FRA, imenovanega FRA IT.

April

- Nadzorni svet družbe se je na 161. redni seji, ki je potekala dne 2. 4. 2024, z direktorjem družbe, Rokom Maroltom, na podlagi njegovega odstopa, sporazumno dogovoril za predčasno prenehanje mandata z iztekom dne 4. 4. 2024. Do imenovanja novega direktorja je na podlagi Sklepa Uprave SDH s 5. 4. 2024 vodenje družbe prevzel član nadzornega sveta, Srečko Janša, v vlogi začasnega direktorja največ do enega leta. V tem času Srečko Janša ni deloval kot član nadzornega sveta. Nadzorni svet je na isti redni seji za namestnico predsednika nadzornega sveta z dnem 5. 4. 2024 imenoval članico nadzornega sveta, Marijo Šeme, MBA.
- Dne 15. 4. 2024 je SDH v skladu z letnim načrtom dela Skladnosti poslovanja in integritete (SPI) SDH, izvedel delovni sestanek s pooblaščencom SPI, z namenom seznanitve z urejenostjo področja skladnosti poslovanja in integritete v družbi, upošteva Kodeks korporativnega upravljanja ter Priporočil in pričakovanj SDH. Družba ni prejela nobenih predlogov za izvedbo korektivnih ukrepov.
- Družbeniki družbe FABCE, letalske storitve, d. o. o., so 19. 4. 2024, na 24. korespondenčni seji skupščine, ki ji je predsedoval direktor družbe, Srečko Janša, ponovno imenovali Mateja Eljona za direktorja družbe FABCE, letalske storitve, d. o. o., za obdobje treh (3) let. Na isti seji so družbeniki družbe FABCE, letalske storitve, d. o. o., imenovali Mateja Eljona tudi za projektne vodjo družbe FABCE, letalske storitve, d. o. o., za obdobje treh (3) let.
- Uprava SDH je v skladu s štirinajsto alinejo 16. člena Akta o ustanovitvi družbe 24. 4. 2024 s Sklepom št. 146/13/24 na podlagi predloga nadzornega sveta družbe sprejela Politiko prejemkov organa vodenja Kontrole zračnega prometa Slovenije, d. o. o.

- Na podlagi CAPAN analize, simulatorskih vaj v OKZP Ljubljana, sprememb prometnih tokov, dodatnih orodij kot pomoč kontrolorjem za bolj varno in učinkovito delo, usklajevalnih sestankov in preverjanja varnostnega vpliva spremembe, je bil izveden primeren ter med deležniki usklajen dvig sektorske kapacitete in OTMV vrednosti v OKZP Ljubljana.
- Evropska agencija za varnost v letalstvu (EASA) je v dneh od 24. 4. 2024 do 25. 4. 2024 izvedla napovedani (redni) standardizacijski inšpekcijski nadzor na lokaciji družbe.

Maj

- Družba je 1. maja 2024 zabeležila 20. obletnico delovanja. Ob tej priložnosti je 10. maja 2024 gostila obisk ministrice za infrastrukturo, mag. Alenke Bratušek z delegacijo. Direktor družbe s sodelavci in predsednik nadzornega sveta so po uvodni predstavitvi družbe predstavili delovanje Območne kontrole zračnega prometa (ACC) Ljubljana, TWR in ACC simulatorja, tehnično nadzornega centra (TNC) in LKZP Ljubljana.
- Predstavnica družbe se je udeležila 31. sestanka Sveta FAB CE, ki je potekal 7. maja 2024 na Dunaju.
- Nadzorni svet družbe je na 162. redni seji, ki je potekala 15. 5. 2024, preveril in potrdil revidirano Letno poročilo Kontrole zračnega prometa Slovenije, d. o. o., za leto 2023, zavzel pozitivno stališče k revizijskemu poročilu revizijske družbe BDO Revizija d. o. o., za leto 2023 in preveril predlog za uporabo bilančnega dobička ter z njim soglašal. Nadzorni svet je tudi sprejel sklep, s katerim je ustanovitelju predlagal, da se ta seznani z revidiranim letnim poročilom družbe ter sprejme predlog za porabo bilančnega dobička družbe. Nadzorni svet se je tudi seznanil s Poročilom revizijske komisije nadzornega sveta za leto 2023 in sprejel Poročilo o delu nadzornega sveta in revizijske komisije nadzornega sveta za leto 2023.
- Družba je na podlagi potrditve Letnega poročila družbe za leto 2023 pripravila gradivo za seznanitev ustanovitelja, SDH, z letnim poročilom družbe in poročilom nadzornega sveta za leto 2023, predlogom uporabe bilančnega dobička ter razkritji o prejemkih direktorja in članov nadzornega sveta.
- 21. in 22. maja 2024 so se predstavniki družbe udeležili in aktivno sodelovali na CAA konferenci o letalski varnosti, ki je potekala v Laškem v organizaciji Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije.
- Družba je 24. 5. 2024 prejela analizo temeljnega vzroka izpada sistema VCS proizvajalca sistema Frequentis AG, ki se je zgodil dne 22. 5. 2023. Kot izhaja iz poročila, ni bilo ugotovljenega natančnega vzroka izpada sistema, temveč je šlo za nepojasnen splet okoliščin, ki jih ni bilo mogoče identificirati zaradi popolnega izklopa, ki je bil potreben za ponovni zagon sistema.
- Evropska komisija je 24. 5. 2024 obvestila Republiko Slovenijo, da je pilotni postopek št. 4578/2013/MOVE (ki ga je v letu 2013 začela Evropska komisija zaradi stališča, da države članice FAB CE, med njimi tudi Republika Slovenija, niso optimizirale navigacijskih služb zračnega prometa oziroma da le te niso učinkovite, kot to zahtevajo predpisi EU o enotnem evropskem nebu) zaprt.
- Uprava SDH je 28. 5. 2024 sprejela sklep, s katerim se je ustanovitelj seznanil z revidiranim Letnim poročilom Kontrole zračnega prometa Slovenije, d. o. o., za leto 2023, Poročilom o delu nadzornega sveta družbe za leto 2023 in s prejemki direktorja in članov nadzornega sveta družbe v letu 2023. Uprava SDH, je sprejela tudi sklep, po katerem bilančni dobiček družbe, ki na dan 31. 12. 2023 znaša 3.144.675 EUR, in je sestavljen iz čistega dobička poslovnega leta (po razporeditvi 50 % dobička v druge rezerve iz dobička) v višini 2.325.860 EUR in prenesenega dobička iz preteklega leta v višini 818.815 EUR, ostane nerazporejen.
- Od 27. do 30. 5. 2024 je družba na delovnem obisku, katerega namen je bil predstavitev vzpostavitve in delovanja WAM sistema, gostila delegacijo južnoafriškega izvajalca navigacijskih služb zračnega prometa (Air Traffic And Navigation Services SOC Limited).

Junij

- Direktor družbe je od 10. – 13. junija v Bakuju sodeloval na CANSO Global ATM Summitu 2024, 28. letni skupščini generalnih direktorjev izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa CANSO (AGM) in 84. sestanku generalnih direktorjev izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa CANSO (EC3 Meeting).
- Dne 16. 6. 2024 je družba z južnoafriškim izvajalcem navigacijskih služb zračnega prometa Air Traffic And Navigation Services SOC Limited podpisala Pogodbo o zaupnosti in nerazkrivanju, katere namen je zaščita in nerazkrivanje informacij, ki jih je južnoafriška delegacija pridobila na delovnem obisku konec maja.

- Ministrica za infrastrukturo je sprejela Sklep o imenovanju Delovne skupine za posodobitev zračnega prostora Republike Slovenije, z dne 13. 6. 2024, v katero so vključeni tudi strokovnjaki družbe.
- Direktor družbe se je 18. junija 2024 udeležil 48. sestanka generalnih direktorjev izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa FAB CE (CEOC) v Bratislavi, na katerem so direktorji med ostalim obravnavali aktivnosti v zvezi s sprejemanjem nove SES2+ zakonodaje, gibanja prometa, in poročilo »Program Manager-ja« in direktorja FABCE, d. o. o.
- Direktor družbe je predsedoval 25. korespondenčni seji Skupščine FABCE, d. o. o., ki je z dne 19. 6. 2024, kot člana nadzornega sveta FACBE, d. o. o., imenovala Gergely Csaba Jónása, za obdobje treh (3) let.
- 26. in 27. junija 2024 se je predstavnic družbe udeležila 122. zasedanja Razširjenega odbora za pristojbine na zračnih poteh (Enlarged Committee for Route Charges) v organizaciji Eurocontrol v Bruslju, na katerem so bili obravnavani dejanski stroški zagotavljanja ATM/ANS storitev na rutah (v fazi preleta) za leto 2023 in preliminarne stroškovne baze na rutah za leto 2024.
- Direktor družbe se je 26. junija 2024 udeležil mednarodnega srečanja direktorjev izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa na Dunaju ob zaključku projekta širitve območja zračnega prostora brez zračnih poti (Free Route Airspace – FRA) SECSI FRA, ki združuje zračne prostore osmih držav regije (Avstrija, Hrvaška, BiH, Srbija, Črna gora, Severna Makedonija, Albanija in Slovenija), z vključitvijo zračnega prostora Italije (FRA IT). Z zaključkom projekta je vzpostavljen eden največjih zračnih prostorov brez zračnih poti v Evropi. Ob prometni evropski jugovzhodni osi bodo krajše letalske poti med SECSI FRA in FRA IT pomembno prispevale k optimiziranemu in okolju prijaznemu prometnemu toku v jugovzhodni Evropi. Poleg optimalnejše uporabe obsežnega evropskega zračnega prostora to pomeni tudi letno zmanjšanje cca. 30.000 ton CO2 letalskih emisij v atmosfero.
- Dne 28. 6. 2024 je Svet delavcev družbe sprejel Sklep o imenovanju predstavnikov delavcev v nadzorni svet družbe, s katerim sta bila kot predstavnika zaposlenih s 1. 7. 2024 za štiri leta, torej do 30. 6. 2028, ponovno imenovana dosedanja člana nadzornega sveta, Žiga Ogrizek in Boštjan Mišmaš.
- Družba je sodelovala z Javno agencijo za civilno letalstvo Republike Slovenije in Agencijo Republike Slovenije za okolje pri pripravi osnutka Načrta izvedbe (Performance plan) 2025 – 2029 za Republiko Slovenijo za četrto referenčno obdobje (RP4) spremljanja vseevropskih ciljev uspešnosti.
- V juniju so bili zabeleženi novi storilnostni dosežki Območne kontrole zračnega prometa Ljubljana (OKZP oz. ACC Ljubljana) po številu IFR (Instrument Flight Rules) operacij. Največ operacij v tem mesecu je bilo opravljenih v tednu od 24. 6. 2024 do 30. 6. 2024, ko je bilo opravljenih 10.734 operacij, s čimer sta bila izboljšana rekorda, dosežena med 17. 6. 2024 do 23. 6. 2024, ko je bilo opravljenih 10.457 operacij in med 10. 6. in 16. 6. 2024, ko je bilo opravljenih 10.276 operacij. V primerjavi z istim tednom leta 2023 je bil promet po številu operacij višji za +9,36 %. Najvišji dnevni rezultat pa je bil dosežen 29. 6. 2024 s 1.721 operacijami.

Julij

- 8. 7. 2024 je družba gostila predstavnike UFA (Air traffic simulation and voice technologies), s katerimi se je dogovorila za sodelovanje in organizacijo sestanka UGM - User Group Meeting, ki bo potekal od 6. – 8. 10. 2025 v Ljubljani.
- V juliju sta bila dosežena dva tedenska rekorda Območne kontrole zračnega prometa Ljubljana (OKZP oz. ACC Ljubljana) po številu IFR (Instrument Flight Rules) operacij, zadnji v tednu od 8. 7. do 14. 7. 2024 z 11.458 operacijami, ter dva dnevna rekorda, zadnji dne 14. 7. 2024 s 1.798 operacijami. Zabeležen je bil tudi nov mesečni rekord Območne kontrole zračnega prometa Ljubljana (OKZP oz. ACC Ljubljana) po številu IFR (Instrument Flight Rules) operacij. Opravljenih je bilo 50.071 operacij.
- 22. 7. 2024 je potekalo posvetovanje glede predloga Načrta izvedbe (Performance plan) 2025 – 2029 za Republiko Slovenijo za četrto referenčno obdobje (RP4) spremljanja vseevropskih ciljev uspešnosti, dejanskih stroškov za leto 2023 in stroškovnih baz na rutah za leto 2025 s predstavniki uporabnikov storitev, pri katerem so sodelovali predstavniki družbe.
- V mesecu juliju 2024 je Ministrstvo za infrastrukturo v pisni obliki izvedlo predpisana redna letna posvetovanja z uporabniki zračnega prostora o pristojbinah za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih za leto 2025. Pri posvetovanjih so sodelovali tudi predstavniki družbe.

Avgust

- Predstavniki družbe so se dne 9. 8. 2024 sestali s predstavniki Slovenske vojske (v nadaljevanju tudi: SV) z namenom usklajitve besedila uredbe, ki bo uredila področje izvajanja operativnega zračnega prometa (OAT uredbe). Izkazalo se je, da je precejšen del besedila OAT uredbe usklajen, predmet bistvenih razhajanj med stališči SV in družbe ostaja del ureditve, ki se nanaša na urejanje dela letalskih operacij za zaščito zračnega prostora – točneje ureditev izvajanja vadbenih letov prestrežanja T - Scramble.
- Direktor družbe je od 26. 8. 2024 – 30. 8. 2024 sodeloval na ICAO konferenci izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa (ICAO Air Navigation Conference - ANC) v Montrealu. Na konferenci so razpravljali o priporočilih na področju navigacijskih služb zračnega prometa in varnosti zračnega prometa, področjih dela, ki so predvidena v poslovnem načrtu ICAO za obdobje 2023 – 2025, razumevanju novih prednostnih nalog za prihodnje delo ICAO in usmeritvah za prihodnji poslovni načrt, s poudarkom na varstvu okolja (ničelne emisije ogljika do leta 2050 in drugih prednostnih usmeritev, kjer je dejavnost ICAO bistvena za zagotovitev še naprej varnega in učinkovitega letalskega sistema z večjo odpornostjo). Ta priporočila bodo predložena v odobritev Svetu ICAO in bodo po potrebi predložena v potrditev na 42. zasedanju Skupščine ICAO leta 2025.
- V avgustu je bil ponovno zabeležen nov mesečni rekord Območne kontrole zračnega prometa Ljubljana (OKZP oz. ACC Ljubljana) po številu IFR (Instrument Flight Rules) operacij. Opravljenih je bilo 50.082 operacij, s čimer je bil izboljšan prej zadnji rekord, dosežen v juliju 2024, ko je bilo opravljenih 50.071 operacij.

September

- Direktor družbe se je 11. 9. 2024 udeležil 19. seje Odbora za infrastrukturo, okolje in prostor, na kateri je bil obravnavan predlog Zakona o letalstvu (Zlet). Zlet je Državni zbor Republike Slovenije sprejel na seji 24. 9. 2024, nato pa je bil objavljen v Uradnem listu RS št. 85/24.
- Dne 17. 9. 2024 je potekal sestanek med predstavniki družbe, Slovenske vojske, Ministrstva za infrastrukturo Republike Slovenije ter Agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije, na katerem se je usklajevalo besedilo OAT uredbe v delu, ki se nanaša na izvajanje vadbenih letov prestrežanja T - Scramble.
- Direktor družbe se je udeležil izobraževalnega srečanja SDH »Vpliv kibernetске (ne)varnosti na poslovanje in krepitev odpornosti organizacij«, katerega namen je bil razumevanje kibernetске odpornosti/varnosti, krizno upravljanje in komunikacija ter učenje iz izkušenj iz kibernetских napadov.
- Direktor družbe je 26. 9. 2024 sprejel nov Načrt integritete.
- Predstavljeno je bilo »Complexity« orodje s strani MUAC. Orodje je namenjeno spremljanju pretoka zračnega prometa glede na aktualne podatke in analizo le tega glede na količino ter kompleksnost. Spremlja vse aktualne podatke, opozarja uporabnike na morebitne prekoračitve nastavljenih parametrov in s tem omogoča tako planiranje, spremljanje dejanskega prometa in post-ops analize.

Oktober

- Direktor družbe se je 9. oktobra 2024 udeležil 49. sestanka generalnih direktorjev izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa FAB CE (CEOC) v Pragi, na katerem so direktorji med ostalim obravnavali aktivnosti v zvezi SES, poročilo »Program Manager-ja« in direktorja FABCE, d. o. o., ter poročili odborov NMB in ANSB. Na sestanku so bili sprejeti pomembni sklepi v zvezi z ustanovitvijo delovnih skupin za pripravo strateških izhodišč za prihodnjo preoblikovanje dejavnosti v smislu bolj dinamičnega čezmejnega sodelovanja.
- Družba je pripravila predlog Letnega poslovnega načrta za leto 2025 in Poslovnega načrta 2025 - 2029, ki ju je nadzorni svet družbe obravnaval in sprejel na 165. redni seji dne 11. 10. 2024. Poslovna načrta je družba skladno z 8. členom Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa posredovala v odobritev Ministrstvu za infrastrukturo Republike Slovenije in v seznanitev SDH, d. d.
- Družba je na podlagi zaključenega postopka javne objave prostih delovnih mest za zaposlitev kandidatov za kontrolorje zračnega prometa – začetnike 11. 10. 2024 zaposlila 14 kandidatov, ki so uspešno opravili postopek selekcije in so pričeli z usposabljanjem za pridobitev dovoljenja za delo (licence) kontrolorja zračnega prometa.
- Družba je sodelovala na nacionalni vaji »ODPORNOST 2024«.

- Na sedežu družbe je bila 15. oktobra 2024 organizirana delavnica "LARA Information Session", ki je potekala z aktivnim moderiranjem »LARA Support Team-a«. Udeležili so se je predstavniki Ministrstva za obrambo Republike Slovenije, Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije in družbe.

November

- Predstavnica družbe je 14. novembra 2024 sodelovala na 32. sestanku Sveta FABCE.
- Predstavniki družbe in Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije so se udeležili rednega novembrskega zasedanja Razširjenega odbora za pristojbine na zračnih poteh (Enlarged Committee for Route Charges), ki je potekalo 20. in 21. novembra 2024 na sedežu Eurocontrol v Bruslju. Na zasedanju so bile v postopku posvetovanja s predstavniki uporabnikov storitev navigacijskih služb zračnega prometa obravnavane stroškovne baze in cene enote storitev držav članic na rutah za leto 2025. Cene na enoto storitev na rutah za leto 2025 je 28. 11. 2024 potrdila Razširjena komisija Eurocontrol (Enlarged Commission).
- Dne 25. 11. 2024 je potekal preliminarni sestanek s predstavniki EASA, na katerem je družba EASA seznanila, da želi do konca leta 2024 vložiti vlogo za pridobitev certifikata organizacije za projektiranje/proizvodnjo ATM/ANS opreme (DPO). EASA je predstavila proces, kateremu sledi. Glede na trenutno število prijav EASA ocenjuje, da bo postopek trajal med 12-18 meseci za certifikacijo organizacije. Zatem je potrebno certificirati še produkte, ki so predmet certifikacije. Za druge sisteme ali naprave je potreben DODC (Declaration of design compliance) ali SOC (Statement of compliance).
- Direktor družbe se je udeležil 62. zasedanja začasnega sveta (Provisional Council) Eurocontrol, ki se je sestel 28. novembra 2024 v Bruslju, na katerem so bili obravnavani ključni izzivi in skupna prizadevanja za izboljšanje operativne zmogljivosti in učinkovitosti ter trajnosti evropskega omrežja v letu 2025.
- Dne 28. in 29. 11. 2024 je družba gostila tri (3) predstavnike SESAR Deployment Managerja (SDM), ki so prišli v nadzor doseganja CP1 (Common Project One – EU Uredba 2021/116). Rok za implementacijo teh ciljev je namreč 31. 12. 2025. V sklopu pregleda so bili obravnavani cilji s področja FF-ICE, AIS, MET in ASM (implementacija orodja LARA).

December

- Vlada Republike Slovenije je na podlagi 6. člena Uredbe o pristojbini na terminalih sprejela sklep, s katerim je za leto 2025 za izboljšanje letalske povezljivosti in ugodnega poslovnega okolja zagotovila dodatna sredstva z namenom znižanja cene za enoto storitve za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih. V skladu z omenjenim je družba z Ministrstvom za infrastrukturo Republike Slovenije sklenila Pogodbo o zagotovitvi sredstev z namenom znižanja pristojbine za navigacijske službe zračnega prometa na terminalih za leto 2025.
- Dne 4. in 5. 12. 2024 je potekala ISO recertifikacijska presoja, ki je bila uspešno zaključena. Na presoji ni bilo ugotovljenih neskladnosti. Prepoznane dobre prakse in priložnosti za izboljšave pa so podane v končnem poročilu pri ugotovitvah presoje vsakega procesa.
- Na podlagi 12. člena Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa in v skladu z Izvedbeno uredbo 2019/317/EU ter Uredbo o izvajanju izvedbene uredbe 2019/317/EU je ministrica za infrastrukturo dne 9. 12. 2024 sprejela sklep o odobritvi stroškovne osnove (baze) in cene na enoto storitve na rutah za leto 2025 v višini 65,25 EUR.
- Direktor družbe je predsedoval 26. korespondenčni seji Skupščine FABCE, d. o. o., ki je z dne 11. 12. 2024, kot člana nadzornega sveta FACBE, d. o. o., imenovala Roberta Schneebauerja, za obdobje treh (3) let.
- Ministrica za infrastrukturo je v skladu s prvim odstavkom 8. člena Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa s sklepom z dne 13. 12. 2024 odobrila Letni poslovni načrt družbe za leto 2025 in Poslovni načrt 2025 – 2029.
- Družba je 12. 12. 2024 organizaciji EASA oddala vlogo za pridobitev certifikata organizacije za projektiranje/proizvodnjo ATM/ANS opreme (ATM/ANS Design and Production Organisation (DPO)).
- Na podlagi 12. člena Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa in Sklepa Vlade Republike Slovenije o zagotovitvi sredstev za izboljšanje letalske povezljivosti in ugodnega poslovnega okolja ter Uredbe o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih je ministrica za infrastrukturo s sklepom z dne 19. 12. 2024 odobrila tudi skupno stroškovno bazo za Republiko Slovenijo za oblikovanje pristojbin za navigacijske službe zračnega prometa na terminalih za leto 2025 in ceno za enoto storitve v višini 317,58 EUR.
- V decembru je bil dokončan in objavljen FAB CE »OPS Performance Dashboard«, ki omogoča izboljšanje operativne učinkovitosti in uspešnosti. To novo orodje bo podpiralo odločanje in upravljanje sledenih KPI-jev na operativni in izvršni ravni ter vključuje vrsto funkcij, ki so bile zasnovane za izboljšanje spremljanja in upravljanja navigacijskih služb zračnega prometa.

1.2 KLJUČNI DOGODKI PO DATUMU IZKAZA FINANČNEGA POLOŽAJA

Januar

- Od 9. 1. 2025 do 20. 1. 2025 je potekala 27. korespondenčna seja Skupščine FABCE, d. o. o., ki ji je predsedoval direktor družbe. Na korespondenčni seji so direktorji izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa FABCE sprejeli poslovni načrt za leto 2025 in se seznanili s predvidevanji za leto 2026.
- Direktor družbe je sprejel nov Pravilnik o notranji organizaciji in sistemizaciji delovnih mest v Kontroli zračnega prometa Slovenije, d. o. o. in novo Prilogo št. 1 k omenjenemu pravilniku, Sistemizacijo delovnih mest v Kontroli zračnega prometa Slovenije, d. o. o. Oba akta sta se začela uporabljati 1. 2. 2025.
- 27. 1. 2025 je direktor sprejel nov Načrt integritete družbe.
- Konec meseca januarja 2025 je bil organiziran prvi sestanek predstavnikov družbe, Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije in Ministrstva za infrastrukturo za pripravo izhodišč za zagotavljanje minimalne CNS opreme (komunikacijske, navigacijske in opreme nadzornih sistemov) v Sloveniji (MON). Aktivnosti so se nadaljevale v februarju in marcu, namen skupnih prizadevanj deležnikov pa je opredelitev minimalne CNS opreme, namena rabe in vira financiranja te opreme.

Februar

- Direktor družbe se je 13. 2. 2025 udeležil 86. sestanka EC3, kjer so generalni direktorji izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa Evrope med drugim razpravljali o CANSO aktivnostih v prihodnje in se seznanili z napovedmi prometa za poletje 2025 ter o pripravah na poletje 2025 izmenjali mnenja z Network Managerjem, Iacopom Prissinottijem. Generalmajor Karsten Stoye, vodja oddelka za civilno-vojaško sodelovanje pri EUROCONTROL-u, je predstavil civilno-vojaško usklajevanje.
- 18. 2. 2025 je v Bruslju potekala letna konferenca SESAR Joint Undertaking (SESAR JU), na kateri so sodelovali oblikovalci politik, vodilni v industriji in zainteresirane strani iz celotnega letalskega sektorja. Na konferenci so predstavili novi evropski osrednji načrt ATM, vključno z njegovo vizijo, strateškimi cilji uvajanja in razvojnimi prednostnimi nalogami, kot tudi poudarjene pričakovane koristi in s tem povezane potrebe po naložbah. V okviru konference so bili predstavljeni inovativni projekti podjetja SESAR JU in najsodobnejše tehnologije, ki na novo oblikujejo upravljanje zračnega prometa.
- 19. 2. 2025 je na Dunaju potekal 67. sestanek FAB CE usmerjevalnega odbora (FAB CE Steering Committee), kjer so obravnavali gibanje prometa in krizo v Ukrajini, aktivnosti na ravni držav in sodelovanje med FAB-i (inter-FAB cooperation), program uvajanja SESAR (SESAR Deployment Programme) in poročila delovnih skupin (Airspace Task Force, OPS SubC, TEC SubC, HR SubC, SAF SubC).

Marec

- Direktor družbe se je 11. marca udeležil 50. sestanka generalnih direktorjev izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa FAB CE (CEOC) v Pragi, na katerem so direktorji med ostalim razpravljali o srednjeročnih in dolgoročnih ukrepih za izboljšanje zmogljivosti (zmogljivost in dinamična sektorizacija), napovedih prometa, različnih tehničnih in varnostnih temah, vključno s pomembnostjo ohranjanja primarnih radarskih podatkov, vplivom motenj GNSS in prevar ter potrebo po dosledni uporabi CPDLC za povečanje zmogljivosti in se seznanili s primerjalno analizo kadrov in usposabljanja.
- Med 3. in 7. marcem 2025 je na različnih lokacijah v zračnem prostoru Republike Slovenije potekala mednarodna vojaška vaja »Varuh neba 2025«.
- 17. 3. 2025 je potekal sestanek glede razkoraka med časom obratovanja letališča Portorož in časom odprtosti LKZP Portorož v poletnem prometnem obdobju 2025. Predstavljeni so bili izvedeni ukrepi družbe, ki bi lahko omogočili, da letališče Portorož sprejema in odpravlja letala tudi zunaj časa delovanja LKZP Portorož. Prav tako so bili orisani pogoji, ki jih mora izpolniti obratovalac letališča, da lahko zunaj časa delovanja LKZP Portorož sprejema in odpravlja letala.
- Predstavniki družbe so se 19. 3. 2025 udeležili posveta v organizaciji Vlade Republike Slovenije na temo »Krepitev odpornosti Republike Slovenije«, ki je potekal v Kongresnem centru Brdo.

- 28. 3. 2025 je potekal usklajevalni sestanek med Ministrstvom za infrastrukturo, DRI, d. o. o., družbo, Javno agencijo za civilno letalstvo Republike Slovenije in Letalskim centrom Maribor (v nadaljevanju: LCM) na temo izvajanja dejavnosti LCM izven obratovalnega časa Letališča Edvarda Rusjana Maribor. LCM je predstavil stališče in nanizal ukrepe, ki so potrebni, da bi se letalske aktivnosti na mariborskem letališču lahko odvijale tudi zunaj časa obratovanja letališča Maribor in zunaj časa delovanja LKZP Maribor. Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije in predstavniki letališča Maribor pa so se uskladili glede načina pristopa k reševanju problema varovanja letališča v času, ko bi se na letališču zunaj obratovalnega časa letališča Maribor (in zunaj časa delovanja LKZP Maribor) na letališču lahko odvijale letalske aktivnosti LCM.
- Dne 28. 3. 2025 je potekala »on line« delavnica LARA, na kateri so pripadniki Slovenske vojske in predstavniki družbe pridobili praktična znanja za delo s programskim orodjem LARA, ki bo v prihodnosti del operativnih sistemov družbe in Slovenske vojske.

April

- Družba je 11. 4. 2025 gostila predstavnike Eurocontrol CNS Programme Manager-ja in Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije na skupni delavnici na temo »MON«, ki se je nanašala na optimizacijo CNS infrastrukture v Sloveniji.

2. POMEMBNI POSLOVNI PODATKI IN KAZALNIKI USPEŠNOSTI

Družba se financira s prihodki iz naslova pristojbin na zračnih poteh in terminalnih pristojbin, ki jih plačujejo letalski prevozniki. Stroške opravljenih storitev letalskim prevoznikom zaračunava Evropska organizacija za varnost zračne plovbe (Eurocontrol), ki nato sredstva za opravljene storitve nakaže družbi.

Skladno z Večstranskim sporazumom o pristojbinah na zračnih poteh, Izvedbeno uredbo 2019/317/EU, Uredbo o izvajanju izvedbene uredbe 2019/317/EU, Izvedbeno uredbo 2020/1627/EU in smernicami organizacije Eurocontrol ter Načeli za ugotavljanje stroškovne osnove pristojbin na zračnih poteh in izračun cene na enoto storitve se v skupni stroškovni osnovi Republike Slovenije za oblikovanje stroškovne baze upoštevajo stroški družbe, Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije (kot nacionalnega nadzornega organa) in Agencije Republike Slovenije za okolje (za storitve letalske meteorologije). Ugotovljeni stroški v povezavi z izvajanjem navigacijskih služb zračnega prometa so sestavljeni iz stroškov dela, materialnih in drugih operativnih stroškov, amortizacije in stroškov kapitala, ki nastajajo pri opravljanju navigacijskih služb zračnega prometa v fazi preleta, in se financirajo s pristojbinami na zračnih poteh. Ta načela se, upoštevajoč Uredbo o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih, smiselno uporabljajo tudi za oblikovanje stroškovne baze za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih, kjer se ugotovljeni stroški navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih financirajo s terminalnimi pristojbinami. Cena na enoto storitve »unit rate« se določi na osnovi predvidenih

stroškov in prometa v naslednjem letu. Morebitna odstopanja dejanskih prihodkov od načrtovanih se po določenem ključu, upoštevajoč mehanizem delitve tveganj in spodbud, upoštevajo pri izračunu cene enote storitve čez dve leti (t. i. usklajevalni mehanizem - »adjustment mechanism«).

Za leto 2024 je bila izračunana cena na enoto storitve na zračnih poteh za Republiko Slovenijo v višini 67,04 EUR, medtem ko je ta v letu 2023 znašala 65,23 EUR. Cena enote storitve za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih na vseh treh mednarodnih letališčih pa je za leto 2024 znašala 317,58 EUR, pri čemer so bila na podlagi 6. člena Uredbe o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih in sklepa Vlade Republike Slovenije o višini posega države za znižanje cene za enoto storitve na terminalih, zagotovljena proračunska sredstva Republike Slovenije z namenom znižanja pristojbine za navigacijske službe zračnega prometa na terminalih za leto 2024. V letu 2023 je cena za enoto storitve na terminalih znašala 273,76 EUR.

Cena storitve za posamezen IFR-let, ki ni oproščen plačila pristojbine, se določi na podlagi produkta cene na enoto storitve (»unit rate«) v preletu oziroma terminalu in števila enot storitve v fazi preleta oziroma terminala.

Število enot storitve v fazi preleta (»en-route service units«) se izračuna po formuli:

$$\text{Število enot storitve v fazi preleta} = \frac{\text{razdalja}}{100} \times \left(\frac{\text{MTOW}}{50} \right)^{0,5}$$

Število enot storitve v fazi terminala (»terminal service units«) se izračuna po formuli:

$$\text{Število enot storitve v terminalu} = \left(\frac{\text{MTOW}}{50} \right)^{0,7}$$

pri čemer je:

razdalja – najkrajša razdalja v kilometrih med vhodno in izhodno točko v FIR Ljubljana;

MTOW – najvišja dovoljena vzletna teža letala (»maximum take-off weight«).

Obseg prometa v preletu slovenskega zračnega prostora (FIR Ljubljana), izražen v enotah storitve (»service units«), je bil v letu 2024 za 18,1 % nad načrtovanim in za 5,7 % višji kot leta 2023 ter za 14,1 % višji kot leta 2019. V fazi prileta in odleta (terminala) na slovenska mednarodna letališča je bilo število servisnih enot za 2,0 % pod planom in za 10,0 % večje glede na leto 2023, v primerjavi z letom 2019 pa še vedno manjše za 20,2 %. Ob dejanski rasti prometa po številu enot storitve glede na leto 2023 je družba v letu 2024 poslovala uspešno in preseгла načrtovane rezultate.

Celotni prihodki družbe v letu 2024 so znašali 54.214.392 EUR in so bili za 8,8 % odstotkov višji kot v letu 2023. Družba je v letu 2024 ustvarila 54.194.192 EUR poslovnih prihodkov, od tega so znašali prihodki od prodaje 53.687.000 EUR. Družba je ustvarila prihodke iz naslova pristojbin na zračnih poteh v višini 47.703.716 EUR, kar je za 8,4 % več kot v letu 2023 in za 5,0 % več od načrtovanih. Iz naslova terminalnih pristojbin je v letu 2024 ustvarila 3.819.669 EUR oz. za 20,5 % več kot v letu 2023. Drugi prihodki od prodaje so v letu 2024 znašali 2.163.615 EUR in so bili za 15,7 % višji kot v letu 2023. V okviru prihodkov od prodaje predstavljajo prihodki iz naslova pristojbin na zračnih poteh 88,9 %, prihodki iz naslova terminalnih pristojbin 7,1 % in drugi prihodki od prodaje 4,0 %. Delež prodaje na domačem trgu je znašal dobre tri odstotke, na tujem trgu (pretežno EU) pa slabih 97 odstotkov. Drugi poslovni prihodki so znašali 507.192 EUR, od tega predvsem prihodki iz naslova nadomestil plač v breme ZZZS v višini 343.484 EUR in prihodki od odprave slabitev terjatev v višini 100.831 EUR.

Družba je v letu 2024 redno poravnavala svoje obveznosti, tako do dobaviteljev, kot tudi do zaposlenih in državnih institucij, ter na dan 31. 12. 2024 ni imela neporavnanih zapadlih obveznosti.

Pomembni podatki o poslovanju in kazalniki so povzeti v Tabeli 1 v nadaljevanju. Družba je v letu 2024 poslovala bolje kot leta 2023, kar se odraža v bistveno višjem poslovnem izidu iz poslovanja (EBIT), višjem poslovnem izidu iz poslovanja pred deprecijacijo in amortizacijo (EBITDA), višjem pozitivnem čistem poslovnem izidu in boljših kazalnikih.

Tabela 1: Analiza finančnega položaja

v EUR	2024	2023 popravek	2023	2022	Indeks 2024/2023 popr.	Indeks 2024/2022
Poslovni prihodki	54.194.192	49.806.332	49.806.332	41.375.190	109	131
EBIT	7.725.982	4.437.443	5.431.827	3.182.043	174	243
EBITDA	10.595.907	7.366.424	8.360.808	6.702.263	144	158
Čisti dobiček	6.801.920	3.600.572	4.651.720	2.768.051	189	246
Nekratkoročna sredstva	24.632.935	22.970.914	22.970.914	22.757.972	107	108
Kratkoročna sredstva	17.833.858	13.584.617	13.584.617	9.342.395	131	191
Kapital	17.609.169	10.528.669	12.397.024	8.276.083	167	213
Nekratkoročne obveznosti	7.811.289	10.101.328	10.101.328	12.068.719	77	65
Kratkoročne obveznosti	9.779.960	8.780.662	8.780.662	9.383.004	111	104

Kazalniki	2024	2023 popravek	2023	2022	Indeks 2024/2023	Indeks 2024/2022
EBIT marža	14,26%	8,91%	10,91 %	7,69 %	160	185
EBITDA marža	19,55%	14,79%	16,79 %	16,20 %	132	121
Donosnost kapitala (ROE)	48,35%	38,29%	45,00 %	41,89 %	126	115
Donosnost sredstev (ROA)	17,22%	10,49%	13,55 %	8,96 %	164	192
Finančni vzvod	2,41	3,47	2,95	3,88	69	62
Dodana vrednost na zaposlenega v EUR	176.455	171.061	171.061	148.358	103	119
Stroški dela na zaposlenega v EUR	127.213	131.658	127.566	110.348	97	115

Število zaposlenih	2024	2023 popravek	2023	2022	Indeks 2024/2023	Indeks 2024/2022
Konec leta	257	243	243	233	106	103

Opomba: Izračun EBIT in EBITDA

EBIT = (Prihodki od prodaje iz pogodb + Drugi poslovni prihodki) – Poslovni odhodki;

EBITDA = EBIT + Odpisi vrednosti (Amortizacija + Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih + Neto slabitev terjatev).

Pri analizi poslovanja družbe v letu 2024 je treba upoštevati, da je bilo poslovanje družbe v navedenem letu nad načrtovanim prometom, kar se pozitivno odraža v boljšem poslovanju od načrtovanega, negativni učinek uspešnega poslovanja pa se bo skozi izračun cene zaradi usklajevalnega mehanizma odrazil v poslovanju družbe v letu 2026.

Zaradi načina določanja višine pristojbine v posameznem letu, ki je med drugim odvisna od števila načrtovanih preletov ter priletov/odletov in predvidene inflacije oz. realiziranih preletov ter priletov/odletov in dejanske inflacije – t. i. usklajevalni mehanizem, se družba v posameznem letu sooča z razliko v višini prihodkov (presežek ali primanjkljaj). Razlika iz posameznega leta (n) se namreč upošteva v določitvi cene čez dve leti ($n + 2$).

Družba, kot oseba javnega prava, ustanovljena za opravljanje dejavnosti v splošnem interesu brez industrijskega ali poslovnega značaja, skladno z določili Zakona o javnem naročanju in v povezavi z Uredbo o informativnem seznamu naročnikov in obveznih informacijah v obvestilih za postopek naročila male vrednosti, nastopa kot zavezanica za javna naročila tako na splošnem, kot na infrastrukturnem področju. Družba izvaja dejavnosti in zagotavlja infrastrukturo, namenjeno prevoznikom po zraku.

V letu 2024 je družba izvedla skupno 364 postopkov javnega naročanja. Od teh je bilo 15 postopkov zaključenih brez oddaje naročila, uspešno pa je bilo zaključenih 349 postopkov, v skupni ocenjeni vrednosti 9.842.452 EUR brez DDV. V tem obdobju ni bil uveden noben predrevizijski, revizijski ali sodni postopek v skladu z Zakonom o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja.

Na splošnem področju je bilo izvedenih 233 uspešnih postopkov in trije (3) neuspešni, medtem ko je bilo na infrastrukturnem področju izvedenih 119 uspešnih in 12 neuspešnih postopkov. Od vseh uspešno izvedenih postopkov je bilo 100 namenjenih nabavi blaga (od tega 49 na splošnem in 51 na infrastrukturnem področju), sedem (7) postopkov se je nanašalo na storitve, povezane z gradnjo, 245 postopkov pa na storitve, skupaj v ocenjeni vrednosti 6.464.655 EUR brez DDV.

Storitve so bile razvrščene glede na vrsto posla, in sicer:

- 107 postopkov intelektualnih storitev, vključno z izobraževalnimi storitvami, v ocenjeni vrednosti 1.123.184 EUR,
- 42 postopkov vzdrževalnih storitev, povezanih z vzdrževanjem objektov, opreme in sistemov družbe, v vrednosti 1.743.854 EUR,
- 96 postopkov drugih storitev, potrebnih za operativno in neoperativno poslovanje družbe, v skupni ocenjeni vrednosti 3.597.617 EUR.

Družba posebno pozornost namenja celovitemu in sistematičnemu obvladovanju tveganj, povezanih z javnim naročanjem ter si prizadeva za preprečevanje nepoštenih praks, krepitev zaupanja javnosti ter zagotavljanje učinkovite in gospodarne porabe javnih sredstev. Družba z izvajanjem notranjih kontrol ter z vlaganjem v krepitev integritete zaposlenih v nabavnih postopkih, zmanjšuje tveganja za korupcijo, nasprotje interesov in diskriminatorno obravnavo ponudnikov.

2.1 KAZALNIKI USPEŠNOSTI

Skladno z Izvedbeno uredbo 2019/317/EU morajo države članice EU pripraviti načrt izvedbe za navigacijske službe zračnega prometa. Načrt izvedbe (Performance Plan) skladno z evropskimi predpisi o enotnem evropskem nebu predstavlja za državo članico zavezujoč dokument, ki povzema zavezujoče in druge cilje uspešnosti, ki jih morajo države članice EU dosegati v posameznem referenčnem obdobju pri zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa. Glavni namen načrta je določiti usmeritve in načine doseganja predvidenih ciljev uspešnosti na ključnih področjih varnosti, zmogljivosti, okolja in stroškovne učinkovitosti za izvajalce navigacijskih služb in nacionalni nadzorni organ. Načrt izvedbe mora vključevati tudi vse z zakonom določene finančne in druge podatke za obdobje trajanja poročevalnega obdobja, ki morajo biti skladni s podatki poslovnih načrtov izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa in nacionalnih nadzornih organov ter s stroškovnimi bazami države članice. Skladen mora biti s cilji Evropske unije, kot jih za vsako posamezno referenčno obdobje spremljanja uspešnosti določi Evropska komisija.

Leto 2024 pokriva peto, torej zadnje, leto tretjega referenčnega obdobja (Reference Period – RP3) med letoma 2020 in 2024, v katerem so opredeljeni vseevropski cilji in kazalniki uspešnosti za vsa štiri ključna področja spremljanja uspešnosti, tj. zmogljivost, stroškovna učinkovitost, varnost in okolje. Skladno z Izvedbeno uredbo 2019/317/EU je Republika Slovenija leta 2019 pripravila Osnutek Načrta izvedbe (Performance Plan) 2020 – 2024 za tretje poročevalsko obdobje ter ga na podlagi člena 12 Izvedbene uredbe 2019/317/EU predložila Evropski komisiji.

Zaradi pojava COVID-19 in s tem povezanega padca letalskega prometa v letu 2020 in 2021 je Evropska komisija v letu 2020 sprejela Izvedbeno uredbo 2020/1627/EU, s katero je vzpostavila začasno spremenjeni pravni okvir za tretje referenčno obdobje, ki upošteva izredne razmere v letalskem sektorju in s tem sprejela začasne ukrepe zaradi teh razmer kot posledice pandemije COVID-19. Skladno z omenjeno uredbo je Evropska komisija 2. junija 2021 sprejela Izvedbeni sklep 2021/891/EU, države članice pa so morale do 17. novembra 2021 Evropski komisiji v oceno predložiti nove Načrte izvedbe (Performance Plan) za preostanek tretjega referenčnega obdobja. Republika Slovenija je skladno s tem predložila Evropski komisiji nov predlog Načrta izvedbe (Performance Plan) 2020 – 2024 za Republiko Slovenijo (2021), ki je bil s strani Evropske komisije ocenjen kot skladen z novimi vseevropskimi cilji uspešnosti za referenčno obdobje (RP3) med letoma 2020 in 2024.

Načrt izvedbe (Performance Plan) 2020 – 2024 za Republiko Slovenijo določa usmeritve in načine doseganja predvidenih ciljev uspešnosti na ključnih področjih za vse izvajalce navigacijskih služb zračnega prometa, poleg družbe torej še za službo letalske meteorologije, ki jo zagotavlja Agencija Republike Slovenije za okolje, in nacionalni nadzorni organ navigacijskih služb zračnega prometa, tj. Javno agencijo za civilno letalstvo Republike Slovenije.

Zavezujoči cilji in kazalniki uspešnosti na ključnih področjih spremljanja uspešnosti, kot so bili določeni skladno z Načrtom izvedbe (Performance Plan) 2020 – 2024 za Republiko Slovenijo, so opredeljeni tako, da se:

- na področju zmogljivosti kot zavezujoč kazalnik uspešnosti obravnava in meri vrednost »povprečne preletne zamude upravljanja pretoka zračnega prometa (ATFM)« na let (»en-route ATFM delay per flight«), in sicer v okviru Centra območne kontrole zračnega prometa Ljubljana (ACC Ljubljana);
- na področju stroškovne učinkovitosti se kot zavezujoč kazalnik uspešnosti obravnava in meri vrednost »povprečne cene enote za preletne navigacijske službe zračnega prometa«, izražene v realni vrednosti v EUR v letu 2017 (»determined unit rate for en-route ANS in real terms, EUR 2017«) v okviru letalskega informativnega območja Ljubljana (FIR Ljubljana);
- na področju varnosti je kot ključni kazalnik uspešnosti določena »učinkovitost upravljanja varnosti« (Effectiveness of Safety Management – EoSM);
- na področju okolja sta bila za tretje referenčno obdobje 2020 – 2024 kot zavezujoča kazalnika uspešnosti določena »povprečna horizontalna preletna učinkovitost leta za dejansko pot leta« in »povprečna horizontalna preletna učinkovitost leta za zadnji oddani načrt leta«.

Na področju zmogljivosti referenčne ciljne vrednosti zamud določi organizacija Eurocontrol. Za Republiko Slovenijo je bila ciljna vrednost zamude za leto 2024 določena kot 0,09 minute na let, pri čemer v to vrednost niso vključene zamude, ki nastanejo zaradi slabega vremena. Določene ciljne vrednosti zamud za referenčno obdobje 2020 – 2024 za Republiko Slovenijo so bile, vključno s ciljem za leto 2024, skladne z vseevropskimi cilji oziroma bistveno boljše od vseevropskega cilja. Dejanska vrednost tega kazalnika za leto 2024 za Republiko Slovenijo je znašala 0,00 minute na let ter je bila boljša od ciljne vrednosti kazalnika. Dejanska vrednost zamud, z upoštevanimi zamudami zaradi slabega vremena, je znašala 0,049 minute na let.

Izvedbena uredba 2019/317/EU določa trend gibanja povprečne cene na enoto storitve v Evropi. Načrt izvedbe 2020 – 2024 za Republiko Slovenijo določa za leto 2024 znižanje povprečne realne cene enote za preletne navigacijske službe zračnega prometa na osnovi leta 2014 v tretjem referenčnem obdobju (RP3, 2020 – 2024) za 16,2 %, kar glede na ceno leta 2019 pomeni zvišanje cene v 2024 za 3,7 %. Družba in z njo Republika Slovenija sta v sprejetem načrtu izvedbe tako dosegli cenovno učinkovitost s ceno enote za preletne navigacijske službe zračnega prometa, ki je ob upoštevanju učinkov usklajevalnih mehanizmov v letu 2024 nominalno znašala 67,04 EUR.

Ciljna vrednost na področju okolja se za tretje referenčno obdobje določa na ravni držav in je bila za leto 2024 za Republiko Slovenijo definirana v vrednosti 1,55 %. To pomeni, da so dejansko uporabljene zračne poti letal v Republiki Sloveniji lahko

le 1,55 % daljše od najkrajših možnih poti preleta Republike Slovenije; k doseganju cilja na eni strani prispeva izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa, ki mora omogočiti razpoložljivost najkrajših poti (Free Route Airspace – FRA), na drugi strani pa morajo omenjene poti uporabniki storitev tudi uporabiti. Cilj za Republiko Slovenijo v letu 2024 ni bil izpolnjen, saj je bila dosežena vrednost 1,77 %, vendar je razlog na strani uporabnikov storitev in sicer njihova izbira zračnih poti v načrtu leta. Družba je uporabnikom storitev zagotovila najkrajšo možno pot za prelet Republike Slovenije z implementacijo Free Route Airspace-a, vendar pa se uporabniki sami odločijo, ali najkrajše možne poti koristijo oziroma jih načrtujejo, pri čemer so razlogi za neizbiro najkrajše poti različni (vreme, veter, višina cene na enoto storitve (unit rate), izogibanje zamud (slot-ov), itd.).

Edini ključni kazalnik uspešnosti za varnost (Safety KPI) na mednarodnem nivoju, katerega doseganje ustrezne vrednosti predpisuje in meri EASA ter za katerega leto 2024 predstavlja četrto leto referenčnega obdobja, je učinkovitost upravljanja varnosti (EoSM – Effectiveness of Safety Management). V letu 2024 se je ustreznost kazalnika EoSM znova merila s spremenjeno metodologijo, ki se vsebinsko približuje in usklajuje s skupno definirano, splošno uporabljano metodologijo, »Standard of Excellence« (SoE) organizacij Eurocontrol in CANSO. Nadzor Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije potrjuje, da je družba v letu 2024 dosegala predvidene nivoje zrelosti za posamezna področja ocenjevanja.

3. SLUŽBE ZRAČNEGA PROMETA V LETU 2024

Zagotavljanje varnega, urejenega in hitrega pretoka zračnega prometa je prednostna naloga služb zračnega prometa, ki se izvajajo v okviru Sektorja zračnega prometa (v nadaljevanju: SZP).

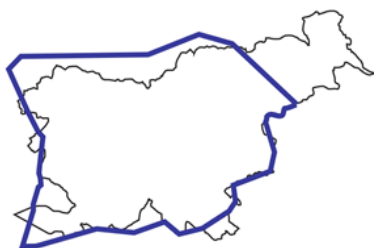
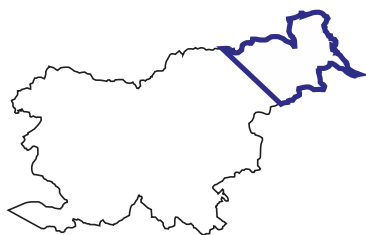
3.1 ANALIZA ZRAČNEGA PROMETA

Družba skladno z Zakonom o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa izvaja storitve navigacijskih služb zračnega prometa v slovenskem zračnem prostoru (FIR Ljubljana) v imenu Republike Slovenije. Področje odgovornosti, na katerem družba izvaja storitve navigacijskih služb zračnega prometa, je poleg Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa opredeljeno tudi v Sporazumih med sosednjimi centri območnih kontrol zračnega prometa (Letters of Agreement between Area Control Centres, v nadaljevanju: LoAs), ki določajo meje odgovornosti za izvajanje storitev v zračnih prostorih. Območna kontrola zračnega prometa Ljubljana (v nadaljevanju: OKZP) je tako skladno z LoAs zadolžena za izvajanje storitev v zračnem prostoru, ki ni enak FIR Ljubljana.

FIR Ljubljana je nacionalni zračni prostor, v katerem ima skladno s Čikaško konvencijo izključno suverenost Republika Slovenija in za katerega Republika Slovenija skladno z mednarodnimi pogodbami zaračunava pristojbine za izvedene storitve v vseh fazah leta (prelet, terminal), ne glede na to, kdo je dejanski izvajalec storitev.

Prikaz 2: FIR Ljubljana

V fazi preleta je za izvajanje storitev navigacijskih služb zračnega prometa v sektorju Dolsko, ki vključuje tudi del avstrijskega, italijanskega in hrvaškega zračnega prostora, zadolžena OKZP, ki zagotavlja preletno kontrolo zračnega prometa v večinskem delu slovenskega zračnega prostora. Storitve v manjšem delu slovenskega zračnega prostora izvajajo tudi sosednji izvajalci storitev, najočitnejši je sektor Mura, kjer je za izvajanje storitev zadolžena Območna kontrola zračnega prometa Dunaj.

Prikaz 3: Sektor Dolsko**Prikaz 4:** Sektor Mura

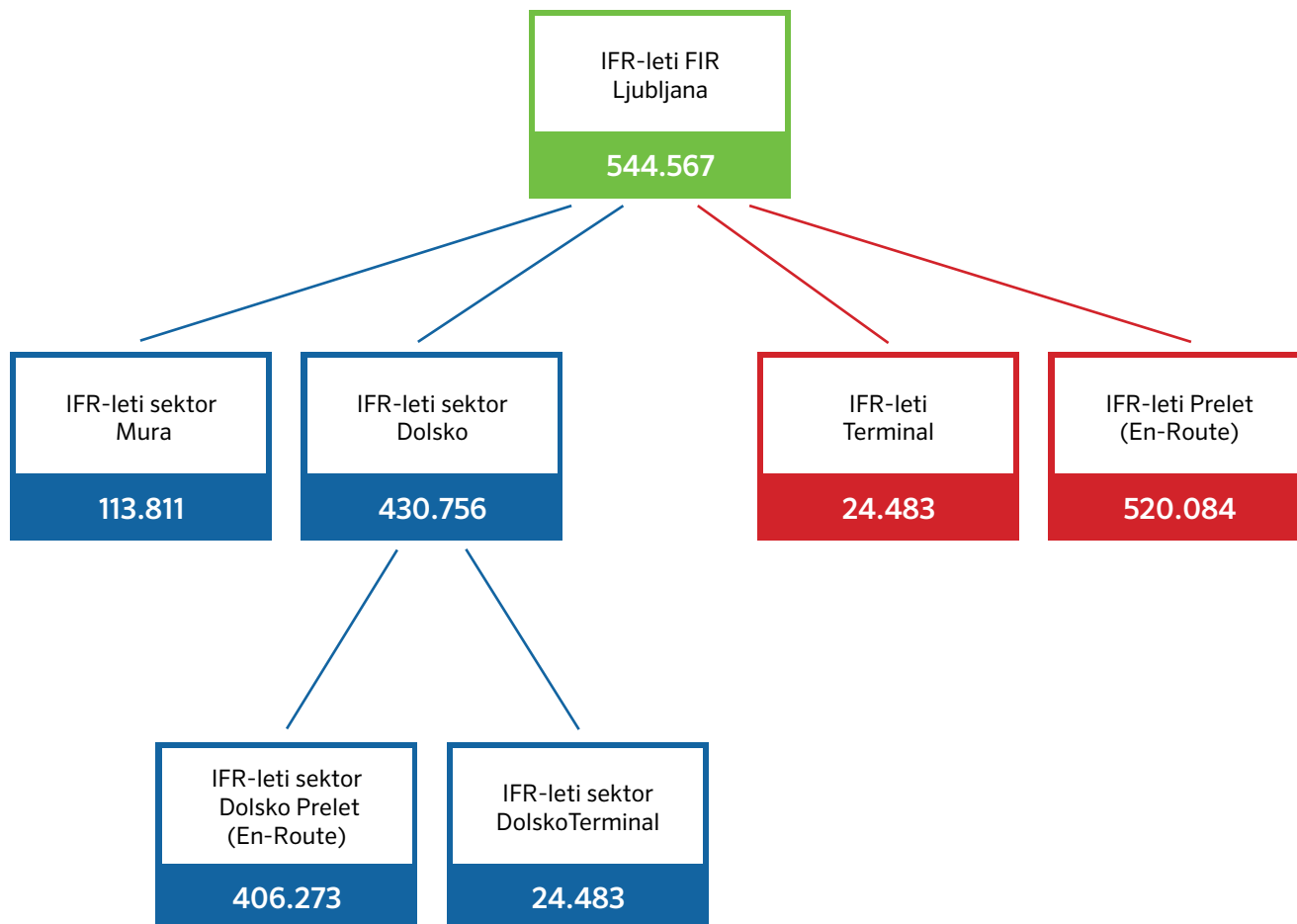
Poleg storitev v fazi preleta družba izvaja storitve tudi v fazi terminala, in sicer v terminalnih conah Ljubljana, Maribor in Portorož, kjer zagotavlja službe letališke in priletne kontrole zračnega prometa na treh mednarodnih letališčih, in sicer Jožeta Pučnika Ljubljana, Edvarda Rusjana Maribor in Portorož, ter letališko in priletno kontrolo zračnega prometa na letališču Cerklje ob Krki. Družba je tako zadolžena za izvajanje storitev v sektorju Dolsko v fazi preleta in vseh terminalnih conah.

Prikaz 5: Terminalne cone v FIR Ljubljana

Analiza zračnega prometa obravnava gibanje števila IFR-letov in povezanost tega gibanja s številom enot storitve, ki v fazi preleta in fazi terminala vplivajo na višino prihodka družbe. Vir podatkov, uporabljenih v analizi, so podatki družbe ter podatki organizacije Eurocontrol STATFOR in CRCO.

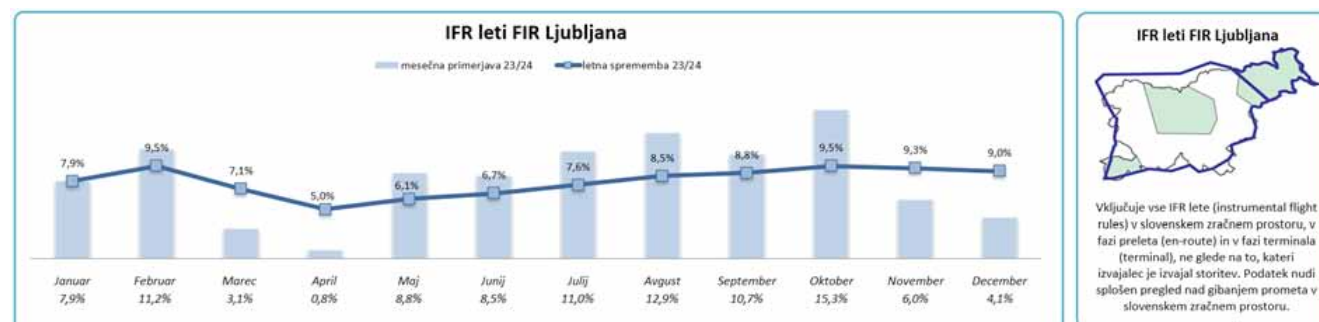
Leta 2024 je bilo v zračnem prostoru Republike Slovenije (FIR Ljubljana) opravljenih skupaj 562.904 letov, od tega je bilo 18.337 VFR-letov (pravila vizualnega letenja) in 544.567 IFR-letov (pravila instrumentalnega letenja). IFR-lete delimo glede na fazo leta na prelete in terminalne lete ter glede na del zračnega prostora, v katerem so leti izvedeni. Dve različni delitvi IFR-letov sta predstavljeni v prikazu.

Prikaz 6: Razdelitev IFR-letov glede na fazo leta in glede na zračni prostor.

V letu 2024 je na promet v slovenskem zračnem prostoru, tako na število letov, kot na število enot storitve, najbolj vplivala situacija v Ukrajini in premik prometa proti jugu. V letu 2024 je bilo v primerjavi z letom 2023 v Republiki Sloveniji za 9,0 % več IFR-letov, na evropski ravni pa je IFR-letov več za 5,4 %.

Prikaz 7: IFR-leti v FIR Ljubljana

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

V tabeli 2 je predstavljeno gibanje števila vseh IFR-letov na območju Republike Slovenije v obdobju 2019 – 2024. Za primerjavo so navedene tudi stopnje rasti IFR-letov v EU-27. Navedene vrednosti se nanašajo na vse IFR-lete v FIR Ljubljana (faza preleta in terminala), ne glede na izvajalca storitev navigacijskih služb zračnega prometa in ne glede na fazo leta.

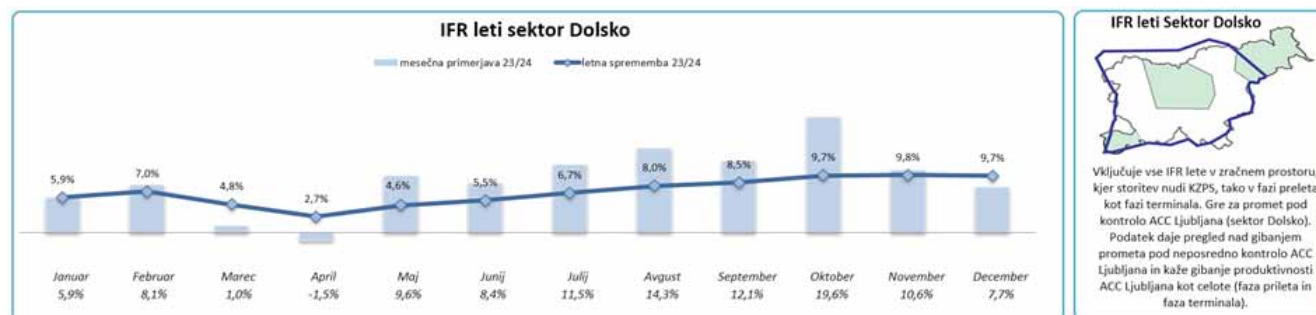
Tabela 2: Število IFR-letov v Republiki Sloveniji v obdobju 2019 – 2024

Leto	Število IFR-letov v RS	Stopnja rasti IFR-letov v RS	Stopnja rasti IFR-letov v EU
2019	459.597	+8,6 %	+1,2 %
2020	195.283	-57,5 %	-56,4 %
2021	278.811	+42,8 %	EU27 + 24,2 %
2022	452.894	+62,4 %	EU27 + 53,5 %
2023	499.784	+10,4 %	EU27 + 9,7 %
2024	544.567	+9,0 %	EU27 + 5,4 %

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

V sektorju Dolsko (Prikaz 8), v katerem storitev izvaja družba prek OKZP Ljubljana, se je leta 2024 v primerjavi z letom 2023 število vseh IFR-letov (faza preleta in terminala) povečalo za 9,7 %.

Prikaz 8: IFR-leti v sektorju Dolsko

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

V tabeli 3 je predstavljeno gibanje števila vseh IFR-letov v sektorju Dolsko v obdobju 2019 – 2024.

Tabela 3: Število vseh IFR-letov v sektorju Dolsko v obdobju 2019 – 2024

Leto	Število IFR-letov v sektorju Dolsko	Stopnja rasti (v odstotkih)
2019	355.234	+7,2 %
2020	150.397	-57,6 %
2021	221.151	+47,0 %
2022	357.903	+61,8 %
2023	392.846	+9,8 %
2024	430.756	+9,7 %

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

3.1.1 Promet v fazi preleta

V fazi preleta se je število IFR-letov v letu 2024 v primerjavi z letom 2023 povečalo za 9,1 %.

Prikaz 9: IFR-leti v fazi preleta v FIR Ljubljana

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

V tabeli 4 je predstavljeno gibanje števila IFR-letov v fazi preleta v FIR Ljubljana v obdobju 2019 – 2024.

Tabela 4: Število IFR-letov v fazi preleta v FIR Ljubljana v obdobju 2019 – 2024

Leto	Število IFR-letov v fazi preleta v FIR Ljubljana	Stopnja rasti (v odstotkih)
2019	428.323	+10,3 %
2020	182.671	-57,4 %
2021	262.466	+43,7 %
2022	431.822	+64,5 %
2023	476.807	+10,4 %
2024	520.084	+9,1%

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

Podatki o prometu v fazi preleta v FIR Ljubljana po številu enot storitve prav tako kažejo rast glede na leto 2023 in sicer za 5,7 %, kar predstavlja 14,1 % višje število enot storitev glede na leto 2019.

Prikaz 10: Enote storitve v fazi preleta v FIR Ljubljana

Vir: Eurocontrol (CRCO), družba 2025

V tabeli 5 je predstavljeno gibanje števila enot storitve v fazi preleta v obdobju 2019 – 2024.

Tabela 5: Število enot storitve v fazi preleta v obdobju 2019 – 2024

Leto	Število enot storitve v fazi preleta	Stopnja rasti (v odstotkih)
2019	627.329	+9,7 %
2020	263.994	-57,9 %
2021	369.971	+40,1 %
2022	595.456	+60,9 %
2023	677.207	+13,7 %
2024	715.500	+5,7%

Vir: Eurocontrol (CRCO), družba 2025

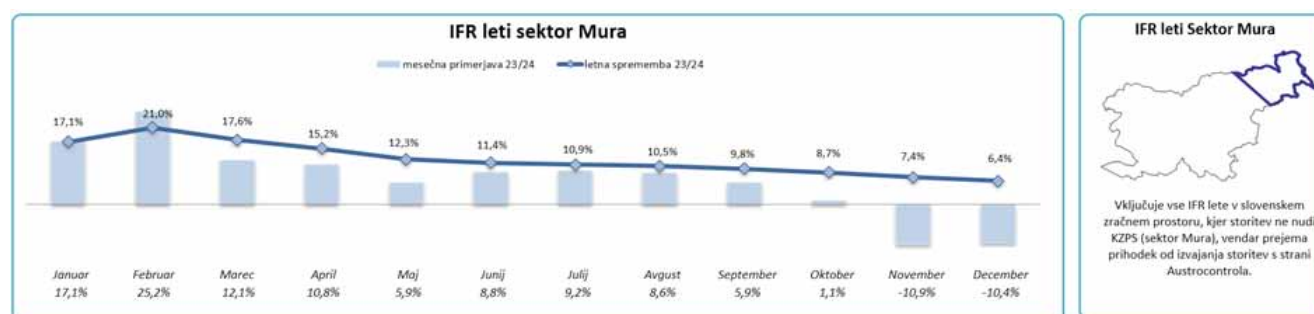
Gibanje števila IFR-letov in gibanje števila enot storitve nista vedno konsistentna, saj je število enot storitve v fazi preleta odvisno od preletene razdalje in teže letal. Preletene razdalje v sektorju Dolsko so namreč daljše kot v sektorju Mura.

Prikaz 11: IFR-leti v fazi preleta v sektorju Dolsko

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

Prikaz 12: IFR-leti v fazi preleta v sektorju Mura

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

V letu 2024 se je v primerjavi z letom 2023 število IFR-letov v fazi preleta v sektorju Dolsko povečalo za 9,8 %, v sektorju Mura pa za 6,4 %, medtem ko se je v FIR Ljubljana skupaj v fazi preleta povečalo za 9,1 %. Promet po številu enot storitev v fazi preleta pa je bil v FIR Ljubljana v letu 2024 za 5,7 % višji kot leta 2023 in za 14,1 % višji glede na leto 2019.

V tabeli 6 je predstavljeno gibanje števila IFR-letov v obdobju 2019 – 2024 v fazi preleta v sektorju Dolsko in v sektorju Mura.

Tabela 6: Število IFR-letov v fazi preleta v sektorju Dolsko in v sektorju Mura v obdobju 2019 – 2024

Leto	Število IFR-letov v fazi preleta v sektorju Dolsko	Stopnja rasti (v odstotkih)	Število IFR-letov v sektorju Mura	Stopnja rasti (v odstotkih)
2019	323.960	+9,2 %	104.363	+13,6 %
2020	137.785	-57,5 %	44.886	-57,0 %
2021	204.806	+48,6 %	57.660	+28,5 %
2022	336.831	+64,5 %	94.991	+64,7 %
2023	369.869	+9,8 %	106.938	+12,6 %
2024	406.273	+9,8%	113.811	6,4%

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

3.1.2 IFR-promet pod kontrolo družbe

Podatki v nadaljevanju vključujejo le IFR-promet, za katerega je bila odgovorna družba, torej se nanašajo na promet v sektorju Dolsko. Uporabljeni podatki so iz podatkovnih baz družbe in organizacije Eurocontrol (STATFOR).

OKZP Ljubljana, ki opravlja storitev v sektorju Dolsko, je leta 2024 ugotovila 9,7-odstotno povečanje prometa v primerjavi z letom 2023. Ob tem so bili doseženi naslednji mejniki v primerjavi s preteklimi dosežki (število IFR-operacij).

Tabela 7: Mejniki v številu IFR-letov v sektorju Dolsko v obdobju 2019 – 2024

Leto	Maksimalne vrednosti v preteklih letih			
	Največ IFR-operacij na uro je bilo 14. 7. 2024 med 11.00 in 12.00 UTC	Največ IFR-operacij na dan je bilo 14. 7. 2024	Največ IFR-operacij v tednu je bilo od 8. 7. 2024 do 14. 7. 2024	Največ IFR-operacij v letu je bilo opravljenih avgusta 2024
2019	110	1.551	9.613	41.931
2020	76	960	5.211	22.915
2021	102	1.344	8.100	35.561
2022	114	1.569	9.963	43.043
2023	118	1.643	10.248	44.908
2024	131	1.798	11.458	50.082

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

OKZP Ljubljana lahko zračni prostor, v katerem opravlja storitev, deli na največ pet vertikalnih sektorjev. S tem se preprečuje preobremenitev kontrolorjev zračnega prometa in skrbi za ustrezno pretočnost zračnega prostora. Število sektorskih ur dnevno je seštevek odprtosti vseh petih sektorjev. Podatek je neposredno povezan s človeškimi viri, ki so na voljo v OKZP Ljubljana.

V letu 2024 je bilo opravljenih 17.228 sektorskih ur. Na dan je bilo v letu 2024 opravljenih povprečno 47,1 sektorskih ur. Leta 2024 je OKZP Ljubljana skupaj beležila največ 66 sektorskih ur dnevno. Vsi podatki o številu sektorskih ur so zbrani v spodnji tabeli.

Tabela 8: Število sektorskih ur v obdobju 2019 – 2024

Leto	Skupno število sektorskih ur	Stopnja rasti (v odstotkih)	Maksimalno dnevno število sektorskih ur	Stopnja rasti (v odstotkih)	Povprečno število sektorskih ur na dan	Stopnja rasti (v odstotkih)
2019	15.999	+2,1 %	65	-1,5 %	43,8	+2,1 %
2020	10.790	-32,6 %	47	-27,7 %	29,5	-32,6 %
2021	13.023	+21,0 %	56	+19,1 %	35,7	+21,0 %
2022	16.358	+25,6%	63	+12,5 %	44,8	+25,5 %
2023	17.436	+ 6,6%	65	+ 3,2 %	47,8	+ 6,7 %
2024	17.228	-1,2%	66	+1,5%	47,1	-1,5%

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

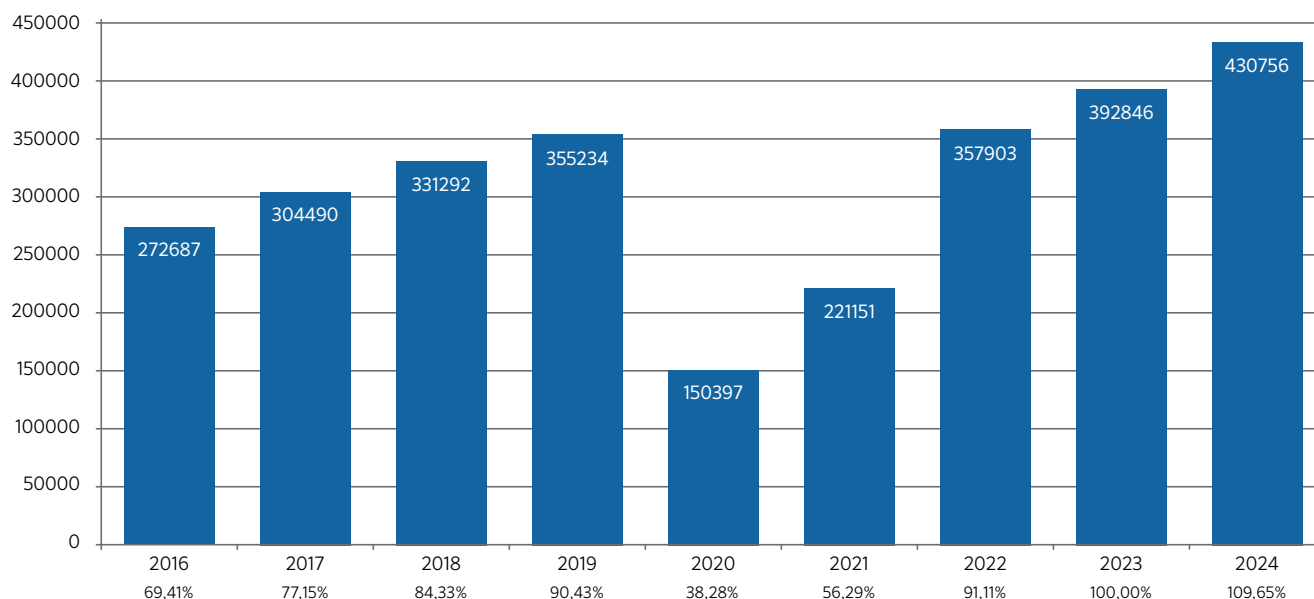
Leta 2024 je OKZP Ljubljana opravila 18.337 VFR operacij, kar je 5,3 % manj kot leta 2023. Podatki o številu VFR-letov v obdobju 2019 – 2024 so zbrani v tabeli v nadaljevanju.

Tabela 9: Število VFR-letov v obdobju 2019 – 2024

Leto	Število VFR-letov	Stopnja rasti(v odstotkih)
2019	17.744	+10,0 %
2020	14.443	-18,6 %
2021	18.775	+29,9 %
2022	19.134	+1,9 %
2023	19.362	+1,2 %
2024	18.337	-5,3%

Vir: družba 2025

Družba je predvidela, da bo v letu 2024 v sektorju Dolsko doseženo +4,5 % več prometa po IFR-letih kot leta 2023. Dejanski obseg prometa je bil večji kot leta 2023 za 9,7 %.

Prikaz 13: Promet od leta 2016 do leta 2024

Vir: družba 2025

Primerjava v prikazu 13 je predstavljena v odnosu na leto 2023 kot 100 %.

PODATKI O NIVOJIH LETA

Podatki o nivojih leta so iz baze podatkov družbe. Upoštevane so vse spremembe do avtomatske predaje najave leta sosednji kontroli zračnega prometa.

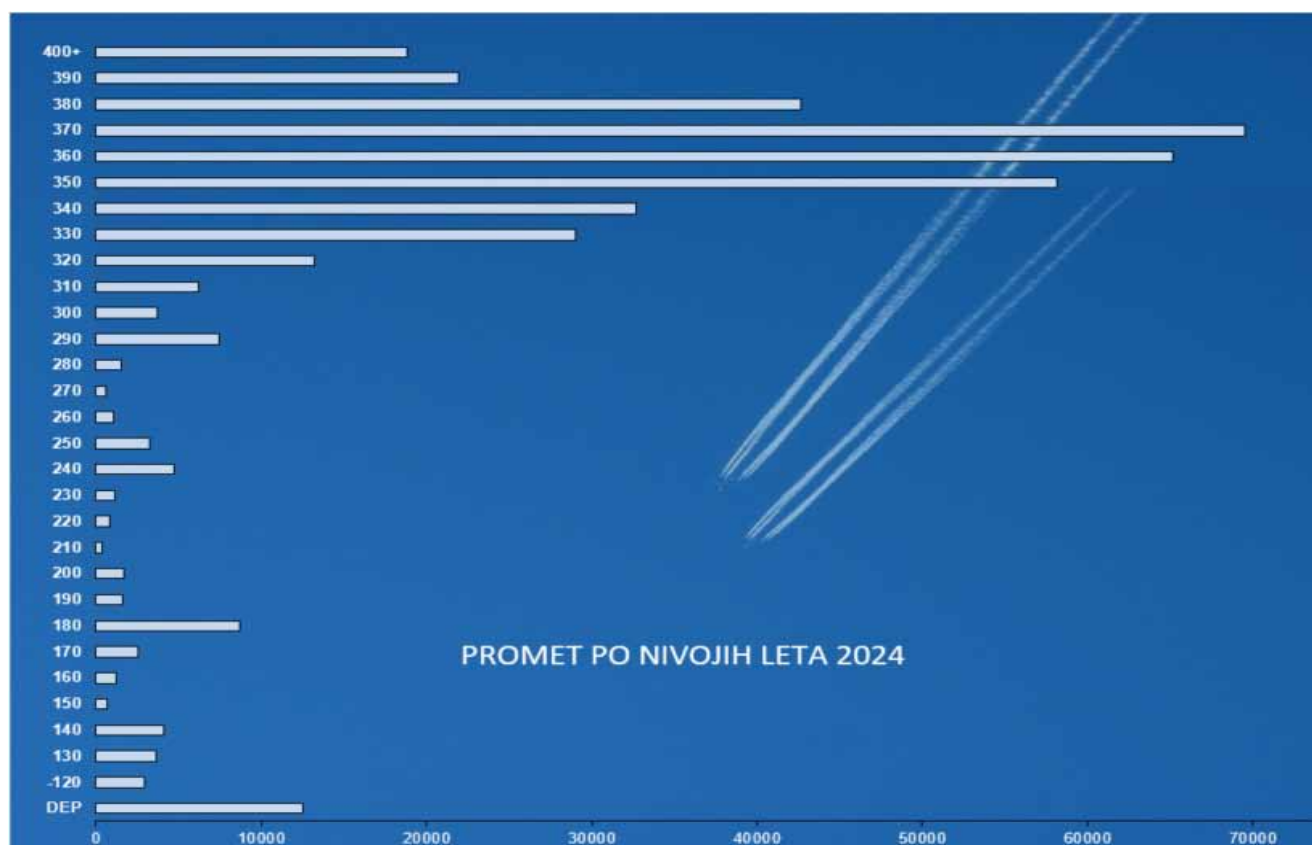
V vrstici DEP (prikaz 14) so vsebovane vse IFR-operacije, začete na domačih letališčih. Zaradi preglednosti prikaza so združeni podatki pod FL120 in nad FL400. Višinski razpored letal najbolj zgovorno ponazarja podatek, da je na enem samem nivoju letenja (FL370) 16,5 % vsega IFR-prometa.

Nad FL280 87,43 % (2023 87,45 %; 2022 87,29 %; 2021 85,48 %; 2020 83,84 %)

Pod FL280 12,57 % (2023 12,55 %; 2022 12,71 %; 2021 14,52 %; 2020 16,16 %).

Primerjava s prejšnjimi leti kaže, da je porast prometa bolj izrazit v zgornjem segmentu.

Prikaz 14: Promet po nivojih leta v sektorju Dolsko v letu 2024

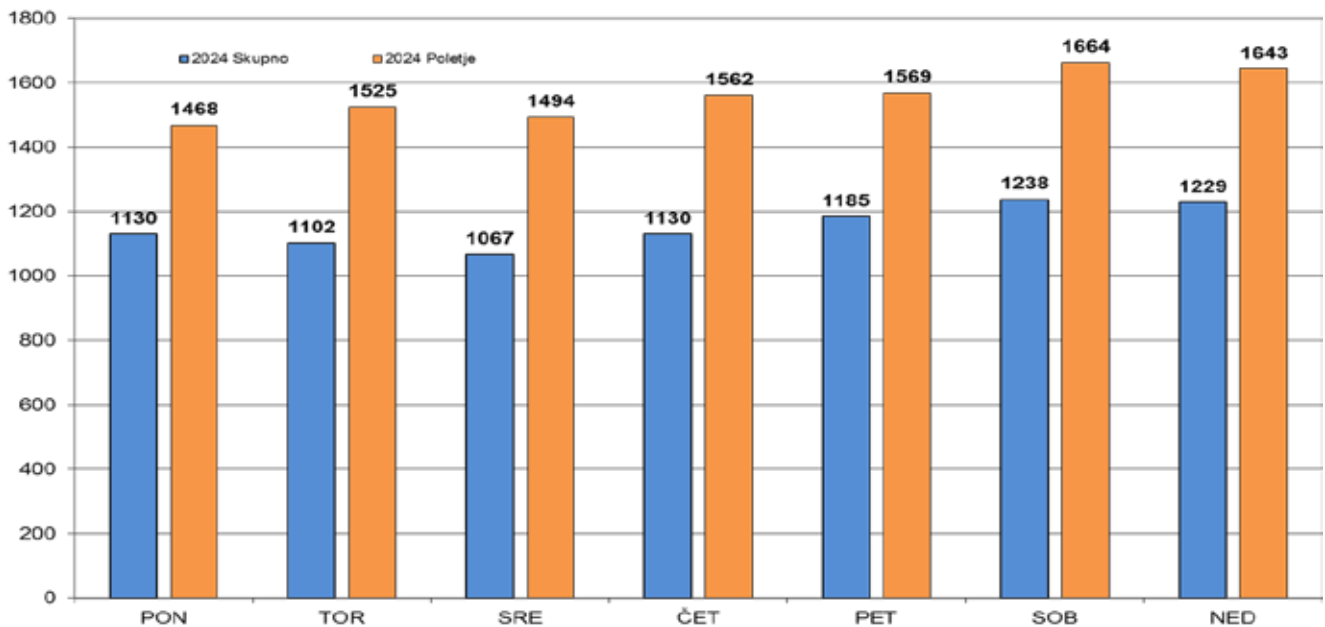

Vir: družba 2025

STRUKTURA PROMETA PO DNEVIH

V sektorju Dolsko so IFR-leti razporejeni po dnevih kot v prikazu 15. Z modrimi stolpci je prikazano povprečno število letov v celotnem letu 2024. Oranžni stolpec prikazuje razporeditev IFR-letov v sektorju Dolsko po dnevih v poletni sezoni (1. julij – 15. september), povprečje 11 tednov, najmanj 1.367 IFR-letov dnevno in največ 1.798 letov dnevno.

Prikaz 15: Povprečno število IFR-letov v sektorju Dolsko po dnevih v tednu (poletna sezona in celoletno)

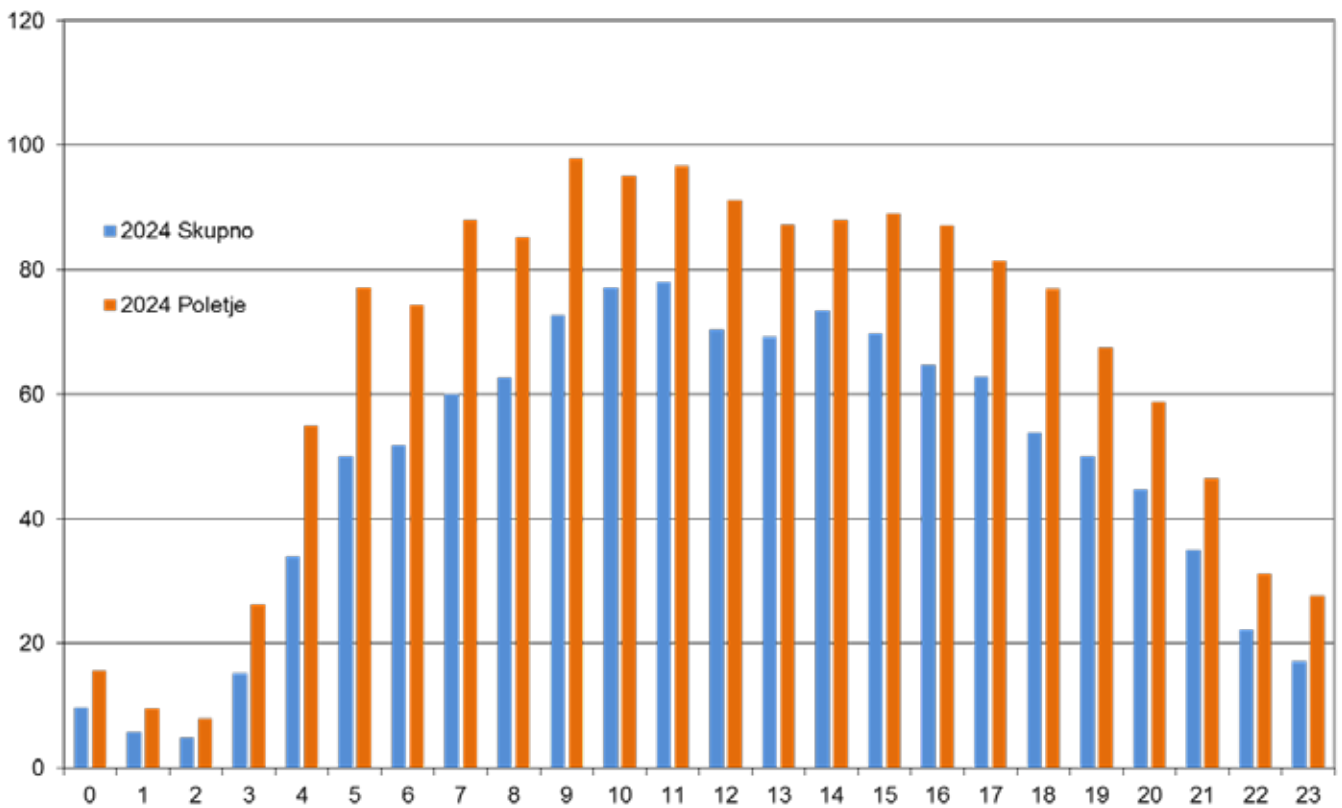
Vir: družba 2025

POVPREČNO ŠTEVILO IFR-LETOV V SEKTORJU DOLSKO PO URAH DNEVA

Gledano po urah je bil promet v letu 2024 razporejen, kot je prikazano s spodnjim grafom (modri stolpci v prikazu 16). Potrebno je upoštevati, da je to povprečje in se vzorec razlikuje med dnevi v tednu. Tudi spreminjanje lokalnega časa (marec – oktober), po katerem se odpirajo letališča in potujejo potniki, vplivajo na celoletno sliko.

Promet po urah v poletni sezoni je razporejen, kot je prikazano z oranžnimi stolpci na prikazu 16. Na grafu je prikazano urno povprečje in ne skupno število operacij. Prikaz je zgolj informativen, ker se promet razlikuje po dnevih v tednu in na njegovi osnovi ni mogoče sklepati o tendencah prometa.

Prikaz 16: Promet po urah (UTC)

Vir: družba 2025

3.1.3 Promet v fazi terminala

V fazi terminala je v letu 2024 dosežen rahel porast prometa, je pa bil obseg IFR prometa še vedno precej manjši od leta 2019, kar je vidno iz tabele 10 v nadaljevanju.

Prikaz 17: IFR-leti v fazi terminala

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

V spodnji tabeli je predstavljeno gibanje števila IFR-letov v fazi terminala v obdobju 2019 – 2024.

Tabela 10: Število IFR-letov v fazi terminala v obdobju 2019 – 2024

Leto	Število IFR-letov v fazi terminala	Stopnja rasti (v odstotkih)
2019	31.274	-10,0 %
2020	12.612	-59,7 %
2021	16.345	+29,6 %
2022	21.072	+28,9 %
2023	22.977	+9,0 %
2024	24.483	+6,6%

Vir: Eurocontrol (STATFOR), družba 2025

Podatki o prometu v letu 2024 po posameznih letaliških kontrolah zračnega prometa so zbrani v tabeli 11.

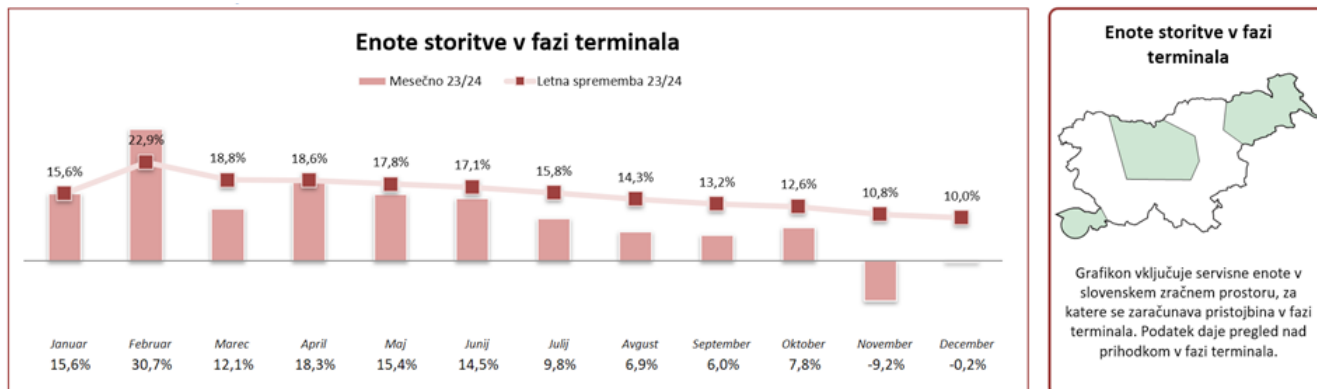
Tabela 11: Podatki o prometu za posamezne letališke kontrole zračnega prometa (LKZP)

	LKZP Portorož	LKZP Maribor	LKZP Brnik	LKZP Cerklje ob Krki
Število operacij IFR leta 2024	2.514	2.650	21.537	379
Povprečno dnevno število operacij IFR	6,9	7,3	58,8	1,6
Največje dnevno število operacij IFR	25	33	92	14
Število VFR leta 2024				
Povprečno dnevno število operacij VFR	32,3	77,6	33,7	23,3
Največje dnevno število operacij VFR	154	270	119	110

Vir: družba 2025

Število enot storitve v fazi terminala je leta 2024 v primerjavi z letom 2023 zraslo za 10,0 %, kar še vedno predstavlja za 20,2 % nižje število enot storitev kot v letu 2019. Število enot storitve v fazi terminala je seveda zelo odvisno od števila IFR-letov v fazi terminala. V tabeli v nadaljevanju je predstavljeno gibanje števila enot storitve v fazi terminala v obdobju 2019 – 2024.

Prikaz 18: Enote storitve v fazi terminala

Vir: Eurocontrol (CRCO), družba 2025

Tabela 12: Število enot storitve v fazi terminala v obdobju 2019 – 2024

Leto	Število enot storitve v fazi terminala	Stopnja rasti (v odstotkih)
2019	12.601	-9,7 %
2020	3.910	-69,0 %
2021	5.052	+29,2 %
2022	7.801	+54,4 %
2023	9.145	+17,2 %
2024	10.059	+10,0 %

Vir: Eurocontrol (CRCO), družba 2025

3.1.4 Povzetek analize zračnega prometa

V letu 2024 je IFR zračni promet nadaljeval rast v vseh segmentih, skupni IFR promet v slovenskem zračnem prostoru (FIR Ljubljana) za 9,0 %, v sektorju Dolsko za 9,7 % in v sektorju Mura za 6,4 %. Za primerjavo je bilo število IFR-letov v Evropi (EU27) v letu 2024 večje za 5,4 % glede na leto 2023. V fazi terminala je bil promet po številu IFR-letov ob 6,6-odstotni rasti v letu 2024 še vedno za 21,2 % nižji kot leta 2019, ko je jeseni tega leta prenehal izvajati operacije nacionalni letalski prevoznik in je promet v tem letu padel za 10,0 % glede na leto 2018, kar pomeni, da je bilo število IFR-letov v letu 2024 za 29,5 % nižje glede na leto 2018. Podatki kažejo na slabo letalsko povezljivost Republike Slovenije in počasno okrevanje v obdobju po krizi zaradi COVID-19.

Trend rasti IFR prometa se je odrazil tudi na rasti prometa po številu enot storitve, saj je ta tako v fazi preleta (2024/2023: +5,7 %) kot v fazi terminala leta 2024 v primerjavi z letom 2023 (+10,0 %) po trendu sledil gibanju prometa po IFR-letih.

3.1.5 Analiza regulacij in zamud

Družba je s potrebnimi kadri zagotovila ustrezno odprtost sektorjev glede na promet. OKZP je v letu 2024 potrebovala zaradi vremenskih razmer 53 regulacij. Ustvarjeno je bilo 21.213 minut zamude v zračnem prometu, kar pomeni povprečno 0,049 minute na let. Zabeleženih je bilo 40 STAM zahtev. Objavljene sektorske konfiguracije in načrtovanje operativnega osebja so bili optimalni.

3.1.6 Pomembne aktivnosti in izboljšave na področju služb zračnega prometa

Pomembnejše aktivnosti družbe oziroma Sektorja zračnega prometa v letu 2024 na področju procedur in tehničnih izboljšav so povzete v nadaljevanju.

PROCEDURE

- V letu 2024 so bili sprotno posodabljeni operativni dokumenti, kot so navodila in sporazumi (med enotami SZP in sosednjimi – tujimi kontrolami zračnega prometa).
- Predstavniki sektorja so aktivno sodelovali pri projektu čezmejnega zračnega prostora brez zračnih poti »South East Common Sky Initiative Free Route Airspace« – SECSI FRA. Glavni poudarek je bil namenjen združitvi SECSI FRA območja in območja italijanskega FRA – FRA IT, ki je bil skladno z načrtom uspešno implementiran marca 2024, točneje na AIRAC datum 21MAR2024.
- S ciljem prilagajanja kapacitet zračnega prostora se analizira gibanja prometnih tokov zračnega prometa prek ozemlja Republike Slovenije, vključujoč pri tem spremljanje prometnih tokov na makro nivoju (primer: vseevropska jugovzhodna prometna os) in sicer:
 - trende glavnih prometnih tokov med frekventnimi pari letališč (»airport city pairs«: npr. London – grški otoki, München – Antalya, itd.);
 - ekonomsko-gospodarske kazalnike v državah, kamor leti večina prevoznikov prek slovenskega ozemlja;
 - podatke turističnih agencij glede zasedenosti počitniških kapacitet v okolici Bližnjega vzhoda, Sredozemskega in Rdečega morja;
 - analiziranje vpliva načrtovanih vojaških vaj na prometne tokove zlasti v spodnjem delu zračnega prostora (zaradi priletov ali odletov za Zagreb, Pulj, Reko, Trst ter tudi npr. München);
 - analiziranje vpliva območij z zaostrovanimi političnimi razmerami ali vojaškimi konflikti za prilagajanje na nove prometne tokove ali spremenjene obstoječe prometne tokove zračnega prometa:
 - vplivi zapiranja zračnih prostorov z vplivom na gibanje prometnih tokov zračnega prometa (kot jih npr. povzroča vojaški konflikt v Ukrajini);
 - vplivi omejevanja (političnega ali vojaškega) specifičnih letalskih povezav (kot je na primer omejevanje letalskih povezav z Rusijo);
 - trendi prometnih tokov vojaških zrakoplovov, ki nudijo podporo na območjih kriznih žarišč (kot npr. v povezavo s konfliktom v Ukrajini);
 - analiziranje vpliva naravnih nesreč (kot je npr. delovanje vulkana) na gibanje prometnih tokov v zračnem prometu;
 - aktivno sodelovanje in koordinacija z upravljalcem omrežja (Network Managerjem) za zagotavljanje pretočnosti slovenskega zračnega prometa zlasti v primerih nepredvidljivih vplivanj (kot so to npr. naravni pojavi ali zaostrovane politične razmere v vplivnih regijah).
- Izvajala sta se čezmejna sprotna koordinacija in sodelovanje pri analizi sezone 2023, s poudarkom na okoliščinah, ki so bile povezane z vojaškim posegom Rusije v Ukrajini in nevihtnim vremenom ter posledičnimi odkloni glavnih prometnih tokov v regiji.
- Nadaljevala se je implementacija PBN procedur za letališče Portorož (LJPZ).

- Objavila se je sprememba dveh konvencionalnih instrumentnih procedur na letališču Portorož (LJPZ).
- Na osnovi izdelave končne dokumentacije in letalskega preverjanja se pri Javni agenciji za civilno letalstvo Republike Slovenije nadaljuje implementacija druge faze (stage 2 implementation) PBN procedur za letališči Maribor (LJMB) in Cerklje ob Krki (LJCE) s ciljem čim prejšnje objave. S tem se bo zaključila popolna implementacija PBN v slovenskem zračnem prostoru.
- Nadaljevali in zaključili so se sestanki z Ministrstvom za obrambo glede optimizacije, sprememb in nadgradnje NDB »Approach« in »Circling« procedur za Letališče Cerklje ob Krki (LJCE). Proces spremembe se nadaljuje pri Javni agenciji za civilno letalstvo Republike Slovenije.
- Nadaljuje se projekt optimizacije ILS priletne procedure (zamenjava MKR z DME).
- Izvedel se je popravek in pripravila druga verzija PBN state plan-a.
- Sodeluje se pri izdelavi MON dokumenta za Republiko Slovenijo.
- Podpisan je bil prenovljen sporazum med NM Eurocontrol in družbo (NM Agreement).
- Zaključen je projekt določitve novih sektorski kapacitet in OTMV (CAPAN).

TEHNIČNE IZBOLJŠAVE

- V letu 2024 so bile izvedene nadgradnje in popravki operativne programske opreme, ki so omogočile varno in zanesljivo vodenje zračnega prometa.
- Implementirane so bile tehnične izboljšave in sprotne odprave napak FDPS sistema.
- V teku je obsežen projekt spremembe arhitekture FDPS – prehod na delovanje kot servis.
- Italijanskim kolegom smo s skupnimi testnimi sejami pomagali pri razvoju njihovega FDPS in nadgradnji funkcionalnosti, ki so bile zahtevane s strani ostalih OLDI partnerjev in so omogočile združitev FRA IT in SECSI FRA.
- Sistem RDD je bil nadgrajen z manjšimi popravki, ki pripomorejo k bolj intuitivni, hitrejši uporabi in predvsem boljši situacijski zaznavi uporabnika.
- V OKZP Ljubljana so bili zamenjani Barco monitorji z novimi proizvajalca EIZO.
- Na FMP delovni poziciji poteka testiranje zmogljivejših KVM stikal, ki omogočajo bistveno boljšo ločljivost in posledično boljši pregled nad pričakovano prometno situacijo glede na prejete podatke.
- Novi stolpni monitorji za letališke kontrole zračnega prometa Cerklje, Maribor in Portorož so bili dobro sprejeti, nadgraditi jih je potrebno še za LKZP Ljubljana.
- Na Info straneh je poleg aplikacije za dostop do TAF in METAR podatkov na voljo tudi aplikacija za dostop do aktualnih sporočil NOTAM iz EAD baze in ustreznim filtriranjem ter iskalnikom.
- V teku je menjava fallback trackerja RPX za ARTAS, operativno naj bi se uporabljala ARTAS in ARTAS verzija –1 kot main / fallback oz. tracker A in tracker B.
- Aktivno se razvija nov FDP HMI za tiskanje papirnatih stripov, ki bo deloval prek FDS. To je potrebno zaradi izboljšane nadzora nad tiskanjem stripov (obstoječa rešitev ni več optimalna), boljše uporabniške podpore in zaradi spremembe arhitekture sistema samega.
- V teku je združitev FDT in ARO, potrebna je razširitev FDT delovne pozicije iz dveh na tri delovna mesta.
- MONA - čeprav je bila operativna instalacija planirana za leto 2024, do tega zaradi potrebne dodatne certifikacije, ki je v teku, ni prišlo.
- Potekajo priprave na prihodnjo implementacijo sistema LARA za FUA rezervacijo volumnov zračnega prostora.
- Skladno s spremembami operativnih sistemov so bila ustrezno posodobljena navodila za njihovo uporabo, ob operativnih spremembah so bili pripravljeni ustrezni izvlečki sprememb. Vsa glavna navodila in priročniki za uporabo so bili izdani kot nove verzije v obliki čistopisa.
- Simulator je bil rutinsko posodabljan in zagotovljeno stabilno delovanje tako radarskega, kot stolpnega dela. Zaradi potreb simuliranja več sektorjev oz. za uporabo "single level" simulacij bo v kratkem potrebno simulator razširiti z dodatnimi delovnimi pozicijami. V načrtu je tudi posodobitev oziroma obnova simulatorske delovne pozicije.

3.2 PRILAGODLJIVA UPORABA ZRAČNEGA PROSTORA - FUA

Republika Slovenija že vrsto let v sodelovanju z Ministrstvom za obrambo in drugimi uporabniki zračnega prostora udejanja koncept prilagodljive uporabe zračnega prostora FUA (Flexible Use of Airspace). V zvezi s tem obstajajo sporazumi o rezervaciji, uporabi in sproščanju zračnega prostora za posebne namene (Special Use of Airspace).

Odbor za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije v letu 2024 ni opravil rednega letnega posveta z uporabniki, a je kljub temu nadaljeval delo pri strateških ciljih. Odbor sodeluje s Celico za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije (v nadaljevanju: AMC – Airspace Management Cell) in sproti usklajuje vse aktivnosti.

AMC je v letu 2024 pozvala Odbor za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije, da pristopi k izdelavi protokola za upravljanje zračnega prostora v Republiki Sloveniji ter da določi strateške prioritete pri rezervacijah zračnega prostora v Republiki Sloveniji. V letu 2024 je družba tako skupaj z Ministrstvom za obrambo, Poveljstvom sil Slovenske vojske in Ministrstvom za infrastrukturo pristopila k preoblikovanju struktur zračnega prostora LJSA1 MERYL in LJSA2 MERYH.

Agencija za civilno letalstvo RS je v decembru 2024 izvedla nadzor dela AMC in ugotovila neskladje, saj Odbor za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije ni izdelal protokola za upravljanje zračnega prostora v Republiki Sloveniji.

AMC je v letu 2024 uspešno sodelovala pri pripravi in izvedbi vojaških vaj oz. vojaških aktivnostih:

- »Ramstein Guard 2024«,
- »Thunder Wing 2024«,
- »Air Week 2024 SVN«,
- nekaterih manjših aktivnostih Slovenske vojske.

Pokazalo se je, da prilagodljiva uporaba zračnega prostora (FUA) pri izvedbi vojaških vaj v letu 2024 ni potekala dobro, zato si bo AMC prizadevala, da bi se princip FUA v prihodnje izvajal v največji možni meri s ciljem večje pretočnosti zračnega prometa.

AMC je nadaljevala tudi sodelovanje z Ministrstvom za infrastrukturo, Slovensko vojsko in Javno agencijo za civilno letalstvo Republike Slovenije pri iskanju stalnih rešitev za implementacijo postopkov za operativni zračni promet v Republiki Sloveniji (OAT).

V letu 2024 je AMC aktivno sodelovala pri implementaciji programskega orodja LARA (Local and sub-regional airspace management support system), ki ga mora družba skupaj s Slovensko vojsko implementirati do konca leta 2025.

Vključevanje civilnih in vojaških deležnikov v postopke prilagojene uporabe zračnega prostora v Republiki Sloveniji je izjemno pomembno, zato si bo družba tudi v prihodnje prizadevala aktivno sodelovati z Odborom za upravljanje zračnega prostora Republike Slovenije in AMC.

4. VARNOST V ZRAČNEM PROMETU

V družbi je sprejeta strategija in odločitev, da je upravljanje varnosti v zračnem prometu ključnega pomena za dejavnost vodenja in kontrole zračnega prometa.

Sistem upravljanja varnosti (SMS) v družbi izpolnjuje zahteve Izvedbene uredbe 2017/373/EU v povezavi z uveljavitvijo programa enotnega evropskega neba (Single European Sky) in zahtev nacionalnih predpisov. Skladno z navedenim je družba opredeljena kot certificirani izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa, kar velja tudi za področje upravljanja varnosti, kjer družba dosega ciljno raven zrelosti za izvajalce storitev navigacijskih služb zračnega prometa. EASA le - to preverja s stalnim nadzorom ključnih kazalnikov.

Oddelek za varnost v zračnem prometu vodi Varnostni vodja in je skladno z organizacijsko strukturo umeščen v Kabinet direktorja, Varnostni vodja pa direktorju neposredno podrejen. Ustanovljen je tudi Varnostni odbor in Varnostna skupina, kjer imajo člani in zaposleni opredeljene naloge in odgovornosti v povezavi z varnostjo v zračnem prometu. Preiskovalne komisije in odgovorne osebe za izvedbo ocen varnostnega vpliva se določijo po potrebi na podlagi sklepov direktorja.

Osnova za ustrezno delovanje upravljanja varnosti je varnostni priročnik, prav tako pa sta podlagi za ustrezno delovanje sistema upravljanja varnosti (Safety Management System - SMS) Kultura pravičnosti in Varnostna politika. Slednji je v družbi posvečena posebna pozornost, saj prinaša izboljšanje učinkovitosti in kakovost poročanja.

Kultura pravičnosti pomeni kulturo, po kateri operativno strokovno osebje in drugi zaposleni, odgovorni za varnost v zračnem prometu (strokovno osebje, kontrolorji zračnega prometa, tehnično osebje, inženirji, itd.) v primeru varnostnega dogodka niso kaznovani za dejanja ali odločitve, ki so skladne z njihovo usposobljenostjo, naklepne kršitve, huda malomarnost ali destruktivna dejanja pa se ne tolerirajo.

Varnostna politika opredeljuje odgovornost posameznikov in vodstva družbe za varnost v zračnem prometu in hkrati določa zelo pomembno predanost in odločitev vodstva družbe, ki v ospredje zmeraj postavlja varno zagotavljanje storitev v zračnem prometu pred ekonomskimi in finančnimi interesi.

Poročanje o varnostnih dogodkih dokazuje zelo dobro vpeljan sistem poročanja, katerega se uspešno vzdržuje že vse od leta 1999.

Tabela 13: Število izpolnjenih poročil po organizacijskih enotah v letih 2020 – 2024

Organizacijska enota	2024	2023	2022	2021	2020
OKZP Ljubljana	104	89	95	47	44
LKZP Ljubljana	44	54	42	44	29
LKZP Maribor	44	53	59	51	39
LKZP Portorož	18	13	16	9	9
LKZP Cerklje ob Krki	19	13	12	22	6
SLT	7	7	15	6	10
SLI	7	5	1	3	1
SKUPAJ	243	234	240	182	138

Vir: družba 2025

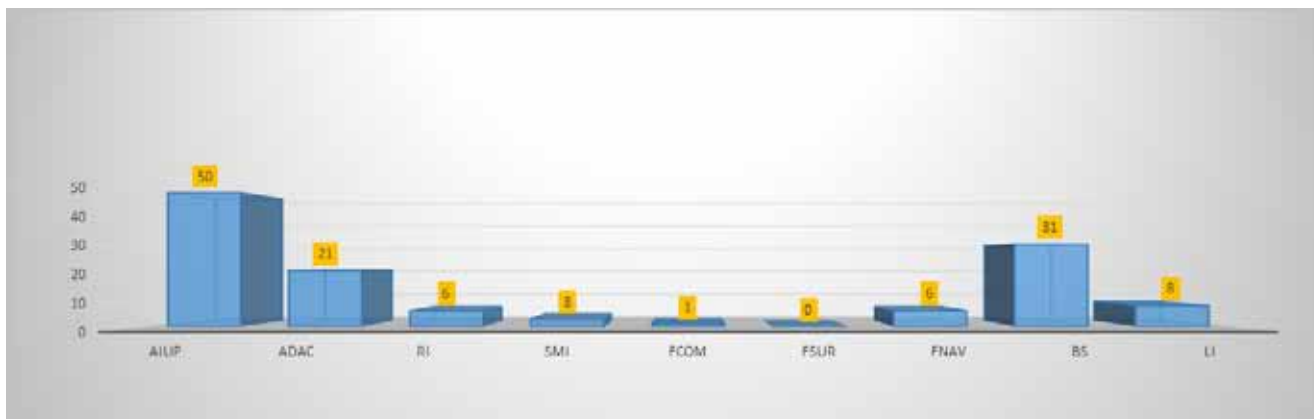
Poudariti je potrebno, da število poročil o dogodkih ne pomeni »nevarne« organizacije, pač pa dobro razvito kulturo poročanja o morebitnih lastnih, nenamernih odstopanjih, napakah ali napakah pilotov in katerega koli drugega osebja v ATM procesu. Poročila zbira Oddelek za varnost v zračnem prometu in jih ustrezno posreduje v predpisanem zakonskem roku nadzornemu organu, Javni agenciji za civilno letalstvo Republike Slovenije. Prav vsak dogodek se obravnava in obdela po področjih s strokovnjaki posameznih sektorjev, ki delujejo v okviru varnostne skupine. Prikaz poročanja o dogodkih se deli na posamezne enote družbe.

Trende varnostnih dogodkov obravnavamo po področjih in skladno s smernicami nekaterih delovnih skupin Eurocontrol-a, kjer Oddelek za varnost v zračnem prometu s svojimi predstavniki aktivno sodeluje (SAF OPS). Trendom in aktivnostim, ki jih zaznavajo druge evropske države, tudi sami v družbi posvečamo več pozornosti in skrbimo za omilitev ali odpravo le teh pri operativnem delu v prihodnje.

Tabela 14: Število poročil za posamezni trend v letu 2024

Trend			Število poročil
AIUP	Kršitev zračnega prostora	376A10b	50
ADAC	Odstopanje od navodil KZP	376A9	21
RI	Nepooblaščen vstop na VPS	376A7b	6
SMI	Kršitev minimalnega ločevanja	376A2	3
FCOM	Degradacija COM funkcije	376B3	1
FSUR	Degradacija SUR funkcije	376B4	0
FNAV	Degradacija NAV funkcije	376B6	6
BS	Trk zrakoplova s pticami	376A5a	31
LI	Laserska osvetlitev zrakoplova	376C3d	8

Vir: družba 2025

Prikaz 19: Število poročil za posamezni trend 2024

Vir: družba 2025

V letu 2024 so aktivnosti Oddelka za varnost v zračnem prometu potekale v obliki sodelovanja z naslednjimi institucijami in organi:

- Javno agencijo za civilno letalstvo Republike Slovenije - CAA;
- sektorji in službami družbe v povezavi z izvajanjem procesov in aktivnosti sistema upravljanja varnosti;
- Ministrstvom za infrastrukturo Republike Slovenije;
- Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije;
- Slovensko vojsko, Vojaškim letalskim organom - VLO;
- Slovensko vojsko, 15. polk - Letalsko brigado;
- Evropsko agencijo za varnost v letalstvu – EASA;
- Evropsko organizacijo za varnost zračnega prometa – Eurocontrol;
- Mednarodno organizacijo civilnih navigacijskih služb zračnega prometa - CANSO;
- letalskimi prevozniki v slovenskem zračnem prostoru in nekaterimi tujimi prevozniki v smislu izmenjave podatkov o dogodkih;
- organizacijskimi strukturami za upravljanje varnosti v zračnem prometu sosednjih držav in sodelujočih držav v projektu FAB CE.

Vzporedno z izvajanjem osnovnih procesov zagotavljanja in izboljševanja varnosti v zračnem prometu si v družbi prizadevamo doseči najvišjo možno raven varnostne kulture vseh zaposlenih. S tem stremimo k ciljem zagotavljanja in upravljanja varnosti na način, da:

- omilimo in zmanjšamo tveganja za letalsko nesrečo, incident ali varnostni dogodek na najnižjo razumno in v praksi uresničljivo raven;
- umestimo varnost na prvo mesto v primerjavi s komercialnimi, okoljskimi, socialnimi in drugimi družbenimi dejavniki pri izvajanju storitev navigacijskih služb zračnega prometa;
- poudarimo osebno zavedanje pomena varnosti in odgovornosti vseh zaposlenih pri izvajanju navigacijskih služb zračnega prometa;
- določimo odgovornosti za varnost na vseh ravneh vodenja in z zavezanostjo in sodelovanjem vseh zaposlenih v družbi za doseganje zadovoljive učinkovitosti storitev navigacijskih služb zračnega prometa;
- proaktivno pristopimo k upravljanju varnosti pri izvajanju navigacijskih služb zračnega prometa z namenom stalnega izboljševanja;
- uporabimo načela kulture pravičnosti v procesih poročanja in preiskovanja varnostnih dogodkov ter z njimi povezanimi korektivnimi ali omilitvenimi ukrepi.

Kot doslej, smo tudi v poslovnem načrtu za leto 2024 izpostavili in opredelili tri ključne varnostne cilje z namenom zagotavljanja učinkovitosti procesov sistema upravljanja varnosti ter zagotavljanja visoke ravni individualne in organizacijske varnostne kulture:

- zagotavljanje varnosti (Safety Assurance);
- doseganje varnosti (Safety Achievement);
- promocija varnosti (Safety Promotion).

Doseganje aktivnosti v okviru operativnih ciljev zagotavljanja varnosti in izboljševanja varnosti se kaže v dejstvu, da je sistem upravljanja varnosti izpolnjeval zahteve Izvedbene uredbe 2017/373/EU in preostale zakonodaje enotnega evropskega neba ter nacionalnih predpisov, poleg tega pa je na podlagi letnega merjenja in stalnega nadzora ključnih kazalnikov za varnost, ki ga izvaja EASA, dosegel ciljno raven učinkovitosti upravljanja varnosti (EoSM) za izvajalce storitev navigacijskih služb zračnega prometa.

V okviru operativnega cilja »Zagotavljanje varnosti« so bile za doseganje cilja izvedene naslednje osnovne aktivnosti:

- učinkovito izvajanje procesov sistema upravljanja varnosti, skladno z dokumentom »Safety Management Manual« (SMM), ki je bil v letu 2024 tudi večkrat posodobljen;
- revidiranje obstoječih dokumentov sistema upravljanja varnosti, skladno z novimi regulatornimi zahtevami in opredeljenimi dobrimi praksami na področju upravljanja varnosti v zračnem prometu;
- usposabljanje zaposlenih v povezavi z upravljanjem varnostnih tveganj pri uvajanju sprememb v funkcionalni sistem upravljanja zračnega prometa v družbi;
- sodelovanje in usmerjanje aktivnosti pri izdelavi varnostnih ocen za načrtovane spremembe funkcionalnega sistema upravljanja zračnega prometa v družbi.

Doseganje varnosti se kaže v naslednjem dejstvu:

- v procesu poročanja o dogodkih ni bilo zaznanega nobenega varnostnega dogodka vrste AA in vrste A z neposrednim vplivom navigacijskih služb zračnega prometa.

Promocija varnosti in sodelovanje predstavnikov družbe pri tem se kaže v naslednjih aktivnostih:

- aktivno sodelovanje v skupini Eurocontrol-a, SAF OPS – »Safety of Operations«;
- aktivno sodelovanje v skupini Eurocontrol-a, ST – »Safety Team«;
- sodelovanje v skupini SAF SubC FAB CE na področju upravljanja varnosti;
- sodelovanje v delovnih telesih mednarodne organizacije CANSO: CESAF, CESAF-AB, CANSO/ICAO RASG;
- sodelovanje v ostalih delovnih skupinah Eurocontrol-a:
 - orodja za upravljanje varnosti, SMTUG – »Safety Tools Users Group«,
 - preprečevanje nepooblaščenih vdorov na vzletno pristajalno stezo, »Prevention of Runway Incursion«,
 - preprečevanje izletov z vzletno pristajalne steze, »Prevention of Runway Excursion«,
 - preprečevanje prekoračitve dovoljene višine, »Prevention of Level Bust«,
 - najpomembnejših 5 tveganj na EU nebu, »Top5 ATM Safety Operation Priorities«;
- spremljanje in izvajanje varnostnih pobud ATM na evropski ravni:
 - »Call Sign Similarity«,
 - »Prevention of Airspace Infringement«,
 - sodelovanje v programu ES2 organizacije Eurocontrol.

Družba tudi v letu 2025 nadaljuje program celovite reorganizacije zračnega prostora v Republiki Sloveniji, ki poteka v okviru skupine Ministrstva za infrastrukturo, z namenom ustrezne posodobitve spodnjega zračnega prostora. Pomembno vlogo pri tem ima tudi Slovenska vojska, ki s svojimi povečanimi aktivnostmi v zadnjem letu precej posega na področje delovanja družbe v smislu koordinacije in zagotavljanja posameznih volumnov zračnega prostora za izvedbo posameznih vojaških vaj.

5. POSVETOVANJE Z UPORABNIKI STORITEV

Družba redno in aktivno sodeluje, se posvetuje, izmenjuje informacije z letalskimi prevozniki, operaterji letališč (zastopanimi pretežno z interesnimi združenji), torej z uporabniki svojih storitev ter drugimi akterji v letalski industriji, da zagotovi kakovostno in učinkovito izvajanje storitev v času, prostoru in obsegu, kot ga narekuje povpraševanje in neprestano zagotavljajoči varnost in pretočnost zračnega prometa. Posvetovanja in izmenjava informacij se odvijajo tudi na ravni upravljalca omrežja (Network Manager), da se na ravni vse-evropskega omrežja tudi z rednimi proaktivnimi usklajevanji z drugimi izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa zagotovi koordinirano zagotavljanje zmogljivosti izvajanja služb zračnega prometa. Sodelovanje in posvetovanja omogočajo zbiranje povratnih informacij uporabnikov in s tem na razumevanje njihovih potreb, na osnovi česar se izboljšuje operativne postopke in odpravlja morebitne ovire pri izvajanju in zagotavljanju storitev služb zračnega prometa in upravljanja prometnih tokov zračnega prometa.

Poleg tega družba sodeluje z različnimi nacionalnimi in mednarodnimi organizacijami, kot so Eurocontrol, Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije, Ministrstvo za obrambo, FAB CE in ICAO, kjer se izmenjujejo najboljše prakse ter usklajujejo ukrepi in spremembe, ki vplivajo na izvajanje vseh storitvenih skupin (ATS/ATM, ATFM, ASM, CNS, AIS) navigacijskih služb zračnega prometa za zagotavljanje varnega, pretočnega in učinkovitega zračnega prometa skozi slovenski zračni prostor. Ta sodelovanja omogočajo prilagoditev storitev potrebam različnih skupin uporabnikov in specifičnostim posameznih regij ali letališč. Hkrati je družba vpeta v usklajevanje med civilnimi in vojaškimi uporabniki zračnega prostora ter zlasti storitev služb zračnega prometa v sistemu prilagodljive uporabe zračnega prometa. Tako sodelovanje nenazadnje zagotavlja, da so storitve vedno v skladu s potrebami uporabnikov, obenem pa pripomore k večji varnosti, večji učinkovitosti in zmanjšanju okoljskega vpliva letalskega prometa. S tem pristopom družba ohranja visoke standarde in zagotavlja optimalno izkoriščanje zračnega prostora v Sloveniji.

S sosednjimi izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa so se odvila posvetovanja, koordinacije in priprave na implementacijo čezmejnega združevanja oziroma sodelovanja med SECSI FRA in FRA IT področja. Dodana vrednost večanja obsega čezmejnega enotnega zračnega prostora brez zračnih poti je zmanjševanje emisij toplogrednih plinov, zmanjševanje porabe goriv in približevanje ciljem brezoglične družbe, skrajševanje potovalnih časov in s tem izboljševanje mobilnosti. Z vidika strukturiranosti zračnega prostora gre za obsežnejše spremembe, ki strukture zračnega prostora sodelujočih držav, med njimi tudi slovenskega, smiselno medsebojno prilagajajo ter sledijo ciljem predpisov enotnega evropskega neba.

Preko delovne skupine pri Eurocontrolu (RNDSG), kjer sodelujejo vse evropske države, se je skupaj z uporabniki nadaljevalo stalno spremljanje prometa z racionalizacijo in prilagoditvijo omejitev v zračnem prostoru.

Nadaljevale so se aktivnosti, povezane s pripravami na predvideno posodobitev zračnega prostora pod nivojem leta 245 (FL245). Težišče razprav je bilo namenjeno oblikovanju osnutka dokumenta za umeščanje instrumentnih procedur v zračni prostor, ki poleg splošno veljavnih pravil (ICAO, EU, Eurocontrol itd.) upošteva tudi značilnosti geografske konfiguracije in strukture uporabnikov zračnega prostora v Republiki Sloveniji. Strokovne službe družbe so poleg objave novih PBN procedur za letališče Ljubljana (LJLJ) in s ciljem objave novih PBN procedur, v prvem mesecu leta 2024, zaključile potrebno dokumentacijo priletno-odletnih postopkov za letališče Jožeta Pučnika Maribor (LJMB) ter Letališče Cerklje ob Krki (LJCE).

V obdobju pred poletno sezono je družba za uporabnike splošnega letalstva po letalskih društvih v obliki strokovnih seminarjev organizirala predavanja in seznantitve glede organizacije in načina uporabe zračnega prostora v Republiki Sloveniji.

Družba oziroma njeni predstavniki so sodelovali v postopku formalnega posvetovanja z uporabniki storitev oziroma interesnimi skupinami v zvezi z nacionalnimi stroškovnimi bazami in cenami storitev na rednem junijskem in novembrskem zasedanju Razširjenega odbora za pristojbine na zračnih poteh (Enlarged Committee for Route Charges) v okviru organizacije Eurocontrol in Evropske komisije. Prav tako je bila družba, skupaj z Javno agencijo za civilno letalstvo Republike Slovenije, Agencijo RS za okolje in predstavniki Ministrstva za infrastrukturo, aktivno vključena v posvetovanje glede predloga Načrta izvedbe (Performance plan) 2025 – 2029 za Republiko Slovenijo za četrto referenčno obdobje (RP4) spremljanja vseevropskih ciljev uspešnosti, dejanskih stroškov za leto 2023 in stroškovnih baz na rutah za leto 2025, ki je potekalo 22. julija 2024. V mesecu juliju 2024 je Ministrstvo za infrastrukturo izvedlo tudi predpisana redna letna posvetovanja z uporabniki zračnega prostora o pristojbinah za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih za leto 2025, ki je potekalo v pisni obliki.

Družba je tudi v letu 2024 izdelala in objavila prenovljen zemljevid Slovenije VFR v merilu 1:250.000.

6. UPRAVLJANJE ČLOVEŠKIH VIROV

Aktivnosti na področju kadrov so usmerjene v doseganje ciljev družbe, zastavljenih v petletnem načrtu in letnih poslovnih načrtih, predvsem strateškega cilja družbe, ki je razvoj zaposlenih. Razvoj zaposlenih, zlasti njihovega strokovnega znanja, je poleg tehnične in operativne zmogljivosti tretji steber, ki zagotavlja, da je družba kot izvajalka navigacijskih služb zračnega prometa sposobna izvajati naloge na varen, učinkovit, neprekinjen in trajnosten način, in to za vsakršno povpraševanje uporabnikov zračnega prostora.

6.1 GIBANJE IN STRUKTURA ZAPOSLENIH

Na dan 31. 12. 2024 je imela družba 257 zaposlenih. V letu 2024 se je v družbi na novo zaposlilo 24 oseb, od tega 14 kontrolorjev zračnega prometa - začetnikov. Delovno razmerje je prenehalo 10 osebam, od tega se je pet (5) zaposlenih upokojilo.

Prikaz 20: Gibanje števila zaposlenih od leta 2020 do 2024

STRUKTURA ZAPOSLENIH PO SKUPINAH DELOVNIH MEST

Tabela 15: Struktura zaposlenih po skupinah delovnih mest

Struktura zaposlenih	31.12.2024	31.12.2023
Skupina delovnih mest, ki zahtevajo dovoljenje za delo oz. licenco – licencirano osebje		
• skupina delovnih mest služb zračnega prometa – kontrolorji zračnega prometa	111	109
• skupina delovnih mest služb zračnega prometa – operaterji (FDT + FIS)	25	21
• skupina delovnih mest službe letalskih telekomunikacij	36	34
• skupina delovnih mest služb letalskih informacij	22	20
Skupaj licencirano osebje	194	184
Ne licencirano osebje	63	59
Skupaj vsi zaposleni	257	243

STRUKTURA ZAPOSLENIH PO SPOLU

Tabela 16: Struktura zaposlenih po spolu

Spol/Stanje na dan	31. 12. 2024	Delež v %
Moški	199	77%
Ženske	58	23%
Skupaj	257	100%

STAROSTNA STRUKTURA ZAPOSLENIH

Povprečna starost zaposlenih ob koncu leta 2024 je bila 45 let.

Tabela 17: Starostna struktura zaposlenih

Starost zaposlenih/Stanje na dan	31. 12. 2024	Delež v %
Starost zaposlenih od 19 do 30 let	48	19%
Starost zaposlenih od 31 do 40 let	19	7%
Starost zaposlenih od 41 do 50 let	82	32%
Starost zaposlenih od 51 do 60 let	103	40%
Starost zaposlenih nad 61 let	5	2%
Skupaj	257	100%

STRUKTURA ZAPOSLENIH GLEDE NA IZOBRAZBO

Tabela 18: Izobrazbena struktura zaposlenih

Izobrazba/Stanje na dan	Raven	31. 12. 2024	Delež v %
Osnovno- in srednješolska izobrazba		100	39%
Višješolska (ST)	VI/1	33	13%
Visokošolska (ST), visokošolska (BOL) in univerzitetna (BOL)	VI/2	59	23%
Univerzitetna (ST) in magisterij (BOL)	VII	49	19%
Magisterij znanosti	VIII/1	11	4%
Doktor znanosti in doktor znanosti (BOL)	VIII/2	5	2%
Skupaj		257	100%

6.2 RAZVOJ ZAPOSLENIH

Za izvajanje glavne dejavnosti družbe so kadri eden izmed virov, ki najmočnejše vplivajo na uspešnost, varnost in neprekinjeno izvajanje njene dejavnosti. Kakovosten in strokovno usposobljen kader je s svojim znanjem, sposobnostjo, ustvarjalnostjo, delovnimi izkušnjami in motiviranostjo opredeljen kot najpomembnejše premoženje družbe, zato so kadrovske politike usmerjene v stalno pridobivanje in ohranjanje ustreznih kompetenc zaposlenih z nenehnim usposabljanjem in izpopolnjevanjem znanja.

IZVAJANJE USPOSABLJANJ, IZOBRAŽEVANJ IN IZPOPOLNJEVANJE ZNANJA ZAPOSLENIH

Družba izpolnjuje zaveze, sprejete v Razvojni strategiji izobraževanja zaposlenih, kjer je kot strateški cilj opredelila vlaganje v usposabljanje, izobraževanje in izpopolnjevanje zaposlenih, na podlagi katere je v skladu s sprejetim načrtom izobraževanja in usposabljanja zaposlenih v letu 2024 zagotavljala načrtovana izobraževanja in izpopolnjevanja zaposlenih. Družba posebno skrb namenja usposabljanju operativnega osebja za pridobitev in vzdrževanje dovoljenj za delo, ki je ključno za nemoteno delo in o katerih poroča v okviru poglavja 6.3 v nadaljevanju.

KREPITEV ORGANIZACIJSKE KULTURE

Organizacijska kultura kot skupen sistem vrednot, prepričanj in ravnanj v organizaciji povezuje zaposlene med seboj in je pomemben dejavnik uspešnosti podjetja. Družba spodbuja timsko delo in medsebojno sodelovanje zaposlenih, kar pozitivno prispeva h krepitvi motivacije in pripadnosti zaposlenih pri doseganju zastavljenih poslovnih ciljev in uresničevanju strategije družbe ter prenosu znanj in izkušenj. Družba je za vodstveni kader izvedla delavnice o pomenu ustrezne in spoštljive komunikacije, prenašanja temeljnih načel sprejetega Kodeksa etike tako med sodelavce s pozitivnim zgledom in komunikacijo, kot tudi v odnosu z zunanjimi deležniki družbe.

KREPITEV KOMUNIKACIJE

V družbi so razvite različne formalne in neformalne oblike komunikacije in obveščanja zaposlenih, vodstvo in vodje vseh ravni pa so vse leto dostopni za pogovor z zaposlenimi. V okviru teh razgovorov lahko zaposleni predstavijo svoje predloge, izrazijo kritiko in se pogovorijo o pričakovanih v povezavi s svojim delom ter tudi o svojem osebnem in strokovnem razvoju. Za zaposlene iz skupine delovnih mest služb zračnega prometa, komunikacijskih, navigacijskih in nadzornih služb (službe letalskih telekomunikacij), letalskih informacijskih služb in iz skupine delovnih mest za podporo službam na področju kontrole zračnega prometa pa poleg že zgoraj omenjenih oblik komuniciranja potekajo tudi razgovori z zaposlenimi v okviru rednih letnih posvetovalnih sestankov v posameznem sektorju. Družba z zaposlenimi komunicira v okviru socialnega dialoga s svetom delavcev in reprezentativnimi sindikati pri delodajalcu. Komunikacija in obveščanje zaposlenih potekata tako v obliki sestankov, ki so se izvajali tudi s pomočjo digitalnih orodij in video-konferenčnih sistemov, kot prek internega portala, elektronske pošte in spletne strani družbe, poleg naštetih oblik pa tudi prek neformalnih srečanj. Družba je v letu 2024 izvedla več delavnic z namenom izboljšanja medsebojne komunikacije, prav tako pa so na interni spletni strani v spletni učilnici Letalske šole objavljene različne video vsebine, med drugim tudi na temo komunikacije (npr. Konflikti in komunikacija – Umetnost dobre komunikacije, postavljanja meja in transformacije napetih situacij).

SKRIB ZA VARSTVO PRI DELU IN ZDRAVJE ZAPOSLENIH

Družba je v letu 2024 organizirala periodična usposabljanja za zaposlene s področja varnosti in zdravja pri delu ter požarne varnosti, varnega dela na višini in dela z električnim tokom ter nevarnih vnetljivih snoveh. Prav tako je organizirala usposabljanje odgovornih oseb za gašenje začetnih požarov in izvajanje evakuacije iz objektov. Družba je izvedla tudi pregled in preizkus delovne opreme in zaposlenim, ki opravljajo delo na delovnih mestih, na katerih se mora uporabljati osebna varovalna oprema, zagotovila ustrezno osebno varovalno opremo, v skladu s sprejeto Izjavo o varnosti z oceno tveganja.

Zaposlenim je družba zagotovila redne usmerjene obdobjne zdravstvene preglede za zaposlene, ki jih v okviru preventivnih zdravstvenih ukrepov opredeljuje zdravstveni del ocene tveganja delovnih mest. Poleg omenjenega je organizirala tudi cepljenje zaposlenih proti klopnemu meningitisu. Družba z namenom lažjega usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja zaposlenim, kjer delovni proces dopušča, omogoča možnost hibridnega dela tako, da imajo zaposleni možnost opravljanja dela na domu za del delovnega časa.

Družba je za zaposlene izvedla delavnice, namenjene osebni rasti in zmanjševanju stresa zaposlenih, na katerih so se zaposleni seznanili z načini, kako vplivati na lastno dobro počutje in kako preko tega vplivati na dobro počutje v delovnem okolju.

KREPITEV MEDGENERACIJSKEGA SODELOVANJA IN NAČRTOVANJE NASLEDSTEV

Družba se zaveda pomembnosti medgeneracijskega sodelovanja, ki zagotavlja boljše znanje mladih zaposlenih, boljše počutje in višjo stopnjo zadovoljstva pri delu in med zaposlenimi ter hkrati pripomore k bolj dinamičnemu in konkurenčnemu delovnem okolju, kar pozitivno vpliva tudi na poslovanje družbe. V ta namen družba spodbuja povezovanje med generacijami, prenos in izmenjavo znanja ter izkušenj na področju dela in solidarno pomoč med generacijami, kar se izkazuje tudi z izvajanjem mentorstev novo zaposlenim in sistemom usposabljanja operativnih delavcev družbe, organiziranega v okviru Službe za usposabljanje operativnega osebja – Letalske šole. Hkrati je za družbo pomembno poznavanje in razumevanje lastnosti, način dela in pričakovanja mladih generacij, ki vstopajo v družbo in v ta namen omogoča zaposlenim izobraževanja na tem področju, da se medgeneracijske razlike premostijo in vzpostavi dobro sodelovanje ter zadovoljstvo zaposlenih.

Družba si prizadeva tudi krepiti aktivnosti na področju načrtovanja in vzgajanja nasledstev za ključna delovna mesta, pri čemer je v prvi vrsti poudarek na prepoznavi potencialnih zaposlenih, prenos znanja in njihova vključitev v programe in delavnice za razvoj vodstvenih kompetenc.

6.3 USPOSABLJANJE IN POOBLAŠČENOST OPERATIVNEGA OSEBJA

Zagotavljanje storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) oziroma navigacijskih služb zračnega prometa, in to v pogojih vsakršne stopnje povpraševanja v zračnem prostoru, zahteva visoko usposobljeno operativno osebje služb zračnega prometa (ATS), vključujoč osebje za oblikovanje postopkov letenja (FPD), komunikacijskih, navigacijskih in nadzornih služb (CNS) – to je osebje za področje varnosti zračnega prometa (ATSEP) ter letalskih informacijskih služb (AIS) – to je osebje za upravljanje z aeronavtičnimi podatki (AIM). Gre za izrazito specifično usposobljenost operativnega osebja družbe, ki je le v redkih in posplošenih primerih primerljiva z usposobljenostjo na splošnem trgu dela. Specialističnost usposobljenosti operativnih delavcev družbe je še toliko pomembnejša in zahtevnejša, če se upošteva nenehen tehnološki razvoj na področju izvajanja storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) oziroma navigacijskih služb zračnega prometa. Zahtevana visoka usposobljenost operativnega osebja družbe je edinstvena v tolikšni meri, da na nacionalnem trgu dela ta specifična usposobljenost ni neposredno na voljo. To pomeni, da mora Služba za usposabljanje operativnega osebja – Letalska šola v okviru družbe ustrezno usposobiti osebje, da dejansko doseže operativni status z ustrezno pooblaščenostjo, nato pa mora usposobljenost tudi dokazljivo ohranjati na ustrezni visoki ravni, ki se zahteva za ohranjanje pooblaščenosti za izvajanje operativnih del in nalog.

V letu 2024 je bilo izvedenih skupaj 22.056 ur usposabljanj, od tega 7.145 ur internih usposabljanj, 14.044 ur usposabljanja v tujini in 867 ur tečaja angleščine za kontrolorje zračnega prometa.

Prikaz 21: Aktivnosti Letalske šole v letu 2024

Služba za usposabljanje operativnega osebja – Letalska šola je v letu 2024 izvajala svoje temeljno poslanstvo usposabljanja operativnega osebja in izvedla 131 različnih usposabljanj in aktivnosti za potrebe vseh treh operativnih sektorjev, tako z inter-nimi, kot z zunanjimi izvajalci.

7. ZAGOTAVLJANJE SKLADNOSTI IN KAKOVOSTI

Družba je v letu 2024 izkazovala izpolnjevanje zahtev za izvajalca storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) oziroma navigacijskih služb zračnega prometa, kot je to določeno z evropskim pravnim okvirom enotnega evropskega neba in posebej z Izvedbeno uredbo 2017/373/EU, ki določa te skupne evropske zahteve za izvajalce navigacijskih služb zračnega prometa, ter z drugimi enakovrednimi in podrejenimi mednarodnimi in nacionalnimi zavezujočimi akti. Za vsa neskladja, ugotovljena med stalnimi in inšpekcijskimi nadzori nacionalnega nadzornega organa Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije (CAA), so bile izdelane analize vzroka pojavnosti nepopolnosti ali neskladij in načrti korektivnih ali popravnih ukrepov ter na podlagi le-teh izpeljani in realizirani vsi popravni ukrepi, vključujoč odpravo razloga neskladja in s tem preprečevanje ponovljivosti istega neskladja. Same skupne zahteve za izvajalca storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS), njihova vsebina, narava ter obseg in podrobnosti narekujejo, da bi družba okrepila notranji proces izvajanja spremljanja skladnosti s temi zahtevami. Zato Sektor za certificiranje, vodenje projektov in usposabljanje osebja že od leta 2019 načrtuje in izvaja ustrezne organizacijske aktivnosti in intenzivno usposabljanje sodelavcev, ki so необходni za intenziviranje izvajanja procesa notranjega spremljanja skladnosti.

Družba je v letu 2024 tudi izkazovala izpolnjevanje zahtev za izvajalca storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) tekom napovedanega standardizacijskega inšpekcijskega nadzora s strani Evropske agencije za varnost v letalstvu (EASA) v mesecu aprilu 2024, pri čemer je za vsa neskladja, ugotovljena med EASA nadzorom, pravočasno izdelala analize vzroka pojavnosti nepopolnosti ali neskladij, načrte korektivnih oziroma popravnih ukrepov ter na podlagi le-teh izpeljala oziroma realizirala popravne ukrepe. Nekateri roki izvedbe načrtov popravnih ukrepov za odpravo EASA neskladij so bili definirani oziroma ustrezno podaljšani v leto 2025.

V letu 2024 je družba izvajala notranje presoje skladnosti, načrtovala in vzpostavljala procese z namenom natančnejše definicije odgovornosti za implementacijo in skladnost z merodajnimi zahtevami za izvajalca ATM/ANS storitev, načrtovala in vzpostavljala procese ter postopke z namenom čimprejšnjega obveščanja in/ali definiranja odgovornih zaposlenih v družbi pri implementaciji

spremenjenih ali novih zahtev za izvajalca ATM/ANS storitev. Slednje aktivnosti v letu 2024, vključno z zagotavljanjem skladnosti z merodajnimi zahtevami, so za družbo predstavljale ohranjanje veljavnosti (obstoječega) certifikata št. 37290-2-/2021/23 z dne 21. 4. 2022, in sicer za izvajanje storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) in v okviru le-tega za izvajanje storitev služb zračnega prometa (ATS), upravljanja pretoka zračnega prometa (ATFM), upravljanja zračnega prostora (ASM), komunikacijskih, navigacijskih in nadzornih služb (CNS), letalskih informacijskih služb (AIS) ter za izvajanje storitev oblikovanja postopkov letenja (FPD). Notranje presoje skladnosti vključujejo tudi preverjanje zahtev s področja oziroma domene Organizacije za usposabljanje – Letalske šole.

Tudi letu 2024 so v družbi potekali stalni in inšpekcijski nadzori s strani nacionalnega nadzornega organa Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije (v nadaljevanju tudi: CAA), pri čemer je CAA izvedla 4 inšpekcijske nadzore z namenom ugotavljanja kompetentnosti operativnega osebja družbe ter 33 stalnih nadzorov z namenom izkazovanja skladnosti z merodajnimi zahtevami za izvajalca ATM/ANS storitev oziroma ohranjanja veljavnosti (obstoječega) certifikata št. 37290-2-/2021/23 z dne 21. 4. 2022, in sicer za izvajanje storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) in v okviru le-tega za izvajanje storitev služb zračnega prometa (ATS), upravljanja pretoka zračnega prometa (ATFM), upravljanja zračnega prostora (ASM), komunikacijskih, navigacijskih in nadzornih služb (CNS), letalskih informacijskih služb (AIS) ter za izvajanje storitev oblikovanja postopkov letenja (FPD). Tekom inšpekcijskih nadzorov CAA v letu 2024 ni identificirala neskladij; medtem ko je CAA tekom stalnih nadzorov v letu 2024 identificirala skupno 28 neskladij. Družba je za vseh 28 neskladij izdelala analize vzroka pojavnosti nepopolnosti ali neskladij, vključno z rokom odprave, ki je v nekaterih primerih segal tudi v leto 2025, saj so določena neskladja predstavljala sistemske spremembe v družbi, ki so terjale daljše obdobje načrtovanja implementacije oziroma izvedbe korektivnega ukrepanja, torej v daljšem roku od standardnega 3 - mesečnega roka odprave neskladja. Vsi načrti korektivnega ukrepanja so bili uspešno potrjeni s strani CAA, pri čemer je družba do konca leta 2024 uspešno odpravila 17 neskladij.

Aktivnosti na področju kakovosti, ki so vezane na ISO 9001:2015, so se v letu 2024 izvajale v skladu z načrtom. V mesecu decembru 2024 je potekala re-certifikacijska presoja, na podlagi katere je družba za naslednje triletno re-certifikacijsko obdobje prejela nov certifikat z veljavnostjo do 18. 1. 2028 (pod pogojem, da družba neprekinjeno zagotavlja delovanje sistema vodenja, ki je v naslednjih letih preverjan z zunanjimi kontrolnimi presojami). Notranje presoje, vezane na ISO 9001:2015, so se skladno s planom notranjih presoj in korelacijsko tabelo zahtev izvajale znotraj notranjih presoj skladnosti.

Družba je v letu 2024 nadaljevala z aktivnostmi, povezanimi z obvladovanjem sistema vodenja dokumentacije. Projekt je obsežne narave in zadeva aktivnosti na področju celotne družbe. Ustanovljena skupina za prenovu sistema obvladovanja dokumentacije se je redno sestajala. Obvladovanje dokumentacije pomeni stalno spremljanje in prilagajanje glede na potrebe procesov, s tem se zagotavlja nenehno izboljševanje procesa.

Družba je v letu 2024 pričela z aktivnostmi za izpolnjevanje zakonodaje na področju projektiranja in proizvodnje sistemov upravljanja zračnega prometa/navigacijskih služb zračnega prometa in njihovih sestavnih delov, kot to določata Izvedbena uredba 2023/1769/EU in Delegirana uredba 2023/1768/EU. V sklopu teh aktivnosti bo potekala certifikacija družbe pri Evropski agenciji za varnost v letalstvu (EASA), s katero bo družba izkazala skladnost in sposobnost, da projektira in proizvaja sisteme upravljanja zračnega prometa. Ker je proces certifikacije močno odvisen od razpoložljivosti kadra omenjene agencije in njene ocene ter dejanske porabe časa za certifikacijo, je trenutno zelo težko oceniti potreben čas in sredstva. Po končanem postopku bo družba prejela certifikat, s katerim bo lahko izdajala izjave o skladnosti opreme (Statement of Compliance) za opremo z najnižjimi stopnjami varnostnih tveganj in izjave o skladnosti projekta (Declaration of Design Compliance) za komunikacijsko opremo zemlja - zemlja in navigacijsko opremo. Družba razvija in vzdržuje več vrst opreme, ki zahtevajo certifikacijo. To je oprema za zagotavljanje razdvajanja letal in preprečevanje trkov letal. Za to opremo bo družba po pridobitvi certifikata za projektiranje in proizvodnjo začela s postopki za pridobivanje certifikatov. Rok delegirane uredbe EU za certifikacijo ATM sistemov je 12. september 2028. Po tem datumu spremembe sistemov ne bodo dovoljene, če ne bo zagotovljena ustrezna certifikacija družbe ali produkta.

8. VAROVANJE INFRASTRUKTURE SLUŽB

Družba v okviru varovanja civilnega letalstva, skladno z vsakokratnim Letnim načrtom nadzora kakovosti sistema varovanja in Nacionalnim programom varovanja letalstva v Republiki Sloveniji, opravlja notranje nadzore na področju fizičnega in tehničnega varovanja ter varnostne kulture. Z notranjimi nadzori družba zagotavlja učinkovito in uspešno izvajanje nalog na področju varovanja civilnega letalstva pred dejanji nezakonitega vmešavanja in zmanjšuje možna odstopanja od vpeljanih standardov, praks in postopkov. V letu 2024 je bilo izvedenih 14 nadzorov, ki niso ugotovili bistvenih odstopanj od zahtev.

Družba je v letu 2024 pripravila Program varovanja znanega subjekta za oskrbo zalog na letališču in ga predložila v odobritev Javni agenciji za civilno letalstvo republike Slovenije. Na podlagi zgoraj omenjenega programa bo družba lažje izvajala dostope do svoje infrastrukture znotraj t.i. kritičnih območij letališča Jožeta Pučnika Ljubljana. Posledično so bili zaposleni, ki za potrebe, predvsem vzdrževanja infrastrukture znotraj kritičnega dela letališča Ljubljana, prehajajo t.i. varnostne kontrolne točke, dodatno usposobljeni skladno z zahtevami uredbe, ki opredeljujejo varovanje civilnega letalstva.

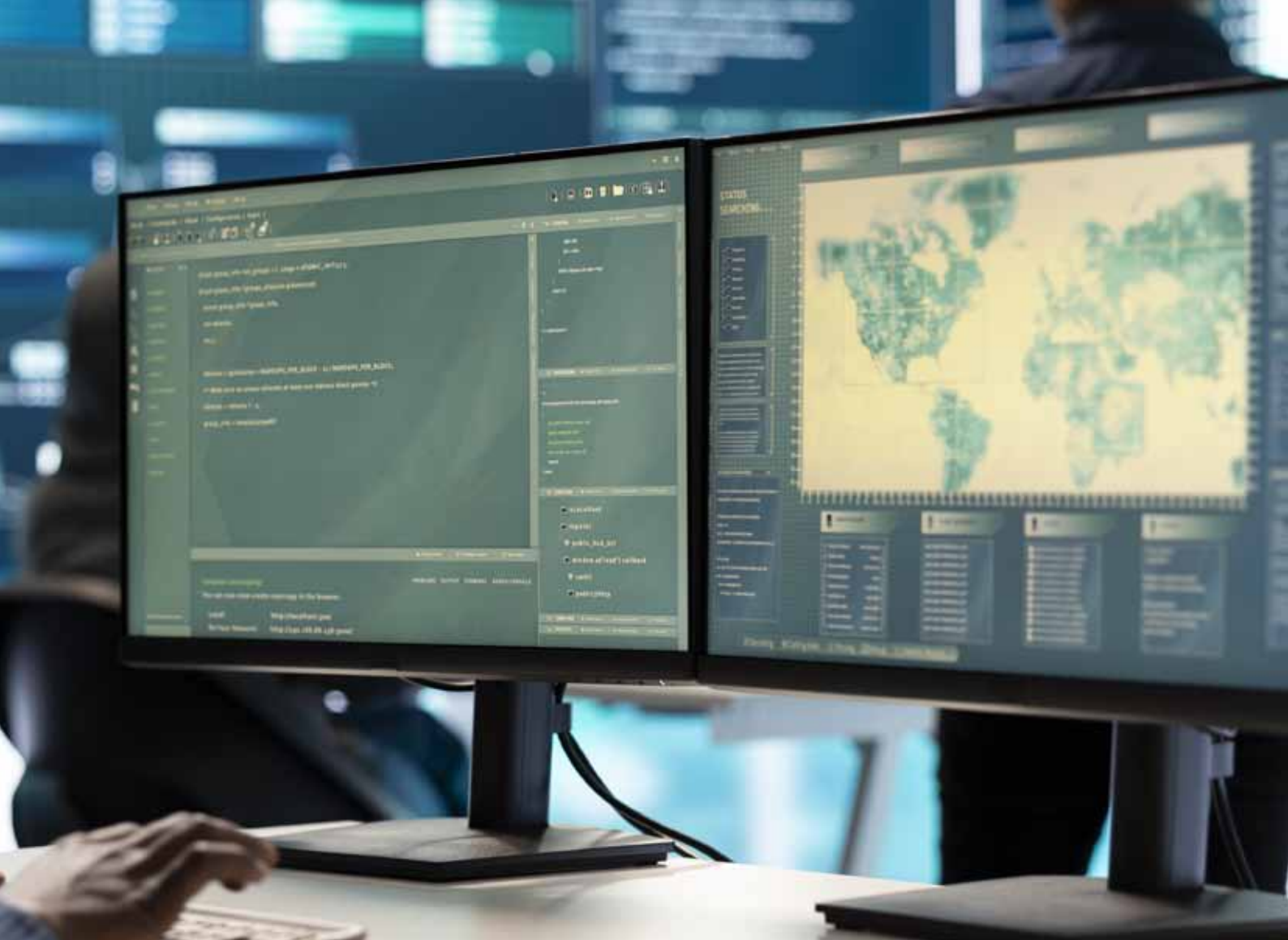
V sklopu upravljanja neprekinjenega poslovanja je družba tudi v letu 2024 aktivno izvajala projekt vzpostavitve rezervne lokacije na lokaciji letališkega stolpa Maribor. V sklopu neprekinjenega poslovanja so bili izvedeni pregledi skladno z letnim planom in na podlagi le-teh podana posamezna priporočila za izboljšave.

Na področju obrambnega načrtovanja so bile redno posodobljene evidence razporejenih zaposlenih na delovno dolžnost. S strani Ministrstva za obrambo je bila družba seznanjena z usmeritvami za nadaljnje delo in pričakovanji za gospodarske družbe na obrambnem področju.

Na področju požarnega varovanja so bili izvedeni projekti za sistem gašenja s plinom na lokacijah DEA na območju letališča Edvarda Rusjana Maribor, radarski lokaciji Ljubljanski vrh in energetski postroj, ki skrbi za napajanje letališkega stolpa Ljubljana, ki se nahaja v zabojniku pod stolpom Ljubljana (NN Brnik).

V družbi je bil opravljen notranji nadzor nad izvajanjem Zakona o tajnih podatkih in predpisov izdanih na njegovi podlagi, ki ni ugotovil bistvenih pomanjkljivosti. Družba je aktivno pristopila k vzpostavitvi varnostnega območja II. stopnje, skladno z zahtevami Zakona o tajnih podatkih, ter pripravila projekt vzpostavitve akreditiranega sistema za obdelavo tajnih podatkov v IKT sistemih.

Na področju fizičnega varovanja je bila, na podlagi pridobljenih podatkov iz ocene varnostnih tveganj, ki jo družba pridobi od Ministrstva za notranje zadeve, pripravljena revizija Načrtov varovanja. Družba skozi celotno leto skrbi za primerno raven znanja osebja izvajalca fizičnega varovanja, posledično so se dopolnjevali in izpopolnjevali posamezni postopki fizičnega in požarnega varovanja, potekalo pa je tudi usposabljanje varnostnega osebja za rokovanje s tehničnimi sredstvi. Tehnični sistem varovanja je bil nadgrajen s posameznimi rešitvami za učinkovitejše delovanje sistema in lažje prepoznavanje potencialnih odstopanj od reda na varovanem območju ali drugih škodnih dogodkov. Inšpektorat za notranje zadeve Republike Slovenije je opravil inšpekcijski nadzor in ni ugotovil odstopanj od zakonodajnih zahtev ali dobrih praks pri zagotavljanju varovanja skladno z Uredbo o obveznem organiziranju varovanja in Zakonom o zasebnem varovanju.

9. INFORMATIKA

Oddelek za informatiko je v letu 2024 izvajal ukrepe za uskladitev s priporočili revizije informacijske in kibernetske varnosti v družbi, izvedene v letu 2023. Izvedene so bile izboljšave na področju nadzora in varnosti dostopov do IT sistemov družbe in vpeljeni procesi za nadzor nad spremembami v IT okolju, ki zagotavljajo manjša tveganja za izpade ob spremembah.

Poleg varnostnih prioritet je primarna strateška usmeritev Oddelka za informatiko izboljšati poslovanje in zaposlene opremiti z rešitvami, ki na eni strani zagotavljajo skladnost z zakonskimi zahtevami, na drugi strani pa prispevajo k produktivnosti. Kot elektronsko podporo poslovanju v družbi stalno uvajamo nove elektronske procesne tokove in rešitve, hkrati pa skušamo zagotavljati čim višjo stopnjo odpornosti na dogodke in izpade informacijskih sredstev ter gradnikov, od katerih so le-ta odvisna.

Glede na gospodarno upravljanje življenjskih ciklov opreme in doseženo stopnjo dotrajanosti nekaterih informacijskih sredstev je družba izvajala konsolidacijo opreme skladno s potrebami, tehnološkim razvojem in novitetami, ter posledično izvajala menjave dotrajane strojne opreme, ki je bila v svojem življenjskem ciklu učinkovito izrabljena. Med pomembnejšimi menjavami je bila izvedena menjava primarnih požarnih pregrad in zagotovitev vzdrževanja za ostale omrežne in varnostne produkte, kateri so še ustrezni za nadaljnjo uporabo. Konsolidacija in menjava dotrajanih sredstev se bo nadaljevala tudi v letu 2025.

Na področju zagotavljanja povezav in povezljivosti informacijskih sredstev na lokacijah družbe so bili sprejeti ukrepi in vpeljavne rešitve kot odgovor na povečano pogostost kibernetskih napadov v letu 2024.

10. INFORMACIJSKA IN KIBERNETSKA VARNOST

Oddelek za kibernetško varnost je v letu 2024, skupaj z ostalimi notranjimi organizacijskimi enotami, izvajal ukrepe za zagotovitev varnosti, kot tudi kibernetške odpornosti. V oddelku glede na dinamiko na tem področju konstanto uvajamo nove rešitve oziroma dopolnjujemo obstoječe in spremljamo dogajanje v kibernetškem prostoru ter prilagajamo aktivnosti tveganjski krajini.

Družba je nadzornemu svetu in revizijski komisiji nadzornega sveta januarja 2024 predstavila končno poročilo Revizije informacijske in kibernetške varnosti ter pripravila Načrt ukrepov za uskladitev s priporočili iz revizije informacijske in kibernetške varnosti, v katerem so določeni ukrepi, nosilci (sektorji/službe) in roki za uskladitev s priporočili revizorjev.

Revizija je zajemala pregled področja informacijske in kibernetške varnosti na ravni celotne družbe, kar vključuje varnostne politike v družbi, seznam varnostnih tveganj, upravljanje incidentov ter drugih procesov, postopkov in aktivnosti s področja informacijske in kibernetške varnosti. Družba je pri pripravi osnovnih ukrepov sledila tako oceni tveganja posameznega ukrepa oziroma ugotovitvam, informacijskemu okolju, na katerega se ugotovitev navezuje, kot tudi usmeritvi, da so ukrepi in postavljeni roki čim bolj realno dosegljivi. Posamezni ukrepi so med seboj odvisni, oziroma je izvedba posameznega ukrepa predpogoj za izvedbo oziroma odpravo določene ugotovitve.

Družba je tekom leta 2024 izvajala kvartalno spremljanje in poročanje nadzornemu svetu o izvajanju načrta ukrepov, pri čemer se predvideva, da se bodo posamezni ukrepi skozi postopke realizacije le teh konstantno dopolnjevali, s ciljem čim temeljitejše izvedbe ukrepa oziroma izboljšave celotnega procesa sistema upravljanja informacijske varnosti oziroma sistema upravljanja neprekinjenega delovanja družbe.

11. MEDNARODNO SODELOVANJE

11.1 PROJEKT FUNKCIONALNEGA BLOKA ZRAČNEGA PROSTORA SREDNJE EVROPE (FUNCTIONAL AIRSPACE BLOCK CENTRAL EUROPE – FAB CE)

Družba je prek svojih predstavnikov, ki skupaj s predstavniki Ministrstva za infrastrukturo zastopajo Republiko Slovenijo skladno s predpisi Evropske unije o enotnem evropskem nebu, tudi v letu 2024 aktivno in uspešno sodelovala pri delovanju projekta Funkcionalnega bloka zračnega prostora srednje Evrope (Functional Airspace Block Central Europe – FAB CE). Aktivno sodelovanje med predstavniki družbe in predstavniki države se že več let kaže kot izjemno učinkovito in se mora na taki ravni nadaljevati tudi v prihodnje.

Implementacija in nadaljnji razvoj FAB CE se na ravni izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa izvajata prek skupnega pravnega subjekta – gospodarske družbe FABCE, letalske storitve, d. o. o., katere družbenica je tudi družba. Njene dejavnosti za zdaj obsegajo projektno vodenje, strokovno svetovanje, javna naročila in administrativne storitve kot podporo skupnim projektom izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa.

V letu 2024 so se v okviru FAB CE izvajali naslednji projekti oziroma aktivnosti:

- rekonfiguracija zračnega prostora s poudarkom na čezmejni implementaciji FRA (Free Route Airspace) ter na poenostavitvi sektorizacije v obmejnih področjih, z glavnim ciljem optimizacije trajektorij uporabnikov zračnega prostora ter povečanja zmogljivosti zračnega prostora;
- projekti s področja integracije brezpilotnih letalnikov v sistem ATM, s poudarkom na razvoju standarda za izmenjavo podatkov med različnimi deležniki ter enotni regijski metodologiji za oceno tveganja pri opredelitvi zračnega prostora za brezpilotne letalnike;

- koordinacija načrtovanja komunikacijske, navigacijske in nadzorne infrastrukture v FAB CE;
- skupno načrtovanje in čezmejna koordinacija vzdrževanja nadzorne (radarske) in navigacijske infrastrukture;
- redna letna izdaja načrta zračnega prostora FAB CE;
- načrtovanje in izvedba skupnih javnih naročil, kjer je to smiselno;
- razvoj orodja za spremljanje in primerjavo operativne učinkovitosti izvajanja navigacijskih služb v FAB CE;
- razvoj orodja za spremljanje in primerjavo okoljske učinkovitosti izvajanja navigacijskih služb v FAB CE;
- podpora razvoju performančnih načrtov za četrto referenčno obdobje (RP4);
- koordinacija in harmonizacija fleksibilnega upravljanja z zračnim prostorom in
- analiza in primerjava procesa usposabljanja kandidatov za kontrolorje zračnega prometa v vseh državah FAB CE.

Nekateri od zgoraj navedenih projektov se izvajajo kot t. i. »some-in« projekti, torej z udeležbo le nekaterih družbenikov FABCE, d. o. o., kar je skladno z družbeno pogodbo družbe FABCE, d. o. o., katere družbenica je družba.

V letu 2025 se bo nadaljevala večina zgoraj naštetih aktivnosti, še posebej pa se bodo intenzivirale aktivnosti, ki so skladne z implementacijo programa CP1 (Common Project 1) in EAAS (European Airspace Architecture Study). Glavni cilji so zajeti v novi izdaji FAB CE strategije, najpomembnejši strateški projekti pa bodo usmerjeni v optimizacijo zračnega prostora (z bolj intenzivnim čezmejnimi sodelovanjem), izboljšanje kapacitete zračnega prostora ter v optimizacijo regijske infrastrukture. Veliko poudarka bo namenjenega tudi civilno-vojaškemu sodelovanju. Izveden bo nov postopek javnega naročila za storitve programske in projektne podpore pri izvajanju dejavnosti znotraj FAB CE. Izbrani izvajalec bo zagotavljal svetovalne storitve na različnih področjih delovanja naročnika (FABCE, d. o. o.), ki so potrebne zaradi izvajanja programa FAB CE in administratorske storitve ter določene tehnične zmogljivosti.

Družba je aktivno sodelovala v vseh zgoraj omenjenih obstoječih projektih FAB CE, kot tudi pri načrtovanju novih projektov za prihodnost. Dodatno bo družba skladno s pogodbenimi dogovori družbi FABCE, d. o. o., tudi v prihodnje zagotavljala potrebno strokovno podporo pri izvedbi javnih naročil in pravnem svetovanju ter administrativno podporo in finančne storitve.

FAB CE tedensko pripravlja napoved prometa za FAB CE regijo, posamezne države in glavna letališča v njih in sicer za osem (8) tednov vnaprej, kar družbenikom omogoča natančno in pravočasno načrtovanje zmogljivosti. To je še posebej pomembno zaradi vojaškega konflikta v Ukrajini, ki bistveno preusmerja prometne tokove.

Proti Republiki Sloveniji in drugim članicam FAB CE je Evropska komisija leta 2013 začela pilotni postopek št. 4578/2013/MOVE, saj je bila mnenja, da države članice FAB CE niso optimizirale navigacijskih služb zračnega prometa oziroma da te niso učinkovite, kot to zahtevajo predpisi EU o enotnem evropskem nebu. 24. 5. 2024 je bila Republika Slovenija obveščena, da je postopek ugotavljanja kršitve končan. Zaprtje postopka s strani Evropske komisije ni bilo vsebinsko utemeljeno oziroma pojasnjeno.

Skladno s Sporazumom FAB CE in Sporazumom o sodelovanju med izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa aktivno delujejo stalne strukture projekta na strani držav (Svet FAB CE, Skupni civilno-vojaški koordinacijski odbor, Odbor nacionalnih nadzornih organov, Pravni odbor) in na strani izvajalcev storitev navigacijskih služb zračnega prometa (Odbor direktorjev – CEO Committee, usmerjevalni odbor – Steering Committee in različni pododbori – SubCommittees). Družba je aktivno sodelovala pri pripravi gradiv in stališč Republike Slovenije za Svet FAB CE. Predstavniki družbe je v letu 2024 predsedoval usmerjevalnemu odboru FAB CE (FAB CE Steering Committee), prav tako pa je družba Ministrstvu za infrastrukturo zagotovila strokovno pomoč v Pravnem odboru (Legal Committee) na državni ravni.

Z namenom, da se uredi manjkajoča zakonska ureditev glede odgovornosti pri čezmejnem izvajanju storitev s sosednjimi izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa, je Ministrstvo za infrastrukturo, v sodelovanju s predstavniki družbe, pripravilo pobudo za sklenitev Sporazuma o odgovornosti za škodo pri zagotavljanju čezmejnih storitev navigacijskih služb zračnega prometa med Vlado Republike Slovenije in vladami Republike Avstrije, Bosne in Hercegovine, Češke republike, Republike Hrvaške, Madžarske in Slovaške republike (v nadaljevanju: Sporazum o odgovornosti za škodo). Ministrstvo za infrastrukturo je pobudo na Vlado Republike Slovenije posredovalo 31. 3. 2023, Državni zbor Republike Slovenije pa je pobudo za sklenitev tega sporazuma potrdil s sklepom št. 326/06/23-9 z dne 12. 4. 2023. Republika Slovenija lahko skladno s potrjeno pobudo aktivno sodeluje v pogajanjih za sklenitev Sporazuma o odgovornosti za škodo. Skladno s sklepom Vlade RS, ki določa člane

pogajalske skupine, bosta pri pogajanjih sodelovala tudi dva predstavnika družbe. Pogajanja za sklenitev Sporazuma o odgovornosti za škodo se v letu 2024 niso začela. Predvideva se, da bodo države s pogajanji začele v letu 2025.

11.2 DRUGO SODELOVANJE

Evropska komisija je junija 2020 predstavila predlog Uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o izvajanju enotnega evropskega neba (prenovitev) (t.i. SES2+). Družba je s predstavniki države in s predstavnico Republike Slovenije pri Eurocontrol - u (State Liaison Officer for Slovenia) redno in aktivno sodelovala pri pripravi uradnih stališč Republike Slovenije na predlog predmetne uredbe. Evropski parlament in Svet EU sta 6. 3. 2024 dosegla dogovor o besedilu prenovljenega paketa zakonodaje o enotnem evropskem nebu SES2+. Uredba 2024/2803/EU (SES2+) je bila formalno sprejeta 23. oktobra 2024, veljati pa je začela 1. 12. 2024.

Družba je nadaljevala sodelovanje pri pripravi pomembnega razvojnega dokumenta Lokalni načrt implementacije enotnega neba (Local Single Sky Implementation Plan – LSSIP) in pri pripravi poročil organizaciji Eurocontrol o finančni učinkovitosti dejavnosti ATM (ATM Cost Effectiveness Report – ACE Report) ter spremljala razvoj projekta SESAR in delovanje združenj CANSO in ATCA. Predstavniki družbe so aktivno sodelovali tudi pri pripravi stališč k predlogom dokumentov, ki jih pripravlja Evropska komisija in Mednarodna organizacija civilnega letalstva (ICAO), ter prek Ministrstva za infrastrukturo posredovali stališča in pripombe družbe predlagateljem pravnih in drugih aktov.

12. INVESTICIJE IN PROJEKTI

Družba z vlaganji v sodobno opremo in tehnologijo na področju ATM sistemov in infrastrukture za izvajanje storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) skladno s poslovnimi načrti sledi strategiji razvoja skladno z evropskimi predpisi, ki opredeljujejo zahteve glede nadaljnjega tehnološkega razvoja (European ATM Master plan, SESAR). Poleg omenjenega družba zagotavlja nepretrgano 24/7 izvajanje tehničnega nadzora nad funkcionalnimi ATM in operativnimi sistemi družbe ter vzdrževanje teh funkcionalnih ATM in operativnih sistemov v skladu z mesečnimi načrti vzdrževanja, pri večjih vzdrževalnih delih pa tudi ob posebej določenih terminih, usklajenih na ravni funkcionalnega bloka zračnega prostora FAB CE. Skladno s standardi ICAO so bila v letu 2024 izvedena redna letalska umerjanja vseh radio navigacijskih naprav. Po letalskem umerjanju pa je bila popravljena tudi magnetna deklinacija v sistemu ATIS.

Družba je v letu 2024 nadaljevala projekt razširitve sistema multilateracije WAM na vzhodni del Slovenije. Implementacija MAM (Maister Multilateration) sistema sledi cilju strategije družbe uvajanja novih tehnologij na področju nadzornih sistemov. Z implementacijo MAM sistema želi družba izboljšati detekcijo zrakoplovov na področju vzhodnega dela Slovenije in zagotoviti dodatno (dvojno) sekundarno pokrivanje omenjenega področja ter s tem neodvisno detekcijo zrakoplovov. MAM je sistem sprejemnih in oddajnih senzorjev, ki so razporejeni po širšem geografskem področju Slovenije. Senzorji sprejemajo odzive, ki jih preko radarskih odzivnikov (transponderjev) pošiljajo zrakoplovi, ki letijo v našem in okoliškem zračnem prostoru. MAM sistem med

drugim ustrezno zmanjšuje frekvenčno prezasedenost spektra, kar je tudi priporočilo organizacije Eurocontrol. Projekt bo zaključen v letu 2025. V letu 2024 se je začelo s pripravami na zamenjavo lokacije sprejemne postaje WAM/MAM Pečarovci, z novo lokacijo Serdica. Zamenjava lokacije je bila potrebna zaradi predvidene rušitve RTV stolpa v Pečarovcih. Implementacija nove sprejemne postaje Serdica in sprememba WAM/MAM konfiguracije je bila uspešno izvedena ter vključena v operativno okolje 7. 3. 2025.

Na področju radarskih sistemov se je pristopilo k podaljšanju garancije izvajalca za štiri (4) leta za radar CHR na letališču Jožeta Pučnika Ljubljana. Prav tako se je začelo s postopkom podaljšanja garancije za šest (6) let za radar VRH na Ljubljanskem vrhu, saj je 10 letna garancija potekla konec leta 2024. Zaradi zamenjave dotrajanega radarja OLS na Oljski gori se je pristopilo k pripravi razpisne dokumentacije za nakup novega sodobnega PSR/Mode-S radarskega sistema. Z namenom zagotovitve boljšega radarskega pokrivanja se je začelo s postopkom pridobitve soglasja za postavitev novega radarskega sistema na položaj Nanos skupaj z RTV Slovenija, ki je lastnica bodoče nove radarske lokacije. Implementacija novega radarskega sistema v operativno okolje je načrtovana v prvi polovici leta 2027.

Skladno z investicijskim načrtom je družba v letu 2024 nadaljevala z aktivnostmi na projektih s področja komunikacij in sicer na projektu zamenjave VHF/UHF sistema (radijskih postaj) na lokaciji Krim in projektu zamenjave VHF sistema ATIS, v obeh primerih z novimi radijskimi postajami R&S 5200. V povezavi s tem je potekala tudi dekomisija starih naprav R&S 200. V obeh primerih sta bili izdani odločbi za operativno delovanje naprav s strani Javne agencije za civilno letalstvo Republike Slovenije. Uspešno je bila izvedena nadgradnja napajalnega sistema na VHF lokaciji Krim. Z izvedenimi elektroinštalacijskimi deli, vključno z nadzorom nad delovanjem naprav, se je razpoložljivost električnega napajanja na tej ključni lokaciji bistveno povečala.

V letu 2024 se je začela priprava potrebne dokumentacije za pridobitev operativnega statusa lokacije VHF Slavnik. Vzpostavljen je bil tudi lasten sistem usmerjevalnikov za podatkovni prenos preko sistema mikrovalovnih povezav (Krim, Kum, Janče).

Nadaljeval se je tudi projekt implementacije novega sistema VoIP VDR za snemanje govora in slike skladno z dokumentom ED - 137, ki ga je izdal EUROCAE za opredelitev standardov interoperabilnosti za komponente VoIP ATM. V maju 2024 je bil izveden FAT sistema in šolanje za pridobitev pooblastila VDR za tehnično osebje pri proizvajalcu in v novembru 2024 tudi inštalacija sistema v ATCC in LKZP Ljubljana, Maribor, Portorož in Cerklje ob Krki ter SAT.

Družba je nadaljevala z implementacijo novega sistema VoIP VCS. V aprilu 2024 je bil izveden FAT test, v mesecu maju teoretični del in v septembru praktični del usposabljanja za ATSEP za pridobitev pooblastila VoIP VCS. V novembru je bil izveden SAT, ki je bil podpisan s pridržki, proizvajalec pa mora do maja 2025 nadgraditi in v zadnji SW verziji odpraviti pomanjkljivosti, ker niso bile upoštevane vse funkcionalnosti po natančni specifikaciji uporabnika. S tem je bila implementacija sistema, ki je bila prvotno planirana do konca leta 2024, prestavljena v leto 2025. V letu 2024 je družba začela tudi s sodelovanjem z Ministrstvom za obrambo pri implementaciji novega VCS sistema v LKZP Cerklje ob Krki, ki ga je za potrebe letališča Cerklje ob Krki nabavilo ministrstvo.

V družbi se kot glavni »tracker« uporabljata ARTAS, kot »fallback tracker« pa se je vrsto let (od 2005) uporabljal Comsoft RPX. V tem času je družba odkupila izvorno kodo in opravila nekaj nadgradenj (npr. MODE-S). S prihodom novih radarskih tehnologij (WAM, ADS-B) pa se je izkazalo, da v prihodnosti enostavna nadgradnja »trackerja« RPX ne bo več mogoča. Ker pa je nakup »trackerja« znatna investicija, je bila sprejeta odločitev, da se RPX »tracker« nadomesti z dodatno implementacijo najnovejše verzije ARTAS-a. V letu 2024 se je izvajalo podrobno testiranje uporabe dveh ARTAS trackerjev v testnem (»offline«) okolju. Operativna uporaba drugega »trackerja« ARTAS je bila načrtovana v začetku leta 2025, dejansko pa je bila izvedena 19. 3. 2025.

V letu 2024 so se nadaljevala testiranja novega sistema Safety Nets in izvedena je bila inštalacija sistema v operativno okolje. Uspešno so bile izvedene nadgradnje sistemov FDPS, RDD, DMGR in varnostni popravki na operativni požarni pregradi, kakor tudi na WAN usmerjevalnikih. V letu 2024 je bila nabavljena nova dvostopenjska požarna pregrada, namenjena za operativne potrebe. Inštalacija oz. menjava stare z novo požarno pregrado bo izvedena v začetku leta 2025. Tekom leta 2024 so se v ACC Ljubljana zamenjali vsi monitorji, ki so instalirani na delovnih konzolah. Zaradi menjave monitorjev je bila potrebna nadgradnja vseh Xserver strežnikov in vseh eStrip strežnikov. Novembra 2024 je bil iz operativnega delovanja izklopljen sistem RRR.

Na področju navigacijskih naprav so se nadaljevale aktivnosti v zvezi z zamenjavo nekaterih starejših DME naprav (zamenjava DME MB in DME ILB) in odstranitev NDB PZ. Zamenjava DME naprav bi tudi zagotovila ustrežnejše pokrivanje DME/DME v primeru izpada GNSS signala.

Zadnji dve leti je bilo opazno povečanje aktivnosti za odpravo napak na določenih izrazito starih navigacijskih napravah in otežen dostop do rezervnih delov za te naprave. Zaradi tega je družba pristopila k večplastnemu reševanju problemov v povezavi z nabavo rezervnih delov za navigacijske naprave v pogojih pomankanja komponent. Na nivoju FAB CE potekajo dogovori o skupni nabavi oziroma rezervaciji rezervnih delov, kar naj bi skrajšalo dobavne čase, ki so po letu 2020 postali nerazumno dolgi. Družba pa bo v letu 2025 tudi sama pristopila k nabavi določenih rezervnih delov.

Na področju letalskih informacijskih služb se je v letu 2024 z izbranim izvajalcem nadaljevalo sodelovanje in razvoj aplikacije eARO 2.0, ki je vedno bolj prevzeta in integrirana v operativno delovanje služb, prav tako pa sprejeta med piloti. V letu 2024 smo uspešno izvedli nadgradnjo AFTN/AMHS sistema, v izvajanju pa je še projekt nadgradnje ADMT (AIM Portal). Pogodba za nadgradnjo ADMT sistema, s katero bo vzpostavljen portal (AIM Portal), ki bo v skladu z zakonodajnimi zahtevami služil kot državni verodostojen (Authoritative source) vir letalskih podatkov in informacij je bila podpisana oktobra 2023, zaključek projekta pa je načrtovan v letu 2025.

V letu 2024 smo pričeli z načrtovanjem in intenzivnimi pripravi za postavitve novega telekomunikacijskega objekta na Pasji ravni. Pripravljena je bila projektna naloga in načrtovani so nadaljnji koraki v Zagonskem načrtu projekta. Družba je sklenila pogodbo za načrtovanje projektne dokumentacije in pogodbo o ureditvi služnosti z Ministrstvom za obrambo. Identificirani so bili izzivi glede upravnih postopkov, energetske samooskrbe in energetskega priključka za napajanje objekta na podlagi obstoječe infrastrukture.

V skladu z načrtom neprekinjenega poslovanja je družba pričela urejati rezervno lokacijo na Letališču Edvarda Rusjana Maribor (BackUp center – »hladna lokacija«) v tehnični etaži letališkega kontrolnega stolpa. Izvedli so se prvi koraki za prilagoditev prostora, vključno z načrtovanjem infrastrukturnih del za mednarodne telekomunikacijske povezave. Izvedla so se gradbeno-obrtniška in inštalacijska dela. Izvedla se je sprememba namembnosti tehničnega laboratorija in ureditev ožičenja. Celoten projekt je potekal pod vodstvom Sektorja letalskih telekomunikacij v sodelovanju z drugimi službami. Strategija projekta je usmerjena v zagotovitev nemotenega delovanja služb zračnega prometa tudi z rezervne lokacije.

Družba je izvajala tudi nujna investicijska in vzdrževalna dela na infrastrukturi, objektih in opremi v lasti družbe z namenom ohranitve oziroma posodobitve funkcionalnosti objektov in z objekti povezanih naprav. Poleg omenjenega so bila izvedena tudi manjša vzdrževalna dela na objektih letaliških kontrol Ljubljana, Maribor in Portorož, ki so v lasti Republike Slovenije, zato se dela izvajajo na podlagi soglasja upravitelja objekta, tj. Ministrstva za infrastrukturo.

12.1 USPEŠNO NADALJEVANJE PROJEKTA ADAAS2 / MEDUSA V SODELOVANJU Z MUAC

Družba je nadaljevala z uspešnim sodelovanjem z Maastrich Upper Area Control centrom (MUAC) na področju razvoja nove arhitekture operativnih ATM sistemov, ki bodo omogočali povezovanje sistemov preko odprtih vmesnikov in omogočili izmenjavo ATM podatkov kot storitev (ATM Data as a Service – Adaas) ob ustrezni zagotovitvi podvojenosti (MUAC Dual System Architecture – MeDUSA) oziroma zagotovitvi »fall back« rešitve. Trajanje projekta je predvideno do leta 2026 v delu MeDUSA in po tem nadaljevanje v delu projekta ADaaS.

12.2 IMPLEMENTACIJA EVROPSKEGA OSREDNJEGA NAČRTA ZA UPRAVLJANJE ZRAČNEGA PROMETA (EUROPEAN ATM MASTER PLAN)

Družba med letne cilje uvršča doseganje ciljev Lokalnega načrta implementacije enotnega neba za Republiko Slovenijo (LSSIP) in prvega skupnega projekta za podporo izvajanju osrednjega načrta za upravljanje zračnega prometa v Evropi (CP1) v okviru implementacije Evropskega osrednjega načrta za upravljanje zračnega prometa (European ATM Master plan).

V skladu Izvedbeno uredbo 2021/116/EU o vzpostavitvi prvega skupnega projekta (CP1) za podporo izvajanju osrednjega načrta za upravljanje zračnega prometa v Evropi mora družba kot izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa do konca leta 2025 v svoj operativni sistem za vodenje in kontrolo zračnega prometa implementirati spodaj navedenih 19 ciljev.

Tabela 19: Pregled ciljev v okviru CP1

ID cilja	Ime cilja
INF10.2	Stakeholders' SWIM PKI and cyber security
INF10.3	Aeronautical Information Exchange - Airspace structure service
INF10.4	Aeronautical Information Exchange - Airspace Availability Service
INF10.5	Aeronautical Information Exchange - Airspace Reservation (ARES)
INF10.6	Aeronautical Information Exchange - Digital NOTAM service
INF10.7	Aeronautical Information Exchange - Aerodrome mapping service
INF10.8	Aeronautical Information Exchange - Aeronautical Information
INF10.9	Meteorological Information Exchange
INF10.10	Meteorological Information Exchange - Aerodrome Meteorological information Service
INF10.11	Meteorological Information Exchange - En-Route and Approach Meteorological information service
INF10.12	Meteorological Information Exchange - Network Meteorological Information
INF10.14	Cooperative Network Information Exchange - Flight Management Service (Slots and NOP/AOP integration)
INF10.19	Flight Information Exchange (Yellow Profile) - Flight Data Request Service
INF10.20	Flight Information Exchange (Yellow Profile) - Notification Service
INF10.21	Flight Information Exchange (Yellow Profile) - Data Publication Service
NAV03.1	RNAV 1 in TMA Operations
NAV10	RNP Approach Procedures to instrument RWY
SAF10	Implement measures to reduce the risk to aircraft operations caused by airspace infringements
SAF11.1	Improve Runway Safety by Preventing Runway Excursions

Vir: LSSIP 2023 Slovenia

Trenutna stopnja implementiranosti naštetih LSSIP ciljev se glede na dan poročanja 31. 12. 2024 giblje med 40 % in 90 %, kar je razvidno iz uradno objavljenega dokumenta LSSIP 2024 – Slovenia. Pri tem pa je potrebno povedati, da je v teku več aktivnosti v zvezi z omenjeno implementacijo, tako da je dejansko stanje doseganja ciljev boljše od poročanega.

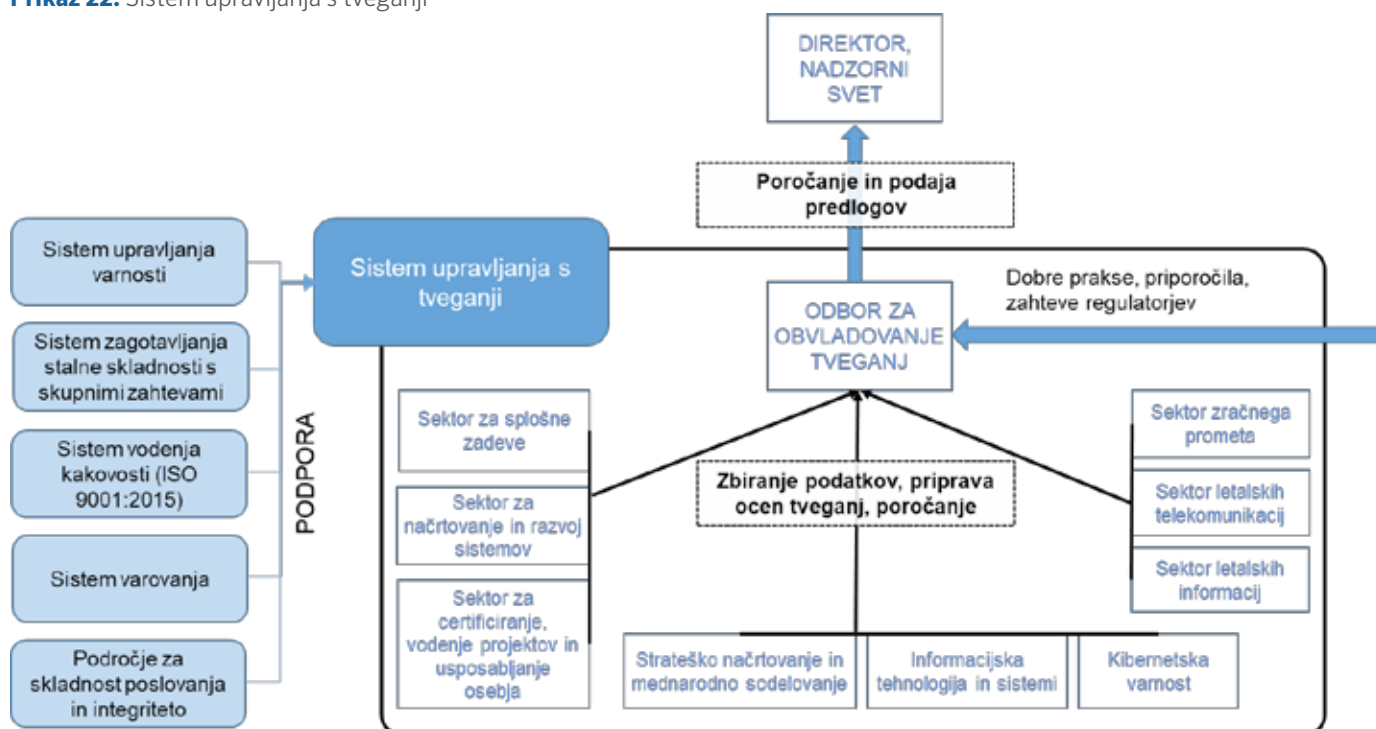
13. UPRAVLJANJE TVEGANJ

Dejavnost vodenja in kontrole zračnega prometa je operativno specifična in zahtevna, hkrati pa je izpostavljena številnim splošnim in posebnim tveganjem. Družba je upoštevajoč njeno dejavnost eden od ključnih dejavnikov varnosti v letalstvu. Dolžna je zagotavljati varovanje civilnega letalstva pred dejanji nezakonitega vmešavanja v tehnologijo dela navigacijskih služb zračnega prometa ter ustrezno raven varnosti družbe in njenih procesov. Družba izpolnjuje zahteve predpisov glede izpolnjevanja pogojev za zagotavljanje neprekinjenega delovanja družbe oziroma njenih bistvenih storitev. Ključni pogoj za dosego neprekinjenega delovanja je identifikacija virov tveganja oziroma groženj, ki s svojo manifestacijo lahko predstavljajo vzrok za prekinitev izvajanja storitev. Družba redno posodablja ocene tveganj na področju infrastrukture in varnosti oziroma zaščite informacijskih sistemov, ki jo redno posodablja oziroma prilagaja glede na spremenjene varnostne razmere. Bistvo ocene tveganj na področju informacijske varnosti je prepoznavanje možnih groženj za izgubo celovitosti, razpoložljivosti in zaupnosti sredstev, s katerimi družba opravlja svojo dejavnost.

Sistem upravljanja tveganj v družbi je v povezavi z njeno dejavnostjo učinkovito podprt s sistemom upravljanja varnosti (SMS), sistemom zagotavljanja stalne skladnosti s skupnimi zahtevami za izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa, določenih z Izvedbeno uredbo 2017/373/EU, s sistemom vodenja kakovosti po mednarodnem standardu ISO 9001:2015 ter smernici standarda ISO 31000:2018 in sistemom varovanja. Sistem je dodatno podprt še s funkcijo pooblaščenca za skladnost poslovanja in integriteto. Z namenom dodatne podpore sistema upravljanja s tveganji na področju korupcije, neetičnega ali nezakonitega ravnanja in skladnosti poslovanja je družba konec leta 2023 sprejela Načrt integritete, ki opredeljuje skupine tveganj, ki jih je družba identificirala na področju naročanja blaga in storitev, delovanja v skladu z veljavno zakonodajo, nasprotja interesov, prejetanja daril, varovanja podatkov in notranjih informacij, kadrovanja, etike, prijave nepravilnosti in zaščite prijaviteljev, kot tudi ukrepe (stalne in enkratne) za obvladovanje teh tveganj, nosilce in roke za njihovo izvedbo.

Zaradi dejstva, da je varnost zračnega prometa pogojevana z varnim izvajanjem storitev upravljanja zračnega prometa in navigacijskih služb zračnega prometa, je slednje temeljna prioriteta družbe, ki jo družba uresničuje z upravljanjem varnostnih tveganj in z učinkovitim izvajanjem proaktivnih in preventivnih aktivnosti v sklopu sistema upravljanja varnosti. Pomembno je, da družba vzdržuje ustrezen pregled nad tveganji in zagotavlja ustrezne mehanizme za njihovo obvladovanje. S tem namenom deluje delovna skupina (odbor) za upravljanje in nadzor nad upravljanjem tveganj. S sklepom je bil imenovan Odbor za obvladovanje tveganj in predsednik, ki vodi omenjeni odbor. Umestitev, vloga in razmerja sistema upravljanja tveganj glede na druge organizacijske enote v družbi je povzeta v prikazu.

Prikaz 22: Sistem upravljanja s tveganji

Na sliko tveganosti družbe pomembno vplivajo enotna pravila Evropske unije, ki določajo način oblikovanja nacionalnih stroškovnih baz in s tem cen na enoto storitev (t. i. »unit rate« oz. pristojbin) ter mehanizem za delitev tveganja, povezanega s prometom, inflacijo in investicijami, t. i. usklajevalni mehanizem. Družba tveganja kvantificira predvsem z vidika možnih negativnih učinkov na denarni tok, poslovni izid oziroma izkaz finančnega položaja, saj so slednji zaradi posebnega usklajevalnega mehanizma večji kot dolgoročnejši kapitalski učinki tveganj.

13.1 KLJUČNA TVEGANJA IN NJIHOV VPLIV NA POSLOVANJE DRUŽBE V LETU 2024

Družba upoštevač njeno osnovno dejavnost in potencialni vpliv na poslovanje kot ključna obravnava naslednja tveganja, ki so sicer podrobneje opisana v nadaljevanju:

- Tveganje za letalsko nesrečo ali varnostni dogodek z neposrednim vplivom služb družbe.
- Ohranjanje in obnavljanje veljavnosti dovoljenja (certifikata) za izvajanje dejavnosti družbe – certifikat izvajalca ATM/ANS storitev.
- Ohranjanje in obnavljanje veljavnosti certifikata organizacije za usposabljanje in ohranjanje usposobljenosti kontrolorjev zračnega prometa (Službe za usposabljanje operativnega osebja – Letalske šole kot organizacijske enote družbe), ki je temeljnega pomena (pogoj) za izvajanje ATM/ANS storitev.

- Tveganje pojava eksternih ekstremnih dogodkov (naravne katastrofe, morebitni teroristični dogodki, varnostne in politične krize ter epidemije bolezni) z neposrednim vplivom na obseg in tokove zračnega prometa.
- Tveganja, povezana z razvojem in vlaganji v tehnične sisteme in naprave za izvajanje dejavnosti družbe.
- Tveganje kibernetičnih in hibridnih groženj.
- Tveganje vdora v informacijski sistem, ki lahko v ekstremnem primeru za določen čas vodi v prekinitev izvajanja storitev.
- Finančna tveganja, zlasti likvidnostno tveganje in obrestno tveganje - tveganje spremembe obrestne mere Euribor, na katero ima družba vezano obrestno mero najetih kreditov.
- Tveganje nepravočasne izpolnitve zahtev za pridobitev certifikata pri Evropski agenciji za varnost v letalstvu (EASA), s katero bo družba izkazala skladnost in sposobnost, da projektira in proizvaja sisteme upravljanja zračnega prometa.

Za poslovanje družbe v letu 2024 je bil pomemben vpliv usklajevalnega mehanizma iz naslova delitve tveganja povezanega s prometom, inflacijo in investicijami, ki izhaja iz Izvedbene uredbe 2019/317/EU in Izvedbene uredbe 2020/1627/EU, s katero je Evropska komisija vzpostavila začasno spremenjeni pravni okvir za tretje referenčno obdobje in s tem sprejela začasne ukrepe zaradi izrednih razmer kot posledice pandemije COVID-19, ki spreminja obdobje uskladitve za preveč/premalo dobljena sredstva iz naslova delitve tveganj povezanih s prometom, inflacijo in investicijami v letih 2020 in 2021 tako, da se ta ne vključijo v izračun cene na enoto storitve v letu (n+2), temveč se enakomerno porazdelijo na petletno obdobje od leta 2023 do 2027. Poleg omenjenega pa so zaradi širših varnostnih in gospodarskih posledic pomemben dejavnik, ki vpliva na obseg in tokove zračnega prometa, vojaški konflikti v Ukrajini in na Bližnjem vzhodu.

Pojav globalne pandemije COVID-19 je zaradi neposrednih in posrednih učinkov preko realizacije ostalih tveganj pokazal, da je družba ob pojavu tovrstnih eksternih ekstremnih dogodkov, na katere nima neposrednega vpliva, lahko izpostavljena zelo visokemu tveganju, saj so lahko na kratek do srednji rok preko izpada prihodka iz naslova nižjega obsega prometa realizirani znatni negativni učinki na prihodke in poslovni izid ter posledično denarni tok družbe. Posledično je družba ob tveganju izbruha epidemij novih bolezni ter ob povečanem tveganju pojava recesije kot posledice politično-ekonomskih in varnostnih dogodkov (vojaški konflikt v Ukrajini in na Bližnjem vzhodu kot tudi potencialni novi varnostno-politični konflikti) soočena s povečano stopnjo tveganosti poslovanja, zlasti na področju finančnih tveganj (likvidnostno tveganje, kreditno tveganje in obrestno tveganje) in varnostnih tveganj, kot tudi na področju strateških tveganj.

Družba zaradi spremenjenih geopolitičnih in varnostnih razmer ne zaznava dodatnih ali novih tveganj, saj so le-ta že identificirana v naboru tveganj, ki jih družba upravlja v okviru sistema upravljanja s tveganji. S spremenjenim varnostnim okoljem, je izpostavljenost družbe hibridnim grožnjam povečana, pri čemer sta se povečali obe komponenti, tako fizična, kot še posebej kibernetična komponenta hibridne grožnje. Prizadevanja družbe so usmerjena v zagotavljanje vseh potrebnih ukrepov za zagotovitev neprekinjenega izvajanja dejavnosti, za obvladovanje vseh ostalih tveganj pri poslovanju ter spremljanje dejanskega gibanja prometa in novih napovedi relevantnih organizacij ter fleksibilno prilagajanje vseh zmogljivosti, predvsem kadrovskih virov, za zagotavljanje potrebne kapacitete v zračnem prostoru, ki je v domeni družbe. Ključna tveganja, ki jim je družba izpostavljena, so na kratko opisana v nadaljevanju.

13.2 STRATEŠKA TVEGANJA

Dejavnost vodenja in kontrole zračnega prometa je skozi zagotavljanje pogojev mobilnosti potnikov in blaga v sistemu zračnega prometa strateškega pomena za državo. Posledično je razvoj novih tehničnih sistemov, infrastrukture, človeških virov in tehnoloških rešitev ter načina operativne izvedbe vodenja in kontrole zračnega prometa strateško pomemben tudi za razvoj širše družbe. Družba je močno vpeta v mednarodno okolje globalnega zračnega prometa, zato je regionalno povezovanje na vseh področjih izjemnega pomena. Ključna strateška tveganja izhajajo iz dejavnosti družbe, opredeljene strategije in njenega poslovanja.

Družba mora skladno s slovensko in pretežno evropsko zakonodajo izpolnjevati predpisane zahteve za izvajalce storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) in navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) ter ohranjati dovoljenje oziroma certifikat za

izvajanje ATM/ANS storitev, ki je pogoj za opravljanje dejavnosti družbe. Hkrati pa mora skladno z evropsko zakonodajo izpolnjevati zahteve, predpisane za organizacijo za usposabljanje (Služba za usposabljanje operativnega osebja – Letalska šola kot organizacijska enota družbe) in za usposabljanje ter ohranjanje usposobljenosti kontrolorjev zračnega prometa. Kompetentnost kontrolorjev zračnega prometa in certificiranost organizacije za usposabljanje sta temeljnega pomena (prvi pogoj) za izvajanje ATM/ANS storitev in hkrati temeljni pogoj za opravljanje dejavnosti družbe, zato družba med ključna strateška tveganja uvršča ohranjanje in obnavljanje veljavnosti dovoljenja (certifikata) za izvajanje ATM/ANS storitev ter ohranjanje in obnavljanje veljavnosti dovoljenja (certifikata) za izvajanje storitev organizacije za usposabljanje. V obeh primerih gre za izrazit eksogen izvor tveganj, katerih obvladljivi del družba obvladuje s časovno progresivno sistemizirano metodologijo spremljanja in zagotavljanja skladnosti z zahtevami za izvajanje storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) oziroma navigacijskih služb zračnega prometa, ter zahtevami za usposabljanje in ohranjanje usposobljenosti kontrolorjev zračnega prometa ter organizacijo za usposabljanje, z zagotavljanjem zmogljivosti spremljanja skladnosti, proaktivnim razvojem metodologije vzročno-posledične analize za ugotavljanje razlogov potencialne pojavnosti neskladij, učinkovitim načrtovanjem in pravočasno izvedbo korektivnega ukrepanja ter z zagotavljanjem pogojev za razvoj potrebnih kompetenc za spremljanje in izkazovanje skladnosti z zahtevami.

Družba med strateška tveganja uvršča t. i. regulatorno tveganje, ki izhaja iz evropskega pravnega okvira enotnega neba, ki določa enotna pravila glede načrtov izvedbe, oblikovanja nacionalnih stroškovnih baz in s tem cen na enoto storitev (t. i. »unit rate«) ter mehanizem za delitev tveganja, povezanega s prometom, inflacijo in investicijami. Omenjena pravila v primeru odstopanj dejanskega prometa od napovedi prometa določajo delitev tveganja, t. i. »traffic risk sharing«, med izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa in uporabniki storitev. V najslabšem možnem scenariju tako izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa nosi tveganje iz naslova nihanja prometa do -4,4 % na leto, z negativnim vplivom na prihodke, poslovni izid in likvidnostno situacijo. Prav tako se ugotovljeni stroški izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa v stroškovnih bazah, izraženi v nominalni vrednosti, za vsako končano leto (n) prilagodijo na podlagi razlike med dejansko inflacijo in napovedano inflacijo za navedeno leto (n) ter vključijo kot prilagoditev za izračun cene na enoto za leto (n + 2). Izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa je bil v tretjem referenčnem obdobju izpostavljen še mehanizmu tveganja, povezanega s stroški amortizacije in stroški kapitala, ki se nanaša na odstopanja dejanskih investicij od načrtovanih. Tveganje opisanega usklajevalnega mehanizma se izrazi v preveč oziroma premalo pridobljenih prihodkih (t. i. »over/under recovery«), ki jih je treba vključiti (vračati/poračunati) v izračun cene na enoto v letu (n + 2).

V primerih občutnih odstopanj pri napovedi inflacije in napovedi prometa, kot jim je bila družba priča v zadnjih letih, prihaja do neustrezno visokih dobičkov v letu (n), ki se odražajo v izgubi v letu (n + 2). Vpliv predhodno opisanega učinka odstopanj dejanske inflacije od napovedane in delitve tveganj iz naslova prometa, v obdobju RP3 pa tudi mehanizma tveganja, povezanega z investicijami, lahko vodi v občutno nihanje prihodkov in poslovnega izida družbe ter v nerealen prikaz uspešnosti poslovanja družbe, na katerega družba nima vpliva, saj je način določitve cene in s tem prihodkov ter poslovnega izida reguliran z evropskimi predpisi. Predhodno opisan vpliv usklajevalnega mehanizma je v drugem referenčnem obdobju (2015 – 2019) veljal za Republiko Slovenijo tako za fazo preleta kot za fazo terminala, medtem ko je v tretjem referenčnem obdobju v skladu z Uredbo o izvajanju izvedbene uredbe 2019/317/EU faza terminala izločena iz t. i. »performančne sheme«, zato zanjo velja načelo popolnega pokrivanja stroškov oziroma t. i. »full cost recovery« režim, ob smiselni uporabi pravil faze preleta in Uredbe o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih.

Medtem ko je tveganje, ki izhaja iz usklajevalnega mehanizma iz naslova inflacije, eksogeno in nanj družba nima vpliva, saj mora pri oblikovanju napovedi upoštevati mednarodne institucije, pri čemer se izpad prihodka zaradi nižjih napovedi od dejanske inflacije s časovnim zamikom tudi v celoti povrne skozi ceno enote storitve, družba delitev tveganja, povezanega s prometom, obvladuje z uporabo čim bolj natančnih in realnih napovedi prometa za potrebe načrtovanja, predvsem statističnih napovedi organizacije Eurocontrol in baze podatkov družbe, rednim spremljanjem podatkov o gibanju prometa, prihodkov, stroškov in denarnih tokov ter koriščenjem kratkoročnih kreditnih linij, sklenjenih z izbranimi bankami za obdobje do enega leta.

Družba med ključna strateška tveganja uvršča še tveganja v povezavi s strateškim načrtovanjem in doseganjem vseevropskih ciljev uspešnosti, tveganja v povezavi z mednarodnim sodelovanjem, tveganja povezana s trgom in strukturo trga ter

tveganja neskladnosti v povezavi z domačimi in tujimi predpisi ter s tem v zvezi tveganja neskladnosti internih aktov družbe. Strateškega pomena za družbo je obvladovanje tveganja, povezanega s pravočasno pridobitvijo certifikata za projektiranje in proizvodnjo sistemov upravljanja zračnega prometa ter pravočasnim certificiranjem vseh tistih ATM sistemov, ki jih družba razvija (proizvaja) sama (v lastni režiji), ki so predmet certificiranja v skladu z merodajno zakonodajo. Necertificiranost ključnih ATM sistemov, ki jih družba razvija in proizvaja sama, rezultira namreč v nezmožnosti operativne uporabe teh ključnih ATM sistemov, ki so predmet certificiranja in s tem nezmožnost izvajanja storitev družbe. Tveganje se v prehodnem obdobju implementacije zahtev merodajne zakonodaje do leta 2028 letno stopnjuje.

13.3. FINANČNA TVEGANJA

Družba je pri svojem poslovanju v večji ali manjši meri izpostavljena vsem finančnim tveganjem:

Likvidnostno tveganje: družba je zaradi sezonskega vpliva na promet likvidnostnemu tveganju izpostavljena predvsem v zimski sezoni. Poleg omenjenega je lahko družba izpostavljena negativnemu vplivu zunanjih ekstremnih dogodkov, kot so epidemije bolezni, naravne katastrofe, varnostni dogodki, pojav recesije ali drugih šokov na trgih (kot na primer naftni šoki) izpostavljena večjemu tveganju denarnih tokov. Našteti dejavniki preko vpliva na padec zračnega prometa ter s tem na prihodke družbe in posledično denarni tok, povečujejo izpostavljenost družbe večjemu likvidnostnemu tveganju.

Usklajevanje sredstev na aktivni strani in obveznosti na pasivni strani po različnih ročnostih je ključnega pomena za zagotavljanje trajne plačilne sposobnosti. Razpoložljivost zadostnih finančnih virov v določenem obdobju pa je ključna za zagotovitev pravočasne poravnave tekočih obveznosti. Tako nezadostni finančni viri kot tudi oportunitetne izgube presežnega denarja na bančnih računih predstavljajo t. i. likvidnostna tveganja.

Družba likvidnostno tveganje obvladuje z rednim tedenskim in mesečnim spremljanjem podatkov o gibanju prometa, prihodkov, stroškov in denarnih tokov ter s koriščenjem kratkoročnih kreditnih linij. Nad roki zapadlosti obveznosti do dobaviteljev, finančnih institucij, države in drugih ima družba zagotovljen sistemski nadzor, tako da pravočasno in redno poravnava obveznosti do upnikov.

Obrestno tveganje: družba ima najete kredite, katerih obrestna mera je vezana na Euribor. Zaradi tega je družba izpostavljena tveganju spremembe (referenčne) obrestne mere – tveganju, da v določenem časovnem obdobju pride do večjih sprememb vrednosti Euribora, kar bi za družbo pomenilo pomembnejše spremembe v višini plačil obresti na najete kredite. Družba obrestno tveganje obvladuje s spremljanjem obrestnih mer, s pogajanjem za doseg konkurenčnih pogojev zadolževanja s kreditnimi institucijami, z načrtovanjem potrebnih dodatnih finančnih sredstev ter kvantifikacijo tveganja z vidika učinkov na denarni tok družbe kot podlago za odločanje o ustreznem finančnem zavarovanju pred omenjenim tveganjem.

Tveganje neizpolnitve obveznosti nasprotne stranke (kreditno tveganje): družba ima dva glavna vira prihodkov, in sicer prihodke iz pristojbin na zračnih poteh (v fazi preleta) in prihodke iz terminalnih pristojbin (v fazah prileta in odleta na slovenska mednarodna letališča). Zaradi manjše razpršenosti strank se kreditno tveganje pojavlja predvsem v segmentu terminalnih pristojbin. Do vključno leta 2019 je v tem segmentu predstavljala največja stranka visok delež prometa, vendar je bilo to z vidika tveganj manj pomembno, saj prihodki iz opravljenih storitev v terminalu predstavljajo manj kot 10 odstotkov vseh prihodkov od prodaje. V prihodnje se ne pričakuje tako visok delež enega kupca. Zaradi relativno velike razpršenosti kupcev je kreditno tveganje v segmentu storitev v preletu, saj največji kupec ne dosega visokih odstotkov celotnega prometa v tem segmentu. Vendar pa je to tveganje vseeno prisotno, saj v primeru izgube enega od petih največjih kupcev družba izpadlih prihodkov ne bi mogla v celoti nadomestiti, kar bi posledično pomenilo upad prihodkov, EBITDA in poslovnega izida.

Družba tveganje obvladuje s spremljanjem podatkov o ključnih partnerjih v obeh segmentih storitev (v preletu in terminalu) na podlagi podatkov Eurocontrol, z vključenostjo družbe v skupni sistem zaračunavanja opravljenih storitev in izterjave preko organizacije Eurocontrol, z uporabo čim bolj natančnih in realnih napovedi prometa za potrebe načrtovanja, predvsem statističnih

napovedi organizacije Eurocontrol in baze podatkov družbe, rednim spremljanjem podatkov o gibanju prometa, prihodkov, stroškov in denarnih tokov ter koriščenjem kratkoročnih kreditnih linij, sklenjenih z izbranimi bankami za obdobje do enega leta.

V primeru povečanega tveganja (npr. možnost stečaja) pa se družba lahko štiti z lastno kapitalsko rezervo (v tem primeru je potreba po kapitalu enaka pričakovani škodi iz naslova kreditnega tveganja), oziroma bi preverila možnost zavarovanja preko specializiranih zavarovalnic. Dodatno možnost ščitenja predstavlja možnost ukrepa zavrnitve storitev služb zračnega prometa (ATS) dolžniku v skladu z določbami Uredbe o izvajanju izvedbene uredbe 2019/317/EU.

Cenovno tveganje: način financiranja dejavnosti navigacijskih služb zračnega prometa je urejen z evropsko zakonodajo enotnega evropskega neba (SES), ki ureja način določanja cene storitev. Skladno s tem so cene za opravljene storitve oblikovane na podlagi predvidenih stroškov in prometa, upoštevajoč predvideno inflacijo. Sistem določa povračilo vseh predvidenih stroškov ob upoštevanju dejanske inflacije ter mehanizma tveganja iz naslova prometa ter spodbud. Zaradi sistema delitve tveganja, povezanega s prometom, inflacijo in investicijami, je cenovno tveganje nizko in obvladljivo.

Družba cenovno tveganje obvladuje z načinom izračunavanja cene pristojbin skladno s predpisi Evropske unije in smernicami Evropske organizacije za varnost zračne plovbe (Eurocontrol), Načeli za ugotavljanje stroškovne osnove pristojbin na zračnih poteh in izračun cene na enoto ter slovensko zakonodajo.

Tveganje spremembe cene surovin: kljub temu da prodajne cene družbe niso neposredno povezane s ceno nekaterih surovin ali storitev, je družba pri poslovanju posredno izpostavljena tveganju spremembe cene nafte. Pri tem lahko spremembe cene nafte za družbo predstavljajo negativne učinke (nižjo prodajo) tako v primeru manjšega padca cene, kot tudi v primeru velikega porasta cene nafte:

- Letalski prevozniki se soočajo z optimizacijskim problemom, kjer robne pogoje predstavljajo cene nafte na eni in cene pristojbin na zračnih poteh na drugi strani. Tako v primeru manjšega padca cene nafte letalski prevozniki lahko s ciljem plačila nižjih pristojbin izbirajo daljše poti, kar za družbo učinkovito pomeni nižje prihodke.
- V primeru visokega porasta cene nafte pa gre pričakovati splošno znižanje števila preletov, kar ponovno pomeni nižje prihodke za družbo.

Omenjeno tveganje družba obvladuje z uporabo čim bolj natančnih in realnih napovedi prometa za potrebe načrtovanja, predvsem statističnih napovedi organizacije Eurocontrol in baze podatkov družbe, rednim spremljanjem podatkov o gibanju prometa, prihodkov, stroškov in denarnih tokov ter koriščenjem kratkoročnih kreditnih linij, sklenjenih z izbranimi bankami za obdobje do enega leta.

Tveganje spremembe cene energentov: Zaradi nestabilnosti na trgih energentov in surovin ter rasti cen kot posledice pandemije COVID-19, zlasti pa izbruha vojne v Ukrajini in omejevalnih ukrepov, ki so jih proti Ruski Federaciji sprejele države Evropske unije, družba kot povečano obravnava tudi tveganje spremembe cene energentov. Z vidika neposrednega vpliva dejavnikov tveganja rasti cen energentov je za družbo predvsem relevanten dejavnik vpliva rasti cen električne energije. Družba spremlja tržišče električne energije, zato je v letu 2023 izvedla ustrezen postopek za dobavitelja električne energije v letu 2024, s katerim je dosegla nekoliko nižje cene od cen, ki so bile določene v okviru ukrepov pomoči gospodarstvu za omilitev posledic energetske krize.

Tveganja pri javnem naročanju: pri izbiri in izvajanju postopkov oddaje javnih naročil se lahko pojavijo različna tveganja in nepravilnosti, ki ogrožajo transparentnost, poštenost in učinkovitost postopkov. Med ključna tveganja sodijo korupcija, nepotizem, neenakopravna ali nepravilna izbira ponudnikov, omejevanje konkurence oziroma nezadostna konkurenčnost, neskladnost z veljavno zakonodajo ter negospodarna in neučinkovita poraba javnih sredstev. Družba ta tveganja obvladuje z doslednim spoštovanjem temeljnih načel javnega naročanja ter uveljavljanjem integritete v vseh fazah postopkov, skladno z veljavno zakonodajo in internim aktom, ki ureja področje javnega naročanja. V okviru organizacijske strukture so vzpostavljene večstopenjske notranje kontrole, ki vključujejo sistematično preverjanje, odobravanje in nadzor nad postopki, pri čemer so jasno opredeljene pristojnosti, pooblastila in odgovornosti sodelujočih oseb. Na ta način družba zagotavlja zakonito in pregledno izvedbo postopkov javnega naročanja, zmanjšuje možnosti za nepravilnosti ter krepi strokovno utemeljenost in neodvisnost odločitev.

13.4 OPERATIVNA TVEGANJA

Družba kot najpomembnejša operativna tveganja obravnava tveganja na področju upravljanja varnosti (»Safety«) v zračnem prometu, ki so neposredno povezana z ustrezno usposobljenostjo kontrolorjev zračnega prometa, kakor tudi z ostalim operativnim osebjem in podpornimi službami, ki z ustrezno ravniyo ozaveščenosti in s profesionalnim pristopom prispevajo k varnemu letalskemu prometu. Ključni dejavnik varnosti v zračnem prometu so kontrolorji zračnega prometa in obseg zračnega prometa, ki nenehno narašča, oziroma kompleksnost v povezavi z neugodnimi vremenskimi pojavi, ki narekujejo stalno usposabljanje in preverjanje praktičnega ter teoretičnega znanja posameznika. Tovrstni omilitveni ukrepi tveganj zajemajo tudi redno usposabljanje na simulatorju in osvežitvene seminarje.

Varnost v zračnem prometu in procesi sistema upravljanja varnosti so skladni s predpisi Evropske unije, nacionalnimi predpisi, standardi, zahtevami in priporočili mednarodnih organizacij za civilno letalstvo (ICAO, CANSO) ter priporočili organizacij in združenj, ki delujejo na področju upravljanja varnosti zračnega prometa. Mednarodni in nacionalni predpisi, standardi, zahteve in priporočila ter opredeljene dobre prakse upravljanja varnosti pripomorejo k osredotočenosti družbe na učinkovitost, formalnost, preglednost in ekonomičnost procesov sistema upravljanja varnosti, kar posledično prispeva k najvišji možni ravni varnosti izvajanja storitev navigacijskih služb zračnega prometa. Zagotavljanje skladnosti sistema upravljanja varnosti z zahtevami, predpisi ter stalnim izboljševanjem procesov je ključnega pomena za družbo, saj je le to pogoj za ohranjanje veljavnosti dovoljenja (certifikata) za izvajanje dejavnosti družbe skladno z evropsko zakonodajo (Izvedbeno uredbo 2017/373/EU).

Družba obvladuje tveganja na področju upravljanja varnosti z rednim spremljanjem in izpolnjevanjem veljavnih predpisov in zahtev, izobraževanjem zaposlenih, izvajanjem notranjih pregledov, spremljanjem skladnosti s procesi, dokumentacijo in letnimi zunanjimi presojami, s katerimi se preverja učinkovitost sistema upravljanja varnosti (Javna agencija za civilno letalstvo Republike Slovenije, EASA, Eurocontrol, CANSO). Družba ima kot izvajalka navigacijskih služb zračnega prometa skladno z določili Zakona o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa tudi sklenjeno zavarovanje odškodninske (poklicne) odgovornosti z ustreznim zavarovalnim kritjem, poleg tega pa ima sklenjeno premoženjsko zavarovanje sistemov, naprav in objektov pred poškodbami in uničenjem ter zavarovanje splošne odgovornosti.

V skupino operativnih tveganj, ki lahko pomembno vplivajo na izvajanje dejavnosti družbe in na njeno poslovanje, se uvrščajo tveganja, povezana z zunanjimi ekstremnimi dogodki, kot so naravne katastrofe (izbruhi vulkanov) in epidemije bolezni ter tveganja, povezana s pojavom in trajanjem varnostnih in političnih kriz (kot na primer na Bližnjem vzhodu in v Ukrajini), ki glede na trajanje in globino kriz bistveno vplivajo na obseg zračnega prometa po svetu, ceno goriva in na izbiro turističnih destinacij ter imajo lahko s tem kratkoročne (do enega leta) občutne negativne učinke na prihodke in posledično denarni tok družbe zaradi izpada prihodka iz naslova nižjega števila preletov. Omenjeni vplivi neposredno pogojujejo tokove zračnega prometa in izbiro zračnih poti, kar zlasti za majhne države lahko pomeni velike spremembe v obsegu storitev. Našteto prinaša pomembna tveganja za uresničitev letnega načrta in ciljev družbe.

Pomemben dejavnik tveganja predstavlja tudi tveganje recesije, ki mu je družba pri svojem poslovanju izpostavljena (gre za vidik potencialnih negativnih učinkov na poslovni izid družbe). Tveganje se uresniči predvsem prek upada povpraševanja, ki sledi recesiji/začetku recesije. Analize kažejo namreč na značilni negativen vpliv recesije na povpraševanje po letalskih prevozihi. Posledično pride do izpada prihodkov ter izpada EBITDA, kar za družbo pomeni neposredne negativne učinke na poslovni izid.

Tako v primeru naravnih katastrof, epidemij bolezni in varnostnih kriz kot recesije gre za izrazito eksogene dejavnike, ki jih družba v obvladljivem delu obvladuje z uporabo čim bolj natančnih in realnih napovedi prometa za potrebe načrtovanja, predvsem statističnih napovedi organizacije Eurocontrol in baze podatkov družbe, z rednim spremljanjem podatkov o gibanju prometa ter z dinamičnim prilagajanjem zmogljivosti zračnega prostora v njeni domeni, kot tudi z obvladovanjem stroškov poslovanja in koriščenjem kratkoročnih kreditnih linij, sklenjenih z izbranimi bankami za obdobje do enega leta.

Z operativnega vidika so ključnega pomena za zagotavljanje ATM/ANS storitev tveganja, povezana z razvojem in vlaganji ter z vzdrževanjem tehničnih sistemov in naprav za izvajanje dejavnosti družbe in tveganja na področju kadrov. V zvezi s tehničnimi sistemi in napravami gre za sestavljeno tveganje, ki se v delu nanaša na nova vlaganja v tehnične sisteme in naprave sklad-

no s tehnološkimi zahtevami, ki izhajajo iz nacionalne zakonodaje in pravnega reda Evropske unije, v največjem parcialnem delu pa na operativno tveganje, ki ga predstavlja večja okvara na enem ali več pomembnejših tehničnih sistemih in napravah. Družba tveganje obvladuje z vrsto ukrepov, najpomembnejši so:

- ustrezno in pravočasno načrtovanje novih vlaganj v tehnične sisteme in naprave, predvsem na področjih, ki jih od družbe zahteva zakonodaja EU, npr. Izvedbena uredba 2021/116/EU);
- vzpostavljeno preventivno vzdrževanje ter 24/7 nadzor nad delovanjem tehničnih sistemov in naprav ter posodobitve, katerih cilj je ekonomsko in operativno upravičeno povečevanje zanesljivosti delovanja tehničnih sistemov in naprav;
- neprekinjen razvoj (ki obsega pridobivanje, ohranjanje in obnavljanje) kompetenc tehničnega osebja za preventivno in kurativno vzdrževanje ter nadzor tehničnih sistemov in naprav za izvajanje dejavnosti družbe;
- obvladovanje področja razvoja lastne programske opreme z ustreznimi standardi ED-153, kjer je to potrebno, ustrezno formuliranje sistemskih, programskih in uporabniških zahtev, namensko in splošno testiranje sprememb in rešitev, izdelava ustreznih ocen varnostnih tveganj in analiz morebitnih odpovedi ter postopkov za vzpostavitev dela v okrnjenih pogojih, spremljanje delovanja operativnih sistemov, zabeleženih napak in zapažanj ob delovanju, ustrezno ukrepanje in poročanje;
- omejevanje negativnih posledic z zagotavljanjem ustrezne redundance za ključne komponente tehničnih sistemov in naprav, s čimer se skrajša čas nerazpoložljive parcialne funkcionalnosti, v ključnih primerih pa redundantnost (»back up«) sistemov odpravlja časovni zadržek nerazpoložljivosti funkcionalnosti za izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa;
- omejevanje negativnih posledic z zagotavljanjem ustrezne rezerve za ključne komponente tehničnih sistemov in naprav, s čimer se skrajša čas popravila morebitnih okvar in (vsaj kratkoročno) zmanjša odvisnost od dobaviteljev opreme in naprav;
- zavarovanje osnovnih sredstev za primer udara strele, strojeloma, vpliva vode ali žleda.

Družba parcialni del tveganja, ki ga pogojujejo odvisnost od dobaviteljev opreme, kompleksnost sistemov in naprav ter njihova vpetost v celoto, kar onemogoča hitro zamenjavo dobavitelja, obvladuje skozi sistem upravljanja varnosti z nadzorom dobaviteljev oziroma zunanjih izvajalcev ter ustreznimi SLA (Service Level Agreement), ki določajo tehnične podrobnosti odzivanja dobaviteljev glede na kritičnost parametra, ki vzpostavlja tveganja v zvezi z vzdrževanjem tehničnih sistemov in naprav.

Za družbo je ključnega pomena tudi obvladovanje tveganj na področju kadrov. Družba je identificirala tveganje ključnih zaposlenih in tveganja povezana z varstvom in zdravjem pri delu.

Tveganje, povezano s ključnimi zaposlenimi v družbi, izhaja iz štirih virov:

- tveganje nekompetentnosti,
- tveganje odhoda ključnega zaposlenega,
- tveganje smrti ali daljše bolniške odsotnosti ključnega zaposlenega in
- tveganje, povezano z upokojevanjem.

Tveganja, povezana z nekompetentnostjo operativnega osebja, družba na primarni sistemski ravni obvladuje s shemami usposobljenosti, in sicer kontrolorjev zračnega prometa (ATCO), osebja za področje varnosti zračnega prometa (ATSEP), osebja za področje upravljanja zračnega prometa (ATM) in osebja za področje upravljanja z aeronavtičnimi podatki (AIM), pri čemer te sheme usposobljenosti vključujejo tudi vnaprej pripravljene procese in postopke za povračilo kompetentnosti za izvajanje operativnih nalog. Na sekundarni operativni ravni pa je tveganje obvladovano s pravočasno identifikacijo potencialne nekompetentnosti, temu služijo redna periodična ocenjevanja usposobljenosti operativnega osebja in od leta 2024 tudi avtomatiziran oziroma z informacijsko tehnologijo podprt sistem izpolnjevanja zahtev shem usposobljenosti.

Čeprav je po podatkih družbe stopnja fluktuacije na ravni družbe relativno nizka, ima lahko to tveganje negativne učinke na poslovanje družbe (predvsem stroški v povezavi z zaposlovanjem in šolanjem novih kadrov), ki jih je težko meriti. Dodatno tveganje na področju kadrov izhaja tudi s področja manjka kadrov. Pomanjkanje kadra v družbi je lahko resno tveganje za družbo, saj lahko vpliva na številne vidike poslovanja. Tveganje na področju kadrov se je v zadnjem obdobju izkazalo tudi v pomanjkanju ustreznih profilov zaposlenih na trgu dela, predvsem na področju tehničnih smeri. Omenjena tveganja družba obvladuje z načrtovanjem kadrov, z uspešnim poslovanjem, z učinkovito organizacijo, z urejenimi socialnimi pravicami delavcev, skrbjo za razvoj zaposlenih, ustreznim nagrajevanjem, dobrimi pogoji dela in urejenim delovnim okoljem ter

uveljavljenimi ukrepi na področju varstva in zdravja pri delu. Našteto prispeva h krepitvi ugleda delodajalca, tudi z namenom privabljanja zelenih profilov zaposlenih. Družba je aktivno vključena in komunicira z javnostjo tudi na družbenih omrežjih, krepí sodelovanje z izobraževalnimi ustanovami in omogoča opravljanje obveznih praks dijakom in študentom, s čimer se povečuje prepoznavnost družbe med mladimi.

Za družbo na področju kadrov predstavlja tveganje tudi pomanjkljiva sistemska (zakonska) ureditev pogojev upokojevanja, ki delodajalcu ne daje učinkovitih vzvodov za upravljanje s kadrovskimi viri – delodajalec namreč nima vpliva na odločitev delavca za upokožitev kljub izpolnjenim pogojem, kar je lahko izjemnega pomena pri operativnem osebju (izguba kompetenčne usposobljenosti). Tveganje družba obvladuje z vzpostavljenim sistemom preverjanja in ohranjanja kompetenc ter z ustrezno prilagodljivostjo, stalnim spremljanjem in analiziranjem kadrovskih potreb ter pravočasnim zagotavljanjem nadomestnih zaposlitev na področjih, na katerih je identificirana potreba po nadomestitvi obstoječega osebja.

Tveganja povezana z varstvom in zdravjem pri delu so povezana z zagotavljanjem predpisanih ravni varnosti in zdravja pri delu, zlasti sprejema ustreznih ukrepov za zaščito zdravja in varnosti delavcev pri delu ter preprečevanja pojavnosti nesreč pri delu in poklicnih bolezni. Za izvajanje dejavnosti družbe je ključni dejavnik ustrezno usposobljeno operativno osebje služb zračnega prometa (ATS), komunikacijskih, navigacijskih in nadzornih služb (CNS) ter letalskih informacijskih služb (AIS), ki mora usposobljenost tudi dokazljivo ohranjati na ustrezni visoki ravni, ki se zahteva za ohranjanje pooblaščenosti za izvajanje operativnih del in nalog. Pogoji za ohranjanje pooblaščenosti (veljavnosti dovoljenj) tega osebja pa je tudi predpisana zdravstvena sposobnost.

Družba tveganja na tem področju obvladuje s skladnostjo in doslednim izvajanjem predpisanih zahtev nacionalne in evropske zakonodaje ter internih aktov družbe, vključno s preprečevanjem, odpravljanjem in obvladovanjem nevarnosti pri delu, obveščanjem in usposabljanjem delavcev, z ustrezno organiziranostjo in potrebnimi materialnimi sredstvi. Družba ima sprejeto Strategijo promocije zdravja pri delu in Izjavo o varnosti z oceno tveganja delovnih mest s strokovno zdravstveno oceno, skladno s katero izvaja vse predpisane ukrepe na področju varstva in zdravja pri delu. Sistem varstva in zdravja pri delu, skupaj s sistemom varnosti v družbi skrbi tudi za ustrezne preventivne ukrepe, predpisana usposabljanja (kot je na primer usposabljanje iz varnosti in zdravja pri delu ter varstva pred požarom, usposabljanje za delo na višini ter za varno delo z elektriko in z nevarnimi snovmi) in obveščanje vseh zaposlenih.

Družba med pomembna operativna tveganja uvršča še tveganja na področju varovanja (»security«), povezana z velikim številom (tudi dislociranih) objektov, saj mora družba nenehno ocenjevati in vrednotiti varnostna (»security«) tveganja, ki se porajajo v njenem okolju, ter na njihovi podlagi usklajevati ocene ogroženosti in temu primerno prilagajati koncept integrirane varnosti v družbi. Na podlagi ustreznih ocen varnostnih tveganj je družba sposobna preventivno delovati ter zmanjševati tveganja in morebitno škodo oziroma škodne pojave, ki bi lahko nastali zaradi neidentificiranih in neobravnanih varnostnih tveganj. Obvladovanje tveganj se izvaja z ustreznim načrtovanjem, investicijami in rednimi postopki za obvladovanje varnostnih tveganj. V tej skupini tveganj je družba z vidika možnega negativnega vpliva prepoznala posamezna ključna tveganja, med katerimi izpostavlja: tveganje za izvedbo sabotaže oziroma vandalizma, tveganje nastanka požara ter tveganja hibridnih groženj. Slednja predstavljajo eno najbolj kompleksnih tveganj v družbi. Hibridna grožnja predstavlja sočasno in prilagojeno mešanico konvencionalnih, neregularnih, terorističnih in kriminalnih sredstev ali dejavnosti, ki vplivajo na delovanje družbe, okolja ali tveganjsko krajino, pri čemer hibridna grožnja ni ena entiteta, ampak je vedno kombinacija državnih in nedržavnih akterjev. Kombinacija realizacije konvencionalnih groženj ter hkratni povezavi z načrtno ali naključno realizacijo npr. kibernetske grožnje, oboje realizirano v nepravem trenutku, lahko pomeni zaustavitev delovanja družbe tudi na daljše časovno obdobje.

Odpornost družbe zoper hibridne grožnje zahteva obsežno horizontalno koordinacijo vseh ključnih deležnikov družbe, dobro zavedanje in osveščenost predvsem srednjih vodij o možnih grožnjah njihovim sredstvom ter centralno vodenje oziroma usmerjanje preventivnega delovanja. Cilj preventivnega delovanja je doseči čim boljšo odpornost na grožnje, tako sistemov v tehničnem smislu, kot sistemov oziroma (poslovnih) procesov v družbi, ter organizirati sistem oziroma proces, ki bo dovolj zgodaj prepoznal indikatorje, ki nakazujejo na možnosti uresničevanja hibridnih groženj. Družba tudi ni nujno neposredni končni cilj akterjev, temveč je zaradi vpetosti v mednarodno okolje in pomembnost izvajanja svojih storitev za državo ali dele njenega nacionalno varnostnega sistema, lahko le »orodje« za povzročitev kaskadnega učinka hibridnih groženj.

13.5 INFORMACIJSKA IN KIBERNETSKA TVEGANJA

Družba obvladuje informacijska varnostna tveganja skozi celovit pristop obvladovanja tveganj. Obvladovanje tveganj informacijske varnosti tako zajema mnoga področja: od varovanja omrežja in infrastrukture, varovanja aplikacij in podatkovnih zbirk, varnostnega testiranja, revizije informacijskih sistemov, zaščite in varovanja osebnih podatkov ter načrtovanja neprekinjenega poslovanja do digitalne forenzike in postopkov za preprečevanje računalniškega kriminala. Glavni cilji informacijske varnosti so zaščita zaupnosti informacij, zaščita celovitosti informacij ter zagotavljanje pravočasne razpoložljivosti informacij avtoriziranim uporabnikom.

Primarni cilj družbe na področju informacijske varnosti je celovito obvladovanje tveganj, ki na tem področju vsakodnevno nastajajo, ter varovanje vse ključne infrastrukture pred morebitno namerno ali nenamerno zlorabo, katere rezultat bi lahko bil bodisi izpad storitev, bodisi škoda družbe ali z njo povezanih dejavnosti. Če je v preteklosti informacijska varnost cilje opredelila pretežno skozi ukrepe IT in s tem zmanjševanje števila rešitev v uporabi ter povečevanje stroškovne učinkovitosti, je danes ključen celovitejši pogled od zgoraj. Družba uporablja informacijska sredstva na vseh področjih delovanja, iz nje so sestavljeni tako operativni kot poslovni sistemi in industrijski sistemi. Družba se tako skozi delovanje Oddelka za kibernetsko varnost ukvarja z vsemi elementi informacijske varnosti, ki jo sestavljajo: zaupnost, neokrnjenost, razpoložljivost, verodostojnost, zanesljivost, obvladovanje tveganj in kontrola.

Ob porastu kibernetskih napadov temu področju posvečamo posebno pozornost, zato so poleg preteklih odkritih tveganj integralno obravnavana tudi kibernetska tveganja, posledično pa tudi ukrepi za zmanjševanje le-teh. Realizacijo tovrstnih tveganj je precej spremenila vojna v Ukrajini in z njo spremenjena varnostna situacija, kot tudi vključitev Republike Slovenije v Varnostni svet Organizacije združenih narodov, ki je za večkratnik povečala količino poizkusov in raven zahtevnosti napadov na infrastrukturo družbe.

V vseh delih družbe se bodo nenehno uvajale nove informacijske podpore delovnim procesom oziroma se bodo nadgrajevali obstoječi. Procese bo družba obvladovala z ustrezno organiziranostjo, vključenostjo različnih strokovnih področij, notranjo revizijo, s skrbnim testiranjem in projektnim vodenjem. Družba bo skrbela, da bodo informacijski sistemi dobro delovali, kar pomeni, da ne bo večjih motenj, ki bi opazno vplivale na poslovanje družbe.

14. TRAJNOSTNO POSLOVANJE DRUŽBE

Družba si v skladu s konceptom družbeno odgovorno podjetje prizadeva k celoviti obravnavi vseh vidikov trajnostnega poslovanja, tako upravljalških, ekonomskih, družbenih in okoljskih, ki so vključeni v poslovno strategijo družbe. V družbi zato pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti upoštevamo vplive družbe na širše gospodarsko okolje, razvijamo in spodbujamo odgovoren odnos do zaposlenih, naših strank in drugih deležnikov ter načrtujemo in spremljamo prispevek družbe k doseganju okoljskih ciljev.

Družba pri svojem delovanju sledi naslednjim temeljnim načelom družbene odgovornosti in trajnostnega razvoja:

- etično in pošteno poslovanje;
- ničelna toleranca do koruptivnih ravnanj;
- krepitev konkurenčnosti in razvoja letalstva;
- pošteno, pregledno in enakopravno obravnavanje zaposlenih, uporabnikov naših storitev in ostalih deležnikov;
- odgovorno ravnanje z okoljem in okoljskimi vplivi dejavnosti družbe;
- odgovoren odnos do ožje lokalne skupnosti in širšega družbenega okolja.

Družbena odgovornost in trajnostni razvoj sta integrirana v celotno organizacijo družbe in se zrcalita v vseh njenih odnosih ter vključujeta vse deležnike, ki so v kakršnikoli interakciji z družbo.

Družba je za leto 2024 opredelila cilje in kazalnike na področju družbenih in okoljskih vidikov trajnostnega poslovanja ter njihove ciljne vrednosti, ki so predstavljeni v tabeli:

Tabela 20: Pregled opredeljenih kazalnikov in njihovih ciljnih vrednosti za leto 2024

Kazalniki	Cilj/ciljna vrednost za leto 2024
Kazalnik stopnje zadovoljstva zaposlenih	izboljšati za 10 % v naslednjih dveh letih
Povprečni delež števila prihodov po PBN procedurah, glede na število vseh prihodov na dan za preteklo leto	5% rast na leto
Ogljični odtis službenih vozil z vidika emisij CO ₂ /km	125 g CO ₂ /km

Vir: Družba.

14.1 UPRAVLJALSKI VIDIKI TRAJNOSTNEGA POSLOVANJA DRUŽBE

Družba je pomembno storitveno podjetje, ki zagotavlja varen in učinkovit pretok zračnega prometa v Republiki Sloveniji. Zagotavljanje storitev upravljanja zračnega prometa (ATM) / izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa (ANS) oziroma navigacijskih služb zračnega prometa kot osnovne dejavnosti družbe, ki se zagotavlja v pogojih gospodarske javne službe zahteva visoko raven korporativnega upravljanja in korporativne integritete, ki temelji na profesionalnem, odgovornem in etičnem upravljanju družbe, preglednem in odprtem sodelovanju z njenimi deležniki, usmerjenem k izpolnjevanju potreb uporabnikov storitev, doseganju zastavljenih poslovnih ciljev in pričakovanj lastnika kot tudi širšega okolja, v katerem družba posluje.

Za doseganje dolgoročnih ciljev družbe in njen nadaljnji obstoj in razvoj je ključnega pomena doseganje in izboljševanje učinkovitosti storitev navigacijskih služb zračnega prometa na vseh ključnih področjih uspešnosti glede varnosti, okolja, zmožljivosti in stroškovne učinkovitosti, skladno s področji, opredeljenimi v okviru uspešnosti iz osrednjega načrta ATM, ustrezno upravljanje in načrtovanje zračnega prostora z aktivnim regionalnim sodelovanjem ter strokovno uvajanje tehnoloških in operativnih izboljšav. Za to je potrebno sodelovanje in izobraževanje vseh zaposlenih pri doseganju ciljev družbe, visoke poslovne etike, vzpostavljanje visokih standardov integritete, oblikovanje politike in procesov za preprečevanje korupcije ter razumevanje skupnih vrednot in poslanstva družbe. Družba je zato v Kodeksu etike opredelila osnovne vrednote in temeljna načela družbe, načela razmerij med družbo in zaposlenimi ter vsa področja odgovornosti – odgovoren odnos družbe do ustanovitelja, zgled vodstva družbe, odgovoren odnos družbe do zaposlenih in spoštovanje človekovih pravic, odgovoren odnos zaposlenih do družbe, odgovoren odnos družbe do uporabnikov storitev, partnerjev in uradnih oseb, odgovornost družbe do širše družbene skupnosti in odgovoren odnos družbe do javnosti in medijev. Kodeks etike vsebuje tudi določbe glede izvajanja kodeksa, nadzora, sistema notranjega opozarjanja na nepravilnosti in nezakovitosti v družbi (ki je sicer podrobneje opredeljen v Pravilniku o sistemu notranjega opozarjanja na nepravilnosti in nezakovitosti v družbi) in nadaljnega razvoja.

V družbi smo prepoznali in opredelili skupne vrednote, ki vodijo vse zaposlene in so del organizacijske kulture ter predstavljajo temelj poslanstva in vizije družbe. Razmerje med družbo in zaposlenimi tako temelji na vzajemnem:

- zaupanju in poštenem sodelovanju;
- zavedanju tveganj korupcije in vzpostavljanju kulture ničelne tolerance do koruptivnih ravnanj in dejanj;
- skupnem spoznanju, da je upoštevanje etičnih in pravnih standardov v poslovnem prometu v interesu družbe in zaposlenih;
- prizadevanju za obstoj delovnega okolja, ki privlači zelo dobro usposobljene kadre;
- prizadevanju za enakost, ne glede na raso, nacionalnost, spol, spolno usmerjenost, veroizpoved, invalidnost ali starost;
- prizadevanju za obstoj delovnega okolja brez diskriminacije, nadlegovanja ali represije;
- prizadevanju za izvajanje politike »odprtih vrat«, ki zaposlenim omogoča dostop do vodstva družbe, zaposleni pa to možnost koristijo;
- ustvarjanju kulture, usmerjene v učinkovitost za dobro družbe in zaposlenih, s konkurenčnim sistemom nagrajevanja in mesečno izvedenimi poštenimi in objektivnimi ocenami, ki upoštevajo individualni prispevek k doseganju ciljev in učinkovitemu delu celotne družbe;
- kulturnem obnašanju, spoštljivi medsebojni komunikaciji in osebni urejenosti kot odrazu spoštovanja do sebe, sodelavcev in družbe ter z namenom sooblikovanja pozitivne podobe in ugleda družbe;
- vodenju konstruktivnega socialnega dialoga s predstavniki zaposlenih in doseganju dogovorov, ki bodo zagotavljali tako varstvo pravic zaposlenih kot uresničevanje ciljev družbe;
- vključenosti zaposlenih v upravljanje družbe preko njihovih predstavnikov v nadzornem svetu družbe.

S sprejetjem Kodeksa etike je družba podala smernice za delovanje vseh, ki z družbo kakorkoli sodelujejo, tj. da so v družbi zaposleni, so predstavniki organov vodenja ali nadzora, ali v razmerja z družbo vstopajo kot poslovni partnerji oziroma uporabniki storitev, predstavniki državnih organov in organov lokalnih skupnosti, različnih interesnih skupin ter širše javnosti.

V družbi se zavedamo svoje odgovornosti za aktivno in dosledno uveljavljanje temeljnih načel in pravil sprejetega kodeksa v praksi ter prizadevanje za nadaljnji razvoj. Kodeks etike tako družba, skladno z veljavno zakonodajo in Priporočili in pričakovanji SDH ter Kodeksom korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, ustrezno spreminja in dopolnjuje ter o vsebini kodeksa osvešča in izobražuje zaposlene.

Dodatno k uveljavljanju in spoštovanju načel in pravil Kodeksa etike ter razvoju na področju trajnostnega poslovanja prispeva tudi funkcija pooblaščenca za skladnost poslovanja in integriteto, zlasti na področju skladnosti poslovanja družbe z zavezujočimi predpisi in internimi akti, pri upravljanju s tveganji skladnosti in integritete, pri obravnavi prijav kršitev veljavnih predpisov in internih aktov v skladu z internim aktom o sistemu notranjega opozarjanja na nepravilnosti in nezakonitosti, poročanjem ter informiranjem, osveščanjem, izobraževanjem in svetovanjem o krepitvi integritete in skladnosti poslovanja.

Družba je prepoznala in obravnava korupcijska tveganja ter tveganja neetičnega in nezakonitega ravnanja ter prevar. Opredeljene ima tudi ukrepe za obvladovanje teh tveganj. Upoštevajoč dejstvo, da v preteklosti ni prišlo do nobenega dogodka, ki bi pomenil dejansko realizacijo tveganja in povzročil škodo v povezavi s temi tveganji, družba omenjenih tveganj ne uvršča med kritična oziroma ključna tveganja.

14.2 EKONOMSKI VIDIKI TRAJNOSTNEGA POSLOVANJA DRUŽBE

Družba je skladno s slovensko in evropsko zakonodajo enotnega evropskega neba določen (designated) in certificiran izvajalec ATM/ANS storitev. Družba ima status javnega podjetja, saj svojo osnovno dejavnost zagotavlja v pogojih obvezne republiške gospodarske javne službe in se uvršča med strateške naložbe v lasti Republike Slovenije in upravljanju SDH.

Družba je usposobljena za varno, kakovostno in učinkovito izvajanje dejavnosti vodenja in kontrole zračnega prometa v vseh fazah leta zrakoplovov ter varnega poteka prometa na treh javnih letališčih in na vojaško-civilnem letališču, izvajanje služb letalskih informacij, izvajanje komunikacijskih, navigacijskih in nadzornih služb ter služb avtomatiziranih sistemov v podporo upravljanju zračnega prometa, izvajanje nadgradnje, uvedbe in vzdrževanja tehničnih sistemov in naprav za vodenje in kontrolo zračnega prometa ter za usposabljanje in zagotavljanje kompetentnosti operativnega osebja.

S strokovnim znanjem pospešuje razvoj področja zračnega prometa s sodelovanjem v domačih in mednarodnih organizacijah na področju civilnega letalstva ter prispeva k odločitvam v korist Republike Slovenije. V sodelovanju z državnimi organi, predvsem z Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije in s Slovensko vojsko, tvori pomemben segment na področju nacionalne varnosti in suverenosti, saj ima dejavnost vodenja in kontrole zračnega prometa za državo strateški pomen ter je tudi eden izmed sodelujočih segmentov nadzora slovenskega zračnega prostora.

Kot pomemben deležnik v civilnem letalstvu družba prispeva k odprtosti in povezljivosti slovenskega gospodarstva, mobilnosti prebivalstva ter gospodarski rasti države, prispeva h konkurenčnosti in razvoju letalstva v slovenskem in v evropskem merilu, doseganju vseevropskih ciljev na področju stroškovne učinkovitosti in cenovne konkurenčnosti ob upoštevanju vseh zavezujočih ciljev na področju varnosti, zmožljivosti in okolja.

Republika Slovenija je članica funkcionalnega bloka zračnega prostora FAB CE, ki je namenjen sodelovanju pri defragmentaciji zračnega prostora. Družba je zelo dejavna v vseh čezmejnih projektih FAB CE z namenom izboljšanja zmožljivosti zračnega prostora in stroškovne učinkovitosti ter aktivno vključena v projekte na ravni sodelovanja z drugimi FAB-i (inter - FAB Cooperation).

Strateška usmeritev in cilj družbe je prispevati h konkurenčnosti in razvoju letalstva v Republiki Sloveniji pa tudi širše skozi doseganje:

- ciljne vrednosti kazalnika uspešnosti na področju stroškovne učinkovitosti in
- ciljne vrednosti kazalnika na področju zmogljivosti,

kot sta določena z vseevropskimi cilji uspešnosti, ki jih za vsako referenčno obdobje spremljanja uspešnosti določi Evropska komisija, ter so opredeljeni z vsakokrat veljavnimi načrti izvedbe (Performance Plan) za Republiko Slovenijo in poslovnimi načrti družbe ter v tem poročilu poročani v poglavju 2.1 Kazalniki uspešnosti. Pomembna tveganja v zvezi z doseganjem omenjenih ciljev in kazalnikov uspešnosti družba sistematično obravnava v okviru sistema upravljanja s tveganji.

14.3 DRUŽBENI VIDIKI TRAJNOSTNEGA POSLOVANJA DRUŽBE

Z vidika družbenih vplivov poslovanja družba upošteva in obravnava tako vprašanja odgovornosti do zaposlenih kot do uporabnikov storitev, med katere šteje predvsem letalske prevoznike, letališča, državne organe, Slovensko vojsko in policijo, do poslovnih partnerjev in uradnih oseb ter odgovornosti družbe do lokalne skupnosti in širšega okolja, v katerem posluje.

SPOŠTOVANJE ČLOVEKOVIH PRAVIC PRI POSLOVANJU

Družba je svojo družbeno odgovornost dodatno utrdila s podpisom Zaveze o spoštovanju človekovih pravic pri poslovanju, s katero se je zavezala k implementaciji relevantnih načel Nacionalnega akcijskega načrta Republike Slovenije za spoštovanje človekovih pravic v gospodarstvu. S sprejemom Akcijskega načrta za implementacijo Zaveze k spoštovanju človekovih pravic pri poslovanju in imenovanjem skrbnika za človekove pravice je družba sprejela program aktivnosti z roki izvedbe za sistematični razvoj področja spoštovanja človekovih pravic pri poslovanju, ki vključuje naslednje aktivnosti:

- umestitev spoštovanja človekovih pravic med vrednote oziroma temeljna načela družbe in ustrezne interne dokumente;
- ozaveščanje in izobraževanje vodilnega kadra in vseh zaposlenih s področja zagotavljanja spoštovanja človekovih pravic;
- vzpostavitev pritožbenega mehanizma za obravnavanje kršitev človekovih pravic;
- vzpostavitev in izvajanje skrbnega pregleda spoštovanja človekovih pravic;
- poročanje o spoštovanju človekovih pravic (in skrbnem pregledu) v letnem poročilu družbe;
- spodbujanje spoštovanja človekovih pravic pri poslovnih partnerjih ter iskanje skupnih rešitev in sodelovanje s ključnimi deležniki z namenom napredka v spoštovanju človekovih pravic pri poslovanju.

Posebno pozornost družba namenja tudi spoštovanju pravic, ki so povezane z delom in pravico do svobodnega združevanja delavcev. Družba tako pri urejanju delovnopравnih razmerij spoštuje delovno pravno zakonodajo in veljavne kolektivne pogodbe, vodi korekten in spoštljiv socialni dialog z reprezentativnimi sindikati v družbi, s prizadevanjem dvostranskega urejanja pravic iz delovnega razmerja s kolektivnimi pogodbami in spoštovanja sklenjenih dogovorov, vodi korekten in spoštljiv socialni dialog s predstavniki zaposlenih v svetu delavcev, s prizadevanjem dvostranskega urejanja pristojnih področij (npr. uresničevanju pravice zaposlenih do sodelovanja delavcev pri upravljanju podjetij), reprezentativnim sindikatom in svetu delavcev pa zagotavlja tudi pravočasne informacije, do katerih so upravičeni na podlagi veljavne zakonodaje ali drugih zavez družbe.

Poleg omenjenega družba v odnosu z vsemi uvodoma naštetimi skupinami deležnikov, kjer je to predpisano, ustrezno spoštuje veljavne predpise na področju varstva osebnih podatkov.

ODGOVORNOST DO ZAPOSLENIH

Zaradi pomena zaposlenih in njihovega znanja družba med strateške in letne cilje uvršča razvoj zaposlenih, ki mora biti sistematičen in ciljno usmerjen, podprt s sodobnimi pristopi pri upravljanju kadrov. Družba v okviru kadrovske funkcije zagotavlja

načrtovanje delovnih mest in pridobivanje kadrov (kadrovski načrti), uvajanje novih zaposlenih (vzpostavljen proces uvajanja in prenosa informacij za novo zaposlene), izobraževanje, usposabljanje in razvoj zaposlenih (vzpostavljen proces za sistematično načrtovanje izobraževanj in usposabljanj ter spremljanje realizacije), razvoj vodstvenih kadrov, sistem nagrajevanja v skladu z veljavnimi kolektivnimi pogodbami in sistemom uspešnosti, skrb za socialni dialog, karierni razvoj in upravljanje s ključnimi kadri, skrb za varnost in zdravje pri delu ter skrb za razvoj skupne korporativne kulture. Ključni cilj na področju kadrov je zagotoviti zadostno število ustrezno usposobljenega kadra za nemoteno izvajanje dejavnosti družbe.

Odgovornost do zaposlenih družba izraža tudi z zagotavljanjem varnih pogojev dela, motiviranjem, pohvalami in priznanji za uspešno končane projekte kakor tudi z notranjim komuniciranjem. Komuniciranje je pozitivno povezano z zadovoljstvom in produktivnostjo zaposlenih, zato se v družbi komunicira in izmenjuje informacije osebno, pa tudi v duhu hitrega elektronskega komuniciranja po intranetu in internetu. V skrbi za ravnovesje med delovnim in prostim časom družba omogoča zaposlenim učinkovito opravljanje njihovih obveznosti tako v službi, kot doma. Prav tako je v letu 2024 v socialnem dialogu s sindikati dogovorila spremembe in dopolnitve Podjetniške kolektivne pogodbe, s katerimi je uredila tudi pravico do odklopa. Družba z zglednim vodenjem in s spoštovanjem Kodeksa etike med drugim spodbuja spoštljivo ter odgovorno ravnanje vseh zaposlenih do svojih sodelavcev, strank in poslovnih partnerjev. Sočasno si prizadeva za obstoj delovnega okolja, ki privlači dobro usposobljene kadre. Družba v poslovni proces nediskriminatorno vključuje vse zaposlene tako, da lahko vsak na svojem področju, za katero je zaposlen, soustvarja uspeh podjetja.

Družba redno spodbuja dialog in druženje med sodelavci v okviru različnih formalnih in neformalnih srečanj, ki prek službenih, športnih in družabnih aktivnosti prispevajo h krepitvi medsebojnih odnosov. Vodstvo družbe se redno, enkrat na mesec, srečuje s predstavniki sveta delavcev, z namenom krepitve sodelovanja delavcev pri upravljanju in sodelovanju v skupnih prizadevanjih za čim boljše poslovne rezultate in dobre odnose v procesu dela, odločanja ter doseganja ciljev družbe.

Pomembna vrednota, ki ji v družbi namenimo pozornost, je skrb za varnost pri delu in zdravje zaposlenih. Za potrebe varnega dela družba zagotavlja zaposlenim uporabo osebne varovalne opreme, ki izpolnjuje vse predpisane standarde in ustreza specifikam dela v družbi, zaposleni pa jo dosledno uporabljajo. Opremo skladno s sprejeto Izjavo o varnosti z oceno tveganja v družbi periodično pregledujejo zunanji pooblaščen strokovnjaki za varno delo. Družba veliko pozornost posveča usposabljanju zaposlenih za varno delo, in sicer v okviru ciljno usmerjenih in strokovno naravnanih predavanj ter praktičnega treninga v spremstvu strokovnjakov, kjer se zaposlene ustrezno obvešča o pravilni uporabi osebne varovalne opreme. V okviru skrbi za zdravje zaposlenih družba skladno s sprejeto Strategijo za promocijo zdravja pri delu izvaja program promocije zdravja, ki vključuje nasvete, predloge in ukrepe na področju zdrave in uravnotežene prehrane, splošne telesne dejavnosti in gibanja v delovnem okolju, preprečevanja poškodb pri delu predvsem z vidika ergonomskih ukrepov na delovnem mestu, skrbi za duševno zdravje, preprečevanje in obvladovanje stresa, preprečevanje uporabe psihoaktivnih snovi ter preprečevanje mobinga na delovnem mestu. Cilji programa so usmerjeni v povečanje zadovoljstva in izboljšanje splošnega počutja zaposlenih ter izboljšanje delovnega ozračja, v zmanjševanje števila bolniških odsotnosti, ohranitev nizke fluktuacije delovne sile in v ohranitev oziroma izboljšanje ugleda delodajalca.

Družba bo še naprej zagotavljala takšno delovno okolje, ki bo pozitivno vplivalo na zadovoljstvo zaposlenih. Z namenom lažjega usklajevanja poklicnega in zasebnega življenja družba zaposlenim, kjer delovni proces dopušča, omogoča možnost hibridnega dela tako, da imajo zaposleni možnost opravljanja dela na domu za del delovnega časa. Takšna organizacija dela se je izkazala kot (organizacijsko, stroškovno in motivacijsko) ustrezen in učinkovit način izvajanja delovnega procesa.

Stanje odnosov in zadovoljstva zaposlenih družba preverja z izvajanjem anket o zadovoljstvu zaposlenih, na podlagi rezultatov pa načrtuje ukrepe za izboljšave. Tako je družba konec leta 2023 izvedla načrtovano meritev organizacijske klime, na podlagi rezultatov meritve pa je za naslednje petletno obdobje načrtovala strateške, izvedbene in letne cilje, ukrepe in aktivnosti na področju kadrov, ki jih bo periodično preverjala. Naslednja meritev je načrtovana v drugi polovici leta 2025, družba pa si je s poslovnim načrtom zastavila cilj 10-odstotno izboljšanje stopnje zadovoljstva zaposlenih glede na predhodno meritev.

Družba ključna tveganja na področju kadrov obravnava in upravlja sistematično v okviru sistema upravljanja s tveganji.

ODGOVORNOST DO UPORABNIKOV STORITEV, PARTNERJEV IN DO URADNIH OSEB

Storitve družbe so usmerjene v izpolnjevanje potreb, upravičenih zahtevkov in pričakovanj naših uporabnikov. Potrebe po vrhunskih storitvah izpolnjujemo s profesionalnostjo, naklonjenostjo do novih idej, mednarodnim povezovanjem in oblikovanjem cen storitev skladno z evropsko in nacionalno zakonodajo.

Pošteno delovanje in korektno sodelovanje z vsemi poslovnimi partnerji in uradnimi osebami je primarno ravnanje družbe. Pri oblikovanju pogodb in sodelovanju na podlagi sklenjenih pogodb družba vedno upošteva vidik transparentnosti in poštenosti. Družba kot zavezanec za izvajanje postopkov javnih naročil skrbi za spoštovanje predpisov in temeljnih načel s tega področja. Kot zavezanec po Zakonu o dostopu do informacij javnega značaja družba na nediskriminatoren način obravnava zahteve pravnih ali fizičnih oseb ter spoštuje določbe zakona. Sočasno si v družbi prizadevamo za uveljavljanje temeljnih načel in elementov sistema korporativne integritete.

Odgovornost do uporabnikov storitev družba izkazuje tudi z različnimi formalnimi in neformalnimi oblikami posvetovanja z uporabniki storitev.

ODGOVORNOST DO OŽJE LOKALNE SKUPNOSTI IN ŠIRŠEGA DRUŽBENEGA OKOLJA

V družbi se zavedamo naše odgovornosti tako do ožje lokalne skupnosti, kot do širšega družbenega okolja, zato podpiramo različne neprofitne družbene dejavnosti, kulturo, šport in humanitarne projekte, še posebno pa dejavnosti in dogodke, ki so povezani z našo osnovno dejavnostjo, letalstvom. Tako želimo prispevati k nadaljnjemu razvoju letalstva v Republiki Sloveniji, kot izjemno pomembnega sektorja gospodarstva.

14.4 OKOLJSKI VIDIKI TRAJNOSTNEGA POSLOVANJA DRUŽBE

Družba si pri načrtovanju in izvajanju dejavnosti ter poslovnih aktivnosti prizadeva za največjo možno mero odgovornosti do okolja in pri tem upošteva zahteve ustreznih predpisov in standardov na tem področju.

Družba se zaveda pomembne vloge, ki jo ima pri zmanjševanju hrupa ter emisij toplogrednih plinov, ne glede na rast prometa. Zato sledi okoljevarstvenim standardom z racionalizacijo načrtovanja poletov na področju oblikovanja procedur, zračnih poti in rezerviranih področij za potrebe Ministrstva za obrambo Republike Slovenije. V sodelovanju s sosednjimi izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa je bila družba aktivno vključena v širitev SECSI FRA področja po konceptu »free route«, ki na dnevni bazi primerjalnega prometa prispeva k zmanjšanju porabe goriva in nižjim emisijam CO₂. Družba s tem prispeva k približevanju ciljem brezogljične družbe, skrajševanju potovalnih časov in s tem boljši mobilnosti. Omenjena prizadevanja sočasno sledijo ciljem enotnega evropskega neba.

V skladu z državnim načrtom uvedbe PBN procedur na slovenskih letališčih so bili do konca januarja 2024 omenjeni postopki uspešno implementirani. Cilj je bil optimizirati prometni tok, kar ima pozitiven vpliv na okolje in je skladno z evropskimi predpisi. PBN procedure omogočajo natančnejše poti pri priletih in odletih, neodvisno od zemeljskih radio navigacijskih sredstev. V zračnem prostoru FRA lahko sedaj uporabniki načrtujejo direktne lete med vstopnimi in izstopnimi točkami v SECSI okolju. Konkreten primer na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana kaže, da je procedura iz severozahodne Slovenije zmanjšala porabo goriva s 529 kg na 480 kg in emisije CO₂ s 1.663 kg na 1.511 kg. Pri procedurah za to letališče je zmanjšanje porabe goriva in emisij CO₂ med 5 % in 9 %. Načrtovanje procedur omejuje hrup za okoliške prebivalce pod 55 dB (raven govora), medtem ko je v zaključni fazi prileta hrup nespremenjen in znaša okoli 70 dB (raven hrupa delovnih strojev).

Družba je kot ključni kazalnik vpliva na okolje, ki ga je spremljala za leto 2024, opredelila »povprečni delež števila prihodov po PBN procedurah glede na število vseh prihodov na dan za preteklo leto« na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana, glede na število

priletov, ki so predvidoma uporabljali nove PBN procedure. Analiza za omenjeno letališče je pokazala, da je 92 % uporabnikov zmožno zagotavljati enega izmed RNAV 1 načinov navigacije. Hkrati obstaja možnost, da vsi uporabniki niso navedli vseh informacij v načrtu poleta. Za uporabnike je načrtovanje leta enostavnejše z uvedbo PBN, prav tako pa so predlagane procedure prilagojene najbolj prometnim prihodnjim tokovom in ne povzročajo dodatnih milj in stroškov. Rute se z uvedbo PBN STAR ne lomijo več na meji FIR Ljubljana, temveč na robu TMA Ljubljana, kjer se pričnejo STAR procedure za potrebe urejenega prometa, kar je tudi v skladu z bodočo reorganizacijo spodnjega zračnega prostora. Primerjava med letom 2023 in 2024 kaže, da je bilo porabljenega goriva manj v fazi prileta ter v fazi preleta (en – route). Glede na opredeljen kazalnik se je po podatkih družbe delež prihodov po PBN procedurah glede na število vseh prihodov na dan na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana povečal iz 14 % v letu 2023 na 27 % v letu 2024.

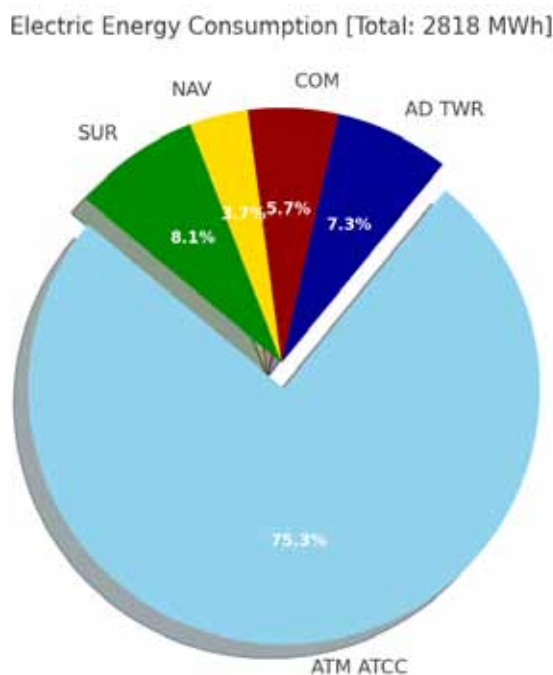
Poleg tega se redno usklajujemo s sosednjimi kontrolami zračnega prometa glede višin predaj letal, kar prav tako pozitivno vpliva na okolje. Letom proti letališčem München, Split, Zadar, Zürich, Benetke, Dunaj, Rim in drugim omogočamo čim bolj optimalne profile leta, kar uporabnikom omogoča zmanjšanje porabe goriva in emisij z minimalnimi ali brez omejitev.

K okoljskim ciljem prispevamo tudi z naložbami v tehnološko napredne sisteme in naprave, skladno z evropskimi predpisi (European ATM Master plan, SESAR). Te tehnologije bodo prispevale k večji učinkovitosti evropskega ATM omrežja, optimizaciji zračnih poti, skrajšanju potovalnih časov in dodatnemu zmanjšanju ogljičnega odtisa letalskega prometa. Zato je sledenje in implementacija teh naprednih rešitev strateško pomembna, kar v družbi spremljamo skozi realizacijo investicijskih načrtov in obvladovanjem tveganj na tem področju.

V družbi smo se zavezali k trajnostnemu poslovanju, ki vključuje tudi sledenje in obvladovanje rabe vseh energentov. Prispevek družbe k trajnostnemu razvoju predstavlja projekt gradnje objekta ATCC, ki je bil zasnovan ob upoštevanju predpisanih okoljskih usmeritev, tako glede energetske učinkovitosti kot z vidika ostalih vplivov na okolje. Z vgradnjo tehnološko naprednejših in učinkovitejših sistemov in naprav družba načrtno zmanjšuje porabo električne energije. Družba pri svojem delovanju spremlja učinke delovanja sistemov in naprav, ki so potrebni za izvajanje njene osnovne dejavnosti, tudi s sodelovanjem z zunanjimi strokovnimi inštitucijami. Družba tako sodeluje z Inštitutom za neionizirna sevanja z namenom analize vpliva svojega delovanja na okolje in zdravje ljudi, zlasti sevanj radarskih sistemov.

Prispevek k trajnostnemu razvoju predstavlja tudi vračanje električne energije, ki se ustvari z obveznimi rednimi mesečnimi testiranjem naprav DEA (Dizel Električni Agregat) za zagotavljanje rezervnega napajanja objekta ATCC, v omrežje. Družba pri napravah za neprekinjeno napajanje sistemov uporablja tudi modularne komponente, kar ji omogoča optimiziranje porabe električne energije (prilagajanje delovanja modulov glede na potrebe). Družba ima sklenjeno pogodbo za dobavo električne energije, s katero je zagotovila, da je najmanj 50 % dobavljene električne energije proizvedene iz obnovljivih virov energije (OVE) ali v soproizvodnji električne energije z visokim izkoristkom (SPT) ali v soproizvodnji električne energije, ki temelji na obnovljivih virih (zelena energija). Vključena je tudi v sistem terciarne regulacije frekvence. S svojimi sistemi obveznega sekundarnega napajanja operativnih sistemov za vodenje in kontrolo zračnega prometa tvori virtualno elektrarno, ki za slovensko elektro omrežje zagotavlja zmogljivost proizvodnje 2 x 640 kW električne energije, ki se proizvaja v skladu s trenutnimi (dnevnimi) potrebami slovenskega elektro omrežja.

Z namenom povečanja deleža obnovljivih virov energije v skupni porabi energije smo v družbi izdelali analizo porabe električne energije za vsa naša priključna mesta in pripravili izhodišča za izboljšanje energetske učinkovitosti v prihodnje. Začeli smo s postopki za uvedbo energijskega managementa in izdelali študijo ogljičnega odtisa družbe. Naša struktura porabe električne energije po posameznih porabnikih je naslednja: objekt ATM ATCC (75 %), letališki kontrolni stolpi AD TWR (7 %), naprave in sistemi iz področja komunikacij COM (6 %), naprave in sistemi za instrumentalno navigacijo NAV (4 %) ter nadzorni sistemi in naprave SUR (8 %).

Prikaz 23: Poraba električne energije

Družba načrtuje postavitev novega objekta za letalsko telekomunikacijo na Pasji ravni, ki bo opremljen s sodobno fotovoltaično elektrarno z zalogovnikom energije.

Pri nabavah družba upošteva mednarodno priznane smernice energetske učinkovitosti in trajnostnega razvoja. Kot zavezanica po zakonodaji o javnem naročanju družba sledi načelom družbeno odgovornega javnega naročanja tako, da pri javnem naročanju upošteva okoljske in socialne vidike. Družba je tako v letu 2024 pri nabavi službenih vozil upoštevala zahteve glede deleža hibridnih in brez emisijskih vozil. S tem je bila za leto 2024 dosežena vrednost izpustov službenih vozil 135,6 gCO₂/km, kar pomeni, da ciljna vrednost ni bila dosežena. Z dobavo zadnjega službenega vozila po v letu 2024 sklenjeni pogodbi za najem službenih vozil je bila vrednost 125 gCO₂/km dosežena v letu 2025.

Družba prispeva k okoljskim ciljem tudi s pretežno elektronskim poslovanjem in hibridno organizacijo dela, kjer je to mogoče, saj se tako zmanjšujejo stroški poslovanja in potreba po prevozu na delo, kar pozitivno vpliva na promet in onesnaževanje. Dejavnost družbe ne ustvarja nevarnih odpadkov, količina ostalih odpadkov pa ne presega praga, ki bi zahteval izdelavo načrta gospodarjenja z odpadki ali poročanje Agenciji Republike Slovenije za okolje.

Pri razvojnih načrtih bo družba tudi v prihodnje vključevala temeljna načela trajnostnega poslovanja, skladno z mednarodnimi in nacionalnimi predpisi, standardi ter dobro prakso.

15. KLJUČNI NAČRTI ZA LETO 2025 IN PRIČAKOVANJA GLEDE RAZVOJA DRUŽBE

Vojaški konflikt med Ukrajino in Rusko federacijo, Bližnji vzhod ter splošne gospodarske in varnostne razmere v Evropi in širše bodo ključni dejavniki, ki bodo vplivali na obseg in tokove zračnega prometa tudi v letu 2025. Družba si bo prizadevala izvajati dejavnosti v tolikšnem obsegu, kot ga bo zahteval promet, s čim manjšimi omejitvami in zamudami. Sledila bo potrebam glede odprtosti vseh mednarodnih letališč v Republiki Sloveniji skladno z zahtevami, ki jih bo narekoval promet na teh letališčih. Ob tem pa bo osredotočena na zagotavljanje varnega, neprekinjenega in učinkovitega izvajanja storitev upravljanja zračnega prometa in navigacijskih služb zračnega prometa skladno z veljavnimi slovenskimi in evropskimi predpisi ter standardi ICAO.

Družba oziroma strokovnjaki Sektorja zračnega prometa bodo tudi v prihodnje tvorno sodelovali pri koordinaciji in delu skupine Os jug-vzhod (South-East Axis), ki bo dolgoročno pripomogla k boljši pretočnosti in posledično k manjšim zamudam zračnega prometa v tem delu Evrope. Za zagotovitev zadostne sektorske kapacitete za potrebe načrtovanega prometa družba v letu 2025 načrtuje:

- odpiranje petega sektorja skladno s potrebami in zahtevami prometa ter razpoložljivimi človeškimi viri;
- prilagodljivo uporabo sektorizacije za zagotovitev optimalnega načrtovanja odprtosti sektorjev in kadrov;
- vpeljavo "single FL" sektorjev zaradi potreb in zahtev prometa.

Za dosegajo načrtovanih ciljev bo družba v letu 2025 izvajala vse načrtovane aktivnosti in sprejemala potrebne ukrepe, med katerimi velja izpostaviti:

- Zagotavljanje neprekinjenega poslovanja in varnega zagotavljanja storitev družbe ter vzdrževanje načrtov za neprekinjeno delovanje.
- Vzdrževanje in zagotavljanje varnosti, zanesljivosti, razpoložljivosti in integritete gradnikov funkcionalnega ATM in operativnega sistema ter nadaljnjo optimizacijo in izboljšave tehnološke infrastrukture, ki družbi omogoča doseganje operativnih ciljev na področjih varnosti, kapacitete in ekonomičnosti poslovanja. V zvezi s tem zagotoviti realizacijo načrtovanih investicijskih projektov.
- Nadaljevanje nadgradnje AIM Portala, kot vira za verodostojne letalske podatke in informacije na področju Republike Slovenije, sistema za vizualizacijo ter začetek tranzicije na novi eEAD sistem, skladno s časovnico CP1.
- Vgraditi kibernetično varnost ter varnost omrežij in informacijskih sistemov v celoten življenjski cikel razvoja, proizvodnje in implementacije ATM/ANS sistemov družbe.
- Razvoj notranje organizacije in sistemizacije delovnih mest, ki bo podpirala učinkovito organizacijo in izvajanje dejavnosti ter pravočasno zagotavljanje zadostnega števila ustrezno usposobljenega operativnega osebja skladno s potrebami družbe ter zahtevami evropske in nacionalne zakonodaje.
- Nadaljevanje razvoja systemske ureditve izvajanja procesov usposabljanja operativnega osebja, zlasti na področju implementacije zahtev Izvedbene uredbe 2023/893/EU, ki spreminja Uredbo 2015/340/EU in se nanaša na kontrolorje zračnega prometa. Družba bo v letu 2025 pričela z novim ciklom osvežitvenih usposabljanj na posameznih področjih, pred tem pa bo systemsko revidirala in uredila vse priročnike za posamezna usposabljanja pred njihovim pričetkom. Prav tako se bodo na področju AIM in ATM nadaljevala osvežitvena usposabljanja za ohranjanje kompetenc operativnega osebja.
- Nadaljevanje projekta digitalizacije Službe za usposabljanje operativnega osebja – Letalske šole s ciljem implementacije programske podpore procesov spremljanja tečajev usposabljanja operativnega osebja družbe in izvedbe usposabljanj ter procese usposobljenosti in ohranjanja usposobljenosti operativnega osebja družbe.
- Nadaljevanje ukrepov, usmerjenih v racionalizacijo vseh stroškov poslovanja glede na predvideni obseg prometa, in v okviru teh ukrepov na ustreznih varnostnih analizah temelječa optimizacija storitev nekaterih služb (optimalna organizacija dela in potrebnega števila zaposlenih v letaliških kontrolah zračnega prometa), katerih cilj je stroškovno vzdržna organiziranost navigacijskih služb zračnega prometa na vseh treh letališčih, ki so vključena v stroškovno bazo v fazi terminala, v okviru dogovorjenih obratovalnih časov letališč.
- Kontinuirano izkazovanje systemske skladnosti z merodajnimi zahtevami za ohranjanje veljavnosti (obstoječega) certifikata izvajalca navigacijskih služb zračnega prometa ter posodabljanje sistema izpolnjevanja skupnih zahtev za izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa, ki na sistematično formalen in celovito dokumentaren način opredeljuje obseg in načine dela ter ravnanj, za katere se šteje, da pomenijo skladnost družbe s skupnimi zahtevami za izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa, ki jih izvaja.
- Kontinuirano notranje spremljanje skladnosti z zahtevami relevantne evropske zakonodaje in izvajanje vseh aktivnosti, ki jih narekuje ohranjanje veljavnosti certifikata izvajalca navigacijskih služb zračnega prometa ter implementacija avtomatiziranega (digitaliziranega) sistema oziroma procesa odprave internih neskladij.
- Sledenje smernicam razvoja evropskega zračnega prostora z uspešnim sodelovanjem na mednarodnem področju, predvsem na področju regionalnega sodelovanja v okviru FAB CE in aktivno delovanje družbe kot družbenice v FABCE, d. o. o. ter sodelovanje z drugimi FAB-i v okviru GATE ONE, z BLUE MED FAB, DANUBE FAB in FAB EC ter v okviru Inter-FAB sestankov, na katerih se oblikujejo skupna stališča na predloge sprememb zakonodaje EU.
- Strokovno sodelovanje s pristojnimi državnimi organi pri pripravi predpisov s področja dejavnosti družbe ter aktivno sodelovanje pri usklajevanju potreb med civilnimi in vojaškimi uporabniki zračnega prostora ter zlasti storitev služb zračnega prometa v sistemu prilagodljive uporabe zračnega prometa.
- Nadaljevanje aktivnosti za pridobitev certifikata za projektiranje in proizvodnjo sistemov upravljanja zračnega prometa/navigacijskih služb zračnega prometa in njihovih sestavnih delov pri Evropski agenciji za varnost v zračnem prometu po Izvedbeni uredbi 2023/1769/EU. Vzporedno s temi aktivnostmi se bodo pričele aktivnosti za certifikacijo sistemov, ki potrebujejo certifikacijo po Delegirani uredbi 2023/1768/EU.
- Krepitev integritete družbe z vzpostavljanjem visokih standardov integritete, oblikovanjem politike in procesov za preprečevanje korupcije.

Družba si bo prizadevala k ohranjanju vplivne vloge v okviru projekta FAB CE, v okviru katerega se bodo nadaljevale aktivnosti, ki so skladne z EAAS (European Airspace Architecture Study) in sprejeto strategijo FAB CE. Glavni cilji so zajeti v novi izdaji strategije, najpomembnejši strateški projekti pa bodo usmerjeni v implementacijo programa CP1 (Common Project 1), v optimizacijo zračnega prostora, z bolj intenzivnim čezmejnim sodelovanjem, ter v optimizacijo regijske infrastrukture.

Družba bo v letu 2025 nadaljevala aktivnosti z izvajanjem projekta ADaaS2 kot enega najpomembnejših projektov družbe ter izvajala že vzpostavljene projekte. Prav tako bo družba še bolj aktivno pristopila k analizi in implementaciji zahtev, ki izhajajo iz Izvedbene uredbe 2021/116/EU (CP1) oz. LSSIP ciljev, ki so podrobno definirani v vsakoletni verziji ATM Master Plana, ki ga preko SESAR Deployment Manager-ja izdaja Evropska komisija.

Družba v novem referenčnem obdobju spremljanja vseevropskih ciljev uspešnosti med letom 2025 in 2029 med pomembne poslovne cilje uvršča doseganje ciljnih vrednosti kazalnikov uspešnosti na vseh štiri ključnih področjih spremljanja uspešnosti, tj. zmogljivost, stroškovna učinkovitost, varnost in okolje v skladu z Načrtom izvedbe (Performance Plan) 2025 – 2029 za Republiko Slovenijo. Za zagotavljanje potrebne ravni varnosti v zračnem prometu pa bo izvajala vse aktivnosti skladno z uveljavljenimi procesi sistema upravljanja varnosti (SMS) in nadaljevala z aktivnostmi za stalno izboljšanje individualne in organizacijske varnostne kulture.

Družba bo zagotavljala uresničevanje strategije razvoja, kot izhaja iz sprejetih poslovnih načrtov družbe ter s tem zagotavljala kakovostno, prilagodljivo in stroškovno učinkovito opravljanje dejavnosti, ki bo usmerjeno k najpomembnejšemu cilju, tj. zagotavljanju visoke stopnje ravni varnosti v zračnem prometu, z ustreznim prispevkom k zmanjševanju negativnih vplivov dejavnosti na okolje.

| RAČUNOVODSKO | POROČILO

1. POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA

Tel: +386 1 53 00 920
info@bdo.si
www.bdo.si

Cesta v Mestni log 1
SI-1000 Ljubljana
Slovenija

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA lastniku družbe KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA SLOVENIJE, d.o.o.

POROČILO O REVIZIJI RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze gospodarske družbe KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA SLOVENIJE, d.o.o. (»družba«), ki vključujejo izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2024 ter izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter povzetek bistvenih računovodskih usmeritev in druge pojasnjevalne informacije.

Po našem mnenju priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj družbe KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA SLOVENIJE, d.o.o. na dan 31. decembra 2024 in njeno finančno uspešnost ter denarne tokove za tedaj končano leto v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija (»MSRP kot jih je sprejela EU«).

Podlaga za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z Mednarodnimi standardi revidiranja (»MSR«) in Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 16. aprila 2014 o posebnih zadevah v zvezi z obvezno revizijo subjektov javnega interesa (»Uredba«). Naše odgovornosti na podlagi teh pravil so opisane v tem poročilu v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov*. V skladu z Mednarodnim kodeksom etike za računovodske strokovnjake (vključno z Mednarodnimi standardi neodvisnosti), ki ga je izdal Odbor za Mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (»Kodeks IESBA«) ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od Družbe in, da smo izpolnili vse druge etične zahteve v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA.

Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostni in ustrezni kot osnova za naše revizijsko mnenje.

Poudarjanje zadeve

Opozarjamo na pojasnilo 3.1 v računovodskem delu letnega poročila - Popravek napake, iz katerega izhaja, da so bile primerjalne informacije predstavljene za leto, ki se je končalo 31.12.2023, prilagojene zaradi popravka pomembne napake iz preteklih obdobj. Naše mnenje ni prilagojeno zaradi te zadeve.

Ključne revizijske zadeve

Ključne revizijske zadeve so tiste, ki so po naši strokovni presoji najpomembnejše pri reviziji računovodskih izkazov za tekoče obdobje. Te zadeve so bile obravnavane v okviru revizije računovodskih izkazov kot celote in pri oblikovanju našega mnenja o njih in ne podajamo ločenega mnenja o teh zadevah.

Prihodki od prodaje iz pogodb s kupci

Opis ključne revizijske zadeve

Prihodki od prodaje so v letu 2024 znašali 53.687.000 EUR (2023: 49.043.327 EUR). Prihodke od prodaje sestavljata predvsem dve vrsti prihodkov - storitve navigacijske službe zračnega prometa za prelete nad Slovenijo in storitve navigacijske službe na terminalih. Prihodki iz obeh naslovov se pripoznajo na podlagi cene na enoto, ki je izražena v evrih in določena ob upoštevanju predvidenih stroškov, načrtovanega letnega prometa preletov, priletov/odletov ter dejanskega števila zaračunanih enot storitev. Cene preletov se uravnavajo na podlagi posebnega mehanizma, pri čemer je cena določena na podlagi

Naš revizijski pristop

Naš revizijski pristop je med drugim vseboval:

- Seznanitev z veljavnimi predpisi, računovodsko politiko glede pripoznavanja prihodkov od prodaje iz pogodb s kupci ter oceno usklajenosti z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU.
- Preveritev zasnove in implementacije notranjih kontrol v procesu pripoznavanja prihodkov od prodaje iz pogodb s kupci in z vidika preprečevanja napak in prevar.
- Preverjanje ustreznosti časovne razporeditve prihodkov od prodaje iz pogodb s kupci v pravo

BDO Revizija d.o.o., slovenska družba z omejeno odgovornostjo, je članica BDO International Limited, britanske družbe "limited by guarantee" in je del mednarodne BDO mreže med seboj neodvisnih družb članic.
Okrožno sodišče v Ljubljani, v.l.št. 1/26892/00, osnovni kapital: 9.736,66 EUR, matična št.: 5913691, ID št. za DDV: SI94637920.

predvidenega števila preletov in inflacije ter potrjena s strani Evropske komisije.

Ker so prihodki eden ključnih kazalnikov uspešnosti družbe, smo njihovo pripoznanje določili kot ključno revizijsko zadevo.

obračunsko obdobje na podlagi podporne dokumentacije.

- Izvedba analiz.
- Na podlagi vzorca izpeljano preverjanje točnosti pripoznanih prihodkov od prodaje iz pogodb s kupci.
- Pregled ustreznosti razkritij z vidika določil Mednarodnih standardov računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU in ki so navedeni v pojasnilih Prihodki od prodaje opravljenih storitev v okviru točke 3.1 Povzetka računovodskih usmeritev in predpostavk, pojasnilu Prihodki od prodaje opravljenih storitev in v pojasnilu 3.2.14 Prihodki od prodaje iz pogodb s kupci.

Druge informacije

Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo. Druge informacije obsegajo Poslovno poročilo, ki je sestavni del letnega poročila družbe, vendar ne vključuje računovodskih izkazov in našega revizorjevega poročila o njih. Druge informacije smo pridobili pred datumom revizorjevega poročila, razen poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo po tem datumu.

Naše mnenje o računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije in o njih ne izražamo nobene oblike zagotovila.

V povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je naša odgovornost prebrati druge informacije in pri tem presoditi ali so druge informacije pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Če na podlagi opravljenega dela zaključimo, da obstaja pomembno napačna navedba drugih informacij, moramo o takih okoliščinah poročati. V zvezi s tem na podlagi opisanih postopkov poročamo, da:

- so druge informacije v vseh pomembnih pogledih usklajene z revidiranimi računovodskimi izkazi;
- so druge informacije pripravljene v skladu z veljavnimi zakoni in predpisi; ter
- na podlagi poznavanja in razumevanja Družbe in njenega okolja, ki smo ga pridobili med revizijo, v zvezi z drugimi informacijami nismo ugotovili bistveno napačnih navedb.

Odgovornost poslovodstva in nadzornega sveta za računovodske izkaze

Poslovodstvo je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu z MSRP, kot jih je sprejela EU in za tako notranje kontroliranje, kot je v skladu z odločitvijo poslovodstva potrebno, da omogoči pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Poslovodstvo je pri pripravi računovodskih izkazov Družbe odgovorno za oceno njene sposobnosti, da nadaljuje kot delujoče podjetje, razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlago za računovodenje, razen če namerava poslovodstvo podjetje likvidirati ali zaustaviti poslovanje, ali če nima druge možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet je odgovoren za nadzorovanje postopka računovodskega poročanja Družbe.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naši cilji so pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem ali so računovodski izkazi kot celota brez pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, vendar ni jamstvo, da bo revizija, opravljena v skladu z MSR-ji in Uredbo, vedno odkrila pomembno napačno navedbo, če ta obstaja. Napačne navedbe, lahko izhajajo iz prevare ali napake, ter se smatrajo za pomembne, če je upravičeno pričakovati, da posamič ali skupaj, vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR-ji uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi napake ali prevare, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odzive na ocenjena tveganja ter pridobimo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bi odkrili pomembno napačne navedbe, ki je posledica prevare, je višje kot tveganje, ki je posledica napake, saj prevara lahko vključuje skrivno dogovarjanje, ponarejanje, namerne opustitve, napačne predstavitve ali izogibanje notranjim kontrolam;
- pridobimo razumevanje notranjih kontrol, pomembnih za revizijo, z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol družbe;
- ovrednotimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij, ki jih je pripravilo poslovanje;
- na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v sposobnost organizacije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovske uporabe predpostavke delujočega podjetja, kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so taka razkritja neustrezna, prilagoditi mnenje. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila. Vendar pa kasnejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje družbe kot delujočega podjetja;
- ovrednotimo celotno predstavitev, strukturo in vsebino računovodskih izkazov vključno z razkritji, in ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

S pristojnimi za upravljanje med drugim razpravljamo o načrtovanem obsegu in časovnem načrtu revidiranja in bistvenih revizijskih ugotovitvah vključno z bistvenimi pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih ugotovili med revizijo.

Pristojnim za upravljanje zagotovimo tudi izjavo, da smo izpolnili vse ustrezne etične zahteve glede neodvisnosti, z njimi razpravljamo o vseh razmerjih in drugih zahtevah, za katere se lahko upravičeno domneva, da vplivajo na našo neodvisnost, in kadar je to primerno, o ukrepih, sprejetih za odpravo nevarnosti ali uporabljenih varovalih.

Izmed vseh zadev, o katerih smo razpravljali s pristojnimi za upravljanje, določimo tiste zadeve, ki so bile pri reviziji računovodskih izkazov v tekočem obdobju najpomembnejše in so zato ključne revizijske zadeve. Te zadeve opišemo v revizorjevem poročilu, razen če zakon ali predpis preprečujeta javno razkritje teh zadev, ali kadar se v izjemno redkih okoliščinah odločimo, da zadev ne sporočimo v poročilu, ker utemeljeno pričakujemo, da bi bile škodljive posledice takega ravnanja večje od javne koristi takšnega sporočanja.

POROČILO O DRUGIH ZAKONSKIH IN REGULATORNIH ZAHTEVAH

Druge zahteve v zvezi z vsebino revizorjevega poročila v skladu z Uredbo (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta (Uredba EU št. 537/2014)

V skladu s členom 10(2) Uredbe (EU) št. 537/2014 Evropskega parlamenta in Sveta v našem poročilu neodvisnega revizorja navajamo naslednje informacije, ki so zahtevane poleg zahtev mednarodnih standardov revidiranja:

Potrđilo revizijski komisiji

Potrđujemo, da je revizorjevo mnenje, vključeno v to revizorjevo poročilo, skladno z dodatnim poročilom revizijski komisiji.

Prepovedane storitve

Potrđujemo, da za družbo KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA SLOVENIJE, d.o.o. nismo izvajali storitev iz prvega odstavka 5. člena Uredbe 537/2014, revizijska družba pa je izpolnjevala zahteve po neodvisnosti pri revidiranju.

Druge storitve revizijske družbe

Revizijska družba za družbo KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA SLOVENIJE, d.o.o. poleg revidiranja računovodskih izkazov ni opravljala nobenih drugih storitev, kar je razkrito tudi v letnem poročilu.

Imenovanje revizorja, trajanje posla in odgovorni pooblaščen revizor

Revizijska družba BDO Revizija d.o.o. je bila imenovana na skupščini družbe KONTROLA ZRAČNEGA PROMETA SLOVENIJE, d.o.o. dne 17. julija, 2024, predsednik nadzornega sveta pa je pogodbo o revidiranju podpisal dne 22. julija, 2024. Pogodba je sklenjena za obdobje treh let. Obvezno revizijo računovodskih izkazov družbe opravljamo že nepretrgoma od dne 1.10.2021.

V imenu revizijske družbe BDO Revizija d.o.o. je za opravljeno revizijo odgovorna pooblaščen revizorka Manuela Šribar.

Ljubljana, 10. julij, 2025

BDO Revizija d.o.o.
Cesta v Mestni log 1, Ljubljana

Manuela Šribar
Pooblaščen revizorka

2. RAČUNOVODSKI IZKAZI DRUŽBE

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih brez centov, torej v funkcijski valuti družbe.

2.1 IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA NA DAN 31. 12. 2024

SREDSTVA		Pojasnila	31. 12. 2024	Popravljen 31. 12. 2023	Popravljen 1. 1. 2023
Nekratkoročna sredstva			24.632.935	22.970.914	22.757.972
I.	Neopredmetena sredstva in druga dolgoročna sredstva	3.2.1	2.843.926	1.733.930	1.657.410
1.	Dolgoročne premoženjske pravice		2.589.330	1.585.760	1.517.472
2.	Druga dolgoročna sredstva		254.596	148.170	139.938
II.	Opredmetena osnovna sredstva	3.2.2	20.654.066	20.436.525	20.605.553
1.	Zemljišča in zgradbe		13.675.828	13.737.023	14.460.231
2.	Druge naprave in oprema		4.697.715	4.542.466	5.036.230
3.	Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		2.280.523	2.157.036	1.109.092
III.	Naložbene nepremičnine	3.2.2	204.042	204.042	204.042
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	3.2.3	16.000	16.000	16.000
V.	Odložene terjatve za davke	3.2.4	914.901	580.417	274.967
Kratkoročna sredstva			17.833.858	13.584.617	9.342.395
I.	Zaloge	3.2.5	317.508	339.211	360.106
II.	Kratkoročne finančne naložbe		195.740	195.740	0
III.	Kratkoročne poslovne terjatve in druga sredstva	3.2.6	8.644.765	7.515.497	6.729.011
1.	Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		7.543.929	6.747.340	5.916.939
2.	Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		377.071	158.628	181.675
3.	Druga sredstva		723.765	609.529	630.397
IV.	Denarna sredstva	3.2.7	8.675.845	5.534.169	2.253.278
SREDSTVA SKUPAJ			42.466.793	36.555.532	32.100.367

KAPITAL IN OBVEZNOSTI		Pojasnila	31. 12. 2024	Popravljeno 31. 12. 2023	Popravljeno 1. 1. 2023
Kapital		3.2.8	17.609.169	10.528.669	7.457.668
I.	Vpoklicani kapital		5.525.706	5.525.706	5.525.706
II.	Kapitalske rezerve		0	0	0
III.	Rezerve iz dobička		6.537.825	3.136.865	1.336.579
1.	Zakonske rezerve		552.571	552.571	552.571
2.	Druge rezerve iz dobička		5.985.254	2.584.294	784.008
IV.	Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti		-393.346	-671.926	-142.355
V.	Preneseni čisti poslovni izid		2.538.024	737.738	-46.271
VI.	Čisti poslovni izid poslovnega leta		3.400.960	1.800.286	784.009
Rezervacije		3.2.9	7.266.375	7.144.873	3.190.976
I.	Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		7.266.375	7.144.873	3.190.976
Nekratkoročne obveznosti			7.811.289	10.101.328	12.068.719
I.	Nekratkoročne finančne obveznosti	3.2.10	7.766.384	10.101.328	12.068.719
II.	Nekratkoročne poslovne obveznosti		44.905	0	0
Kratkoročne obveznosti			9.779.960	8.780.662	9.383.004
I.	Kratkoročne finančne obveznosti	3.2.11	1.748.211	2.069.558	1.938.246
II.	Kratkoročne poslovne obveznosti		8.031.749	6.711.104	7.444.758
1.	Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev	3.2.12	1.761.478	1.495.889	2.073.844
2.	Druge kratkoročne poslovne obveznosti	3.2.13	6.163.807	4.993.936	5.104.980
3.	Obveznosti za davek od dohodkov pravnih oseb	3.2.13	106.464	221.279	265.934
SKUPAJ KAPITAL IN OBVEZNOSTI			42.466.793	36.555.532	32.100.367

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del in jih je treba brati v povezavi z njimi.

2.2 IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA ZA OBDOBJE OD 1. 1. DO 31. 12. 2024

	Besedilo	Pojasnila	2024	Popravljen 2023
A	PRIHODKI OD PRODAJE IZ POGODB S KUPCI	3.2.14	53.687.000	49.043.327
1.	Prihodki od prodaje iz pogodb v Republiki Sloveniji		1.621.399	1.256.757
2.	Prihodki od prodaje iz pogodb v EU		52.065.231	47.785.600
3.	Prihodki od prodaje iz pogodb v tujini		370	970
B	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	3.2.15	507.192	763.005
C	POSLOVNI ODHODKI		46.468.210	45.368.889
1.	Stroški materiala in storitev	3.2.16	8.999.419	8.584.576
a)	Nabavna vrednost prodanega blaga		0	3.083
b)	Stroški materiala		788.530	933.935
c)	Stroški storitev		8.210.889	7.647.558
2.	Stroški dela	3.2.17	32.693.713	31.992.960
a)	Stroški plač		24.787.816	21.563.298
b)	Stroški pokojninskih zavarovanj		2.852.308	2.512.699
c)	Stroški socialnih zavarovanj		3.016.493	2.559.286
d)	Drugi stroški dela		2.037.096	5.357.677
3.	Odpisi vrednosti	3.2.18	2.869.925	2.928.981
a)	Amortizacija neopredmetenih osnovnih sredstev		677.390	561.053
b)	Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev		2.157.564	2.228.370
c)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih		0	2.568
d)	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		34.971	136.990
4.	Drugi poslovni odhodki	3.2.19	1.905.153	1.862.372
D	FINANČNI PRIHODKI	.	20.200	22.792
1.	Finančni prihodki iz danih posojil		27	36
2.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		20.173	22.756
E	FINANČNI ODHODKI	3.2.20	678.386	700.061
1.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti		461.215	471.152
2.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti		217.171	228.909
F	CELOTNI DOBIČEK		7.067.796	3.760.174
G	DAVEK OD DOBIČKA	3.2.21	-265.876	-159.602
1.	Obračunani davek		-600.360	-465.052
2.	Odloženi davek		334.484	305.450
H	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		6.801.920	3.600.572

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del in jih je treba brati v povezavi z njimi.

2.3 IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA ZA LETO 2024

	Besedilo	2024	Popravljeno 2023
A	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	6.801.920	3.600.572
B	Drugi vseobsegajoči donos	278.580	-529.571
B.1	Postavke, ki bodo v prihodnje razvrščene v izkaz poslovnega izida	0	0
B.2	Postavke, ki v prihodnje ne bodo razvrščene v izkaz poslovnega izida	278.580	-529.571
B.2.1.	Preračun pozaposlitvenih zaslužkov po davku	278.580	-529.571
C	Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	7.080.500	3.071.001

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del in jih je treba brati v povezavi z njimi.

2.4 IZKAZ UPORABE BILANČNEGA DOBIČKA ZA LETO 2024

	Besedilo	2024	Popravljeno 2023
A	Čisti dobiček poslovnega leta	6.801.920	3.600.572
B	Preneseni čisti dobiček	2.538.024	737.738
C	Prenesena čista izguba	0	0
D	Povečanje rezerv iz dobička	3.400.960	1.800.286
E	Zmanjšanje zakonskih rezerv	0	0
F	Zmanjšanje drugih rezerv iz dobička	0	0
G	BILANČNI DOBIČEK	5.938.984	2.538.024
H	BILANČNA IZGUBA	0	0

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del in jih je treba brati v povezavi z njimi.

2.5 IZKAZ DENARNIH TOKOV ZA LETO 2024

Besedilo	2024	Popravljeno 2023
A Denarni tokovi pri poslovanju		
a) Postavke izkaza poslovnega izida	10.215.871	6.844.608
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	54.194.192	49.806.332
Poslovni odhodki brez amortizacije in prevrednotenja ter finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-43.655.049	-42.496.672
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-323.272	-465.052
b) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja	311.656	2.005.644
Začetne manj končne poslovne terjatve	-875.106	-931.252
Začetne manj končne odložene terjatve za davek	-319.561	-305.450
Začetne manj končne zaloge	21.703	20.895
Končni manj začetni poslovni dolgovi	1.363.118	-733.654
Končne manj začetne rezervacije	121.502	3.955.105
c) Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)	10.527.527	8.850.252
B Denarni tokovi pri investiranju		
a) Prejemki pri investiranju	20.200	22.792
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih, ki se nanašajo na investiranje	20.200	22.792
b) Izdatki pri investiranju	-3.992.978	-2.785.947
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-1.563.437	-722.866
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-2.429.541	-2.063.081
c) Prebitek prejemkov pri investiranju ali prebitek izdatkov pri investiranju (a + b)	-3.972.778	-2.763.155
C Denarni tokovi pri financiranju		
a) Prejemki pri financiranju	0	0
Prejemki od povečanja finančnih obveznosti	0	0
b) Izdatki pri financiranju	-3.413.073	-2.806.206
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-340.609	-595.296
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na najeme	-63.772	-47.780
Izdatki za dana posojila	0	-195.740
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-2.653.418	-1.714.285
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti - najemi	-355.274	-253.105
c) Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)	-3.413.073	-2.806.206
D Končno stanje denarnih sredstev	8.675.845	5.534.169
x) Denarni izid v obdobju (seštevek pribitkov Ac, Bc, Cc)	3.141.676	3.280.891
y) Začetno stanje denarnih sredstev	5.534.169	2.253.278

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del in jih je treba brati v povezavi z njimi.

2.6 IZKAZ GIBANJA KAPITALA V LETU 2024

		Osnovni kapital	Zakonske rezerve	Druge rezerve	Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	Preneseni čisti dobiček	Čisti dobiček poslovnega leta	Skupaj
A.1	Stanje konec prejšnjega obdobja	5.525.706	552.571	2.584.294	-671.926	737.738	1.800.286	10.528.669
	Preračuni za nazaj	0	0	0	0	0	0	0
A.2	Začetno stanje v obdobju	5.525.706	552.571	2.584.294	-671.926	737.738	1.800.286	10.528.669
B.1	Spremembe lastniškega kapitala	0	0	0	0	0	0	0
	a) Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	0	0
B.2.	Celotni vseobsegajoči donos obdobja	0	0	0	278.580	0	6.801.920	7.080.500
	a) Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta	0	0	0	0	0	6.801.920	6.801.920
	b) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	278.580	0	0	278.580
B.3	Spremembe v kapitalu	0	0	3.400.960	0	1.800.286	-5.201.246	0
	a) Razporeditev dela ČD preteklega obdobja po sklepu uprave in nadzornega sveta	0	0	0	0	1.800.286	-1.800.286	0
	b) Razporeditev ČD tekočega obdobja po sklepu uprave in nadzornega sveta	0	0	3.400.960	0	0	-3.400.960	0
	c) Druge spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0	0
C.	Končno stanje v obdobju	5.525.706	552.571	5.985.254	-393.346	2.538.024	3.400.960	17.609.169

2.7 IZKAZ GIBANJA KAPITALA V LETU 2023

(popravljen)

		Osnovni kapital	Zakonske rezerve	Druge rezerve	Rezerve, nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	Preneseni čisti dobiček	Čisti dobiček poslovnega leta	Skupaj
A.1	Stanje konec prejšnjega obdobja	5.525.706	552.571	784.008	629.789	0	784.009	8.276.083
	Preračuni za nazaj	0	0	0	-772.144	-46.271	0	-818.415
A.2	Začetno stanje v obdobju	5.525.706	552.571	784.008	-142.355	-46.271	784.009	7.457.668
B.1	Spremembe lastniškega kapitala	0	0	0	0	0	0	0
	a) Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	0	0
B.2.	Celotni vseobsegajoči donos obdobja	0	0	0	-529.571	0	3.600.572	3.071.001
	a) Vnos čistega poslovnega izida poslovnega leta	0	0	0	0	0	3.600.572	3.600.572
	b) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	-529.571	0	0	-529.571
B.3	Spremembe v kapitalu	0	0	1.800.286	0	784.009	-2.584.295	0
	a) Razporeditev dela ČD preteklega obdobja po sklepu uprave in nadzornega sveta	0	0	1.800.286	0	0	-1.800.286	0
	b) Razporeditev ČD tekočega obdobja po sklepu uprave in nadzornega sveta	0	0	0	0	784.009	-784.009	0
	c) Druge spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0	0
C.	Končno stanje v obdobju	5.525.706	552.571	2.584.294	-671.926	737.738	1.800.286	10.528.669

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del in jih je treba brati v povezavi z njimi.

3. PRILOGA K RAČUNOVODSKIM IZKAZOM

3.1 POVZETEK RAČUNOVODSKIH USMERITEV IN PREDPOSTAVK

IZJAVA O SKLADNOSTI

Družba skladno z določili Zakona o gospodarskih družbah in s sklepom Uprave Slovenske odškodninske družbe, d. d., ki je bila v času izdaje sklepa v vlogi ustanoviteljice in edine družbenice Republike Slovenije, od 1. 1. 2013 računovodske izkaze sestavlja skladno z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja (MSRP), ki jih je sprejel Svet za mednarodne računovodske standarde (SMRS) ter skladno s pojasnili, ki jih sprejema Odbor za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja (OPMSRP) in jih je sprejela tudi Evropska unija (EU).

Računovodski izkazi so pripravljeni tudi ob upoštevanju zahtev Zakona o gospodarskih družbah, ki se nanašajo na pripravo računovodskih izkazov.

PODLAGE ZA MERJENJE

Računovodski izkazi so pripravljeni pod predpostavko delujočega podjetja, ob upoštevanju izvirne vrednosti.

FUNKCIJSKA IN PREDSTAVITVENA VALUTA

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih, torej v funkcijski valuti družbe.

PODLAGE ZA SESTAVITEV RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih, brez centov. Zaradi zaokroževanja lahko pride do razlik.

POŠTENA VREDNOST

Vse postavke v računovodskih izkazih predstavljajo knjigovodsko vrednost.

Pri razkrivanju poštene vrednosti nefinančnega sredstva mora družba upoštevati zmožnost tržnega udeleženca ustvarjati gospodarske koristi s skrajno in najboljšo uporabo sredstva, ali z njegovo prodajo drugemu udeležencu na trgu, ki bo sredstvo uporabil v skrajni in najboljši meri.

Družba uporablja metode vrednotenja, ki so primerne v danih okoliščinah in za katere so na voljo zadostni podatki, predvsem z uporabo ustreznih tržnih vhodnih podatkov in minimalno uporabo netržnih vhodnih podatkov.

Terjatve in dana posojila

Vrednost terjatev in posojil se izračuna kot sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov, razobrestenih po tržni obrestni meri ob koncu poročevalskega obdobja.

Neizpeljane finančne obveznosti

Poštena vrednost se za potrebe poročanja izračuna na podlagi sedanje vrednosti prihodnjih izplačil glavnice in obresti, diskontiranih po tržni obrestni meri ob koncu poročevalskega obdobja.

Vsa sredstva in obveznosti, ki so v računovodskih izkazih razkrita po poštenu vrednosti, so razvrščena v hierarhijo poštene vrednosti na podlagi najnižje ravni vhodnih podatkov, ki so pomembni za merjenje celotne poštene vrednosti:

1. raven – tržne cene (neprilagojene) z delujočega trga za podobna sredstva in obveznosti;
2. raven – model vrednotenja, ki neposredno ali posredno temelji na tržnih podatkih;
3. raven – model vrednotenja, ki ne temelji na tržnih podatkih.

Za sredstva in obveznosti, ki so bila v računovodskih izkazih pripoznana že v predhodnih obdobjih, družba ob koncu vsakega obdobja poročanja ugotovi, ali je prišlo do prehoda med ravnmi tako, da ponovno preveri razporeditev sredstev, upoštevajoč najnižjo raven vhodnih podatkov, ki so pomembni za merjenje celotne poštene vrednosti.

UPORABLJENE RAČUNOVODSKE USMERITVE, SPREMEMBE RAČUNOVODSKIH OCEN IN NAPAK

Družba uporablja računovodske usmeritve, spremembe računovodskih ocen in napak skladno s pravili MSRP, kot jih je sprejela EU za obravnavano obdobje in preteklo obdobje, ki je predstavljeno v priloženih računovodskih izkazih.

Navedene računovodske usmeritve so uporabljene za obe predstavljeni leti, razen če ni drugače navedeno.

POPRAVEK NAPAKE

Družba popravi pomembne napake iz preteklih obdobj za nazaj, in sicer v prvih računovodskih izkazih, odobrenih za objavo, po odkritju napak. Napake popravi s preračunavanjem primerjalnih zneskov sredstev, dolgov in vseh vpletenih sestavin kapitala predstavljenega preteklega obdobja.

V obravnavanem obdobju je družba ugotovila napako pri izračunu rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine v letih do vključno leta 2023. Napaka je bila posledica napačnih vhodnih podatkov in sicer prenizko upoštevanih dodatkov. V ta namen je pripravila nove obračune rezervacij za jubilejne nagrade in odpravnine do vključno 31. 12. 2023 ter spremembe v računovodskih izkazih obravnavala kot popravek napake. Popravke je izvedla na dan 1. 1. 2023, kot izhaja iz spodnjih tabel.

IZKAZ FINANČNEGA POLOŽAJA

	SREDSTVA	Popravljenost stanje 1. 1. 2023	Popravek napake 1. 1. 2023	Stanje 1. 1. 2023 pred popravkom
A.	Nekratkoročna sredstva	22.757.972	0	22.757.972
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	1.657.410	0	1.657.410
II.	Opredmetena osnovna sredstva	20.605.553	0	20.605.553
III.	Naložbene nepremičnine	204.042	0	204.042
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	16.000	0	16.000
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	0	0	0
VI.	Odložene terjatve za davke	274.967	0	274.967
B.	Kratkoročna sredstva	9.342.395	0	9.342.395
I.	Zaloge	360.106	0	360.106
II.	Kratkoročne finančne naložbe	0	0	0
III.	Kratkoročne poslovne terjatve	6.729.011	0	6.729.011
IV.	Denarna sredstva	2.253.278	0	2.253.278
	SREDSTVA SKUPAJ	32.100.367	0	32.100.367
	KAPITAL IN OBVEZNOSTI	Popravljenost stanje 1. 1. 2023	Popravek napake 1. 1. 2023	Stanje 1. 1. 2023 pred popravkom
A.	Kapital	7.457.668	-818.415	8.276.083
I.	Vpoklicani kapital	5.525.706	0	5.525.706
II.	Kapitalske rezerve	0	0	0
III.	Rezerve iz dobička	1.336.579	0	1.336.579
IV.	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	-142.355	-772.144	629.789
V.	Preneseni čisti poslovni izid	-46.271	-46.271	0
VII.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	784.009	0	784.009
B.	Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	3.190.976	818.415	2.372.561
1.	Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	3.190.976	818.415	2.372.561
C.	Nekratkoročne obveznosti	12.068.719	0	12.068.719
I.	Nekratkoročne finančne obveznosti	12.068.719	0	12.068.719
II.	Nekratkoročne poslovne obveznosti	0	0	0
III.	Odložene obveznosti za davke	0	0	0
Č.	Kratkoročne obveznosti	9.383.004	0	9.383.004
I.	Kratkoročne finančne obveznosti	1.938.246	0	1.938.246
II.	Kratkoročne poslovne obveznosti	7.444.758	0	7.444.758
	SKUPAJ KAPITAL IN OBVEZNOSTI	32.100.367	0	32.100.367

SREDSTVA		Revidirano 31. 12. 2023	Popravek napake	Popravljen 31. 12. 2023
A.	Nekratkoročna sredstva	22.970.914	0	22.970.914
I.	Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve	1.733.930	0	1.733.930
II.	Opredmetena osnovna sredstva	20.436.525	0	20.436.525
III.	Naložbene nepremičnine	204.042	0	204.042
IV.	Dolgoročne finančne naložbe	16.000	0	16.000
V.	Dolgoročne poslovne terjatve	0	0	0
VI.	Odložene terjatve za davke	580.417	0	580.417
B.	Kratkoročna sredstva	13.584.618	0	13.584.618
I.	Zaloge	339.211	0	339.211
II.	Kratkoročne finančne naložbe	195.740	0	195.740
III.	Kratkoročne poslovne terjatve	7.515.498	0	7.515.498
IV.	Denarna sredstva	5.534.169	0	5.534.169
SREDSTVA SKUPAJ		36.555.532	0	36.555.532
KAPITAL IN OBVEZNOSTI		Revidirano 31. 12. 2023	Popravek napake	Popravljen 31. 12. 2023
A.	Kapital	12.397.024	-1.868.355	10.528.669
I.	Vpoklicani kapital	5.525.706	0	5.525.706
II.	Kapitalske rezerve	0	0	0
III.	Rezerve iz dobička	3.662.439	-525.574	3.136.865
IV.	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti	64.204	-736.130	-671.926
V.	Preneseni čisti poslovni izid	818.815	-81.077	737.738
VII.	Čisti poslovni izid poslovnega leta	2.325.860	-525.574	1.800.286
B.	Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve	5.276.518	1.868.355	7.144.873
1.	Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti	5.276.518	1.868.355	7.144.873
C.	Nekratkoročne obveznosti	10.101.328	0	10.101.328
I.	Nekratkoročne finančne obveznosti	10.101.328	0	10.101.328
II.	Nekratkoročne poslovne obveznosti	0	0	0
III.	Odložene obveznosti za davke	0	0	0
Č.	Kratkoročne obveznosti	8.780.662	0	8.780.662
I.	Kratkoročne finančne obveznosti	2.069.558	0	2.069.558
II.	Kratkoročne poslovne obveznosti	6.711.104	0	6.711.104
SKUPAJ KAPITAL IN OBVEZNOSTI		36.555.532	0	36.555.532

IZKAZ POSLOVNEGA IZIDA

	Besedilo	Popravljeno 2023	Popravek napake 2023	Stanje 2023 pred popravkom
A	PRIHODKI OD PRODAJE IZ POGODB S KUPCI	49.043.327	0	49.043.327
1.	Prihodki od prodaje iz pogodb v Republiki Sloveniji	1.256.757	0	1.256.757
2.	Prihodki od prodaje iz pogodb v EU	47.785.600	0	47.785.600
3.	Prihodki od prodaje iz pogodb v tujini	970	0	970
B	DRUGI POSLOVNI PRIHODKI	763.005	0	763.005
C	POSLOVNI ODHODKI	45.368.889	0	44.374.505
1.	Stroški materiala in storitev	8.584.576	0	8.584.576
	Nabavna vrednost prodanega blaga	3.083	0	3.083
	Stroški materiala	933.935	0	933.935
	Stroški storitev	7.647.558	0	7.647.558
2.	Stroški dela	31.992.960	994.384	30.998.576
	Stroški plač	21.563.298	0	21.563.298
	Stroški pokojninskih zavarovanj	2.512.699	0	2.512.699
	Stroški socialnih zavarovanj	2.559.286	0	2.559.286
	Drugi stroški dela	5.357.677	994.384	4.363.293
3.	Odpisi vrednosti	2.928.981	0	2.928.981
	Amortizacija neopredmetenih osnovnih sredstev	561.053	0	561.053
	Amortizacija opredmetenih osnovnih sredstev	2.228.370	0	2.228.370
	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih	2.568	0	2.568
	Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih	136.990	0	136.990
4.	Drugi poslovni odhodki	1.862.372	0	1.862.372
D	FINANČNI PRIHODKI	22.792	0	22.792
1.	Finančni prihodki iz danih posojil	36	0	36
2.	Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih	22.756	0	22.756
E	FINANČNI ODHODKI	700.061	56.764	643.297
1.	Finančni odhodki iz finančnih obveznosti	471.152	0	471.152
2.	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	228.909	56.764	172.145
F	CELOTNI DOBIČEK	3.760.174	-1.051.148	4.811.322
G	DAVEK OD DOBIČKA	-159.602	0	-159.602
1.	Obračunani davek	-465.052	0	-465.052
2.	Odloženi davek	305.450	0	305.450
H	ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	3.600.572	-1.051.148	4.651.720

IZKAZ DRUGEGA VSEOBSEGAJOČEGA DONOSA

	Besedilo	Popravljeno 2023	Popravek napake 2023	Stanje 2023 pred popravkom
A	Čisti poslovni izid obračunskega obdobja	3.600.572	-1.051.148	4.651.720
B	Drugi vseobsegajoči donos	-529.571	36.014	-565.585
B.1	Postavke, ki bodo v prihodnje razvrščene v izkaz poslovnega izida	0	0	0
B.2	Postavke, ki v prihodnje ne bodo razvrščene v izkaz poslovnega izida	-529.571	36.014	-565.585
B.2.1.	Preračun pozaposlitvenih zaslužkov po davku	-529.571	36.014	-565.585
C	Celotni vseobsegajoči donos obračunskega obdobja	3.071.001	-1.015.134	4.086.135

IZKAZ UPORABE BILANČNEGA DOBIČKA

	Besedilo	Popravljeno 2023	Popravek napake 2023	Stanje 2023 pred popravkom
	Čisti dobiček poslovnega leta	3.600.572	-1.051.148	4.651.720
	Preneseni čisti dobiček	737.738	-81.077	818.815
	Prenesena čista izguba	0	0	0
	Povečanje rezerv iz dobička	1.800.286	-525.574	2.325.860
	Zmanjšanje zakonskih rezerv	0	0	0
	Zmanjšanje drugih rezerv iz dobička	0	0	0
	BILANČNI DOBIČEK	2.538.024	-606.651	3.144.675

IZKAZ DENARNIH TOKOV

Besedilo	Stanje 2023 pred popravkom	Popravek napake 2023	Popravljeno 2023
A. Denarni tokovi pri poslovanju			
a) Postavke izkaza poslovnega izida	7.895.756	-1.051.148	6.844.608
Poslovni prihodki (razen za prevrednotenje) in finančni prihodki iz poslovnih terjatev	49.806.332	0	49.806.332
Poslovni odhodki brez amortizacije (razen za prevrednotenje) in finančni odhodki iz poslovnih obveznosti	-41.445.524	-1.051.148	-42.496.672
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajeti v poslovnih odhodkih	-465.052	0	-465.052
b) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance stanja	954.496	1.051.148	2.005.644
Začetne manj končne poslovne terjatve	-931.252	0	-931.252
Začetne manj končne odložene terjatve za davek	-305.450	0	-305.450
Začetne manj končne zaloge	20.895	0	20.895
Končni manj začetni poslovni dolgovi	-733.654	0	-733.654
Končne manj začetne rezervacije	2.903.957	1.051.148	3.955.105
c) Prebitek prejemkov pri poslovanju ali prebitek izdatkov pri poslovanju (a + b)	8.850.252	0	8.850.252
B. Denarni tokovi pri investiranju		0	
a) Prejemki pri investiranju	22.792	0	22.792
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih, ki se nanašajo na naložbenje	22.792	0	22.792
b) Izdatki pri investiranju	-2.785.947	0	-2.785.947
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-722.866	0	-722.866
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-2.063.081	0	-2.063.081
c) Prebitek prejemkov pri naložbenju ali prebitek izdatkov pri naložbenju (a + b)	-2.763.155	0	-2.763.155
C. Denarni tokovi pri financiranju		0	
a) Prejemki pri financiranju	0	0	0
b) Izdatki pri financiranju	-2.806.206	0	-2.806.206
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-595.296	0	-595.296
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na najeme	-47.780	0	-47.780
Izdatki za dana posojila	-195.740	0	-195.740
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-1.714.285	0	-1.714.285
Izdatki za odplačilo finančnih obveznosti za najeme	-253.105	0	-253.105
c) Prebitek prejemkov pri financiranju ali prebitek izdatkov pri financiranju (a + b)	-2.806.206	0	-2.806.206
Č. Končno stanje denarnih sredstev	5.534.169	0	5.534.169
x) Denarni izid v obdobju (seštevek pribitkov Ac, Bc, Cc)	3.280.891	0	3.280.891
y) Začetno stanje denarnih sredstev	2.253.278	0	2.253.278

UPORABA NOVIH IN PRENOVLJENIH MSRP TER POJASNIL OPMSRP

Računovodske usmeritve, ki jih je družba uporabila pri pripravi svojih računovodskih izkazov, so enake usmeritvam, ki jih je uporabila pri pripravi računovodskih izkazov za predhodno poslovno leto. Izjema so na novo sprejeti oziroma prenovljeni standardi in pojasnila, ki jih je družba sprejela za letna obdobja z začetkom 1. januarja 2024 ali kasneje, ki so opisani v nadaljevanju:

Začetna uporaba novih standardov ali sprememb obstoječih standardov, ki veljajo v tekočem poslovnem letu

V tekočem poročevalskem obdobju veljajo naslednje spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS) ter jih je sprejela EU:

- Spremembe MRS 1 – Predstavitev računovodskih izkazov
 - a. Razvrstitev obveznosti kot kratkoročne ali nekratkoročne. Sprememba zahteva, da mora imeti pravica podjetja do odloga izpolnitve poravnave obveznosti za najmanj 12 mesecev po datumu poročanja vsebino in mora obstajati na dan zaključka poročevalskega obdobja. Razvrstitev obveznosti se ne spremeni zaradi verjetnosti, da bo podjetje izkoristilo svojo pravico do odloga obveznosti za najmanj 12 mesecev po datumu poročanja. Standard je bil naknadno ponovno spremenjen.
 - b. Nekratkoročne obveznosti zavezami. Če je pravica podjetja do odloga odvisna od tega, ali podjetje izpolnjuje določene pogoje, ti pogoji vplivajo na to, ali je pravica do odloga obstajala ob zaključku poročevalskega obdobja, če se od podjetja zahteva, da izpolnjuje pogoje na ali pred koncem poročevalskega obdobja in ne, če se od podjetja zahteva, da izpolnjuje pogoje po zaključku poročevalskega obdobja. Sprememba prav tako vsebuje pojasnilo termina »poravnava« za namen razvrstitve obveznosti kot kratkoročne ali nekratkoročne.
- Spremembe MSRP 16 – Najemi: Obveznost iz najema v transakciji prodaje in povratnega najema. Sprememba vsebuje zahtevo, da prodajalec – najemnik določi »plačilo najemnin« ali »spremenjeno plačilo najemnin« tako, da prodajalec – najemnik ne bi pripoznal dobička ali izgube, ki se nanaša na pravico do uporabe, ki jo zadrži prodajalec – najemnik.
- Spremembe MRS 7 – Izkaz denarnih tokov in MSRP 7 – Finančni inštrumenti: razkritja v zvezi z dogovori o financiranju dobaviteljev. Spremembe zahtevajo, da podjetja zagotovijo nekatera posebna razkritja (kvalitativna in kvantitativna) v zvezi z dogovori o financiranju dobaviteljev. Spremembe dajejo tudi napotke o značilnostih dogovorov o financiranju dobaviteljev.

Sprejetje teh sprememb k obstoječim standardom in pojasnil ni privedlo do pomembnih sprememb računovodskih izkazov družbe.

Standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal OMRS in jih je sprejela EU, vendar še niso v veljavi

Na datum odobritve teh računovodskih izkazov je OMRS izdal naslednje nove standarde in spremembe obstoječih standardov, ki jih je sprejela EU in so stopili v veljavo za poročevalsko obdobje, ki se začne 1. januarja 2025:

- Spremembe MRS 21 – Vplivi sprememb deviznih tečajev: Pomanjkanje zamenljivosti. Spremembe uvajajo zahteve za presojo, kdaj je valuta zamenljiva v drugo valuto in kdaj ne. Spremembe zahtevajo, da podjetje oceni promptni (spot) menjalni tečaj, če ugotovi, da valuta ni zamenljiva v drugo valuto.

Sprejetje teh novih standardov, sprememb k obstoječim standardom in pojasnil ne bo imelo pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe.

Novi standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal OMRS, vendar jih EU še ni sprejela

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel OMRS z izjemo naslednjih novih standardov in sprememb obstoječih standardov, ki stopijo v veljavo za poročevalsko obdobje, ki se začne 1. januarja 2026 oz. 1. januarja 2027 in jih EU še ni sprejela:

- Spremembe razvrščanja in merjenja finančnih instrumentov - spremembe spreminjajo naslednje zahteve v MSRP 7 in MSRP 9:
 - Odprava pripoznanja finančnih obveznosti: odprava finančnih obveznosti, poravnanih z elektronskimi prenosi.
 - Razvrstitev finančnih sredstev: elementi obresti v osnovni posojilni pogodbi (ocena plačila izključno glavnice in obresti (SPPI test – solely payments of principal and interests); pogodbeni pogoji, ki spreminjajo čas ali znesek pogodbenih denarnih tokov; finančna sredstva brez regresa; naložbe v pogodbeno vezane inštrumente.
 - Razkritja: naložbe v lastniške inštrumente po pošteni vrednosti čez drugi vseobsegajoči donos; pogodbeni pogoji, ki lahko spremenijo čas ali znesek pogodbenih denarnih tokov.

Spremembe lahko pomembno vplivajo na to, kako podjetja obračunavajo odpravo pripoznanja finančnih obveznosti in kako razvrščajo finančna sredstva. Spremembe omogočajo podjetju, da predčasno sprejme le spremembe, ki se nanašajo na razvrščanje finančnih sredstev in s tem povezanih razkritij, preostale spremembe pa uporabijo pozneje. To bi bilo zlasti koristno za podjetja, ki želijo spremembe predčasno uporabiti za finančne instrumente, povezane z ESG (okolje, družba in upravljanje) ali podobnimi značilnostmi.

- Letne izboljšave računovodskih izkazov MSRP. Letne izboljšave so omejene na spremembe, ki bodisi pojasnjujejo besedilo računovodskega standarda MSRP, bodisi odpravljajo sorazmerno majhne nenamerne posledice, spregled ali nasprotja med zahtevami računovodskih standardov. Predlagane izboljšave so zbrane v enem dokumentu. Cikel letnih izboljšav obravnava naslednje:
 - Obračunavanje varovanja pred tveganjem pri uporabniku, ki prvič uporablja MSRP (spremembe MSRP 1 Prva uporaba mednarodnih standardov računovodskega poročanja).
 - Razkritje odloženih razlik med pošteno vrednostjo in transakcijsko ceno (spremembe Smernic za izvajanje MSRP 7).
 - Dobiček ali izguba ob odpravi pripoznanja (spremembe MSRP 7).
 - Uvod in razkritja kreditnega tveganja (spremembe Smernic za izvajanje MSRP 7).
 - Odprava pripoznanja obveznosti iz najema (spremembe MSRP 9).
 - Cena posla (spremembe MSRP 9).
 - Določitev »dejanskega zastopnika« (spremembe MSRP 10).
 - Metoda nabavne vrednosti (spremembe MRS 7).
- Pogodbe, ki se nanašajo na od narave odvisno električno energijo (prej Pogodbe o nakupu električne energije) (spremembe MSRP 9 in MSRP 7). Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS) je izdal spremembe za izboljšanje poročanja podjetij o finančnih učinkih pogodb o dobavi električne energije, ki je odvisna od narave in so pogosto sestavljene kot pogodbe o nakupu električne energije (PNE). Pogodbe o dobavi električne energije, ki je odvisna od narave, pomagajo podjetjem zagotoviti dobavo električne energije iz vetrnih in sončnih virov. Ker se količina električne energije, proizvedene na podlagi teh pogodb, lahko spreminja odvisno od neobvladljivih dejavnikov, povezanih z vremenskimi razmerami, trenutne računovodske zahteve morda ne bodo ustrezno zajele, kako te pogodbe vplivajo na uspešnost podjetja. V odgovor na to je OMRS pripravil ciljno usmerjene spremembe MSRP 9 Finančni instrumenti in MSRP 7 Finančni instrumenti: razkritja, da bi izboljšali razkritje teh pogodb v računovodskih izkazih. Spremembe vključujejo:
 - pojasnitev uporabe zahtev v zvezi z »lastno uporabo«;
 - dovolitev obračunavanja varovanja pred tveganjem, če se te pogodbe uporabljajo kot instrumenti za varovanje pred tveganjem, in
 - dodajanje novih zahtev po razkritju, ki vlagateljem omogočajo razumevanje vpliva teh pogodb na finančno uspešnost in denarne tokove podjetja.
- MSRP 18 Predstavljanje in razkrivanje v računovodskih izkazih. MSRP 18 določa pomembne nove zahteve glede načina predstavitve računovodskih izkazov, s posebnim poudarkom na:
 - Izkaz poslovnega izida, vključno z zahtevami po obveznih vmesnih seštevkih, ki jih je treba predstaviti. MSRP 18 uvaja zahteve za razvrščanje postavk prihodkov in odhodkov v eno od petih kategorij v izkazu poslovnega izida. Zaradi te

razvrstitve je treba predstaviti nekatere vmesne seštevke, kot je na primer vsota vseh postavk prihodkov in odhodkov v poslovni kategoriji, ki sestavlja nov obvezni vmesni seštevke »poslovni izid iz poslovanja«.

- Združevanje in razčlenjevanje informacij, vključno z uvedbo splošnih načel za združevanje in razčlenjevanje informacij v računovodskih izkazih.
- Razkritja v zvezi z merami uspešnosti, ki jih določi poslovodstvo (MPM), ki so mere finančne uspešnosti na podlagi skupne ali vmesne vsote, ki jih zahtevajo računovodski standardi MSRP, z opravljenimi prilagoditvami (npr. »prilagojeni poslovni izid«). Podjetja bodo morala razkriti MPM v računovodskih izkazih z razkritji, vključno z uskladitvami MPM z najbližjo skupno ali vmesno vsoto, izračunano z računovodskimi standardi MSRP.
- MSRP 19 Odvisne družbe brez odgovornosti do javnosti: Razkritja. OMRS je izdal MSRP 19 Odvisne družbe brez odgovornosti do javnosti: Razkritja. Zainteresirane strani so od IASB zahtevale, da odvisni družbi, ki poroča obvladujoči družbi, ki v svojih konsolidiranih računovodskih izkazih uporablja računovodske standarde MSRP, dovoli uporabo računovodskih standardov MSRP z zmanjšanimi zahtevami po razkritju v svojih računovodskih izkazih. Upoštevajoč te povratne informacije je OMRS v svoj raziskovalni načrt dodal projekt za zagotovitev zmanjšanih zahtev po razkritju za odvisne družbe brez odgovornosti do javnosti. Projekt se je končal z izdajo MSRP 19, ki upravičenim odvisnim podjetjem dovoljuje uporabo zmanjšanih zahtev po razkritju ob uporabi zahtev po pripoznavanju, merjenju in predstavitvi iz računovodskih standardov MSRP. Merila za upravičenost podjetja do uporabe MSRP 19 so:
 - podjetje je odvisno podjetje kot je opredeljeno v Dodatku A MSRP 10 Konsolidirani računovodski izkazi;
 - podjetje brez odgovornosti do javnosti (podjetje z odgovornostjo do javnosti je podjetje, če se z njegovimi vrednostnimi papirji trguje na organiziranem trgu ali je v postopku izdaje takih instrumentov ali kot eno od svojih glavnih dejavnosti hrani premoženje v fiduciarnem smislu za široko skupino tretjih oseb, pri čemer je to ena od njegovih glavnih dejavnosti); in
 - podjetje ima končno ali vmesno obvladujoče podjetje, ki pripravlja konsolidirane računovodske izkaze, ki so na voljo za javno uporabo in so skladni z računovodskimi standardi MSRP.

Družba predvideva, da uvedba teh novih standardov in sprememb obstoječih standardov v obdobju začetne uporabe ne bo imela pomembnega vpliva na računovodske izkaze družbe.

UPORABA OCEN IN PRESOJ

Poslovodska ocena med drugim vključuje določitev življenjske dobe in preostale vrednosti nepremičnin, naprav in opreme ter neopredmetenih dolgoročnih sredstev, popravke vrednosti zalog in terjatev, predpostavke, pomembne za aktuarski izračun v povezavi z določenimi zasluži zaposlenih in predpostavke, ki so vključene v izračun rezervacij za tožbe, ter predpostavke in ocene za slabitev dobrega imena. Ne glede na to, da poslovodstvo med pripravo predpostavk skrbno preuči vse dejavnike, ki na to lahko vplivajo, je mogoče, da se dejanske posledice poslovnih dogodkov razlikujejo od ocenjenih. Zato je treba pri računovodskih ocenah uporabiti presojo ter upoštevati morebitne spremembe poslovnega okolja, nove poslovne dogodke, dodatne informacije in izkušnje.

Podatki o pomembnih ocenah negotovosti in odločilnih presojah, ki jih je poslovodstvo pripravilo v procesu izvajanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v računovodskih izkazih, so podani v nadaljevanju.

Merjenje obvez za določene zasluške (Pojasnilo 3.2.9)

V okviru obvez za določene zasluške so evidentirane sedanje vrednosti pozaposlitvenih zaslužkov in jubilejne nagrade. Pripoznane so na osnovi aktuarskega izračuna. Aktuarski izračun temelji na predpostavkah in ocenah, veljavnih med nastankom izračuna, ki se zaradi sprememb v prihodnje lahko razlikujejo od dejanskih predpostavk, ki bodo veljale takrat. To se nanaša predvsem na določitev diskontne stopnje, ocene fluktuacije zaposlenih, ocene smrtnosti in ocene rasti plač. Obveze za določene zasluške so zaradi kompleksnosti aktuarskega izračuna in dolgoročnega značaja postavke, občutljive za spremembe navedenih ocen.

Odloženi davki (Pojasnilo 3.2.4)

Z namenom izkazovanja ustreznega poslovnega izida v obdobju poročanja je družba obračunala tudi odložene davke. Te izkazuje kot odložene terjatve za davek. Pri obračunavanju odloženih davkov je bila uporabljena metoda obveznosti po izkazu finančnega položaja. Knjižna vrednost sredstev in obveznosti je bila primerjana z njihovo davčno vrednostjo, razlika med obema vrednostima pa je bila opredeljena kot začasna razlika. Začasne razlike so bile razdeljene na obdavčljive in odbitne. Obdavčljive začasne razlike so povečale obdavčljive zneske in odložene davčne obveznosti. Odbitne začasne razlike pa so zmanjšale obdavčljive zneske in povečale odložene davčne terjatve.

Odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek se pobotajo, če obstaja zakonska pravica pobotati odmerjene terjatve za davek in odmerjene obveznosti za davek od dohodka ter so odloženi davki vezani na isto obdavčljivo pravno osebo in isti davčni organ.

Oslabitev finančnih sredstev

Sprejem standarda MSRP 9 je spremenil računovodsko obravnavo izgub zaradi oslabitve finančnih sredstev, in sicer je prejšnji pristop po računovodskem standardu MRS 39 zamenjal pristop pričakovanih kreditnih izgub (ECL – expected credit loss). Standard MSRP 9 zahteva od družbe pripoznanje popravka vrednosti pričakovanih kreditnih izgub za vse dolžniške instrumente, ki niso vrednoteni po pošteni vrednosti skozi poslovni izid in za sredstva iz pogodb. Po sprejetju standarda MSRP 9 družba ni pripoznala dodatnih oslabitev terjatev iz poslovanja.

Družba je ponovno preverila ustreznost pripoznanja popravka vrednosti pričakovanih kreditnih izgub in ugotovila, da so slabitve terjatev iz poslovanja, ki jih v imenu družbe pripozna Eurocontrol, ustrezne in v skladu z MSRP 9.

Najemi

Družba je sprejela naslednje računovodske presoje, ki pomembno vplivajo na določitev zneska pravic do uporabe in obveznosti iz najema:

- Identifikacija najemnih pogodb – družba pogodbo identificira kot najemno pogodbo, če daje družbi pravico do obvladovanja najetega sredstva. Družba sredstvo obvladuje, če lahko sredstvo uporablja in je upravičena do ekonomskih koristi, ki jih sredstvo pri uporabi prinaša.
- Določitev trajanja najema – družba določi trajanje najema kot obdobje, v katerem najema ni mogoče odpovedati, skupaj z:
 - a. obdobjem, za katero velja možnost podaljšanja najema, če je precej gotovo, da bo ta možnost tudi izrabljena;
 - b. obdobjem, za katero velja možnost odpovedi najema, če je precej gotovo, da ta možnost ne bo izrabljena.

Trajanje najema je v večini primerov določeno v najemni pogodbi. V primerih ko pogodbeno obdobje ni določeno, družba trajanje najema oceni na podlagi presoje potreb po uporabi posameznega sredstva. Pri tem se upoštevajo plani in dolgoročne poslovne usmeritve družbe.

- Določitev diskontne stopnje – diskontna stopnja je določena v višini obrestne mere, po kateri lahko družba na trgu pridobi primerljiva sredstva in s primerljivo ročnostjo.

Preizkus oslabitve dolgoročnih nefinančnih sredstev

Podatki o pomembnih ocenah negotovosti in kritičnih presojah, ki jih je poslovodstvo pripravilo v procesu izvrševanja računovodskih usmeritev in ki najmočnejše vplivajo na zneske v računovodskih izkazih, so bili uporabljeni pri presoji nadomestljive vrednosti dolgoročnih nefinančnih sredstev.

KLJUČNE PRESOJE

Družba računovodske izkaze za obravnavano in predhodno obdobje sestavlja skladno z MSRP, kot jih je sprejela Evropska unija, zato je zaradi svoje specifične dejavnosti skrbno obravnavala Pojasnilo 12 – Dogovor o koncesiji storitev (v nadaljevanju: OPMSRP-12), ki ga je sprejel OPMSRP in je sestavni del Uredbe 2023/1803/EU.

Pojasnilo 12 v poglavju Področje (odstavek 5) daje upravljavcem napotek in določa pogoje za sklenitev dogovora o koncesiji storitev javno v zasebno, če:

- dajalec koncesije nadzira ali ureja, katere storitve mora upravljavec opravljati z infrastrukturo, komu jih mora zagotavljati in po kakšni ceni;
- dajalec koncesije nadzira – prek lastništva, upravičenosti do koristi ali drugače – znaten preostali delež infrastrukture ob koncu obdobja dogovora.

Poslovodstvo družbe ugotavlja, da se osnovna sredstva v izkazih pripoznajo kot opredmetena osnovna sredstva, ker niso izpolnjeni pogoji za uporabo Uredbe 2023/1803/EU, da bi se sredstva pripoznala po »modelu« finančnih sredstev ali neopredmetenih sredstev, odvisno od dogovora o koncesiji storitev.

TUJE VALUTE

Posli (transakcije in stanja), izraženi v tuji valuti, se preračunajo v evre (funkcijsko valuto družbe) po menjalnem tečaju na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražene v tuji valuti na datum poročanja, se preračunajo v evre po takrat veljavnem referenčnem tečaju ECB. Nedenarne postavke in obveznosti, katerih izvirna vrednost je izražena v tuji valuti, se pretvorijo v evre po menjalnem tečaju na datum poročanja. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida, kar pa ne velja za razlike, ki nastanejo pri preračunu kapitalskih instrumentov, razvrščenih na razpolago za prodajo, ki se pripoznajo neposredno v vseobsegajočem donosu. Nedenarne postavke, ki so merjene po izvirni vrednosti v tuji valuti, se preračunajo v funkcijsko valuto po menjalnem tečaju, ki je veljal na dan transakcije.

KLJUČNE RAČUNOVODSKE USMERITVE

NEPREMIČNINE, NAPRAVE IN OPREMA

Nepremičnine, naprave in oprema so izkazane po svoji nabavni vrednosti oziroma po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in izgubo, nabrano zaradi oslabitve. Nabavna vrednost zajema stroške, ki se neposredno pripisujejo nabavi sredstev.

Deli nepremičnin, naprav in opreme, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezna sredstva. Dobiček ali izgubo ob odsvojitvi nepremičnin, naprav in opreme se določi kot razliko med prihodki iz odsvojitve sredstva in njegovo knjigovodsko vrednostjo ter izkaže v izkazu poslovnega izida med drugimi poslovnimi prihodki oziroma med drugimi poslovnimi odhodki.

Stroški izposojanja

Stroški izposojanja, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu, gradnji ali proizvodnji sredstva v pripravi, se usredstviijo kot del nabavne vrednosti zadevnega sredstva, v kolikor je dolgoročno prejeto posojilo prejeto izključno z namenom financiranja pridobitve osnovnega sredstva ter v kolikor je doba pridobivanja sredstva daljša od enega leta. Vsi drugi stroški izposojanja se pripoznajo v izkazu poslovnega izida v obdobju, ko so nastali.

Poznejši stroški

Družba v knjigovodski vrednosti nepremičnin, naprav in opreme ob nastanku pripoznava tudi stroške zamenjave posameznega dela tega sredstva, če je verjetno, da bodo prihodnje gospodarske koristi, povezane s sredstvom, pritekale v družbo, in če je nabavna vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Pripoznanje knjigovodske vrednosti zamenjanega dela se odpravi. Vsi drugi stroški so v poslovnem izidu ob nastanku pripoznani kot odhodki, takoj ko do njih pride.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju ocenjene dobe koristnosti vsakega posameznega sredstva oziroma njegovih sestavnih delov. Zemljišča in sredstva v pridobivanju se ne amortizirajo.

Ocenjene dobe koristnosti so naslednje (za tekoče in predhodno obdobje):

• za gradbene objekte	od 5,0 % do 2,5 %
• za sisteme in naprave	od 14,3 % do 6,7 %
• za programsko opremo	od 33,3 % do 12,5 %
• za radarske sisteme	6,7 %
• za računalnike in računalniško opremo	od 33,3 % do 10,0 %
• za osebne avtomobile	od 25,0 % do 10,0 %
• za drugo opremo	od 25,0 % do 10,0 %.

NAJEMI

Družba ob sklenitvi pogodbe oceni, ali gre za pogodbo o najemu oziroma ali pogodba vsebuje najem. Pogodba je najemna pogodba oziroma vsebuje najem, če se z njo prenaša pravica do obvladovanja uporabe določenega sredstva za določeno obdobje v zameno za nadomestilo.

Družba kot najemnik uporablja enoten pristop priznavanja in merjenja za vse najeme, razen za kratkoročne najeme in najeme sredstev z nizko vrednostjo. Družba priznava obveznosti iz najemnin in pravico do uporabe sredstev, ki predstavlja pravico do uporabe sredstev v najemu.

Pravica do uporabe sredstev

Družba priznava pravico do uporabe sredstev na dan začetka najema (tj. na dan, ko je sredstvo v najemu na razpolago za uporabo). Pravica do sredstev se izmeri po nabavni vrednosti, zmanjšani za popravek vrednosti in izgubo zaradi oslabitve, s prilagoditvijo nabavne vrednosti ob vsakem ponovnem merjenju obveznosti iz najemnin. Stroški pravice do uporabe sredstev vključujejo znesek priznanih obveznosti iz najemnin, neposredne stroške sklenitve pogodbe o najemu in najemnino, ki jo je družba plačala na dan začetka veljavnosti najemne pogodbe ali prej, zmanjšane za prejete spodbude za najem. Pravica do uporabe sredstev se amortizira enakomerno v obdobju trajanja najema ali ocenjeni dobi koristnosti sredstev (kar je krajše), kot je opisano v nadaljevanju:

- nepremičnine 10 – 30 let,
- motorna vozila in druga oprema 1 – 5 let.

Če se ob zaključku najema lastništvo nad najetim sredstvom prenese na družbo ali če družba izrabi opcijo nakupa, se amortizacija izračuna na podlagi ocenjene dobe koristnosti sredstva.

Obveznosti iz najemnin

Na dan začetka najema priznava družba obveznosti iz najemnin po sedanji vrednosti vseh plačil najemnine v celotnem obdobju trajanja najema. Najemnina vključuje fiksno plačilo, zmanjšano za vse terjatve za spodbude za najem, variabilni del najemnine, ki je odvisen od ustreznega indeksa ali stopnje, in zjamčeno preostalo vrednost. V najemnino je vključena tudi cena, da lahko najemnik uveljavi opcijo nakupa, če je precej gotovo, da bo družba to opcijo izrabila ter morebitno plačilo kazni v primeru odpovedi, če je v najemni pogodbi določeno, da lahko družba uveljavlja to opcijo.

Variabilni del najemnine, ki ni odvisen od ustreznega indeksa ali stopnje, se priznava kot strošek (razen če so stroški nastali pri proizvodnji zalog) v obdobju, v katerem se zgodi ali dogodek ali pogoj, ki sproži plačilo.

Pri izračunu sedanje vrednosti najemnin uporablja družba predpostavljeno obrestno mero za sposojanje na dan začetka najema, saj obrestne mere v najemni pogodbi ni mogoče določiti. Po datumu začetka najema se znesek obveznosti iz najemnin poveča za natečene obresti in zmanjša za vsa izvršena plačila najemnin. Poleg tega se knjigovodska vrednost obveznosti iz najemnin ponovno oceni v primeru prilagoditve ali spremembe obdobja trajanja najema, spremembe višine najemnine (npr. sprememba prihodnjih zneskov najemnine kot posledica spremembe ustreznega indeksa ali stopnje za določanje višine najemnin) ali spremembe ocene opcije nakupa najetega sredstva.

Družba je obveznosti iz najemnin pripoznala v postavki Nekratkoročne in Kratkoročne finančne obveznosti (glej pojasnilo 3.2.10 in 3.2.11).

Kratkoročni najemi in najemi sredstev z nizko vrednostjo

Družba uporablja izjemo od pripoznanja kratkoročnega najema strojev in opreme pri najemih, katerih obdobje najema traja 12 mesecev ali manj in ne vključujejo opcije nakupa. Obenem uporablja družba izjemo od pripoznanja sredstev z nizko vrednostjo in sicer v povezavi z najemom pisarniške opreme, za katero velja, da je nizke vrednosti. Pri kratkoročnih najemih in najemu sredstev z nizko vrednostjo pripozna družba strošek najemnine enakomerno v celotnem obdobju trajanja najema.

Družba kot najemodajalec

Najemne pogodbe v povezavi, s katerimi ne pride do pomembnega prenosa tveganj in koristi, povezanih z lastništvom, so razvrščene med poslovne najeme. Prihodki od najemnin se obračunavajo enakomerno v celotnem obdobju trajanja najema in pripoznajo med prihodki v izkazu poslovnega izida. Začetni neposredni stroški so dodatni stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno pogajanju in dogovarjanju o najemu, povečujejo knjigovodsko vrednost najetega sredstva in se pripoznajo v celotnem obdobju trajanja najema enako kot prihodki od najemnin. Pogojne najemnine se pripoznajo kot prihodek v obdobju, v katerem so zaslužene.

NEOPREDMETENA SREDSTVA

Neopredmetena sredstva, ki jih je pridobila družba in katerih dobe koristnosti so omejene, so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in za izgube, nabrane zaradi oslabitve.

Poznejši stroški

Poznejši stroški v povezavi z neopredmetenimi sredstvi so usredstveni le v primerih, ko povečujejo prihodnje gospodarske koristi, ki izhajajo iz sredstva, na katerega se izdatki nanašajo. Vsi drugi stroški so v poslovnem izidu pripoznani kot odhodki, takoj ko do njih pride.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti neopredmetenih sredstev in se začne, ko je sredstvo na razpolago za uporabo. Ocenjene dobe koristnosti za programsko opremo, licence in druge pravice so od 2 do 10 let (za tekoče in predhodno obdobje).

ZALOGE

V izkazu finančnega položaja se zaloge vrednotijo po nabavni ceni. Vrednotene so po nabavni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši od obeh. Vrednost zalog obsega nabavno vrednost in druge stroške, ki se pojavljajo pri spravljajanju zalog na njihovo zdajšnje mesto in v njihovo zdajšnje stanje. Družba uporablja metodo slabitve vrednosti zalog, in sicer 5 % nabavne vrednosti zalog brez gibanja dlje kot eno leto na koncu vsakega obračunskega obdobja. Stroški nabave obsegajo kupno ceno, carino in druge dajatve, prevozne stroške, stroške pretovarjanja in druge stroške, ki jih je mogoče pripisati neposredno pridobljeni postavki zalog. Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena pri normalnem poslovanju, zmanjšana za stroške prodaje.

FINANČNI INSTRUMENTI

Začetno pripoznanje in merjenje

Po prvotnem pripoznanju družba razvrsti sredstva po odplačni vrednosti. Ob začetnem pripoznanju je razvrstitev finančnih sredstev odvisna od značilnosti pogodbenega denarnega toka finančnega sredstva in poslovnega modela družbe za upravljanje z njim. Z izjemo terjatev iz poslovanja, ki ne vsebujejo pomembne sestavine financiranja, ali za katere je družba uporabila

praktično rešitev, ob prvotnem pripoznanju družba izmeri finančno sredstvo po pošteni vrednosti, ki je (v primeru finančnega sredstva, ki ni pripoznano po pošteni vrednosti prek poslovnega izida) povečana za stroške transakcije. Terjatve iz poslovanja, ki ne vsebujejo pomembne sestavine financiranja, ali za katere je družba uporabila praktično rešitev, se merijo po transakcijski ceni, ki je določena v skladu z določili standarda MSRP 15.

Za razvrstitev in merjenje finančnega sredstva po odplačni vrednosti mora finančno sredstvo ustvarjati denarne tokove, ki vsebujejo »izključno plačila glavnice in obresti (SPPI)« od neporavnane zneska glavnice. Tako imenovani SPPI test mora podjetje opraviti za vsak posamezen finančni instrument.

Naknadno merjenje

Po prvotnem merjenju so finančna sredstva razvrščena v štiri kategorije:

- finančna sredstva po odplačni vrednosti (dolžniški instrumenti),
- finančna sredstva po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa z recikliranjem kumulativnih dobičkov in izgub (dolžniški instrumenti),
- finančna sredstva po pošteni vrednosti prek drugega vseobsegajočega donosa brez recikliranja kumulativnih dobičkov in izgub ob odpravi pripoznanja (kapitalski instrumenti),
- finančna sredstva po pošteni vrednosti prek poslovnega izida.

Na dan 31. 12. 2024 družba izkazuje le finančna sredstva po odplačni vrednosti.

Finančna sredstva po odplačni vrednosti (dolžniški instrumenti)

Ta kategorija finančnih sredstev je najpomembnejša za družbo. Družba meri finančna sredstva po odplačni vrednosti, če sta izpolnjena oba naslednja pogoja:

- družba ima finančno sredstvo v posesti v okviru poslovnega modela, s ciljem posedovanja finančnih sredstev za namen zbiranja pogodbenih denarnih tokov in
- pogodbeni pogoji finančnega sredstva določajo, da družba pripozna denarne tokove iz naslova finančnih sredstev, ki so izključno plačila glavnice in obresti od neporavnane glavnice.

Finančna sredstva po odplačni vrednosti se po prvotnem pripoznanju merijo z uporabo metode efektivnih obrestnih mer (EIR – effective interest rate), z obračunom morebitne izgube iz oslabitve. Dobički in izgube se pripoznajo v poslovnem izidu ob odpravi, spremembi ali oslabitvi teh sredstev.

Odprava pripoznanja

Družba odpravi pripoznanje finančnega sredstva (ali, kadar je ustrezno del finančnega sredstva ali del skupine sorodnih finančnih sredstev) iz izkaza finančnega položaja družbe, če:

- so potekle pravice do prejema denarnih tokov iz naslova sredstva ali
- je družba svoje pravice do prejema denarnih tokov iz naslova sredstva prenesla ali prevzela obvezo, da v doglednem času v celoti poravna prejem denarnih tokov tretjim osebam v okviru „prehodne“ ureditve in (a) je družba prenesla vsa tveganja in koristi iz naslova sredstva ali (b) ni niti prenesla niti ohranila večine tveganj in koristi iz naslova sredstva, temveč je prenesla obvladovanje le tega.

Ob prenosu svoje pravice do prejema denarnih tokov iz naslova sredstva ali ob sprejemu prehodne ureditve, družba oceni če in v kolikšni meri je ohranila tveganja in koristi iz naslova lastništva. Če družba ni niti prenesla niti ohranila večine tveganj in koristi iz naslova sredstva in ni prenesla obvladovanja sredstva, potem nadaljuje s pripoznanjem prenesenega sredstva v obsegu svoje neprekinjene udeležbe v sredstvu. V tem primeru mora družba pripoznati tudi s tem povezano obvezo. Preneseno sredstvo in z njim povezana obveza se merita z uporabo metode, ki odraža pravice in obveznosti, ki jih je družba ohranila.

OSLABITEV SREDSTEV

Oslabitev finančnih sredstev

Družba pripozna popravek vrednosti za pričakovane kreditne izgube (ECL – expected credit loss) za vse dolžniške instrumente, ki niso izkazani po pošteni vrednosti prek poslovnega izida. Pričakovane kreditne izgube predstavljajo razliko med pogodbenimi denarnimi tokovi, ki so zapadli po pogodbi, in vsemi denarnimi tokovi, za katere družba pričakuje, da jih bo prejela, diskontirani na približek prvotne efektivne obrestne mere. Pričakovani denarni tokovi vključujejo denarne tokove od prodaje sredstev zavarovanja ali drugih kreditnih povečanj, ki so sestavni del pogodbenih pogojev.

Za izračun pričakovanih kreditnih izgub pri terjatvah iz poslovanja in sredstvih iz pogodb, uporablja družba poenostavljen pristop. Glede na to ne spremlja sprememb v kreditnem tveganju, temveč na vsak datum poročanja pripozna popravek vrednosti za kreditne izgube skozi celotno življenjsko dobo pričakovanih kreditnih izgub.

Oslabitev nefinančnih sredstev

Družba ob vsakem datumu poročanja preveri knjigovodsko vrednost pomembnih nefinančnih sredstev z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabitve. Če tovrstni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Za namen preizkusa oslabitve se sredstva, ki jih ni mogoče preizkusiti posamično, uvrstijo v najmanjšo možno skupino sredstev, ki ustvarjajo denarne tokove iz nadaljnje uporabe in ki so pretežno neodvisna od prejemkov drugih sredstev ali skupin sredstev (denar ustvarjajoča enota).

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna, kadar njena knjigovodska vrednost presega njeno nadomestljivo vrednost. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Izguba, ki se pri denar ustvarjajoči enoti pripozna zaradi oslabitve, se razporedi tako, da se najprej zmanjša morebitna knjigovodska vrednost dobrega imena, razporejenega na denar ustvarjajočo enoto, nato pa na druga sredstva enote (skupine enot), sorazmerno s knjigovodsko vrednostjo vsakega sredstva v enoti.

DENAR IN DENARNI USTREZNIKI

Denar in denarni ustrezniki, ki jih sestavljajo knjižni denar na računih pri banki na odpoklic ter denar na poti, se izkazujejo po nominalni vrednosti in se merijo po odplačni vrednosti.

FINANČNE OBVEZNOSTI

Finančne obveznosti se ob začetnem pripoznanju razvrstijo med finančne obveznosti prek poslovnega izida, prejeta posojila, obveznosti iz poslovanja ali v skupino izvedeni finančni instrumenti, ki so določeni kot instrumenti učinkovitega varovanja pred tveganjem.

PREJETA IN DANA POSOJILA

Ta skupina je najpomembnejša postavka finančnih instrumentov družbe. Po začetnem pripoznanju se dana in prejeta posojila merijo po odplačni vrednosti z uporabo metode efektivne obrestne mere. Ob odpravi pripoznanja finančne obveznosti, se vsi dobički in izgube pripoznajo v poslovnem izidu in v okviru amortizacije efektivne obrestne mere. Odplačna vrednost se obračuna upoštevajoč morebitne popuste ali premije ob nakupu ter pristojbine ali stroške, ki so sestavni del efektivne obrestne mere. Amortizacija efektivne obrestne mere se v izkazu poslovnega izida izkaže v okviru stroškov financiranja. V to skupino običajno sodijo obrestovana dana in prejeta posojila.

Finančna sredstva in finančne obveznosti se pobotajo, pri čemer se neto razlika prikaže v izkazu finančnega položaja, če obstaja trenutno izvršljiva pravna pravica za pobotanje pripoznanih zneskov in če namerava družba izvesti poravnavo na neto osnovi s hkratnim unovčenjem sredstev in poravnavo obveznosti.

Med finančne obveznosti družba zajema prejeta posojila in poslovne obveznosti.

Glede na zapadlost so razvrščene med kratkoročne finančne obveznosti (zapadlost do 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja) ali dolgoročne finančne obveznosti (zapadlost nad 12 mesecev po datumu izkaza finančnega položaja).

Prav tako se poslovne obveznosti merijo po odplačni vrednosti.

Poslovne obveznosti

Poslovne obveznosti so dobaviteljski krediti za kupljeno blago ali kupljene storitve, obveznosti do zaposlencev za opravljeno delo, obveznosti do financerjev v zvezi z obrestmi in podobnimi postavkami, obveznosti do države iz naslova davkov, tudi obračunanega davka na dodano vrednost, ter obveznosti v zvezi z razdelitvijo poslovnega izida.

Odprava pripoznanja

Pripoznanje finančne obveznosti se odpravi, ko je obveznost poravnana, preklicana ali preneha veljati. Kadar podjetje obstoječo finančno obveznost zamenja z drugo istega posojilodajalca pod bistveno drugačnimi pogoji ali se pogoji obstoječe obveznosti bistveno spremenijo, se taka zamenjava ali sprememba obravnava kot odprava pripoznanja prvotne obveznosti in pripoznanje nove obveznosti. Razlika v neodpisani vrednosti finančne obveznosti se pripozna v izkazu poslovnega izida.

KRA TKOROČNI ZASLUŽKI ZAPOSLENIH

Obveze za kratkoročne zasluške zaposlenih se merijo brez diskontiranja in se izkažejo med odhodki, ko je delo zaposlenega v povezavi z določenim kratkoročnim zaslužkom opravljeno.

NEKRA TKOROČNI ZASLUŽKI ZAPOSLENIH

Rezervacije za pozaposlitvene zasluške in jubilejne nagrade

Družba je skladno s predpisi zavezana k izplačilu jubilejnih nagrad zaposlenim in pozaposlitvenih zaslužkov, za kar so oblikovane rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije so oblikovane v vrednosti ocenjenih prihodnjih izplačil za pozaposlitvene zasluške in jubilejne nagrade, diskontirane na datum poročanja, za zaposlene v tistih državah, kjer obstaja zakonska obveza za izplačilo pozaposlitvenih zaslužkov in jubilejnih nagrad. V izračunu so upoštevani stroški pozaposlitvenih zaslužkov in strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Pri izračunu je uporabljena metoda projicirane enote. V izkazu poslovnega izida se pripoznajo stroški dela in stroški obresti, preračun pozaposlitvenih zaslužkov oziroma nerealiziranih aktuarskih dobičkov ali izgub pa v drugem vseobsegajočem donosu ter za jubilejne nagrade v izkazu poslovnega izida. Predpostavke so pojasnjene v poglavju 3.2.9.

REZERVACIJE

Rezervacije se pripoznajo, če ima družba zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti, in če je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Družba določi rezervacije z diskontiranjem pričakovanih prihodnjih denarnih tokov po meri pred obdavčitvijo, ki odraža obstoječe ocene časovne vrednosti denarja, in po potrebi tveganja, ki so značilna za obveznost.

PRIHODKI OD PRODAJE OPRAVLJENIH STORITEV

Prihodki iz pogodb s kupci se pripoznajo ob prenosu storitev na kupca v znesku, ki odraža nadomestilo, za katerega družba meni, da bo upravičena v zameno za te storitve.

ZNESKI IZ POGODB

Sredstva iz pogodb s kupci

Sredstva iz pogodb predstavljajo pravico do nadomestila v zameno za storitve, ki jih družba prenese na kupca. Če družba opravi prenos storitev na kupca preden kupec poravna nadomestilo ali pred zapadlostjo nadomestila v plačilo, se nadomestilo pripozna kot pogojna obveznost iz pogodbe. Družba nima sredstev iz pogodb s kupci.

Terjatve iz poslovanja

Terjatev predstavlja pravico družbe do brezpogojnega zneska nadomestila, tj. nadomestilo zapade v plačilo v določenem roku. Ostala določila so določena v nefinančnih instrumentih.

Obveznosti iz pogodb s kupci

Obveznosti iz pogodb predstavljajo obveznost prenosa storitev na kupca v zameno za nadomestilo, ki ga je družba prejela od kupca (ali ga je kupec dolžan poravnati). Če kupec nadomestilo poravna pred prenosom storitev na kupca, se obveznost iz pogodbe pripozna na dan poravnave ali na dan zapadlosti v plačilo (kar nastopi prej). Obveznosti iz pogodbe se pripoznajo kot prihodki, ko kupec in družba izpolnita svojo izvršitveno obvezo po pogodbi.

DRŽAVNE PODPORE

Prihodki iz naslova državnih podpor se v začetku pripoznajo, ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bo družba prihodke prejela in da bo izpolnila pogoje v povezavi z njimi. Prihodki, prejeti za kritje stroškov, se pripoznavajo dosledno kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo zadevni stroški, ki naj bi jih ti prihodki nadomestili. S sredstvi povezani prihodki se v izkazu poslovnega izida pripoznavajo dosledno med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva.

FINANČNI PRIHODKI IN FINANČNI ODHODKI

Finančni prihodki od obresti se pripoznavajo ob njihovem nastanku z uporabo efektivne obrestne mere. Finančni odhodki obsegajo stroške izposojanja in se v izkazu poslovnega izida pripoznavajo po metodi efektivnih obresti, razen tistih, ki se pripišejo nepremičninam, napravam in opremi v gradnji ali pripravi.

DAVEK OD DOHODKA PRAVNIH OSEB

Davek od dohodka pravnih oseb poslovnega leta vključuje odmerjeni in odloženi davek. Davek od dohodka pravnih oseb se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v delu, ki je povezan s postavkami, izkazanimi neposredno v izkazu vseobsegajočega donosa. Odmerjeni davek se obračuna od obdavčljivega dobička za poslovno leto po davčnih stopnjah, ki veljajo na datum poročanja, in od morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK

Odložene terjatve za davek se pripozna v vrednosti verjetnega razpoložljivega prihodnjega obdavčljivega dobička, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo zanj mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

Pri izkazovanju odloženega davka se uporablja metoda obveznosti po izkazu finančnega položaja, pri čemer se upoštevajo začasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja ter vrednostmi za potrebe davčnega poročanja. Znesek odloženega davka temelji na pričakovanem načinu povračila oziroma poravnave knjigovodske vrednosti sredstev in obveznosti ob uporabi davčnih stopenj, veljavnih na datum poročanja. Odložene terjatve za davek in odložene obveznosti za davek se pobotajo, če obstaja zakonska pravica pobotati odmerjene terjatve za davek in odmerjene obveznosti za davek od dohodka ter so odloženi davki vezani na isto obdavčljivo pravno osebo in isti davčni organ.

3.2 POJASNILA K POSTAVKAM RAČUNOVODSKIH IZKAZOV

Vsa pojasnila se nanašajo na leto 2024, če ni drugače navedeno. Denarne enote v preglednicah so izkazane v evrih (EUR) brez centov.

3.2.1 Neopredmetena sredstva

2024

Vsebina	Premoženjske pravice	Aktivne časovne razmejitev	Neopredmetena sredstva v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje 1. 1. 2024	4.584.029	792.528	1.065	5.377.622
Nove pridobitve	1.391.271	16.481	446.440	1.854.192
Odtujitve	-70.524	0	0	-70.524
Prenos iz investicij v teku	290.755	0	-290.755	0
Stanje 31. 12. 2024	6.195.531	809.009	156.750	7.161.290
Nabrani popravek vrednosti				
Stanje 1. 1. 2024	2.999.334	644.358	0	3.643.692
Amortizacija	677.390	66.806	0	744.196
Odtujitve	-70.524	0	0	-70.524
Stanje 31. 12. 2024	3.606.200	711.164	0	4.317.364
Neodpisana vrednost				
Stanje 1. 1. 2024	1.584.695	148.170	1.065	1.733.930
Stanje 31. 12. 2024	2.589.331	97.845	156.750	2.843.926

Med pomembne pridobitve premoženjskih pravic v letu 2024 sodi sistem Safety Net (584.100 EUR), nadgradnja sistema FDPS (232.693 EUR), nadgradnja sistema za avtomatizirano kibernetško obrambo (63.976 EUR) in nakup sistema za penetracijsko testiranje Pentera core (108.150 EUR).

Med pomembnejša neopredmetena dolgoročna sredstva družba uvršča:

- operativni sistem Safety Net, katerega knjigovodska vrednost na 31. 12. 2024 znaša 507.812 EUR in preostala življenjska doba še 6,5 let ter
- operativni sistem AFTN/AMHS, katerega knjigovodska vrednost na 31. 12. 2024 znaša 437.620 EUR in preostala življenjska doba 7 let.

Delež v celoti odpisanih neopredmetenih sredstev glede na stanje nabavne vrednosti na dan 31. 12. 2024 znaša 35,8 %. Družba na dan 31. 12. 2024 nima obvez za nakupe neopredmetenih osnovnih sredstev.

2023

Vsebina	Premoženjske pravice	Aktivne časovne razmejitev	Neopredmetena sredstva v pridobivanju	Skupaj
Nabavna vrednost				
Stanje 1. 1. 2023	3.959.287	699.003	0	4.658.290
Nove pridobitve	628.276	10.135	1.065	639.476
Prenos iz kratkoročnih AČR	0	83.390	0	83.390
Odtujitve	-3.534	0	0	-3.534
Stanje 31. 12. 2023	4.584.029	792.528	1.065	5.377.622
Nabrani popravek vrednosti				
Stanje 1. 1. 2023	2.441.815	559.065	0	3.000.880
Amortizacija	561.053	0	0	561.053
Odtujitve	-3.534	0	0	-3.534
Prenos v odhodke	0	85.293	0	85.293
Stanje 31. 12. 2023	2.999.334	644.358	0	3.643.692
Neodpisana vrednost				
Stanje 1. 1. 2023	1.517.472	139.938	0	1.657.410
Stanje 31. 12. 2023	1.584.695	148.170	1.065	1.733.930

3.2.2 Opredmetena osnovna sredstva

2024

Vsebina	Zemljišča	Zgradbe	Zgradbe - stvarni vložek 2013	Zgradbe - pravica do uporabe	Zgradbe v pridobivanju	Oprema	Oprema - pravica do uporabe	Oprema v pridobivanju	Drobni inventar in druga oprema	Skupaj
Nabavna vrednost										
Stanje 1. 1. 2024	17.638	17.087.453	61.839	3.407.992	42.972	37.691.429	328.621	2.114.064	67.680	60.819.688
Nove pridobitve	0	0	0	887.972	9.216	1.283.410	134.606	1.920.243	66	4.235.513
Prenos v uporabo	0	0	0	0	0	0	0	-1.805.972	-1.152	-1.807.124
Odtujitve	0	0	0	-870.268	0	-118.450	-150.479	0	0	-1.139.197
Stanje 31. 12. 2024	17.638	17.087.453	61.839	3.425.696	52.188	38.856.389	312.748	2.228.335	66.594	62.108.880
Nabrani popravek vrednosti										
Stanje 1. 1. 2024	0	5.522.194	35.446	1.280.259	0	33.353.999	129.789	0	61.476	40.383.163
Amortizacija	0	519.261	2.012	381.976	0	1.181.408	72.282	0	1.428	2.158.367
Odtujitve	0	0	0	-824.350	0	-110.815	-150.399	0	-1.152	-1.086.716
Stanje 31. 12. 2024	0	6.041.455	37.458	837.885	0	34.424.592	51.672	0	61.752	41.454.814
Neodpisana vrednost										
Stanje 1. 1. 2024	17.638	11.565.259	26.393	2.127.733	42.972	4.337.430	198.832	2.114.064	6.204	20.436.525
Stanje 31. 12. 2024	17.638	11.045.998	24.381	2.587.811	52.188	4.431.797	261.076	2.228.335	4.842	20.654.066

Vsebina	1. 1. 2024	Popravek	31. 12. 2024
Naložbene nepremičnine	204.042	0	204.042
SKUPAJ	204.042	0	204.042

Nabavna vrednost zemljišča »stari hangar Brnik« je bila na naložbene nepremičnine v znesku 204.042 EUR prenesena na dan 31. 12. 2022.

Delež v celoti odpisanih opredmetenih osnovnih sredstev glede na stanje nabavne vrednosti na dan 31. 12. 2024 znaša 49,07 %.

Najpomembnejše pridobitve v letu 2024 so:

- nabava VoIP VCS sistema (1.258.052 EUR),
- nabava VoIP VDR sistema (295.725 EUR),
- nabava požarnih pregrad (111.792 EUR),
- nabava rotacijskega zgloba za radar Charlie (318.510 EUR),
- nadgradnja sistema VHF Krim (56.608 EUR).

Na dan 31. 12. 2024 niso obstajale obveze za nakup osnovnih sredstev.

Družba nima zastavljenih osnovnih sredstev ali sredstev, pridobljenih na osnovi finančnega najema.

Družba nima sredstev, ki se ne uporabljajo in bi bila določena kot nekratkoročna sredstva za prodajo. Družba nima obvez za nakup opredmetenih osnovnih sredstev.

2023

Vsečina	Zemljiš- ča	Zgradbe	Zgradbe - stvarni vložek 2013	Zgradbe - pravica do uporabe	Zgradbe v pridobi- vanju	Oprema	Oprema - pravica do uporabe	Oprema v pridobi- vanju	Drobni inventar in druga oprema	Skupaj
Nabavna vrednost										
Stanje 1. 1. 2023	17.638	17.087.453	61.839	3.407.992	42.972	37.228.832	291.235	1.066.119	68.016	59.272.096
Nove pridobitve	0	0	0	0	0	440.023	178.142	1.442.434	2.482	2.063.081
Prenos v uporabo	0	0	0	0	0	394.489	0	-394.489	0	0
Odtujitve	0	0	0	0	0	-371.915	-140.756	0	-2.818	-515.489
Stanje 31. 12. 2023	17.638	17.087.453	61.839	3.407.992	42.972	37.691.429	328.621	2.114.064	67.680	60.819.688
Nabrani popravek vrednosti										
Stanje 1. 1. 2023	0	4.994.129	33.433	1.087.129	0	32.273.399	215.736	0	62.717	38.666.543
Amortizacija	0	528.065	2.013	193.130	0	1.448.776	54.809	0	1.577	2.228.370
Odtujitve	0	0	0	0	0	-368.176	-140.756	0	-2.818	-511.750
Stanje 31. 12. 2023	0	5.522.194	35.446	1.280.259	0	33.353.999	129.789	0	61.476	40.383.163
Neodpisana vrednost										
Stanje 1. 1. 2023	17.638	12.093.324	28.406	2.320.863	42.972	4.955.433	75.499	1.066.119	5.299	20.605.553
Stanje 31. 12. 2023	17.638	11.565.259	26.393	2.127.733	42.972	4.337.430	198.832	2.114.064	6.204	20.436.525

Vsebina	1. 1. 2023	Popravek	31. 12. 2023
Naložbene nepremičnine	204.042	0	204.042
SKUPAJ	204.042	0	204.042

Najemi – družba kot najemnik

Za potrebe svojega poslovanja ima družba v najemu nepremičnine, vozila in pisarniško ter drugo opremo. Trajanje najema nepremičnin je od pet do trideset let, motornih vozil in opreme pa od enega do pet let. Plačilo obveznosti najemnika iz najema sredstev je zavarovano z lastništvom najemodajalca nad temi sredstvi. V povezavi s številnimi najemnimi pogodbami ima družba opcijo podaljšanja ali odpovedi najema ter pravico do plačila variabilnega dela najemnine, kar je podrobneje opisano v nadaljevanju.

Družba je za najem nekatere opreme sklenila najemne pogodbe, katerih trajanje najema je eno leto ali manj, v najemu pa ima tudi pisarniško opremo z nizko vrednostjo. Za pripoznanje obveznosti iz kratkoročnih najemov in najemov sredstev z nizko vrednostjo uporablja družba izjemo, ki jo omogoča računovodski standard.

Gibanje knjigovodske vrednosti pravic do uporabe sredstev v obračunskem obdobju:

Vsebina	Začetno stanje 1. 1. 2024	Povečanje v letu 2024	Zmanjšanje v letu 2024	31. 12. 2024
SREDSTVA				
Pravica do uporabe najetih sredstev	2.396.365	1.022.578	570.056	2.848.887
Skupaj sredstva	2.396.365	1.022.578	570.056	2.848.887
KAPITAL IN OBVEZNOSTI				
Nekratkoročne obveznosti				
Obveznosti iz najemov	1.529.891	0	253.105	1.276.786
Kratkoročne obveznosti				
Obveznosti iz najemov	355.274	346.968	355.274	346.968
Skupaj kapital in obveznosti	1.885.165	346.968	608.379	1.623.754

V letu 2024 je družba v izkazu finančnega položaja povečala obveznosti za najemnine iz pravice do uporabe sredstev v znesku 1.231.597 EUR in zmanjšala obveznosti za plačila v znesku 355.274 EUR.

Sredstva so se iz naslova dolgoročnih najemov povečala v znesku 1.022.578 EUR in zmanjšala na podlagi obračuna amortizacije in drugih sprememb vrednosti sredstev v znesku 570.056 EUR.

Plačila za obveznosti iz naslova dolgoročnih najemov so znašala 355.274 EUR, plačila za najeme manjših vrednosti pa 298.100 EUR.

Skupaj pripoznano v izkazu poslovnega izida

Vsebina	2024	2023
Amortizacija pravic do uporabe	454.258	247.939
Stroški najema malih vrednosti	298.100	278.773
Poslovni izid iz poslovanja	752.358	526.712
Odhodki financiranja	63.772	47.780
Skupaj pripoznano v izkazu poslovnega izida	816.130	574.492

3.2.3 Dolgoročne finančne naložbe

Evropska zakonodaja o enotnem evropskem nebu (SES) je od držav članic Evropske unije zahtevala ustanovitev funkcionalnih blokov zračnega prostora (Functional Airspace Blocks – FABs), ki temeljijo na operativnih zahtevah in so določeni ne glede na državne meje, kjer je izvajanje storitev navigacijskih služb zračnega prometa in povezanih nalog zasnovano na delovanju in optimizaciji z namenom uvedbe okrepljenega sodelovanja med izvajalci storitev navigacijskih služb zračnega prometa v vsakem funkcionalnem bloku zračnega prostora. Da bi izpolnile to obveznost, so Avstrija, Bosna in Hercegovina, Češka, Hrvaška, Madžarska, Slovaška in Slovenija 5. maja 2011 na Brdu pri Kranju sklenile mednarodni sporazum – Sporazum o vzpostavitvi funkcionalnega bloka zračnega prostora srednje Evrope (»Sporazum FAB CE«), ki je začel veljati 20. marca 2012 (za Republiko Slovenijo 3. avgusta 2012), in ustanovile Funkcionalni blok zračnega prostora Srednje Evrope (»FAB CE«). Sočasno so izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa teh držav sklenili Sporazum o sodelovanju izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa držav FAB CE (ANSP Sporazum o sodelovanju), 30. maja 2011 pa je bil sklenjen še Sporazum o sodelovanju nacionalnih nadzornih organov držav FAB CE.

Izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa FAB CE, razen BHANSA, so skladno z odločitvijo odbora direktorjev izvajalcev navigacijskih služb zračnega prometa (CEOC) in z namenom krepitve sodelovanja med izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa ter izpolnjevanja takratnih zahtev zakonodaje enotnega evropskega neba, ustanovili tudi skupno družbo FABCE, letalske storitve, d. o. o., s sedežem na Zgornjem Brniku, ki je bila 17. 11. 2014 vpisana v sodni register pri Okrožnem sodišču v Kranju.

Kljub temu, da funkcionalni bloki zračnega prostora po sprejemu prenovljenega paketa zakonodaje o enotnem evropskem nebu SES2+ niso več obvezujoči, so države članice FAB CE, kot tudi izvajalci navigacijskih služb zračnega prometa teh držav, sprejeli odločitev, da z delovanjem in sodelovanjem v okviru funkcionalnega bloka zračnega prostora FAB CE, kot tudi v okviru FABCE, letalske storitve, d. o. o., nadaljujejo.

Družba ima v FABCE, letalske storitve, d. o. o., dolgoročno naložbo v višini 16.000 EUR, ki predstavlja 1/6 deleža novoustanovljene družbe. Naložba je pripoznana po nabavni vrednosti.

3.2.4 Odložene terjatve za davke

Terjatve za odložene davke je družba pripoznala iz začasnih razlik med davčnimi in knjigovodskimi vrednostmi dolgoročnih rezervacij za jubilejne nagrade in pozaposlitvene zaslužke ter neizkoriščene olajšave v osnovna sredstva. Učinki odloženih davkov v znesku 334.484 EUR so bili pripoznani v izkazu poslovnega izida.

2024

Vsebina	31. 12. 2023	Povečanje	Zmanjšanje	31.12.2024
Za jubilejne nagrade	30.017	795	0	30.812
Za odpravnine ob upokojitvi	550.400	207.003	0	757.403
Za neizkoriščene olajšave v OS	0	126.686	0	126.686
SKUPAJ	580.417	334.484	0	914.901

Ob zaključku poslovnega obdobja na dan 31. 12. 2024 je družba uporabila davčno stopnjo v višini 22 %.

2023

Vsebina	31. 12. 2022	Povečanje	Zmanjšanje	31.12.2023
Za jubilejne nagrade	27.154	2.863	0	30.017
Za odpravnine ob upokojitvi	198.239	352.161	0	550.400
Za neizkoriščene olajšave v OS	49.574	0	49.574	0
SKUPAJ	274.967	355.023	49.574	580.417

3.2.5 Zaloge

Družba ima na zalogi predvsem vitalne rezervne dele za radarske sisteme. Zaloge so ob začetnem pripoznavanju vrednotene po nabavni vrednosti. Družba uporablja metodo slabitve vrednosti zalog, in sicer 5 % nabavne vrednosti zalog brez gibanja dlje kot 1 leto na koncu vsakega obračunskega obdobja. Odpisi vrednosti zalog so razkriti v poglavju 3.2.18.

Vsebina	31. 12. 2023	Nabava	Poraba	Slabitev	31. 12. 2024
Rezervni deli	337.742	10.757	2.972	28.019	317.508
Blago namenjeno prodaji	1.469	0	1.469	0	0
SKUPAJ	339.211	10.757	4.441	28.019	317.508

3.2.6 Kratkoročne poslovne terjatve

Vsebina	Bruto 31. 12. 2024	Popravek vrednosti	Knjigovodska vrednost 31. 12. 2024	31. 12. 2023
Terjatve do kupcev v državi	350.406	0	350.406	329.935
Terjatve do kupcev v tujini	8.650.663	1.457.139	7.193.524	6.417.406
Terjatve do državnih inštitucij	377.071	0	377.071	158.628
Druga sredstva	723.764	0	723.764	609.529
SKUPAJ	10.101.904	1.457.139	8.644.765	7.515.498

Druga sredstva predstavljajo kratkoročno odložene stroške za:

- plačano članarino organizaciji Eurocontrol,
- plačana članarino organizaciji CANSO,
- plačana izobraževanja organizaciji Eurocontrol, ki so bila izvedena v januarju 2025, ter
- plačan letni strošek podpore in vzdrževanja ADMT sistema.

GIBANJE POPRAVKA VREDNOSTI TERJATEV

Vsebina	2024	2023
Stanje 1. 1.	1.557.970	1.447.886
Oblikovanje popravkov vrednosti v letu (neto znesek)	0	110.084
Zmanjšanje popravkov vrednosti v letu (neto znesek)	-100.831	0
Izterjane odpisane terjatve (neto znesek)	0	0
Dokončen odpis (izbris) terjatev	0	0
Stanje 31. 12.	1.457.139	1.557.970

Popravek vrednosti terjatev je oblikovan v znesku 1.457.139 EUR. Družba je preverila ustreznost pripoznanja popravka vrednosti terjatev in ugotovila, da je popravek vrednosti terjatev primeren, ustrezen ter v skladu z MSRP 9.

STAROSTNA STRUKTURA TERJATEV DO KUPCEV (PO SLABITVI TERJATEV)

Vsebina	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nezapadle terjatve	7.518.305	6.698.852
Terjatve zapadle do 30 dni	7.730	13.883
Terjatve zapadle do 90 dni	158	6.006
Terjatve zapadle nad 90 dni	17.737	28.600
SKUPAJ	7.543.930	6.747.341

3.2.7 Denarna sredstva

Vsebina	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nova Ljubljanska banka d. d.	4.862.348	4.871.734
OTP banka d. d.	3.740.730	578.909
Banka Intesa Sanpaolo d. d.	12.114	70.400
Unicredit banka Slovenija d. d.	60.653	13.126
SKUPAJ	8.675.845	5.534.169

3.2.8 Kapital

Družba je poslovno leto 2024 zaključila s čistim poslovnim izidom v višini 6.801.920 EUR.

Kapital družbe se je v letu 2024 povečal in na 31. 12. 2024 znaša 17.609.169 EUR ter je sestavljen iz vpoklicanega kapitala, zakonskih rezerv, drugih rezerv in rezerv nastalih zaradi vrednotenja po poštenu vrednosti.

Na osnovi ponovnega aktuarskega izračuna za leti 2022 in 2023 je bilo upoštevano načelo popravka pomembne napake preteklih obdobj v kapitalu (glej 2.6.).

3.2.9 Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

2024

Vsebina	Jubilejne nagrade in pozaposlitveni zaslužki	Tožbe in odškodnine	Druge rezervacije	Druge pasivne časovne razmejitve	Skupaj
Stanje 1. 1. 2024	7.144.873	0	0	0	7.144.873
Oblikovanje	664.115	77.461	0	23.315	764.891
Odprava	-310.935	0	0	0	-310.935
Poraba	-332.454	0	0	0	-332.454
Prenos na kratkoročni del	0	0	0	0	0
Stanje 31. 12. 2024	7.165.599	77.461	0	23.315	7.266.375

2023

Vsebina	Jubilejne nagrade in pozaposlitveni zaslužki	Tožbe in odškodnine	Druge rezervacije	Druge pasivne časovne razmejitve	Skupaj
Stanje 1. 1. 2023	3.178.698	0	0	0	3.178.698
Oblikovanje	4.369.804	0	0	0	4.369.804
Odprava	-80.745	0	0	0	-80.745
Poraba	-322.884	0	0	0	-322.884
Prenos na kratkoročni del	0	0	0	0	0
Stanje 31. 12. 2023	7.144.873	0	0	0	7.144.873

Na osnovi aktuarskega izračuna za leto 2024 in ponovnega aktuarskega izračuna za leti 2022 in 2023, ki ga je odobrilo poslovodstvo družbe, so bile pripoznane rezervacije za jubilejne nagrade in pozaposlitvene zaslužke. Ustrezno temu so bile usklajene tudi terjatve za odložene davke.

Na osnovi upoštevanja načela popravka pomembne napake iz preteklih obdobj (leti 2022 in 2023) je bil preračun za nazaj v znesku 1.868.355 EUR upoštevan v postavkah kapitala (glej 2.6 in 3.2.8).

AKTUARSKE METODE

Merjenje sedanjih vrednosti obvez za dolgoročne zaslužke zaposlenih (izračunavanje rezervacij) je izvedeno skladno z MRS 19, in sicer:

- Uporablja se aktuarska metoda - metoda predvidene pomembnosti enot (metoda obračunavanja zaslužkov sorazmerno z opravljenim delom ali kot metoda zaslužkov na leta službovanja v družbi), ki omogoča izdelavo zanesljive ocene končnih stroškov zaslužkov, ki so jih zaposleni dobili v zameno za svoje službovanje v tekočem in preteklih obdobjih.
- Zaslužki se pripišejo tekočemu in preteklim obdobjem.
- Ocenjene so demografske (umrljivost in fluktuacija zaposlenih) in finančne (prihodnja povečanja plač) aktuarske predpostavke, ki bodo vplivale na stroške zaslužkov.
- Za ugotovitev sedanje vrednosti obveznosti za dolgoročne zaslužke zaposlenih so končni stroški zaslužkov, ki so jih zaposleni dobili v zameno za svoje službovanje v družbi v tekočem in preteklih obdobjih, diskontirani.

Aktuarske predpostavke in primerljive vrednosti

Pri merjenju so se upoštevale v nadaljevanju predstavljene aktuarske predpostavke.

Demografske predpostavke:

- Tablice smrtnosti:**

- Tablice smrtnosti prebivalstva Slovenije iz leta 2007, ločene za moške in ženske, znižane za 10% (aktivna populacija).
- Na dan 31. 12. 2024 to pomeni 0,4 % povprečno smrtnost zaposlenih za naslednje poslovno leto (pričakovano zmanjšanje števila zaposlenih zaradi smrti).
- Povprečna starost zaposlenih na dan 31. 12. 2024 znaša 45 let, na dan 31. 12. 2023 je znašala 46,1 let.

- Fluktuacija zaposlenih:**

- Fluktuacija zaposlenih zaradi odpovedi delovnega razmerja s strani delojemalca: linearno padajoča od 4,0 % pri 18 letih do 0,0 % pri 58 letih, nato konstantna 0,0 %.
- Na dan 31. 12. 2024 to pomeni povprečno letno fluktuacijo 1,3 % za naslednje poslovno leto.
- Fluktuacija zaposlenih zaradi večjega obsega odpovedi delovnega razmerja s strani delodajalca ni upoštevana.

- Upokojevanje:**

- Predviden datum upokojitve za posameznega zaposlenega je izračunan na podlagi podatkov o spolu, datumu rojstva in doseženi skupni delovni dobi na dan 31. 12. 2024 v skladu s 27. členom Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (upoštevajo se pogoji za pridobitev pravice do starostne pokojnine) in s 3. alineo prvega odstavka 28. člena (delo pred 18. letom). Vključen je tudi pogoj, da se ženske ne bodo upokojile pred 56. in moški ne pred 58. letom starosti ne glede na skupno delovno dobo.
- Ne glede na zgornjo alineo se je upošteval podatek družbe o predvidenem datumu upokojitve.
- Zgodnejše ali poznejše upokojevanje glede na predviden datum upokojitve ni upoštevano. V primeru, da zaposlenemu pripada jubilejna nagrada v roku dveh mesecev po predvidenem datumu upokojitve, se oblikujejo rezervacije tudi za to jubilejno nagrado.

- Analiza občutljivosti aktuarskih predpostavk**

Skladno z MRS 19 je narejena analiza občutljivosti, ki vsebuje izračun, za koliko se spremenijo zneski sedanje vrednosti obvez za jubilejne nagrade in odpravnine ob upokojitvi na dan 31. 12. 2024 in primerjalno na dan 31. 12. 2023, če so uporabljene malo spremenjene aktuarske predpostavke, in sicer donosnost, rast plač v Republiki Sloveniji in v družbi ter fluktuacija. Vsaka posamezna analiza vključuje spremembo samo ene predpostavke v višini +/- 0,5 odstotnih točk, prikazanih v spodnji tabeli, medtem ko vse ostale predpostavke pri posameznem testu ostanejo nespremenjene.

Aktuarska predpostavka	Sprememba v predpostavki * (za odstotne točke)	Sprememba v sedanji vrednosti obveze za (v EUR)			
		Jubilejne nagrade na dan		Odpravnine ob upokojitvi na dan	
		31. 12. 2024	31. 12. 2023	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Donosnost	+0,5	-9.452	-9.766	-332.497	-346.539
	-0,5	10.061	10.415	356.795	373.474
Rast plač	+0,5	10.364	10.667	358.335	372.718
	-0,5	-9.808	-10.081	-334.771	-346.829
Fluktuacija	+0,5	-9.856	-10.155	-345.343	-359.367
	-0,5	6.602	7.231	139.368	160.568

* Upošteva se, da je najnižja fluktuacija enaka 0 %.

Finančne predpostavke

Vse finančne predpostavke so določene nominalno.

- **Stopnje povečanja povprečnih plač v Republiki Sloveniji:**

- Za leta 2025 do 2027 so upoštevane stopnje povečanja povprečnih plač v RS (mesečnih in letnih) iz Pregleda makroekonomskih gibanj z napovedmi Banke Slovenije, december 2024. Od leta 2028 naprej je predvideno, da se bodo povprečne plače v Republiki Sloveniji letno višale za inflacijo (Mednarodni denarni sklad - MDS, oktober 2024) in za realno rast v višini 1,4 %.

Leto	Nominalna letna stopnja rasti povprečnih mesečnih plač v RS (v %)	Letna inflacija v RS (v%)
2025	5,5	2,2
2026	5,0	2,2
2027	4,5	2,1
2028-	3,5	2,1

- Za izračun povprečne mesečne plače v Republiki Sloveniji so osnova povprečne plače od novembra 2023 do oktobra 2024, ki rastejo v skladu z aktuarskimi predpostavkami glede nominalne stopnje rasti povprečnih bruto plač v Republiki Sloveniji.
- Za izračun povprečnih plač za zadnjih 12 mesecev, preračunanih na mesec, se upoštevajo podatki Statističnega urada Republike Slovenije (SURS), objavljeni za leto 2023

- **Stopnje povečanja plač v družbi:**

- Predpostavljena je rast osnovnih bruto plač in variabilnega dela plač v družbi v višini letne inflacije, povečane za realno rast 0,4 %, vendar ne več, kot je predvidena povprečna rast plač v Republiki Sloveniji.

Leto	Nominalna letna stopnja rasti povprečnih mesečnih plač v družbi
2025	2,6
2026	2,6
2027	2,5
2028-	2,5

- Upoštevano je povečanje osnovnih bruto plač v družbi zaradi napredovanja: linearno padajoča od 3,0 % pri 15 letih do 0,5 % pri 45 letih, nato konstantna 0,5 % letno; skupno na zaposlenih na dan 31. 12. 2024 to pomeni 0,6 % letno za naslednje poslovno leto.
- Upoštevani je dodatek na skupno delovno dobo v višini 0,5 % od osnovne plače za vsako izpolnjeno leto skupne delovne dobe.

- **Davčna stopnja:**

Pri jubilejnih nagradah in odpravninah ob upokojitvi se upošteva obveznost za prispevke delodajalca v višini 16,1 % razlike med izračunano obveznostjo do zaposlenega in neobdavčenim zneskom nagrade, v primeru da je obveznost do zaposlenega višja od neobdavčenega zneska iz Uredbe o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja.

- **Diskontne stopnje:**

Za izračun diskontne stopnje na dan 31. 12. 2024 je obrestna mera določena v višini 3,3 %, ki odraža donosnost visoko kakovostnih (rating AA) podjetniških obveznic na dan 31. 12. 2024, nominiranih v EUR, ob upoštevanju povprečnega uteženega trajanja obvez družbe (glede na izračunani znesek obveznosti pred diskontiranjem) od bilančnega datuma do izplačila po posamezni vrsti zaslužka (11,6 let).

Naslednja tabela prikazuje povprečno uteženo trajanje obveznosti.

Povprečno uteženo trajanje (v letih)	
Jubilejne nagrade	8,6
Odpravnine ob upokojitvi	11,7
Odpravnine	0,5
Skupaj	11,6

3.2.10 Nekratkoročne finančne obveznosti

Vsebina	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Nekratkoročna posojila dobljena pri bankah v državi	5.604.969	8.571.429
Nekratkoročne obveznosti – najemi MSRP 16	2.161.415	1.529.899
SKUPAJ	7.766.384	10.101.328

Družba je imela odobren en dolgoročni kredit, pri Novi Ljubljanski banki d. d.:

- kredit odobren v znesku 12.000.000 EUR, obrestna mera je 6 M EURIBOR + 0,5 odstotne točke letno. Družba kredit vrača v trimesečnih obrokih, prvi obrok je zapadel v plačilo 1. 2. 2023, zadnji obrok pa zapade 1. 11. 2029.

V letu 2024 so zapadli v plačilo obroki v skupnem znesku 1.401.243 EUR. Poleg tega je družba v letu 2024 predčasno delno odplačala kredit v višini 1.800.000 EUR, tako da na dan 31. 12. 2024 iz naslova dolgoročnih finančnih obveznosti izkazuje dolg v znesku 5.604.969 EUR. Družba za prejem posojil ni zastavila nobenih lastnih nepremičnin ali drugega premoženja.

Vsebina	Glavnica na dan	Zapadlost po letih				
	31. 12. 2024	Leto 2025	Leto 2026	Leto 2027	Leto 2028	Leto 2029
Stanje glavnice bančnih posojil, njihova zapadlost po letih	7.006.212	4.432.821	643.347	643.347	643.347	643.350
Predvidene obresti skupaj	387.635	150.815	85.306	62.053	39.119	15.803
SKUPAJ	7.393.847	4.583.636	728.653	705.400	682.466	659.153

Družba je uporabila standard – MSRP 16 Najemi - ob pričetku njegove uveljavitve z dnem 1. 1. 2019. Obveznosti na dan 31. 12. 2024 znašajo 2.508.383 EUR, kjer so vključene kratkoročne obveznosti v znesku 346.968 EUR, ki zapadejo v letu 2025 (pojasnilo 3.2.11).

Vsebina	Glavnica na dan	Zapadlost po letih			
	31. 12. 2024	do 1 leta	do 2 leti	do 3 leta	nad 5 let
Stanje glavnice obveznosti za najeme po MSRP 16	2.508.383	346.968	346.968	346.968	1.467.479
Predvidene obresti	382.632	63.772	63.772	63.772	191.316
SKUPAJ	2.891.015	410.740	410.740	410.740	1.658.795

Vsebina	Glavnica na dan	Zapadlost po letih			
	31. 12. 2023	do 1 leta	do 2 leti	do 3 leta	nad 4 let
Stanje glavnice obveznosti za najeme po MSRP 16	1.885.173	355.274	355.274	355.274	819.351
Predvidene obresti	245.072	47.780	47.780	47.780	101.732
SKUPAJ	2.130.245	403.054	403.054	403.054	921.083

3.2.11 Kratkoročne finančne obveznosti

Vsebina	31. 12. 2024	31. 12. 2023
kratkoročna posojila dobljena pri bankah v državi	1.401.243	1.714.284
Kratkoročne obveznosti – najemi MSRP 16	346.968	355.274
SKUPAJ	1.748.211	2.069.558

Kot kratkoročno finančno obveznost družba izkazuje obveznosti iz naslova dolgoročnega kredita v višini 1.401.243 EUR, ki zapadejo v plačilo v letu 2025 ter del dolgoročnih obveznosti za najeme po MSRP 16 v znesku 346.968 EUR, ki zapadejo v letu 2025 (gl. tudi pojasnilo 3.2.10).

3.2.12 Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev

Vsebina	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Obveznosti do dobaviteljev – doma	868.198	564.571
Obveznosti do dobaviteljev – tujina	893.280	931.318
SKUPAJ	1.761.478	1.495.889

Družba na dan 31. 12. 2024 ne izkazuje zapadlih obveznosti do dobaviteljev.

3.2.13 Druge kratkoročne poslovne obveznosti

Vsebina	31. 12. 2024	31. 12. 2023
Obveznosti do zaposlencev	2.246.296	1.876.736
Obveznosti do državnih institucij	2.851.799	2.192.974
Ostale poslovne obveznosti	14.486	15.164
Neizkoriščen letni dopust	1.074.247	1.035.697
Vkalkulirani stroški	0	1.769
Kratkoročno odloženi prihodki	83.443	92.875
SKUPAJ	6.270.271	5.215.215

3.2.14 Prihodki od prodaje iz pogodb s kupci

Vsebina	2024	2023
Prihodki od prodaje iz pogodb v Republiki Sloveniji	1.621.400	1.256.757
Prihodki od prodaje iz pogodb v EU	541.845	612.981
Prihodki od prodaje iz pogodb v tujini	370	970
Prihodki od prodaje iz pogodb - preletne pristojbine	47.703.716	44.003.928
Prihodki od prodaje iz pogodb - terminalne pristojbine	3.819.669	3.168.691
SKUPAJ	53.687.000	49.043.327

Glede na uporabo MSRP za pripoznavanje presežnih prihodkov zaradi učinka usklajevalnega mehanizma na bodoče prihodke v skladu z uredbami Evropske unije je potrebno brati pojasnilo v točki 3.2.23.

3.2.15 Drugi poslovni prihodki

Vsebina	2024	2023
Subvencije EU	9.433	98.524
Nadomestila v breme ZZS	343.484	300.164
Prihodki od odprave rezervacij	0	337.127
Drugi prihodki povezani s poslovnimi učinki	154.275	27.190
SKUPAJ	507.192	763.005

3.2.16 Stroški materiala in storitev

Stroški materiala

Vsebina	2024	2023
Stroški pomožnega materiala	3.844	5.172
Stroški energije	580.998	760.370
Stroški nadomestnih delov in materiala za vzdrževanje	129.104	97.559
Odpis drobnega inventarja – življenjska doba do enega leta	2.076	6.234
Stroški pisarniškega materiala in strokovne literature	52.020	34.820
Drugi stroški materiala	20.488	29.780
SKUPAJ	788.530	933.935

Stroški storitev

Vsebina	2024	2023
Stroški prevoznih storitev	12.569	6.315
Stroški interneta in telefonije	275.017	271.689
Stroški storitev v zvezi z vzdrževanjem	1.342.001	1.094.699
Najemnine izven obsega MSRP - 16	298.101	278.773
Povračila stroškov zaposlencem v zvezi z delom	765.389	419.862
Stroški plačilnega prometa	8.321	8.326
Stroški zavarovalnih premij	222.776	221.367
Stroški intelektualnih in osebnih storitev	472.068	312.921
Stroški sejmov, reklame in reprezentance	62.714	56.634
Stroški podjemnih pogodb, avtorskih pogodb in študentskega servisa	175.273	173.626
Stroški sejin nadzornega sveta in sveta delavcev	114.711	111.388
Stroški letalske meteorologije - v preletu	1.902.799	1.959.998
Stroški letalske meteorologije - v terminalu	469.987	520.470
Stroški Agencije za civilno letalstvo - v preletu	743.780	990.315
Stroški Agencije za civilno letalstvo - v terminalu	70.142	74.752
Drugi stroški storitev	1.275.241	1.146.423
SKUPAJ	8.210.889	7.647.558

3.2.17 Stroški dela

Vsebina	2024	2023
Plače zaposlencev	24.787.816	21.563.298
Stroški dodatnega pokojninskega zavarovanja zaposlencev	634.606	602.807
Drugi stroški pokojninskih zavarovanj	2.217.701	1.909.892
Stroški drugih socialnih zavarovanj	1.819.205	1.566.628
Beneficirana delovna doba	1.197.288	992.658
Stroški prehrane in prevoza zaposlenih	994.639	922.390
Regres za letni dopust	568.371	499.917
Druga povračila zaposlenim	3.565	66.797
Rezervacije za jubilejne nagrade in pozaposlitvene zasluzke	121.441	3.547.846
Odpravnine	320.823	292.838
Jubilejne nagrade in druge nagrade zaposlencem	28.258	27.889
SKUPAJ	32.693.713	31.992.960

Povprečno število zaposlenih izračunano iz ur v letu 2024 je bilo 245,33 (230,09 v letu 2023).

STRUKTURA ZAPOSLENIH

Število zaposlenih v letu 2024	
Skupina delovnih mest na področju kontrole zračnega prometa, ki zahtevajo dovoljenje za delo oz. licenco – licencirano osebje	
• skupina delovnih mest služb zračnega prometa – kontrolorji zračnega prometa	111
• skupina delovnih mest služb zračnega prometa – operaterji (FDT+FIS)	25
• skupina delovnih mest službe letalskih telekomunikacij	36
• skupina delovnih mest služb letalskih informacij	22
Skupaj licencirano osebje:	194
Ne licencirano osebje	63
Skupaj vsi zaposleni	257

3.2.18 Odpisi vrednosti in oslabitev ter odprava oslabitve finančnih sredstev (neto znesek)

Vsebina	2024	2023
Amortizacija neopredmetenih sredstev	677.390	561.053
Amortizacija zgradb	521.274	521.274
Amortizacija zgradb - MSRP 16	381.976	201.934
Amortizacija opreme	1.180.604	1.448.776
Amortizacija opreme - MSRP 16	72.282	54.809
Amortizacija drobnega inventarja	1.428	1.577
SKUPAJ	2.834.954	2.789.423

Vsebina	2024	2023
Izguba pri izločitvi osnovnih sredstev	6.952	2.568
Oslabitev zalog	28.019	26.207
Odpis terjatev	0	110.783
SKUPAJ	34.971	139.558

3.2.19 Drugi poslovni odhodki

Vsebina	2024	2023
Članarine in drugi poslovni odhodki	1.817.278	1.846.457
Stroški donatorstva in humanitarne pomoči	10.000	10.100
Nagrade dijakom / študentom na delovni praksi	414	5.815
Rezervacije za tožbe	77.461	0
SKUPAJ	1.905.153	1.862.372

Plačana članarina organizaciji Eurocontrol v obravnavanem obdobju znaša 1.730.700 EUR (2023: 1.772.069 EUR). Rezervacija za tožbe je bila oblikovana na podlagi tožbenega zahtevka delavca družbe.

3.2.20 Finančni odhodki

Vsebina	2024	2023
Obresti za prejeta posojila	397.373	423.151
Finančne obveznosti po MSRP 16	63.772	48.001
Stroški obresti za jubilejne nagrade - aktuarski izračun	7.537	8.949
Stroški obresti za odpravnine ob upokojitvi - aktuarski izračun	208.878	218.477
Odhodki iz poslovnih obveznosti	826	1.483
SKUPAJ	678.386	700.061

3.2.21 Davčni obračun

Vsebina	2024	2023
Obračunani davek	-600.360	-465.052
Odloženi davek	334.484	305.450
Davki	-265.876	-159.602

Vsebina	2024	2023
Poslovni izid pred davki	7.067.796	4.811.322
Izračunani davek po veljavni davčni stopnji 22% (predhodno obdobje 19%)	1.554.915	914.151
Davčni učinek neobdavčenih prihodkov	0	-32.027
Davčni učinek davčno priznanih odhodkov	183.305	374.773
Davčni učinek zaradi popravkov napak	-115.626	0
Davčni učinek za pokrivanje davčnih izgub in koriščenje davčnih olajšav	-1.022.234	-791.845
Drugi	0	0
Davek od dobička skupaj	600.360	465.052

V davčnem obračunu za obravnavano obdobje je družba, v skladu s 55.a členom ZDDPO, koristila davčne olajšave.

Vsebina	1. 1. 2024	Povečanje	Zmanjšanje	Neizkoriščene olajšave 31. 12. 2024
Neizkoriščene olajšave iz leta 2023	0	0	0	0
Neizkoriščene olajšave iz leta 2024	0	897.609	321.766	575.843
Skupaj	0	897.609	321.766	575.843

Družba v Obračunu davka od dohodkov pravnih oseb na dan 1. 1. 2024 izkazuje nekrito davčno izgubo v višini 15.660.261 EUR. V davčnem obračunu za leto 2024 je v skladu z določili ZDDPO zmanjšanje davčne osnove za 3.687.713 EUR. Tako nekrita davčna izguba na dan 31. 12. 2024 znaša 11.972.547 EUR. Družba za izkazano nekrito davčno izgubo ni pripoznala terjatev za odložene davke ob upoštevanju načela previdnosti (v računovodstvu) – »principle of prudence (in accountancy)« in načela predvidljive prihodnosti (foreseeable future), ker na osnovi opravljene analize izhaja, da davčnih izgub ne bo mogoče pokriti v prihodnjih treh letih, temveč postopoma do leta 2033.

Glede na popravek aktuarskega izračuna za obdobje 2022 – 2023 je družba v skladu z 14. členom ZDDPO-2 uveljavljala zmanjšanje davčne osnove za znesek razlik popravkov napak tako, da je upoštevala znižanje davčne osnove za 50% davčno priznanih odhodkov iz naslova rezervacij in obresti v znesku 525.574 EUR.

3.2.22 Poštena vrednost

Poslovodstvo ocenjuje, da poštene vrednosti finančnih sredstev in finančnih obveznosti bistveno ne odstopajo od knjigovodskih.

Določanje poštene vrednosti

Pošteno vrednost poslovnih in drugih terjatev se določi kot sedanjo vrednost prihodnjih denarnih tokov, z uporabo tržne obrestne mere.

Pošteno vrednost neizvedenih finančnih obveznosti se določi na podlagi sedanje vrednosti prihodnjih izplačil glavnice in obresti, diskontiranih na dan poročanja, z uporabo tržne obrestne mere.

Hierarhija poštene vrednosti

2024	Vrednotenje po poštene vrednosti			
	Knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2024	Neposredna vrednost na borznih trgih (1. kategorija)	Vrednost določena na podlagi primerljivih tržnih podatkov (2. kategorija)	Vrednosti ni mogoče pridobiti iz tržnih podatkov (3. kategorija)
Poslovne terjatve	7.921.000	0	0	7.921.000
Denarna sredstva	8.675.845	0	0	8.675.845
Skupaj poštena vrednost sredstev	16.596.845	0	0	16.596.845
Poslovne obveznosti – kratkoročne in nekratkoročne	8.076.654	0	0	8.076.654
Finančne obveznosti – kratkoročne in nekratkoročne po MSRP 16	2.508.383	0	0	2.508.383
Prejeta posojila	7.006.212	0	0	7.006.212
Skupaj poštena vrednost obveznosti	17.591.249	0	0	17.591.249

Naložba v znesku 16.000 EUR je vrednotena po nabavni vrednosti (glej razkritje pod 3.2.3).

2023	Vrednotenje po poštenu vrednosti			
	Knjigovodska vrednost na dan 31. 12. 2023	Neposredna vrednost na borznih trgih (1. kategorija)	Vrednost določena na podlagi primerljivih tržnih podatkov (2. kategorija)	Vrednosti ni mogoče pridobiti iz tržnih podatkov (3. kategorija)
Poslovne terjatve	6.905.968	0	0	6.905.968
Denarna sredstva	5.534.169	0	0	5.534.169
Skupaj poštena vrednost sredstev	12.440.137	0	0	12.440.137
Poslovne obveznosti – kratkoročne in nekratkoročne	6.711.104	0	0	6.711.104
Finančne obveznosti – kratkoročne in nekratkoročne po MSRP 16	1.885.173	0	0	1.885.173
Prejeta posojila	10.285.715	0	0	10.285.715
Skupaj poštena vrednost obveznosti	18.881.992	0	0	18.881.992

3.2.23 Uporaba MSRP za pripoznavanje presežnih prihodkov zaradi učinka usklajevalnega mehanizma na bodoče prihodke v skladu z uredbami Evropske unije

Zaradi načina določanja višine pristojbine v posameznem letu, ki je odvisna, med drugim, od števila planiranih preletov ter priletov/odletov in planirane inflacije oz. realiziranih preletov ter priletov/odletov in dejanske inflacije – t. i. usklajevalni mehanizem, se družba v posameznem letu sooča z razliko v višini prihodkov (presežek ali primanjkljaj). Razlika iz posameznega leta (n) se namreč upošteva v določitvi cene čez dve leti (n+2). V primeru poslovanja v letih 2023 in 2024 ta razlika pomembno vpliva na tekoči poslovni izid družbe kot tudi na poslovni izid v prihodnjih letih, zato je družba preverila, ali bi bilo pravilno oblikovati dolgoročne rezervacije oziroma regulatorne obveznosti ali terjatve iz tega naslova.

MRS 37 ne dopušča pripoznanja rezervacij ali odloženih presežnih prihodkov iz naslova t. i. regulatornih obveznosti. Ključni razlogi (glede na trenutno veljavne standarde) so v tem, da je znižanje ali zvišanje prihodnje cene v prihodnjih letih zaradi previsoke ali prenizke cene kot posledica večjega ali manjšega števila preletov ter priletov/odletov ter nižje inflacije kot planirane in na kateri temelji cena za tekoče leto, odvisno od prihodnjih dogodkov, kot so:

- Izvedba storitev v prihodnosti (future rendering of services);
- Prihodnjega števila preletov ter priletov/odletov (future volumes of output);
- Nadaljevanja obstoječe regulacije cene (the continuation of regulation).

Posledično regulatorne obveznosti (odloženi presežni prihodki) ne izpolnjujejo kriterija definicije obveznosti po MSRP, ki zahteva obstoj trenutne obveznosti brez pogojnih bodočih dogodkov, zato družba dolgoročne rezervacije oziroma regulatorne obveznosti ali regulatorne terjatve iz tega naslova ne oblikuje.

3.2.24 Finančni instrumenti in obvladovanje finančnih tveganj

Med pomembnejša finančna tveganja, ki jim je izpostavljena družba, uvrščamo: tveganje spremembe obrestne mere, likvidnostno tveganje, kreditno tveganje in upravljanje kapitala.

TVEGANJE SPREMEMBE OBRESTNE MERE

Družba izkazuje dolgoročne finančne obveznosti v višini 7.766.384 EUR (2023: 10.101.328 EUR). Kratkoročni del finančnih obveznosti je na dan 31. 12. 2024 znašal 1.748.211 EUR (2023: 2.069.558 EUR). Nepričakovana rast variabilnih obrestnih mer lahko pomembno vpliva na načrtovane poslovne izide družbe, zato je tveganje spremembe obrestne mere za družbo pomembno.

Učinek morebitnih sprememb višine variabilnih obrestnih mer na prihodnji poslovni izid je prikazan v spodnji tabeli.

Analiza občutljivosti

2024

Stanje obveznosti, vezanih na posamezno variabilno obrestno mero	Višina obveznosti na dan 31. 12. 2024	Povišanje obrestne mere za 0,5 odstotne točke	Znižanje obrestne mere za 0,5 odstotne točke
6-mesečni EURIBOR	9.514.595	47.573	-47.573
Skupaj	9.514.595	47.573	-47.573

2023

Stanje obveznosti, vezanih na posamezno variabilno obrestno mero	Višina obveznosti na dan 31. 12. 2023	Povišanje obrestne mere za 0,5 odstotne točke	Znižanje obrestne mere za 0,5 odstotne točke
6-mesečni EURIBOR	12.170.886	60.854	-60.854
Skupaj	12.170.886	60.854	-60.854

Analiza občutljivosti finančnih obveznosti na spremembe variabilnih obrestnih mer je narejena ob predvidevanju morebitne spremembe variabilnih obrestnih mer v višini 0,5 odstotne točke. Pri izračunu je upoštevana povprečna obrestna mera vseh najetih posojil.

LIKVIDNOSTNO TVEGANJE

Usklajevanje sredstev na aktivni strani in obveznosti na pasivni strani po različnih ročnostih je ključnega pomena za zagotavljanje trajne plačilne sposobnosti. Razpoložljivost zadostnih finančnih virov v določenem obdobju pa je ključna za zagotovitev pravočasne poravnave tekočih obveznosti. Tako nezadostni finančni viri kot tudi oportunistne izgube presežnega denarja na bančnih računih predstavljajo t. i. likvidnostna tveganja.

Nad roki zapadlosti obveznosti do dobaviteljev, finančnih institucij, države in drugih ima družba zagotovljen sistemski nadzor, tako da pravočasno in redno poravnava obveznosti do upnikov. Poleg omenjenega družba likvidnostno tveganje obvladuje z rednim tedenskim in mesečnim spremljanjem podatkov o gibanju prometa, prihodkov, stroškov in denarnih tokov ter s koriščenjem kratkoročnih kreditnih linij.

2024	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi		
		Do 1 leta	Od 1 do 6 let	Skupaj
Posojila in krediti s predvidenimi obrestmi	7.006.212	4.583.636	2.775.672	7.359.308
Obveznosti iz najemov s predvidenimi obrestmi	2.508.383	346.968	2.161.415	2.508.383
Obveznosti do dobaviteljev	1.761.478	1.761.478	0	1.761.478
Obveznosti do drugih in države	5.198.163	5.153.257	44.906	5.198.163
Skupaj	16.474.236	11.845.339	4.981.993	16.827.332

2023	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi		
		Do 1 leta	Od 1 do 6 let	Skupaj
Posojila in krediti s predvidenimi obrestmi	10.285.715	2.082.285	9.308.425	11.390.710
Obveznosti iz najemov s predvidenimi obrestmi	1.885.173	355.274	1.529.899	1.885.173
Obveznosti do dobaviteljev	1.495.889	1.495.889	0	1.495.889
Obveznosti do drugih in države	4.084.873	4.084.873	0	4.084.873
Skupaj	17.751.650	8.018.321	10.838.324	18.856.645

KREDITNO TVEGANJE

Tveganja, da stranke ne bodo pravočasno izpolnile svojih pogodbenih obveznosti, oziroma tako imenovana kreditna tveganja, se v družbi ugotavljajo sproti, nato pa se pripravljajo ustrezni ukrepi za izterjavo poslovnih terjatev. Tako se družba zavaruje pred negotovostjo plačil, kar bi lahko otežilo načrtovanje prihodnjih denarnih tokov.

Družba ima dva glavna vira prihodkov, in sicer prihodke iz pristojbin na zračnih poteh (v fazi preleta) in prihodke iz terminalnih pristojbin (v fazah prileta in odleta na slovenska mednarodna letališča). Kreditno tveganje se pojavlja predvsem v segmentu terminalnih pristojbin, saj je za prihodke družbe iz terminalnih pristojbin značilna manjša razpršenost strank. Z vidika kreditnega tveganja je pomembno, da prihodki iz opravljenih storitev v terminalu predstavljajo manj kot 10 % vseh prihodkov od prodaje, pri čemer delež največje stranke ne presega 15 % prihodkov terminalnih pristojbin.

Družba tveganje obvladuje z vključenostjo v skupni sistem zaračunavanja opravljenih storitev in izterjave prek organizacije Eurocontrol (stroške opravljenih storitev letalskim prevoznikom zaračunava organizacija Eurocontrol, ki nato sredstva za opravljene storitve nakaže družbi). Popravke terjatev ob koncu posameznega obračunskega obdobja družba oblikuje in utemelji na osnovi podatkov organizacije Eurocontrol.

Standard MSRP 9 zahteva od družbe pripoznanje popravka vrednosti pričakovanih kreditnih izgub za vse dolžniške instrumente, ki niso vrednoteni po pošteni vrednosti skozi poslovni izid in za sredstva iz pogodb. Po sprejetju standarda MSRP 9 je družba ponovno preverila ustreznost pripoznanja popravka vrednosti pričakovanih kreditnih izgub in ugotovila, da so slabitve terjatev ustrezne in v skladu z MSRP 9, zato družba ni pripoznanla dodatnih oslabeitev terjatev iz poslovanja.

Vsebina	31. 12. 2024	31. 12. 2024
Terjatve do kupcev v državi	350.406	329.935
Terjatve do kupcev v tujini	7.193.524	6.417.406
Terjatve do državnih institucij	377.071	158.628
Denarna sredstva	8.675.845	5.534.169
Dolgoročne finančne naložbe	16.000	16.000

UPRAVLJANJE KAPITALA

Primarni cilj upravljanja s kapitalom družbe je zagotavljanje virov za izpolnjevanje tehnično-tehnoloških in operativnih zahtev ter s tem povezanih potrebnih investicijskih vlaganj v infrastrukturo za izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa, zlasti za zagotavljanje ustrezne zmogljivosti, kot jo zahteva zavezujoči vseevropski cilj na predmetnem ključnem performančnem področju in kot izhaja iz slovenskih in evropskih predpisov, z namenom zagotavljanja varnega, kakovostnega, učinkovitega in neprekinjenega izvajanja storitev. Obenem pa s tem družba tudi zagotavlja visok kreditni rating in ustrezne kazalnike financiranja, s čimer zagotavlja dodatne vire financiranja svojega poslovanja. Ustanoviteljica in edina družbenica družbe je Republika Slovenija, v imenu katere pravice ustanovitelja izvršuje Slovenski državni holding, d. d. Družba pri upravljanju s kapitalom in sprejeto politiko dividend sledi tudi strateškim usmeritvam in pričakovanjem ustanovitelja.

Družba v okviru politike upravljanja s kapitalom zasleduje usmeritve evropske in slovenske zakonodaje na področju dejavnosti družbe s ciljem, da zagotavlja ustrezno krepitev kapitala z namenom izpolnjevanja tehnično-tehnoloških in operativnih zahtev ter s tem povezanih potrebnih investicijskih vlaganj v infrastrukturo za izvajanje navigacijskih služb zračnega prometa.

Vrednost kazalnika finančnega vzvoda (celotna sredstva konec obdobja / lastniški kapital konec obdobja) za leto 2024 znaša 2,41, medtem ko je za leto 2023 znašal 3,47. Družba sledi cilju, da bi v prihodnosti dosegla finančni vzvod v višini 1,5, kot je ta znašal pred pojavom COVID-19.

3.2.25 Izvajanje drugih dejavnosti

Družba je iz opravljanja drugih dejavnosti v letu 2024 ustvarila 616.677 EUR prihodkov, od tega 541.640 EUR za prodajo licenc KAMI, 66.271 EUR od oddaje v najem poslovnega prostora (hangar na Letališču Jožeta Pučnika Ljubljana) ter 8.766 EUR od dobave električne energije v distribucijsko omrežje iz proizvodnih naprav na merilnem mestu ATCC Brnik, ki se izvaja po potrebi. Prihodki iz opravljanja drugih dejavnosti predstavljajo 1,1 % vseh poslovnih prihodkov družbe.

3.2.26 Posli s povezanimi osebami

Družba opravlja storitve tudi za različne organe, agencije in podjetja, v katerih nastopa Republika Slovenija kot večinski ali manjšinski lastnik. Vsi posli z navedenimi osebami so sklenjeni pod normalnimi komercialnimi pogoji, ki niso ugodnejši od tistih, pod katerimi so sklenjeni z drugimi strankami.

Družba ima dolgoročno naložbo v FABCE, letalske storitve, d. o. o. Naložba je podrobneje opisana v točki 3.2.3.

V letu 2024 je družba z družbo FABCE, letalske storitve, d. o. o., ustvarila 42.740 EUR prihodkov iz naslova najema poslovnega prostora in tehnične opreme ter podpornih administrativnih, računovodskih in pravnih storitev. Na dan 31. 12. 2024 družba do družbe FABCE, letalske storitve, d. o. o., nima odprtih zapadlih terjatev ali obveznosti.

3.2.27 Dogodki po datumu izdelave izkaza finančnega položaja

Dogodki, ki so se zgodili od datuma računovodskih izkazov do dneva priprave tega poročila, niso vplivali na resničnost in poštenost prikazanih računovodskih izkazov za leto 2024.

3.2.28 Potencialne obveznosti in potencialna sredstva

Družba nima potencialnih obveznosti, ki ne bi bile ustrezno zajete v Izkazu finančnega položaja na dan 31. 12. 2024. Družba ocenjuje, da ni verjetno, da bo za potencialne obveznosti pri obravnavi obveze potreben odtok dejavnikov.

3.2.29 Zneski, porabljeni za revizorja

Namen porabljenih zneskov	2024	2023
Revidiranje letnega poročila	11.388	9.400
Druge storitve dajanja zagotovil	0	0
SKUPAJ	11.388	9.400

Za revidiranje letnega poročila je bilo porabljenih 11.388 EUR. Drugih storitev revizor ni opravljal.

3.2.30 Druga razkritja

Poslovodstvo družbe v letu 2024 je predstavljal zakoniti zastopnik družbe, direktor Rok Marolt, ki mu je mandat predčasno prenehal dne 4. 4. 2024. Dne 5. 4. 2024 je vodenje družbe prevzel Srečko Janša.

Bruto prejemki direktorja družbe (v EUR):

2024

Ime in priimek	Funkcija	Fiksni prejemki – bruto (1)	Variabilni prejemki – bruto (2)	Odloženi prejemki (3)	Odpravnine (4)	Bonitete (5)	Vračilo izplačane nagrade – »claw-back« (6)	Skupaj bruto (1+2+3+4+5-6)
Rok Marolt	direktor (do 4. 4. 2024)	43.694	0	0	0	831	0	44.525
Srečko Janša	direktor (od 5. 4. 2024)	103.401	0	0	0	7.051	0	110.452

2023

Ime in priimek	Funkcija	Fiksni prejemki – bruto (1)	Variabilni prejemki – bruto (2)	Odloženi prejemki (3)	Odpravnine (4)	Bonitete (5)	Vračilo izplačane nagrade – »claw-back« (6)	Skupaj bruto (1+2+3+4+5-6)
dr. Franc Željko Županič	direktor (do 22. 3. 2023)	30.667	63.350	0	21.026	1.142	0	116.185
Rok Marolt	direktor (od 23. 3. 2023)	103.621	0	0	0	4.737	0	108.358

Nadzorni svet je sestavljen iz šestih članov, od tega štirih zastopnikov interesov ustanovitelja in dveh predstavnikov delavcev. Bruto in neto prejemki (v EUR) članov nadzornega sveta (NS) in revizijske komisije nadzornega sveta (RK):

2024

Ime in priimek	Funkcija	Plačilo za opravljanje funkcije v NS bruto letno (1)	Plačilo za opravljanje funkcije v RK bruto letno (2)	Skupaj (1+2)	Sejnine NS in RK bruto letno (3)	Skupaj bruto (1+2+3)	Potni stroški
Peter Grašek	predsednik NS	12.300	0	12.300	2.440	14.740	2.215
Srečko Janša (do 4. 4. 2024)	namestnik predsednika NS	2.025	0	2.025	600	2.625	0
Marija Šeme, MBA	članica NS, namestnica predsednika NS od 5. 4. – 24. 11. 2024 ter ponovno od 18. 12. 2024 dalje in predsednica RK	8.755	3.075	11.830	3.880	15.710	260
dr. Marko Hočevar	član NS in namestnik predsednice RK	8.200	2.050	10.250	3.880	14.130	235
Žiga Ogrizek	član NS in član RK	8.200	2.050	10.250	3.624	13.874	0
Boštjan Mišmaš	član NS	8.200	0	8.200	2.440	10.640	0
Katja Potočar	članica NS (od 25. 11. 2024)	820	0	820	200	1.020	21
Urška Kiš	članica RK	0	2.050	2.050	1.440	3.490	108

V letu 2024 je družba namenila za izobraževanje članov nadzornega sveta in revizijske komisije nadzornega sveta 1.165 EUR ter 7.161 EUR za zavarovanje odgovornosti posloводства D&O.

2023

Ime in priimek	Funkcija	Plačilo za opravljanje funkcije v NS bruto letno (1)	Plačilo za opravljanje funkcije v RK bruto letno (2)	Skupaj (1+2)	Sejnine NS in RK bruto letno (3)	Skupaj bruto (1+2+3)	Potni stroški
Peter Grašek	predsednik NS	12.300	0	12.300	2.040	14.340	1.526
Srečko Janša	namestnik predsednika NS	9.380	0	9.380	2.040	11.420	0
Marija Šeme, MBA	članica NS in predsednica RK	8.200	3.075	11.275	3.384	14.659	213
dr. Marko Hočevar	član NS in namestnik predsednice RK	8.200	2.050	10.250	3.384	13.634	235
Žiga Ogrizek	član NS in član RK	8.200	2.050	10.250	3.384	13.634	0
Boštjan Mišmaš	član NS	8.200	0	8.200	2.040	10.240	0
Urška Kiš	članica RK	0	2.050	2.050	1.184	3.234	108

V letu 2023 je družba namenila za izobraževanje članov nadzornega sveta in revizijske komisije nadzornega sveta 897 EUR ter 6.510 EUR za zavarovanje odgovornosti posloводства D&O.

3.2.31 Predlog delitve dobička

Na podlagi tretjega odstavka 24. člena Akta o ustanovitvi direktor družbe predlaga uporabo bilančnega dobička. Nadzorni svet družbe skladno s 16. členom ter prvim odstavkom 30. člena Akta o ustanovitvi preveri predlog za uporabo bilančnega dobička, o uporabi bilančnega dobička pa odloča ustanovitelj na podlagi 11. člena Akta o ustanovitvi.

Družba je v letu 2024 ustvarila 6.801.920 EUR čistega dobička.

Na podlagi tretjega odstavka 230. člena Zakona o gospodarskih družbah se 50 % preostalega čistega dobička poslovnega leta 2024 uporabi za oblikovanje drugih rezerv iz dobička v višini 3.400.960 EUR, tako da čisti dobiček poslovnega leta 2024 po uporabi znaša 3.400.960 EUR.

Družba izkazuje na dan 31. 12. 2024 bilančni dobiček v znesku 5.938.984 EUR.

Ustanovitelju družbe se predlaga, da se bilančni dobiček, ki je sestavljen iz preostanka čistega dobička poslovnega leta 2024 po njegovi uporabi v celoti nameni za oblikovanje drugih rezerv iz dobička.

3.2.32 Izjava o odgovornosti posloводства

Skladno z določili 60. a člena Zakona o gospodarskih družbah je direktor družbe dne 7. 7. 2025 potrdil računovodske izkaze in uporabljene računovodske usmeritve ter pojasnila k računovodskim izkazom za javno objavo.

Direktor družbe je odgovoren za pripravo letnega poročila tako, da to predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe in izidov njenega poslovanja za leto 2024.

Direktor potrjuje, da so bile dosledno uporabljene ustrezne računovodske usmeritve in da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja. Direktor tudi potrjuje, da so računovodski izkazi skupaj s pojasnili izdelani na osnovi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družbe ter skladno z veljavno zakonodajo in z Mednarodnimi računovodskimi standardi.

Direktor je tudi odgovoren za ustrezno vodeno računovodstvo, sprejetje ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja ter za preprečevanje in odkrivanje prevar in drugih nepravilnosti oziroma nezakonitosti.

Davčni organi lahko kadar koli v petih letih po poteku leta, v katerem je bilo treba odmeriti davek, preverijo poslovanje družbe, kar lahko posledično povzroči nastanek dodatne obveznosti plačila davka, zamudnih obresti in kazni iz naslova davka od dohodkov pravnih oseb ali drugih davkov ter dajatev. Direktor družbe ni seznanjen z okoliščinami, ki bi lahko povzročile morebitno pomembno obveznost iz tega naslova.

Zgornji Brnik, 7. 7. 2025

Rok Marolt
direktor

POMEN IZRAZOV IN KRATIC

ACC	Območna kontrola zračnega prometa	Area Control Centre
ACE Report	Poročilo stroškovne učinkovitosti upravljanja zračnega prometa	ATM Cost Effectiveness Report
ADP	Proces letalskih informacij	AIS Data Process
ADS-B	Avtomatski odvisni nadzor	Automatic Dependent Surveillance Broadcast
ADSP	Ponudnik storitve ATM podatkov	ATM Data Service Provider
AFTN	Letalsko fiksno telekomunikacijsko omrežje	Aeronautical Fixed Telecommunication Network
A/G	Komunikacija kontrolor-pilot	Air to Ground
AIP	Zbornik letalskih informacij	Aeronautical Information Publication
AIRAC	Aeronavtične informacije, vezane na regulativo in nadzor	Aeronautical Information Regulation and Control
AIS	Služba letalskih informacij	Aeronautical Information Services
AMC	Celica za upravljanje zračnega prostora	Airspace Management Cell
AMHS	Sistem za avtomatsko predajo sporočil	Aeronautical Message Handling System
ANS	Navigacijska služba zračnega prometa	Air Navigation Service
ANSB	Odbor za navigacijske službe zračnega prometa	Air Navigation Services Board
ANSP	Izvajalci storitev navigacijskih služb zračnega prometa	Air Navigation Service Provider
AoR	Območje odgovornosti	Area of Responsibility
APP	Prilet (končna faza prileta)	Approach (Final Approach)
ARO	Služba zrakoplovnih informacij	Aeronautical Reporting Office
ASM	Upravljanje zračnih prostorov	Airspace Management
ATCA	Združenje kontrolorjev zračnega prometa	Air Traffic Control Association
ATCC	Center za vodenje in kontrolo zračnega prometa	Air Traffic Control Centre
ATFM	Upravljanje pretoka zračnega prometa	Air Traffic Flow Management
ATIS	Samodejna storitev letaliških informacij	Automatic Terminal Information Service
ATM	Upravljanje zračnega prometa	Air Traffic Management
ATM Master Plan	Osrednji načrt za upravljanje zračnega prometa v Evropi	European Air Traffic Management Master Plan
ATS	Službe zračnega prometa	Air Traffic Services
ATSB	NewPENS Nadzorni odbor	NewPENS Supervisory Board
ATSEP	Tehnično osebje za področje varnosti zračnega prometa	Air Traffic Safety Electronics Personnel
ATSU	Enota izvajanja službe zračnega prometa	Air Traffic Service Unit
Austro Control	Avstrijski izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa	Austro Control, Österreichische Gesellschaft für Zivilluftfahrt mbH, Austria
BALTIC FAB	Funkcionalni blok zračnega prostora baltskih držav	Baltic Functional Airspace Block
BLUE - MED FAB	Funkcionalni blok zračnega prostora BLUE MED (Mediterranski funkcionalni blok zračnega prostora)	Functional Airspace Block BLUE MED (Mediterranean Functional Airspace Block)
CANSO	Mednarodna organizacija civilnih navigacijskih služb zračnega prometa	The Civil Air Navigation Services Organization

CAPAN	Analiza kapacitete	Capacity Analysis
CEF	Instrument za povezovanje Evrope	Connect Europe Facilities
CFMU	Osrednja enota za upravljanje pretoka zračnega prometa	Central Flow Management Unit
CNS	Komunikacije, navigacija in nadzor	Communication, Navigation and Surveillance
COM	Komunikacije	Communication
CPDLC	Povezava za podatkovno komunikacijo med kontrolorji zračnega prometa in piloti	Controller-Pilot Data Link Communications
CRCO	Centralni urad za zaračunavanje pristojbin pri organizaciji Eurocontrol	Central Route Charges Office
Croatia Control	Hrvaški izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa	Hrvatska kontrola zračne plovidbe d. o. o.
CTNC	Centralizirani tehnično nadzorni center	Centralized System Monitoring and Control
CTR	Območje kontroliranega prometa	Controlled Traffic Region
DAM	Dinamično upravljanje zračnega prostora	Dynamic Airspace Management
DANUBE FAB	Funkcionalni blok zračnega prostora DANUBE (FAB Romunije in Bolgarije)	Functional Airspace Block DANUBE (FAB of Romania and Bulgaria)
DCT	Sistem direktnega načrtovanja letov	Direct Flight
DDPO	Davek od dohodkov pravnih oseb	Corporate Income Tax
DEP	Odlet	Departure
DME	Naprava za merjenje razdalje	Distance Measuring Equipment
DMGR	Sistem za distribucijo podatkov	Data manager
DODC	Izjava o skladnosti projektiranja	Declaration of design compliance
EAD	Evropska baza zrakoplovnih podatkov	European AIS Data Base
EASA	Evropska agencija za varnost v letalstvu	European Aviation Safety Agency
EBIT	Dobiček iz poslovanja (dobiček pred obrestmi in davki)	Earnings Before Interest and Taxes
EBITDA	Poslovni izid pred obrestmi in davki, depreciacijo in amortizacijo	Earnings Before Interest, Taxes, Depreciation and Amortization
EBIT marža	Dobiček iz poslovanja / kosmati donos iz poslovanja	Earnings Before Interest and Taxes / Gross Operating Income
EBITDA marža	Poslovni izid pred obrestmi in davki, depreciacijo in amortizacijo / kosmati donos iz poslovanja	Earnings Before Interest, Taxes Depreciation and Amortization / Gross Operating Income
ECAC	Evropska konferenca civilnega letalstva	European Civil Aviation Conference
ECB	Evropska centralna banka	European Central Bank
EDA	Evropska obrambna agencija	European Defence Agency
EoSM	Učinkovitost upravljanja varnosti	Effectiveness of Safety Management
FAB	Funkcionalni blok zračnega prostora	Functional Airspace Blocks
FAB CE	Funkcionalni blok zračnega prostora v srednji Evropi	Functional Airspace Block Central Europe
FAB EC	Funkcionalni blok zračnega prostora centralne Evrope	Functional Airspace Block Europe Central
Fallback tracker RPX	Rezervni »tracker« RPX	Fallback tracker RPX (Radar data Processing eXecutive)
FDPS	Sistem za obdelavo podatkov o letih letal	Flight Data Processing System

FDS	Protokol prenosa podatkov o letih	Flight Data Service
FCSG FIR	FAB CE skupina za kibernetско varnost Letalsko informacijsko področje	FAB CE Cyber Security Group Flight information region
FL	Nivo leta	Flight Level
FPL	Načrt leta	Flight Plan
FRA	Zračni prostor, v katerem se prosto (svobodno) določajo zračne poti	Free Route Airspace
FUA	Prilagodljiva uporaba zračnega prostora	Flexible Use of Airspace
FRA IT	Zračni prostor brez zračnih poti Italije	Free Route Airspace Italy
GATE ONE	Združenje treh različnih FAB-ov (BALTIC FAB, DANUBE FAB, FAB CE) in M-NAV ter SAMTSA	Alliance between three FABs (BALTIC FAB, DANUBE FAB, FAB CE) and M-NAV and SMATSA
GO FRA	Zračni prostor Gate One, v katerem se prosto (svobodno) določajo zračne poti	Gate One Free Route Airspace
IANIS	Inštitut navigacijskih služb zračnega prometa	Institute of Air Navigation Services
HW	Strojna oprema	HardWare
HungaroControl	Madžarski izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa	Hungarian Air Navigation Services, Hungary
IATA	Mednarodno združenje letalskih prevoznikov	International Air Transport Association
ICAO	Mednarodna organizacija civilnega letalstva	International Civil Aviation Organization
IFR	Pravila instrumentalnega letenja	Instrument Flight Rules
IMF	Mednarodni denarni sklad	International Monetary Fund
INEA	Izvajalska agencija za inovacije in omrežja	Innovation and Networks Executive Agency
IT	Informacijska tehnologija	Information Technology
JETI	Uporabniški vmesnik za FDPS	User interface for FDPS
KPI	Ključni kazalnik uspešnosti	Key Performance Indicator
KPK	Komisija za preprečevanje korupcije	Commission of prevention of corruption
LHBP	OLDI partner Budimpešta	Online Data Interchange partner
LKZP	Letališka kontrola zračnega prometa	Aerodrome Control
LoA	Sporazum o postopkih koordinacije med kontrolami zračnega prometa	Letter of Agreement
LPS	Slovaški izvajalec navigacijskih služb zračnega prometa	Letové Prevádzkové Služby Slovenskej Republiky, Státny Podnik, Slovak Republik
LSSIP	Lokalni načrt implementacije enotnega neba	Local Single Sky Implementation Plan
MET	Službe letalske meteorologije	Meteorological Services
METAR	Vremenski podatki za letališče	Meteorological Aerodrome Report
MKR	Označevalnik	Marker
MON	Minimalna operativna mreža radio-navigacijskih sredstev	Minimum Operational Network
Mode S	Način S sprejema podatkov sekundarnega radarskega odzivnika	Mode S
MONA	Orodje za spremljanje prometne situacije	Monitoring Aid
MPLS	Večprotokolna komutacija z zamenjavo label	Multi-protocol label switching
MRS	Mednarodni računovodski standardi	International Accounting Standards

MSRP	Mednarodni standardi računovodskega poročanja	International Financial Reporting Standards
MTOW	Najvišja dovoljena vzletna teža letala	Maximum Take-Off Weight
MUAC	Center za kontrolo zgornjega zračnega prostora Maastricht	Maastricht Upper Area Control
MW	Mikrovalovna povezava	MicroWave
NATO	Organizacija Severnoatlantske pogodbe	North Atlantic Treaty Organisation
NAV	Navigacija	Navigation
NewPENS	novo PAN-evropsko omrežje za prenos storitev	New PAN-European Network Services
NCMP	Natov proces kriznega upravljanja	Nato Crisis Management Process
NCRSM	Priročniku o Natovem sistemu odzivanja na krize	Nato Crisis Response System Manual
NDB	Neusmerjeni radijski oddajnik	Non Directional radio Beacon
NDB approach in circling procedure	Priletna procedura in procedura neuspelega prileta neusmerjenega radijskega oddajnika	Non Directional radio Beacon approach and circling procedures
NM	Upravljalac mreže zračnega prometa	
NMB	Upravni odbor za upravljanje omrežja	Network Management Board
NUKO	Nacionalni ukrepi kriznega odzivanja	National Crisis Respons System
OJT	Usposabljanje na delovnem mestu	On Job Training
OKZP	Območna kontrola zračnega prometa	Area Control Centre
OLDI	Sprotna izmenjava podatkov	On-line Data Interchange
OMRS	Odbor za mednarodne računovodske standarde	International Accounting Standards Committee
OPMSRP	Odbor za pojasnjevanje mednarodnih standardov računovodskega poročanja	International Financial Reporting Interpretations Committee
ORM	Povratno sporočilo, ki se nanaša na načrt leta	Operational Reply Message
PBN	Navigacija, ki ne temelji le na konvencionalnih zemeljskih navigacijskih sredstvih	Performance based Navigation
PIB	Predpoletni Informacijski Bilten	Pre-flight Information Bulletin
PSSG	PENS Nadzorni odbor	PENS Service Stearing Group
QAM	Sistem za zagotavljanje vremenskih podatkov	System for providing Weather Data
RAT	Orodje za ocenjevanje tveganja	Risk Analysis Tool
RCSE	Naprava daljinskega nadzora in prikaza statusa	Remote Control and Status Equipment
RDD	Prikazovalnik radarskih podatkov	Radar Data Display
ROA	Donosnost sredstev (čisti dobiček obdobja / povprečna celotna sredstva obdobja)	Return on Assets
ROE	Donosnost kapitala (čisti dobiček obdobja / povprečni lastniški kapital obdobja)	Return on Equity
RP	Referenčno obdobje	Reference Period
SAT	Preverjanje delovanja sistema oz. naprave na mestu vgradnje	Site Acceptance Test
SDPS	Sistem za obdelavo nadzornih podatkov	Surveillance Data Processing System

SECSI FRA	Čezmejni zračni prostor brez zračnih poti	South East Common Sky Initiative Free Route Airspace
SES	Enotno evropsko nebo (evropska zakonodaja za oblikovanje enotnega evropskega neba)	Single European Sky
SESAR	Raziskave ATM enotnega evropskega neba	Single European Sky ATM Research
SID	Standardna odletna procedura	Standard Instrument Departure
SLI	Sektor letalskih informacij	Aeronautical Information Department
SLT	Sektor letalskih telekomunikacij	Communications, Navigation and Surveillance Department
SMRS	Svet za mednarodne računovodske standarde	International Accounting Standards Committee
SMS	Sistem upravljanja varnosti	Safety Management System
SNL	Služba za navigacije in letališča	Navigation and airports department
SOC	Oddelek za kibernetsko varnost	Security Operations Center
SOC	Izjava o skladnosti	Statement of compliance
SSR	Sekundarni nadzorni radar	Secondary Surveillance Radar
STAR	Standardna priletna procedura	Standard Terminal Arrival
STATFOR	Eurocontrolova storitev statistike in napovedi	EUROCONTROL Statistics and Forecast Services
STCA	Kratkoročni alarm iz radarskih podatkov pri potencialnem računanem padcu separacije	Short Term Conflict Alert
SUR	Nadzor	Surveillance
SW	Programska oprema	SoftWare
SZP	Sektor zračnega prometa	Air Traffic Department
TAF	Meteorološki podatki za področje	Terminal Area Forecast
TMA	Terminalno področje	Terminal Area
TMCS	Sistem za tehnični nadzor	Technical Monitoring and Control System
TNC	Tehnično-nadzorni center	System Monitoring and Control
UAP	Osebe za področje upravljanja z aeronavtičnimi podatki	Aeronautical Information Management personnel
UAV	Brezpilotni zrakoplov, brezpilotni letalnik	Unmanned Aerial Vehicle
UTC	Univerzalni koordinirani čas	Coordinated Universal Time
VCS	Sistem za govorno komunikacijo	Voice Communication System
VDR	Sistem za snemanje govora in radarskega zaslona delovnih pozicij	Voice Data Recording
VFR	Pravila vizualnega letenja	Visual Flight Rules
VHF/UHF	Zelo visoka frekvenca/Ultra visoka frekvenca	Very High Frequency/Ultra High Frequency
WHO	Svetovna zdravstvena organizacija	World Health Organization
VLO	Vojaški letalski organ	Military Aviation Authority
VoIP	Govor prek internetnega protokola	Voice Over Internet Protocol
X strežnik	X strežnik kontrolorske delovne pozicije	X server

SEZNAM PRAVNIH IN DRUGIH PODLAG

1. Zakon o letalstvu (Uradni list RS, št. 81/10 – uradno prečiščeno besedilo, 46/16, 47/19, 18/23 – ZDU-10 in 85/24 – ZLet-1);
2. Zakon o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa (Uradni list RS, št. 30/06 – uradno prečiščeno besedilo, 109/09, 62/10 – ZLet-C, 18/11 – ZUKN-A in 85/24) (v besedilu: Zakon o zagotavljanju navigacijskih služb zračnega prometa);
3. Zakon o gospodarskih družbah (Uradni list RS, št. št. 65/09 – uradno prečiščeno besedilo, 33/11, 91/11, 32/12, 57/12, 44/13 – odl. US, 82/13, 55/15, 15/17, 22/19 – ZPosS, 158/20 – ZIntPK-C, 18/21, 18/23 – ZDU-10, 75/23 in 102/24) (v besedilu: Zakon o gospodarskih družbah ali ZGD-1);
4. Zakon o gospodarskih javnih službah (Uradni list RS, št. 32/93, 30/98 – ZZLPPO, 127/06 – ZJZP, 38/10 – ZUKN in 57/11 – ORZGJS40);
5. Zakon o Slovenskem državnem holdingu (Uradni list RS, št. 25/14 in 140/22) (v besedilu: Zakon o Slovenskem državnem holdingu);
6. Zakon o kritični infrastrukturi (Uradni list RS, št. 75/17 in 189/21 – ZDU-1M) (v besedilu: Zakon o kritični infrastrukturi);
7. Zakon o informacijski varnosti (Uradni list RS, št. 30/18, 95/21, 18/23 – ZDU-10 in 49/23) (v besedilu: Zakon o informacijski varnosti);
8. Akt o ustanovitvi javnega podjetja Kontrola zračnega prometa Slovenije, d. o. o. (v besedilu: Akt o ustanovitvi);
9. Mednarodna konvencija Eurocontrol o sodelovanju za varnost zračne plovbe (Zakon o ratifikaciji Mednarodne konvencije Eurocontrol o sodelovanju za varnost zračne plovbe (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 12/95, Zakon o ratifikaciji Protokola za uskladitev Mednarodne konvencije EUROCONTROL o sodelovanju za varnost zračne plovbe z dne 13. decembra 1960 (Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 10/04)) (v besedilu: Konvencija Eurocontrol);
10. Konvencija o mednarodnem civilnem letalstvu in Priloge k Čikaški konvenciji (Uradni list FLRJ – Mednarodne pogodbe, št. 3/54, Uradni list RS, št. 24/92 – akt o notifikaciji nasledstva, Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 3/00) in Zakon o ratifikaciji Protokola o spremembi odstavka a) 50. člena Konvencije o mednarodnem civilnem letalstvu in Protokola o spremembi 56. člena Konvencije o mednarodnem civilnem letalstvu (MPSKMCL), Uradni list RS, št. 17/19) (v besedilu: Čikaška konvencija in Priloge k Čikaški konvenciji);
11. Standardi in priporočila mednarodnih organizacij: Mednarodne organizacije civilnega letalstva (ICAO) in Eurocontrol;
12. Uredba (ES) št. 549/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2004 o določitvi okvira za oblikovanje enotnega evropskega neba (okvirna uredba) (UL L št. 96, z dne 31. 3. 2004, str. 1), na zadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1070/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o spremembi uredb (ES) št. 549/2004, (ES) št. 550/2004, (ES) št. 551/2004, in (ES) št. 552/2004, z namenom izboljšanja delovanja in trajnosti evropskega letalskega sistema (UL L št. 300 z dne 14. 11. 2009, str. 34) (v besedilu: Uredba 549/2004/ES);
13. Uredba (ES) št. 550/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2004 o izvajanju navigacijskih služb zračnega prometa na enotnem evropskem nebu (Uredba o izvajanju služb) (UL L št. 96, z dne 31. 3. 2004, str. 10), na zadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1070/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o spremembi uredb (ES) št. 549/2004, (ES) št. 550/2004, (ES) št. 551/2004, in (ES) št. 552/2004, z namenom izboljšanja delovanja in trajnosti evropskega letalskega sistema (UL L št. 300 z dne 14. 11. 2009, str. 34) (v besedilu: Uredba 550/2004/ES);
14. Uredba (ES) št. 551/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 10. marca 2004 o organiziranosti in uporabi zračnega prostora na enotnem evropskem nebu (Uredba o zračnem prostoru) (UL L št. 96, z dne 31. 3. 2004, str. 20), na zadnje spremenjena z Uredbo (ES) št. 1070/2009 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 21. oktobra 2009 o spremembi uredb (ES) št. 549/2004, (ES) št. 550/2004, (ES) št. 551/2004, in (ES) št. 552/2004, z namenom izboljšanja delovanja in trajnosti evropskega letalskega sistema (UL L št. 300 z dne 14. 11. 2009, str. 34) (v besedilu: Uredba 551/2004/ES);
15. Uredba (EU) 2024/2803 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2024 o izvajanju enotnega evropskega neba (UL L, št. 2024/2803, z dne 11. 11. 2024);
16. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2017/373 z dne 1. marca 2017 o skupnih zahtevah za izvajalce storitev upravljanja zračnega prometa/izvajanja navigacijskih služb zračnega prometa in drugih funkcij omrežja za upravljanje zračnega prometa ter njihov nadzor, razveljavitvi Uredbe (ES) št. 482/2008, izvedbenih uredb (EU) št. 1034/2011, (EU) št. 1035/2011 in (EU) 2016/1377 ter spremembi Uredbe (EU) št. 677/2011 (UL L št. 62, z dne 8. 3. 2017, str. 1), na zadnje spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2025/343 z dne 17. februarja

2025 o spremembi Uredbe (EU) št. 1332/2011 in Izvedbene uredbe (EU) 2017/373 v zvezi s sistemi za izogibanje trčenjem v zraku (UL L, št. 2025/343 z dne 18. 2. 2025) (v besedilu: Izvedbena uredba 2017/373/EU);

17. Izvedbena uredba Komisije (EU) št. 923/2012 z dne 26. septembra 2012 o določitvi skupnih pravil zračnega prometa in operativnih določb v zvezi z navigacijskimi službami in postopki zračnega prometa ter spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 1035/2011 in uredb (ES) št. 1265/2007, (ES) št. 1794/2006, (ES) št. 730/2006, (ES) št. 1033/2006 in (EU) št. 255/2010 (UL L 281, z dne 13. 10. 2012, str. 1), na zadnje spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2024/404 z dne 30. januarja 2024 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) št. 923/2012 v zvezi s posodobitvami ustreznih določb ICAO, dokončanjem postopka ob odpovedi radijske komunikacije in črtanjem dodatka k Prilogi k navedeni uredbi (UL L, št. 2024/404, z dne 11. 4. 2024);
18. Uredba (EU) št. 376/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 3. aprila 2014 o poročanju, analizi in spremljanju dogodkov v civilnem letalstvu, spremembi Uredbe (EU) št. 996/2010 Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi Direktive 2003/42/ES Evropskega parlamenta in Sveta in uredb Komisije (ES) št. 1321/2007 in (ES) št. 1330/2007 (UL L št. 122, z dne 24. 4. 2014, str. 18) (v besedilu: Uredba 376/2014/EU), na zadnje spremenjena z Delegirano uredbo Komisije (EU) 2020/2034 z dne 6. oktobra 2020 o dopolnitvi Uredbe (EU) št. 376/2014 Evropskega parlamenta in Sveta glede skupnega evropskega sistema za klasifikacijo tveganj (UL L št. 416, z dne 11. 12. 2020, str. 1) (Delegirana uredba 2020/2034/EU);
19. Uredba (EU) 2018/1139 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 4. julija 2018 o skupnih pravilih na področju civilnega letalstva in ustanovitvi Agencije Evropske unije za varnost v letalstvu ter spremembi uredb (ES) št. 2111/2005, (ES) št. 1008/2008, (EU) št. 996/2010, (EU) št. 376/2014 ter direktiv 2014/30/EU in 2014/53/EU Evropskega parlamenta in Sveta ter razveljavitvi uredb (ES) št. 552/2004 in (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta ter Uredbe Sveta (EGS) št. 3922/91 (UL L št. 212, z dne 22. 8. 2018, str. 1), na zadnje spremenjena z Uredbo (EU) 2024/2803 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. oktobra 2024 o izvajanju enotnega evropskega neba (UL L št. UL L, št. 2024/2803, z dne 11. 11. 2024) (v besedilu: Uredba 2018/1139/EU);
20. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2021/116 z dne 1. februarja 2021 o vzpostavitvi prvega skupnega projekta za podporo izvajanju osrednjega načrta za upravljanje zračnega prometa v Evropi iz Uredbe (ES) št. 550/2004 Evropskega parlamenta in Sveta ter spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 409/2013 in razveljavitvi Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 716/2014 (UL L št. 36, z dne 2. 2. 2021, str. 10) (v besedilu: Izvedbena uredba 2021/116/EU);
21. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2020/1627 z dne 3. novembra 2020 o izrednih ukrepih za tretje referenčno obdobje (2020 – 2014) načrta izvedbe in ureditve pristojbin na notnem evropskem nebu zaradi pandemije COVID-19 (UL L št. 366, z dne 4. 11. 2020, str. 7) (v besedilu: Izvedbena uredba 2020/1627/EU);
22. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2019/317 z dne 11. februarja 2019 o določitvi načrta izvedbe in ureditve pristojbin na notnem evropskem nebu ter razveljavitvi izvedbenih uredb (EU) št. 390/2013 in (EU) št. 391/2013 (UL L št. 56, z dne 25. 2. 2019, str. 1) (v besedilu: Izvedbena uredba 2019/317/EU), na zadnje spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2024/3128 z dne 16. decembra 2024 o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2019/317 glede novih in revidiranih kazalnikov za spremljanje za načrt izvedbe in ureditev pristojbin na notnem evropskem nebu (UL L št. 2024/3128, z dne 17. 12. 2024);
23. Uredba Komisije (EU) 2015/340 z dne 20. februarja 2015 o tehničnih zahtevah in upravnih postopkih za licence in certifikate kontrolorjev zračnega prometa v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta, o spremembi Izvedbene uredbe Komisije (EU) št. 923/2012 ter razveljavitvi Uredbe Komisije (EU) št. 805/2011 (UL L št. 63, z dne 6. 3. 2015, str. 1), na zadnje spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2023/2163 z dne 17. oktobra 2023 o popravku nekaterih jezikovnih različic Uredbe (EU) 2015/340 o tehničnih zahtevah in upravnih postopkih za licence in certifikate kontrolorjev zračnega prometa v skladu z Uredbo (ES) št. 216/2008 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L, št. 2023/2163 z dne 18. 10. 2023) (v besedilu: Uredba 2015/340/EU);
24. Uredba (EU) št. 910/2014 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. julija 2014 o elektronski identifikaciji in storitvah zaupanja za elektronske transakcije na notranjem trgu in o razveljavitvi Direktive 1999/93/ES (UL L št. 257, z dne 28. 8. 2014, str. 73);
25. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2023/203 z dne 27. oktobra 2022 o določitvi pravil za uporabo Uredbe (EU) 2018/1139 Evropskega parlamenta in Sveta glede zahtev za obvladovanje tveganj za informacijsko varnost, ki lahko vplivajo na varnost v letalstvu, za organizacije, zajete v uredbah Komisije (EU) št. 1321/2014, (EU) št. 965/2012, (EU) št. 1178/2011, (EU) 2015/340, izvedbenih uredbah Komisije (EU) 2017/373 in (EU) 2021/664, ter za pristojne organe, zajete v uredbah Komisije (EU) št. 748/2012, (EU) št. 1321/2014, (EU) št. 965/2012, (EU) št. 1178/2011, (EU) 2015/340 in (EU) št. 139/2014, izvedbenih uredbah Komisije (EU) 2017/373 in (EU) 2021/664, ter o spremem-

- bi uredb Komisije (EU) št. 1178/2011, (EU) št. 748/2012, (EU) št. 965/2012, (EU) št. 139/2014, (EU) št. 1321/2014, (EU) 2015/340 ter izvedbenih uredb Komisije (EU) 2017/373 in (EU) 2021/664 (UL L 31, z dne 2. 2. 2023, str. 1), na zadnje spremenjena z Izvedbeno uredbo Komisije (EU) 2023/1769 z dne 12. septembra 2023 o določitvi tehničnih zahtev in upravnih postopkov za odobritev organizacij, ki projektirajo ali proizvajajo sisteme upravljanja zračnega prometa/navigacijskih služb zračnega prometa in njihove sestavne dele, ter o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2023/203 (UL L, št. 228 z dne 15. 9. 2023, str. 19) (v besedilu: Izvedbena uredba 2023/203/EU);
26. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2023/1769 z dne 12. septembra 2023 o določitvi tehničnih zahtev in upravnih postopkov za odobritev organizacij, ki projektirajo ali proizvajajo sisteme upravljanja zračnega prometa/navigacijskih služb zračnega prometa in njihove sestavne dele, ter o spremembi Izvedbene uredbe (EU) 2023/203 (UL L št. 228, z dne 15. 9. 2023, str. 19) (v besedilu: Izvedbena uredba 2023/1769/EU);
 27. Izvedbena uredba Komisije (EU) 2023/1770 z dne 12. septembra 2023 o določitvi določb o opremljenosti zrakoplova, potrebni za uporabo zračnega prostora enotnega evropskega neba, in operativnih pravil v zvezi z uporabo zračnega prostora enotnega evropskega neba ter razveljavitvi Uredbe (ES) št. 29/2009 in izvedbenih uredb (EU) št. 1206/2011, (EU) št. 1207/2011 in (EU) št. 1079/2012 (UL L št. 228, z dne 15. 9. 2023, str. 39) (v besedilu: Izvedbena uredba 2023/1770/EU);
 28. Delegirana Uredba Komisije (EU) 2023/1768 z dne 14. julija 2023 o določitvi podrobnih pravil za certificiranje in izjave o sistemih upravljanja zračnega prometa/navigacijskih služb zračnega prometa in sestavnih delih upravljanja zračnega prometa/navigacijskih služb zračnega prometa (UL L št. 228, z dne 15. 9. 2023, str. 1) (v besedilu: Delegirana uredba 2023/1768/EU);
 29. Direktiva (EU) 2022/2557 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o odpornosti kritičnih subjektov in razveljavitvi Direktive Sveta 2008/114/ES (UL L št. 333, z dne 27. 12. 2022, str. 164) (v besedilu: Direktiva 2022/2557/EU);
 30. Direktiva (EU) 2022/2555 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 14. decembra 2022 o ukrepih za visoko skupno raven kibernetske varnosti v Uniji, spremembi Uredbe (EU) št. 910/2014 in Direktive (EU) 2018/1972 ter razveljavitvi Direktive (EU) 2016/1148 (direktiva NIS 2) (UL L št. 333, z dne 27. 12. 2022, str. 80) (v besedilu: Direktiva 2022/2555/EU);
 31. Uredba o izvajanju izvedbene uredbe (EU) o skupnih zahtevah za izvajalce storitev upravljanja zračnega prometa/izvajanja navigacijskih služb in drugih funkcij omrežja za upravljanje zračnega prometa ter njihov nadzor (Uradni list RS, št. 6/22) (v besedilu: Uredba o izvajanju izvedbene uredbe 2017/373/EU);
 32. Uredba o izvajanju izvedbene uredbe (EU) o določitvi načrta izvedbe in ureditve pristojbin na enotnem evropskem nebu (Uradni list RS, št. 3/20) (v besedilu: Uredba o izvajanju izvedbene uredbe 2019/317/EU);
 33. Uredba o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih (Uradni list RS, št. 121/21) (v besedilu: Uredba o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih);
 34. Uredba o spremembi in dopolnitvi Uredbe o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih (Uradni list RS, št. 132/23) (v besedilu: Uredba o spremembi in dopolnitvi Uredbe o pristojbini za storitve navigacijskih služb zračnega prometa na terminalih);
 35. Izvedbeni sklep Komisije (EU) 2021/891 z dne 2. junija 2021 o določitvi revidiranih vseevropskih ciljev uspešnosti za omrežje za upravljanje zračnega prometa za tretje referenčno obdobje (2020 – 2024) in razveljavitvi Izvedbenega sklepa (EU) 2019/903 (UL L št. 195, z dne 3. 6. 2021, str. 3) (v besedilu: Izvedbeni sklep 2021/891/EU);
 36. Načrt izvedbe (Performance Plan) 2020 – 2024 za Republiko Slovenijo (Performance Plan Slovenia, Third Reference Period (2020 – 2024), 2021) (v besedilu: Načrt izvedbe (Performance Plan) 2020 – 2024 za Republiko Slovenijo);
 37. Sklep Komisije (EU) 2022/777 z dne 13. aprila 2022 o skladnosti ciljev uspešnosti, vključenih v osnutek načrta izvedbe, ki ga je Slovenija predložila v skladu z Uredbo (ES) št. 549/2004 Evropskega parlamenta in Sveta, z vseevropskimi cilji uspešnosti za tretje referenčno obdobje (v besedilu: Sklep 2022/777/EU);
 38. Sklep Ministrstva za infrastrukturo, št. 3722-15/2018/77-02011841 z dne 10. 5. 2022 o sprejemu Načrta izvedbe Slovenije za tretje referenčno obdobje (2020 – 2024) s cilji uspešnosti (v besedilu: Sklep ministra o sprejemu Načrta izvedbe Slovenije 2020 – 2024);
 39. Poslovni načrt 2020 – 2025, št. 030-15/4-2022, verzija 1.0 z dne 11. 10. 2022 (v besedilu: Poslovni načrt 2020 – 2025);
 40. Conditions of Application of the Route Charges System and Conditions of Payment, Eurocontrol;

41. Principles for establishing the cost-base for en route charges and the calculation of the unit rates, Eurocontrol;
42. Evropski osrednji načrt za upravljanje zračnega prometa (European ATM Master plan);
43. Načrt delovanja omrežja za upravljanje zračnega prometa (ATM Network Strategic Plan);
44. ESSIP/LSSIP: Lokalni načrt implementacije enotnega neba za leto 2022 (Local Single Sky Implementation - LSSIP 2023 - SLOVENIA);
45. Eurocontrol, Seven Year Forecast Update 2023 - 2029, STATFOR, 31 March 2023;
46. Navodilo za ocenjevanje tveganj za delovanje kritične infrastrukture Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 7/19) (v besedilu: Navodilo za ocenjevanje tveganj za delovanje kritične infrastrukture Republike Slovenije);
47. Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države, junij 2022 in december 2023 (v besedilu: Kodeks korporativnega upravljanja družb s kapitalsko naložbo države ali Kodeks);
48. Priporočila in pričakovanja Slovenskega državnega holdinga, maj 2023 (v besedilu: Priporočila in pričakovanja Slovenskega državnega holdinga ali Priporočila);
49. Uredba o varnostni dokumentaciji in varnostnih ukrepih izvajalcev bistvenih storitev (Uradni list RS, št. 8/23) (v besedilu: Uredba o varnostni dokumentaciji in varnostnih ukrepih izvajalcev bistvenih storitev);
50. Pravilnik o varnostni dokumentaciji in varnostnih ukrepih izvajalca bistvenih storitev (Uradni list RS, št. 32/19 in 95/21 - ZInfV-A) (v besedilu: Pravilnik o varnostni dokumentaciji in varnostnih ukrepih izvajalca bistvenih storitev);
51. Zakon o tajnih podatkih (Uradni list RS, št. št. 50/06 - uradno prečiščeno besedilo, 9/10, 60/11, 8/20 in 18/23 - ZDU-10) (v besedilu: Zakon o tajnih podatkih);
52. Uredba o varovanju tajnih podatkov (Uradni list RS, št. 50/22) (v besedilu: Uredba o varovanju tajnih podatkov);
53. Uredba (EU) 2016/679 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 27. aprila 2016 o varstvu posameznikov pri obdelavi osebnih podatkov in o prostem pretoku takih podatkov ter o razveljavitvi Direktive 95/46/ES (UL L št. 119, z dne 4. 5. 2016, str. 1) (OJ L 119, 4. 5. 2016, p. 1), popravljena s Popravkom (UL L 119, z dne 4. 5. 2016) (v besedilu: Uredba št. 2016/679/EU);
54. Direktiva (EU) 2016/1148 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 6. julija 2016 o ukrepih za visoko skupno raven varnosti omrežij in informacijskih sistemov v Uniji (UL L št. 194, z dne 19. 7. 2016, str. 1) (v besedilu: Direktiva 2016/1148/EU);
55. Zakon o dostopu do informacij javnega značaja (Uradni list RS, št. 51/06 - uradno prečiščeno besedilo, 117/06 - ZDavP-2, 23/14, 50/14, 19/15 - odl. US, 102/15 in 7/18) (v besedilu: Zakon o dostopu do informacij javnega značaja);
56. Zakon o javnem naročanju (Uradni list RS, št. 91/15, 14/18, 121/21, 10/22, 74/22 - odl. US, 100/22 - ZNUZSZS, 28/23 in 88/23 - ZOPNN-F) (v besedilu: Zakon o javnem naročanju);
57. Uredba o zelenem javnem naročanju (Uradni list RS, št. 51/17, 64/19 in 121/21);
58. Uredba o odpadkih (Uradni list RS, št. 37/15, 69/15 in 129/20);
59. Zakon o zaščiti prijaviteljev (Uradni list RS, št. 16/23) (v besedilu: Zakon o zaščiti prijaviteljev);
60. Zakon o kolektivnih pogodbah (Uradni list RS, št. 43/06 in 45/08 - ZArbit);
61. Politika upravljanja KZPS, d. o. o.;
62. Zakon o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti (Uradni list RS, št. 21/10, 8/11 - ORZPPOGD4 in 23/14 - ZDIJZ-C) (v besedilu: Zakon o prejemkih poslovnih oseb v gospodarskih družbah v večinski lasti Republike Slovenije in samoupravnih lokalnih skupnosti);
63. Uredba o določitvi najvišjih razmerij za osnovna plačila ter višine spremenljivih prejemkov direktorjev (Uradni list RS, št. 34/10 in 52/11) (v besedilu: Uredba o določitvi najvišjih razmerij za osnovna plačila ter višine spremenljivih prejemkov direktorjev);
64. Zakon o integriteti in preprečevanju korupcije (Uradni list RS, št. 69/11 - uradno prečiščeno besedilo, 158/20, 3/22 - ZDeb in 16/23 - ZZPri) (v besedilu: Zakon o zaščiti prijaviteljev);
65. Politika raznolikosti in kompetenčni profil nadzornega sveta Kontrole zračnega prometa Slovenije, d. o. o.;

66. Večstranski sporazum o pristojbinah na zračnih poteh (Zakon o ratifikaciji Večstranskega sporazuma o pristojbinah na zračnih poteh, Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 11/95);
67. Uredba o informativnem seznamu naročnikov in obveznih informacijah v obvestilih za postopek naročila male vrednosti (Uradni list RS, št. 37/16) (v besedilu: Uredba o informativnem seznamu naročnikov in obveznih informacijah v obvestilih za postopek naročila male vrednosti);
68. Zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja (Uradni list RS, št. 43/11, 60/11 – ZTP-D, 63/13, 90/14 – ZDU-II, 60/17 in 72/19) (v besedilu: Zakon o pravnem varstvu v postopkih javnega naročanja);
69. Uredba o obveznem organiziranju varovanja (Uradni list RS, št. 80/12);
70. Zakon o zasebnem varovanju (Uradni list RS, št. 17/11);
71. Pravilnik o sistemu notranjega opozarjanja na nepravilnosti in nezakovitosti;
72. Odredba o določitvi struktur zračnega prostora (Uradni list RS, št. 106/23);
73. Kolektivna pogodba za dejavnost vodenja in kontrole zračnega prometa (Uradni list RS, št. 83/23);
74. Kodeks Etike Kontrole zračnega prometa Slovenije, d. o. o. (v besedilu: Kodeks etike);
75. Performance Based Navigation Transition Plan – Slovenia;
76. Varnostna politika in kultura pravičnosti, KZPS, d. o. o.;
77. Safety Management Manual;
78. Uredba Komisije (EU) 2023/1803 z dne 13. avgusta 2023 o sprejetju nekaterih mednarodnih računovodskih standardov v skladu z Uredbo (ES) št. 1606/2002 Evropskega parlamenta in Sveta (UL L 237, 26. 9. 2023, str. 1–992) (v besedilu: Uredba 2023/1803/EU);
79. Zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju (Uradni list RS, št. 48/22 – uradno prečiščeno besedilo, 40/23 – ZČmIS-1, 78/23 – ZORR, 84/23 – ZDOsk-1, 125/23 – odl. US in 133/23) (v besedilu: Zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju nadaljevanju ali ZPIZ-2);
80. Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja (Uradni list RS, št. 140/06, 76/08, 63/17, 71/18, 104/21, 114/21, 87/22, 113/22 in 162/22) (v nadaljevanju: Uredba o davčni obravnavi povračil stroškov in drugih dohodkov iz delovnega razmerja);
81. Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb (Uradni list RS, št. 117/06, 56/08, 76/08, 5/09, 96/09, 110/09 – ZDavP-2B, 43/10, 59/11, 24/12, 30/12, 94/12, 81/13, 50/14, 23/15, 82/15, 68/16, 69/17, 79/18, 66/19, 172/21, 105/22 – ZZNŠPP, 12/24 in 100/24) (v besedilu: Zakon o davku od dohodkov pravnih oseb);
82. Evropska komisija Ares(2017)6254403 – 20.12.2017 (ne zavezujoč dokument);
83. KPK Analiza korupcijskih tveganj v postopkih javnega naročanja z dne 20.2.2020, številka: 06210-183/2018/112;
84. MJU, integriteta pri javnem naročanju, s poudarkom na ukrepih za preprečevanje korupcijskih tveganj, 2019 (Priročnik).